2025/429

12.3.2025.

KOMISIJAS LĒMUMS (ES) 2025/429

(2024. gada 30. aprīlis)

par valsts atbalsta pasākumu SA.58207 (2021/N), ko Čehija plāno īstenot, lai atbalstītu jaunas kodolelektrostacijas būvniecību un ekspluatāciju Dukovani

(izziņots ar dokumenta numuru C(2024) 2858)

(Autentisks ir tikai teksts angļu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 108. panta 2. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas zonas līgumu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu,

pēc tam, kad ieinteresētās personas tika aicinātas iesniegt piezīmes atbilstoši iepriekš minētajiem noteikumiem ([1]), un ņemot vērā iesniegtās piezīmes,

tā kā:

1. PROCEDŪRA

(1) Čehija 2022. gada 15. marta vēstulē paziņoja Komisijai par pasākumu, ar ko atbalsta jaunas kodolelektrostacijas ("KES") būvniecību un ekspluatāciju Dukovani ("projekts"). Tā sniedza Komisijai papildu informāciju 2022. gada 5. maija vēstulē pēc tam, kad bija saņēmusi Komisijas 2022. gada 21. aprīļa informācijas pieprasījumu.

(2) Komisija 2022. gada 30. jūnija vēstulē informēja Čehiju, ka tā ir nolēmusi sākt procedūru, kas paredzēta Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta 2. punktā, attiecībā uz pasākumu ("lēmums par procedūras sākšanu"). Lēmums par procedūras sākšanu tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Komisija uzaicināja ieinteresētās personas iesniegt savas piezīmes.

(3) Čehija 2022. gada 31. augustā nosūtīja savas piezīmes par lēmumu par procedūras sākšanu.

(4) Komisija saņēma piezīmes no trešām personām. Tā pārsūtīja piezīmes Čehijai, kurai tika dota iespēja uz tām atbildēt. Čehijas piezīmes tika saņemtas 2022. gada 21. oktobra vēstulē.

(5) Papildu informāciju Čehija iesniedza 2023. gada 30. janvārī, 2023. gada 16. martā, 2023. gada 4. aprīlī, 2023. gada 24. aprīlī, 2023. gada 24. aprīlī, 2023. gada 9. jūnijā, 2023. gada 21. jūnijā, 2023. gada 3. jūlijā, 2023. gada 2. augustā, 2023. gada 2. augustā, 2023. gada 8. septembrī, 2023. gada 14. septembrī, 2023. gada 22. septembrī, 2023. gada 6. oktobrī, 2023. gada 9. oktobrī, 2023. gada 18. oktobrī, 2023. gada 19. oktobrī, 2023. gada 25. oktobrī, 2023. gada 25. oktobrī, 2023. gada 8. novembrī, 2023. gada 20. novembrī, 2023. gada 16. decembrī, 2024. gada 10. janvārī, 2024. gada 26. janvārī, 2024. gada 1. februārī, 2024. gada 7. februārī, 2024. gada 12. februārī, 2024. gada 12. februārī, 2024. gada 21. februārī, 2024. gada 23. februārī, 2024. gada 26. februārī, 2024. gada 1. martā, 2024. gada 7. martā, 2024. gada 8. martā, 2024. gada 11. martā, 2024. gada 19. martā, 2024. gada 20. martā, 2024. gada 21. martā un 2024. gada 15. aprīlī.

(6) Čehijas iestādes 2024. gada 26. janvārī piekrita izņēmuma kārtā atteikties no savām tiesībām, kas izriet no LESD 342. panta saistībā ar Regulas Nr. 1/1958 3. pantu, kā arī tam, ka šis lēmums tiek pieņemts un paziņots angļu valodā.

([1]) OV C 299, 5.8.2022., 5. lpp.

2. KONTEKSTA APRAKSTS

2.1. Elektroenerģijas ražošana Čehijā

(7) Kā paskaidrots lēmuma par procedūras sākšanu 2.1. iedaļā, Čehijas energoresursu struktūrā pašlaik dominē elektroenerģijas ražošana no lignīta un kodolenerģijas. Tālāk sniegtajā tabulā ir parādīta elektroenerģijas ražošanas jaudas un bruto saražotās elektroenerģijas apjoma izmaiņas Čehijā laikposmā no 2000. līdz 2022. gadam.

1. tabula

Elektroenerģijas ražošanas jauda gigavatos (GW) un bruto elektroenerģijas ražošana teravatstundās (TWh) Čehijā, 2000.–2022. gads

	2000	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022
Installed Electricity Capacity (GW)	15,3	17,4	20,1	21,9	22,3	22,0	21,4	20,9	20,8
Combustible Fuels	11,5	11,5	12,0	13,0	13,3	13,0	12,4	11,9	11,8
Nuclear	1,8	3,8	3,9	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3	4,3
Hydro	2,1	2,2	2,2	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3	2,3
Wind	0,0	0,0	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Solar	0,0	0,0	1,7	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1	2,1
Geothermal	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tide, Wawe, Ocean	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	2000	2005	2010	2015	2018	2019	2020	2021	2022
Gross Electricity Generation, by Fuel (TWh)	75,3	82,6	85,8	83,8	87,9	86,9	81,4	84,9	84,5
Solid Fossil Fuels, Peat & Products, Oil Shale	52,8	49,5	46,9	41,1	41,2	37,3	31,0	38,6	41,0
Oil and Petroleum Products	0,4	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
Natural gas	3,9	4,2	4,2	5,0	6,1	7,9	6,6	9,2	6,4
Nuclear	13,6	24,7	28,0	26,8	29,9	30,2	30,0	30,7	31,0
Renewables and Biofuels	2,8	3,8	6,5	10,7	10,5	11,2	13,7	6,4	6,0
Wastes non-Res	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1

Avots: Čehijas iestādes.

(8) Atjauninātajā 2023. gada nacionālā enerģētikas un klimata plāna (NEKP) ([2]) projektā Čehija apstiprināja savu apņemšanos dekarbonizēt savu elektroenerģijas sistēmu un līdz 2033. gadam pakāpeniski izbeigt ogļu izmantošanu elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanai.

(9) Saskaņā ar atjaunināto NEKP projektu līdz 2030. gadam fotoelementu un sauszemes vēja elektrostacijām būs liela nozīme elektroapgādes dekarbonizācijā. Čehija uzskata, ka, neraugoties uz paredzamo ievērojamo paplašināšanos, Čehijas energosistēmu nebūs iespējas dekarbonizēt vienīgi ar nepastāvīgi pieejamiem atjaunīgajiem energoresursiem (AER), jo tie nespēs segt paredzamo piedāvājuma iztrūkumu. Čehijas iestādes paskaidroja, ka Čehijā šiem nepastāvīgajiem energoresursiem ir salīdzinoši ierobežoti jaudas koeficienti, proti, 11 % fotoelementu un 22 % sauszemes vēja enerģijas energoresursiem. Turklāt Čehijā ir konstatēts ierobežots vēja enerģijas attīstības potenciāls, jo sabiedrības atbalsts ir zems un apdzīvotās teritorijas ir blīvi apdzīvotas. Piedevām Čehijai nav arī atkrastes vēja enerģijas vai liela mēroga hidroelektroenerģijas potenciāla, kas vēl vairāk ierobežo ievērojamas liela mēroga atjaunīgās enerģijas ražošanas jaudas iespējas.

(10) Čehija neuzskata dabasgāzi par piemērotu ogļu un lignīta aizstājēju, ņemot vērā tās augsto emisijas koeficientu (499 tonnas CO_2e/GWh vienā aprites ciklā salīdzinājumā ar 29 tonnām CO_2e/GWh kodolenerģijas vai 85 CO_2e/GWh saules enerģijas gadījumā) un atkarību no gāzes importa. Atkarība no gāzes ziemā parasti ir lielāka, jo AER šajā periodā neražo pietiekami daudz elektroenerģijas, un apsildes vajadzības palielina pieprasījumu pēc dabasgāzes. Turklāt, ņemot vērā pašreizējo ģeopolitisko situāciju un tās ietekmi uz gāzes piegādi Eiropas Savienībai, it īpaši no Krievijas, Čehijas iestāžu mērķis ir samazināt atkarību no gāzes importa.

([2]) Pieejams vietnē https://commission.europa.eu/publications/czech-draft-updated-necp-2021-2030_en.

(11) Čehijas pārvades sistēmas operators *ČEPS* 2019. gada oktobrī iepazīstināja ar resursu pietiekamības prognozi ([3]), kurā izklāstīti divi scenāriji – A scenārijs: pamatscenārijs, kurā pieņemts, ka elektroenerģija tiks ražota modernizētās lignīta elektrostacijās (elektrostacijas *Prunéřov II*, *Tušimice*, *Mělník I* un *Ledvice*), un B scenārijs: mazoglekļa scenārijs, kurā pieņemts, ka pakāpeniski tiks slēgtas visas lignīta elektrostacijas, izņemot *Ledvice* elektrostaciju. Abi scenāriji rada pietiekamības problēmas.

(12) Vēl viens nesenāks pētījums, ko arī veicis *ČEPS* ([4]), liecina par problēmām ar elektroenerģijas ražošanas pietiekamību, sākot no 2030. gada, ko rada lignīta izmantošanas pārtraukšana un nepieciešamība palielināt importu līdz līmenim, kas pārsniedz 20 %, lai apmierinātu Čehijas pieprasījumu. Elektroenerģijas deficīta problēmas rodas visos scenārijos, sākot no 2035. gada, un tās ir īpaši izteiktas scenārijos, kuros pilnīga atteikšanās no oglēm notiek vai nu 2033. gadā (centrālais scenārijs, ko *ČEPS* uzskata par visticamāko), vai 2030. gadā (dekarbonizācijas scenārijs). Šī prognoze (pamatojoties uz pieņēmumu, ka tehnisko un drošības ierobežojumu dēļ maksimālais neto importa līmenis būs 20 TWh, un jaunā kodolbloka iekļaušana pieņēmumos pēc 2035. gada) uzsver, ka *LOLE* ([5]) līmenis joprojām būs neapmierinošs. Centrālā scenārija vajadzībām veiktie aprēķini liecina, ka jau 2030. gadā ražošanas jauda nebūs pietiekama, lai segtu patēriņu.

(13) Čehijas iestāžu iesniegtajos pētījumos ir ņemtas vērā gaidāmās pārrobežu plūsmas starp Čehiju un tās kaimiņvalstīm. Čehijas elektroenerģijas sistēma ir labi savienota ar sistēmām kaimiņos esošajās dalībvalstīs, un ir plānots, ka nākotnē šī savienojuma jauda palielināsies vēl vairāk ([6]). Čehijas nākamās dienas elektroenerģijas tirgu savieno daudzreģionāla sasaiste ([7]), kuras pamatā ir pārrobežu jaudas netieša piešķiršana, pamatojoties uz neto pārvades jaudu. 2022. gada jūnijā sāka darboties *CORE* ([8]) projekts tirgus sasaistei pēc plūsmas principa ([9]), un Čehija ir pilnībā integrējusi savus nākamās dienas un tekošās dienas elektroenerģijas tirgus, sasniedzot Eiropas Savienības elektroenerģijas tirgus mērķa modeli, kas definēts Komisijas Regulā (ES) 2015/1222 (2015. gada 24. jūlijs), ar ko izveido jaudas piešķiršanas un pārslodzes vadības vadlīnijas ([10]).

([3]) *Hodnocení zdrojové přiměřenosti ES ČR do roku 2040 (MAF CZ)*, 2019. gads. Plašāku informāciju skatīt vietnē https://www.mpo.cz/assets/cz/energetika/elektroenergetika/2021/2/Hodnoceni-zdrojove-primerenosti-ES-CR-_2019__1.pdf.

([4]) *Hodnocení zdrojové přiměřenosti ES ČR do roku 2040 (MAF CZ)*, 2022. gads. Plašāku informāciju skatīt vietnē https://www.mpo.cz/assets/cz/energetika/elektroenergetika/2023/5/Hodnoceni-zdrojove-primerenosti-elektrizacni-soustavy-CR-2022.pdf.

([5]) *LOLE* (*Loss of Load Expectation*) ir sagaidāmais slodzes zuduma ilgums, un šis termins apzīmē stundu skaitu gadā, kad ilgtermiņā statistiski ir paredzams, ka piegāde neatbildīs pieprasījumam.

([6]) Čehijas iestādes paskaidroja, ka Čehijas un kaimiņvalstu elektroenerģijas sistēmu starpsavienojumi vēsturiski ir bijuši ļoti spēcīgi un ka tās sagaida, ka elektroenerģijas tirdzniecība biržā vēl vairāk palielināsies, pateicoties enerģētikas nozares pārkārtošanai. Pašreizējā Čehijas tirgus starpsavienojumu jaudas: CZ00–AT00: 900 MW, AT00–CZ00: 900 MW, CZ00–DE00: 2 800 MW, DE00–CZ00: 2 600 MW, CZ00–PCI0: 800 MW, PLE0–CZ00: 800 MW, CZ00–SK00: 2 000 MW, SK00–CZ00: 1 200 MW. Lai stiprinātu enerģētisko drošību saistībā ar kaimiņvalstīm, ir plānotas vairākas investīcijas esošo jaudu palielināšanai. Proti, 2027.–2028. gadā ir plānota starpsavienotāju modernizācija starp Vāciju un Čehiju, un tās rezultātā tirgus importa jauda palielināsies par 500 MW abos virzienos (t. i., CZ00–DE00: 3 300 MW un DE00–CZ00: 3 100 MW). Jauns starpsavienotājs starp Čehiju un Slovākiju (Otrokovice–Ladce) ir paredzēts pēc 2035. gada, un rezultātā neto tirgus jaudas palielinājumam abos virzienos vajadzētu sasniegt aptuveni 500 MW. Sīkāku informāciju sk. Čehijas Nacionālajā attīstības plānā 2023.–2032. gadam; pieejams vietnē https://www.ceps.cz/en/transmission-system-development. Čehijas iestādes apgalvo, ka Čehija ir vienīgā valsts Centrāleiropas reģionā, kas atbilst minimālajai 70 % rezervei, kas pieejama starpzonu tirdzniecības kritērijam (kas noteikts Elektroenerģijas regulas (ES) 2019/943 16. panta 8. punktā).

([7]) Daudzreģionālā sasaiste savieno 19 valstu elektroenerģijas tirgus, kas veido aptuveni 85 % no Eiropas elektroenerģijas patēriņa.

([8]) Jaudas aprēķināšanas reģions ir ģeogrāfisks apgabals, kurā jaudas aprēķināšanas uzdevumus koordinē pārvades sistēmu operatori. *CORE* jaudas aprēķināšanas reģionu veido tirdzniecības zonu robežas starp Austriju, Beļģiju, Horvātiju, Čehiju, Franciju, Vāciju, Ungāriju, Luksemburgu, Nīderlandi, Poliju, Rumāniju, Slovākiju un Slovēniju. *CORE* reģions ir reģions, ko *ACER* izveidoja ar 2019. gada lēmumu (https://www.acer.europa.eu/sites/default/files/documents/Individual%20Decisions/ACER%20Decision%2002-2019%20on%20CORE%20CCM_0.pdf).

([9]) *CORE* projekta tirgus sasaistei pēc plūsmas principa mērķis ir izstrādāt un īstenot nākamās dienas tirgus sasaistes ikdienas darbību *CORE* reģionā.

([10]) OV L 197, 25.7.2015., 24. lpp.

(14) Pašlaik Čehija ir elektroenerģijas neto eksportētāja uz Centrāleiropas un Austrumeiropas valstīm, bet, kā norāda *ČEPS*, nākotnē tā vairs nebūs. Saskaņā ar 2019. gada pietiekamības prognozi 2025. gadā eksports tiks samazināts līdz 5,4 TWh ar kopējo bilanci 1,8 TWh par labu Čehijai. Tiek prognozēts, ka bilance 2030. gadā kļūs negatīva, un pamatscenārijā elektroenerģijas imports būs 8,2 Twh, bet kopējā negatīvā bilance – 5,4 TWh. Saskaņā ar 2030. gada mazoglekļa scenāriju kopējā negatīvā bilance būs 9,2 TWh.

(15) Lai gan sagaidāms, ka elektroenerģijas ražošana samazināsies, paredzams, ka patēriņš nedaudz palielināsies no aptuveni 67 TWh pašlaik līdz aptuveni 77,5 TWh 2040. gadā, neraugoties uz energoefektivitātes pasākumiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/2002 (2018. gada 11. decembris), ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES par energoefektivitāti. *ČEPS* 2022. gada pietiekamības prognozē ir pieņemts, ka nākamajos 15 gados visos prognozētajos scenārijos būs izmērāms elektroenerģijas pieprasījuma pieaugums, un centrālais scenārijs liecina par 46 % pieaugumu līdz 98 TWh gadā salīdzinājumā ar pašreizējo līmeni aptuveni 67 TWh. Čehija arī sagaida lielāku elektroenerģijas pieprasījumu – to daļēji izraisīs pāreja no apkures ar gāzi uz siltumsūkņu izmantošanu, kā arī vispārēja gāzes aizstāšana ar elektroenerģiju rūpniecībā.

(16) Čehija ir labi savienota ar apkārtējām valstīm, tomēr elektroenerģijas plūsmas dažādos gada laikos ievērojami atšķiras. 2019. gada pietiekamības prognozē ir norādīts, ka Centrāleiropas reģionā (*CORE* reģionā pārvades jaudu aprēķināšanai) gaidāmi elektroenerģijas deficīta periodi sistēmā vairākās valstīs vienlaikus līdzīgu klimatisko apstākļu, ogļu pakāpeniskas izmantošanas pārtraukšanas plānu un piegādes trūkuma dēļ ([11]). Čehijas iestādes uzskata, ka paredzamā elektroenerģijas trūkuma izraisītā rūpnieciskās ražošanas samazināšanās varētu novest pie Čehijas ekonomikas izaugsmes un konkurētspējas vājināšanās, kas savukārt varētu izraisīt ievērojamu deficītu valsts budžeta ieņēmumu daļā. Tādējādi jebkādi elektroenerģijas piegādes pārtraukumi vai tās ilgstošs trūkums var būtiski ietekmēt sociālo stabilitāti valstī ar visām ar to saistītajām negatīvajām sekām.

(17) Saskaņā ar iepriekš minētajiem pētījumiem kodolenerģija ir drošāks risinājums nākotnes investīcijām dekarbonizētos energoresursos Čehijā. Čehijas iestādes paskaidroja, ka lēmums investēt jaunās kodolenerģijas jaudās tika pieņemts, pamatojoties uz tās dekarbonizācijas mērķiem, kā arī 2019. gada pietiekamības prognozes rezultātiem, kas sniedza būtisku informāciju, lai kvantitatīvi noteiktu vajadzību pēc jaunām investīcijām kodolenerģijā. Čehijas valdība plāno laikposmā no 2036. līdz 2050. gadam papildināt tās kodoljaudu (ieskaitot paziņotās investīcijas) par aptuveni 4 GW.

2.2. **Mērķi un pamatinformācija**

(18) Čehijas iestādes plāno saglabāt vai palielināt kodolenerģijas nozīmi tās elektroenerģijas ražošanā, veicinot energoresursu struktūras dekarbonizāciju, darbvietu radīšanu un rūpniecības konkurētspēju, kā arī risinot iepriekš aprakstītās piegādes drošības problēmas. Projekts ir daļa no plašākas programmas mazoglekļa enerģijas ražošanas avotu atbalstam ar mērķi panākt, ka kodolenerģijas ražošana veido aptuveni 50 % no kopējās elektroenerģijas ražošanas jaudas Čehijā. Tiesa, jau 2015. gada jūnijā apstiprinātajā Nacionālajā rīcības plānā kodolenerģētikas nozares attīstībai Čehijā ([12]) ir izstrādāts kodolenerģijas nozīmes stiprināšanas plāns.

([11]) Saskaņā ar modelēšanas rezultātiem elektroenerģijas deficīts ietekmēs Poliju, Slovākiju, Austriju, Ungāriju, Beļģiju, kā arī, piemēram, Itāliju, Serbiju un Lietuvu – visas šīs valstis ietilpst *CORE* reģionā.

([12]) Nacionālais rīcības plāns kodolenerģētikas nozares attīstībai Čehijas Republikā, datums: 2015. gada 22. maijs, https://www.mpo.cz/assets/en/energy/electricity/nuclear-energy/2017/10/National-Action-Plan-for-the-Development-of-the-Nuclear-_2015_.pdf.

(19) Pašlaik Čehijā (Temelinā ([13]) un Dukovani ([14])) darbojas seši kodolbloki. Saskaņā ar Čehijas sniegto informāciju ir sagaidāms, ka Dukovani kodolelektrostacijas pašreizējie četri kodolbloki tiks slēgti laikā no 2045. līdz 2047. gadam ar nosacījumu, ka Kodoldrošības valsts birojs ik pēc 10 gadiem apstiprinās esošās kodolelektrostacijas drošības prasības visā tās ekspluatācijas laikā. Čehijas iestādes apgalvo, ka pašlaik nav konkrētu saistību tos ekspluatēt pēc šā perioda beigām.

(20) Atjauninātā Čehijas NEKP projektā ([15]) ir noteikti enerģijas avotu diversifikācijas mērķrādītāji attiecībā uz atsevišķu degvielu īpatsvaru i) kopējos primārajos energoresursos (izņemot elektroenerģiju) un ii) elektroenerģijas ražošanā. Čehijas iestādes paskaidroja, ka kodolenerģijas īpatsvars 2022. gadā bija attiecīgi 15 % un 37 %, savukārt mērķrādītāja līmenis 2040. gadam tika noteikts 25–33 % apmērā primārajiem energoresursiem (izņemot elektroenerģiju) un 46–58 % apmērā elektroenerģijas ražošanai.

(21) Lai sasniegtu ilgtermiņa saistības samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, NEKP par būtisku tiek uzskatīta kodolenerģijas un atjaunīgo energoresursu īpatsvara palielināšana, aizstājot fosilās degvielas. Čehija ir apņēmusies līdz 2050. gadam kļūt klimatneitrāla. Lai sasniegtu šo mērķi, būs ievērojami jāmaina Čehijas enerģijas tirgus struktūra un elektroenerģijas ražošanas avoti. Līdztekus novecojošo kodolenerģijas ražošanas jaudu dezekspluatācijai būs pakāpeniski jāpārtrauc fosilās elektroenerģijas ražošanas iekārtu, kam ir augsts oglekļa dioksīda emisiju līmenis, darbība.

(22) Saskaņā ar Čehijas sniegto informāciju Čehija līdz 2030. gadam kļūs par elektroenerģijas neto importētāju, un, neinvestējot jaunās kodoljaudās, palielināsies Čehijas atkarība no elektroenerģijas importa. Čehija norāda, ka projektam būs izšķiroša nozīme enerģētiskās drošības un elektroapgādes uzticamības nodrošināšanā, kas ir būtisks nosacījums elektroenerģijas ražošanas avotu struktūras pārveidei, lai Čehijā panāktu oglekļneitralitāti. Čehija arī norāda, ka pašlaik notiek lignīta un ogļu elektrostaciju, kas piegādā elektroenerģiju tirgū, dezekspluatācija, kā rezultātā paredzams, ka, sākot ar 2025. gadu, elektroenerģijas nozare tiks pārorientēta uz importu.

(23) Ņemot vērā vajadzīgās aizstājamās jaudas apmēru un valsts dekarbonizācijas un piegādes drošības mērķus, apzinoties Čehijas ekonomikas un rūpnieciskās bāzes atkarību no elektroenerģijas resursiem, Čehija ir secinājusi, ka ir vajadzīgas būtiskas jaunas kodoljaudas, kas to aizstātu. Čehijas iestādes uzsver, ka investīcijas mazoglekļa kodolenerģijā kopā ar AER un citām neto nulles emisiju energotehnoloģijām palīdzēs sasniegt ES ilgtspējas un vides aizsardzības mērķus ([16]).

(24) Čehija turklāt paskaidroja, ka projekts arī tieši veicinās plāna *REPowerEU* mērķu sasniegšanu, jo tas samazinās atkarību no importētām fosilajām degvielām, ko ietekmē cenu svārstības un ģeopolitiskie riski, kā arī stiprinās enerģētisko drošību ([17]).

2.3. **Alternatīvas iespējas mazoglekļa energoresursu struktūras nodrošināšanai**

(25) Čehijas iestādes ir izskatījušas vairākas iespējas, kā nodrošināt mazoglekļa energoresursu struktūru, proti, investīcijas AER, gāzes elektroenerģijas ražošanā, importa palielināšanā, pieprasījumreakcijā un kodolenerģijā. Sīkāka informācija par apsvērtajām alternatīvām ir izklāstīta lēmuma par procedūras sākšanu 19.–21. apsvērumā.

([13]) Divi esošie bloki Temelinā ar augstspiediena ūdens reaktoriem *VVER-1000/320* tika nodoti ekspluatācijā 2002. un 2003. gadā, un to paredzamais ekspluatācijas laiks ir 60 gadi. To kopējā uzstādītā jauda ir 2,18 GW.

([14]) Laikposmā no 1985. līdz 1987. gadam tika nodoti ekspluatācijā četri esošie bloki Dukovani ar augstspiediena ūdens reaktoriem *VVER-440/213*, kuru sākotnējais paredzamais ekspluatācijas laiks bija 30 gadi, kas tika pagarināts vēl par 20 gadiem. To kopējā uzstādītā jauda ir 2,04 GW.

([15]) Sk. 8. apsvērumu un 2. zemsvītras piezīmi.

([16]) Komisijas paziņojums "Rūpēs par nākotni: Eiropas 2040. gada klimata mērķrādītājs un ceļš uz klimatneitralitāti 2050. gadā, veidojot ilgtspējīgu, taisnīgu un pārticīgu sabiedrību", 2024. gada 6. februāris, COM(2024) 63 final.

([17]) Komisijas paziņojums "Plāns *REPowerEU*", 2022. gada 18. maijs, COM(2022) 230 final.

(26) Ņemot vērā ģeogrāfiskās īpatnības un grūtības attīstīt liela mēroga atjaunīgās enerģijas projektus Čehijā, Čehijas iestādes ir izvēlējušās kodolenerģijas risinājumu ([18]). Čehijas iestādes uzskata, ka šī energoresursa galvenās priekšrocības ir tā ilgais ekspluatācijas laiks, zemās CO_2 emisijas, augstais jaudas izmantošanas koeficients, augstā degvielas koncentrācija un tās stabilā, uzticamā un paredzamā darbība. Abas kodolelektrostacijas Dukovani un Temelinā ir labi savienotas ar rūpniecības, pētniecības un inovācijas objektiem. Minēto iemeslu dēļ kodolenerģijas attīstība ir noteikta kā stratēģisks mērķis, kas papildina citus Čehijas mērķus attiecībā uz enerģētisko drošību un ilgtspēju (palielināt AER īpatsvaru, pakāpeniski izbeigt lignīta elektrostaciju darbību utt.).

2.4. **Alternatīvas iespējas attiecībā uz kodolenerģijas finansēšanas mehānismiem**

(27) Čehija 2021. gada 1. oktobrī pieņēma Likumu par pasākumiem Čehijas Republikas enerģētikas nozares pārveidei par mazoglekļa nozari ([19]) (“Mazoglekļa likums” jeb “MOL”). MOL nosaka satvaru kodolelektrostaciju ar jaudu virs 100 megavatiem (MW) būvniecībai un ekspluatācijai pēc 2030. gada Čehijā, un tas attiecas arī uz šo projektu ([20]).

(28) Sīkāka informācija par apsvērtajām alternatīvām ir izklāstīta lēmuma par procedūras sākšanu 24.–31. apsvērumā.

3. **DETALIZĒTS PASĀKUMU APRAKSTS**

3.1. **Čehijas pasākumu grozījumi pēc lēmuma par procedūras sākšanu**

(29) Atbildot uz šaubām, ko Komisija pauda lēmumā par procedūras sākšanu (sk. 3.13. iedaļu), Čehija grozīja dažus sākotnēji plānoto pasākumu elementus.

(30) Šīs izmaiņas jo īpaši attiecas uz šādiem aspektiem:

— elektroenerģijas pirkuma līguma (“PL”) ilgums, kas tika samazināts no 60 gadiem līdz 40 gadiem (sk. 83.–85. apsvērumu),

— formula labuma guvēja atlīdzības aprēķināšanai saskaņā ar PL, kas tika grozīta, lai ieviestu papildu finansiālus stimulus efektīvai ekspluatācijas un uzturēšanas plānošanai (sk. 83.–106. apsvērumu),

— pašu kapitāla atdeves (“*PKA*”) mērķrādītāja pamatojums, kurā Čehija ir atcēlusi kodolriska piemaksu / atsevišķu lielo projektu riska piemaksu (“ALPRP”) (sk. 120.–140. apsvērumu),

— peļņas sadales mehānisms, kurā pēc PL tika ieviests nedaudz augstāks sadales koeficients, lai atspoguļotu augstākus riskus, jo īpaši saistībā ar īsāku PL darbības periodu (sk. 161.–169. apsvērumu),

— nosacījumu ieviešana attiecībā uz KES saražotās elektroenerģijas tirdzniecību visā tās ekspluatācijas laikā (sk. 112.–118. apsvērumu),

— atjauninātas aplēses par KES būvniecības un ekspluatācijas izmaksām nolūkā atspoguļot norises tirgū (sk. 3.6.6. iedaļu).

([18]) Čehijas iestādes paskaidro atjaunīgo energoresursu nozīmi Čehijas dekarbonizācijas centienos, kā arī atzīst to ierobežojumus liela mēroga ražošanas jaudu attīstīšanā Čehijā (sk. 9. apsvērumu). Turklāt Čehija ir apsvērusi citas alternatīvas (piemēram, importu ražošanas deficīta novēršanai vai elektroenerģijas ražošanu ar dabasgāzi), kas tika izklāstītas lēmumā par procedūras sākšanu (sk. 19.–21. apsvērumu). Pamatojoties uz iepriekš minēto, Čehija nolēma, ka, kombinējot kodolenerģiju un atjaunīgos resursus, sistēmas izmaksas ir zemākas un tādējādi tas ir rentabls dekarbonizācijas veids.

([19]) Čehijas iestādes paskaidro, ka pirms MOL 2020. un 2021. gadā notika plašs apspriešanās process, kas liecināja par plašu sabiedrības atbalstu (63–65 % ilgtermiņā), kā arī plašu politisko atbalstu.

([20]) Šis lēmums neattiecas uz iespējamu valsts atbalstu citiem projektiem saskaņā ar MOL – tas attiecas tikai uz atbalstu šim projektam.

(31) Iepriekš minētās izmaiņas ir sīki izklāstītas šā lēmuma 3. iedaļas atlikušajā daļā.

3.2. **Labuma guvēji**

3.2.1. ČEZ *un* EDU II

(32) *ČEZ* ir vienīgais kodolelektrostaciju operators Čehijā. Tā ir Prāgas un Varšavas biržās kotēta akciju sabiedrība un *ČEZ Group* mātesuzņēmums (grupas uzņēmumi darbojas vairākās Eiropas valstīs (konkrētāk, Čehijā, Vācijā, Polijā, Slovākijā, Francijā, Itālijā, Nīderlandē un Austrijā)). *ČEZ Group* galvenokārt nodarbojas ar elektroenerģijas ražošanu, tirdzniecību, sadali, kā arī elektroenerģijas un siltumenerģijas pārdošanu. *ČEZ Group* mazākā mērā darbojas arī preču tirdzniecības, gāzes sadales un piegādes, kalnrūpniecības un enerģētikas pakalpojumu jomā ([21]). *ČEZ* vairākuma akcionārs ir Čehija ar 69,78 %, un akcionāra tiesības īsteno Finanšu ministrija.

(33) Pasākuma tiešais labuma guvējs ir *Elektrárna Dukovany II a. s.* (“*EDU II*”) – *ČEZ* pilnībā piederošs meitasuzņēmums, kas izveidots, lai būvētu un ekspluatētu jauno kodolelektrostaciju Dukovani. *EDU II* būs ar īpašam nolūkam dibināto sabiedrību (“ĪNDS”) ([22]) noslēgtā PL un atmaksājamās finansiālās palīdzības (“AFP”) saņēmējs ([23]). *EDU II* un *ČEZ* gūst labumu arī no investīciju aizsardzības saskaņā ar aizsardzības mehānismu tiesību aktu grozīšanas vai politikas maiņas gadījumā.

(34) Čehija paskaidroja, ka projektu pārraudzīs divas valdes (Stratēģiskā projekta koordinācijas komitejas valde un Projekta koordinācijas komitejas valde) un vadītāju komanda ar pieredzi kodolelektrostaciju un konvencionālo elektrostaciju jomā.

— Stratēģiskā projekta koordinācijas komitejas valde ([24]) (kurā ir pārstāvēta arī *ČEZ*) ir augstākā ar projektu saistītā struktūra *ČEZ Group* ietvaros. To vada *ČEZ* izpilddirektors, un tajā ir *ČEZ* Direktoru padomes locekļi un citi augsta līmeņa *ČEZ* un *EDU II* vadītāji, piemēram, *EDU II* izpilddirektors un projekta direktors.

— Projekta koordinācijas komitejas valde ir atbildīga par projekta vadību, ko kopīgi veic *ČEZ* un *EDU II*. Tās priekšsēdētājs ir *EDU II* izpilddirektors, un tās sastāvā ir *ČEZ* un *EDU II* pārstāvji, kas atbild par atsevišķām projekta daļām. *ČEZ* valdes locekļiem ir tiesības regulāri piedalīties šīs valdes sanāksmēs.

(35) *ČEZ* ir projekta sponsors, kas atbild par projekta stratēģisko kontroli un pārraudzību, savukārt *EDU II* ir atsevišķa vienība, kas veiks visas pārvaldības funkcijas *ČEZ* faktiskā kontrolē un pārraudzībā. Čehijas iestādes apgalvo, ka *ČEZ* un *EDU II* tiks pārvaldītas neatkarīgi viena no otras tālāk izklāstīto iemeslu dēļ.

([21]) *ČEZ Group*, 2022. gada finanšu pārskats, 2. lpp., pieejams tīmekļa vietnē https://www.cez.cz/en/investors/financial-reports/annual-reports.
([22]) Skaidrojumus sk. 40. apsvērumā.
([23]) Sīkāku informāciju sk. 170.–180. apsvērumā.
([24]) Stratēģiskās projekta koordinācijas komitejas valdes galvenie pienākumi ir apstiprināt projekta plānu un tā regulāros atjauninājumus, kā arī kritērijus projekta turpināšanai un pabeigšanai; iecelt Projekta koordinācijas komitejas valdes locekļus un izdot norādījumus, ko īsteno Projekta koordinācijas komitejas valde; lemt par visiem jautājumiem, ko izvirzījusi Projekta koordinācijas komitejas valde; apstiprināt projekta pāreju no viena posma uz nākamo un noteikt pieņemšanas kritērijus projekta izpildei; novērtēt projekta drošības apstākļus; novērtēt būtiskus drošības riskus un jebkādus būtiskus projekta drošības incidentus un attiecīgi noteikt pasākumus to mazināšanai un/vai novēršanai; apstiprināt projekta galīgo novērtējumu pēc tam, kad garantijas perioda beigās ir izdots galīgais pieņemšanas sertifikāts.

(36) Pirmkārt, Čehija norāda, ka *EDU II* un *ČEZ* tiks skaidri juridiski un finansiāli nodalītas. Pārvaldības struktūra ([25]) nodrošinās *EDU II* neatkarību no *ČEZ* un faktiski novērsīs stimulus *ČEZ* nepamatoti iejaukties *EDU II* ikdienas darbībā.

(37) Otrkārt, pirkuma līguma noteikumu mērķis būs aizsargāt valsts intereses attiecībā uz piegāžu nodrošināšanu un nodrošināt soda sankciju mehānismus gadījumā, ja *EDU II* pārkāpj līgumsaistības. Jebkurā gadījumā valsts, izmantojot līdzdalību *ČEZ* ([26]), varētu arī nodrošināt, ka netiek kavēta *EDU II* veikta elektrostacijas pilnīga ekspluatēšana.

(38) Treškārt, Čehija paskaidro, ka *EDU II* ir spēcīgs ekonomiskais stimuls efektīvi darboties elektroenerģijas tirgū, jo to nodrošina PL atlīdzības formula. Jebkura darbība, kuras mērķis ir samazināt *EDU II* ieņēmumus, būtu pretrunā uzņēmuma ekonomiskajām interesēm.

(39) Ceturtkārt, Čehija paskaidro, ka projektam ir izšķiroša nozīme *ČEZ Group* elektroenerģijas ražošanas portfelī un finansiālajos rezultātos, it īpaši pēc tam, kad tiks pārtraukta ogļu izmantošana un veikta "Dukovani I" dezekspluatācija (pašlaik paredzams, ka tas notiks laikā no 2045. līdz 2047. gadam; sk. 19. apsvērumu). Saskaņā ar *ČEZ* sagatavoto uzņēmējdarbības plānu (sk. 76. apsvērumu tālāk tekstā) *ČEZ Group* lēš, ka *EDU II* vidējā ikgadējā *EBITDA* projekta darbības laikā būs aptuveni [200–500] miljoni EUR 2020. gada reālā izteiksmē, kas gadījumā, ka ja visi pārējie faktori paliek nemainīgi, ir pieaugums aptuveni par [10–20] % salīdzinājumā ar pašreizējo grupas *EBITDA*, ja tā ir pilnībā konsolidēta. Tādējādi projekta apmērs, jo īpaši attiecībā pret *ČEZ* esošo elektroenerģijas ražošanas portfeli un bilanci, nozīmē, ka tam būs liela ietekme uz *ČEZ Group* kopumā.

3.2.2. *Īpašam nolūkam dibināta sabiedrība (ĪNDS)*

(40) PL (sk. 3.6. iedaļu) par kodolelektrostacijas saražotās elektroenerģijas patēriņu ir plānots kā līgums starp valsti un *EDU II*, kas ir galvenais projekta labuma guvējs. PL noteikumos, kas parakstīti starp valsti un *EDU II*, ir noteikts, ka valstij būs tiesības nodot/deleģēt konkrētas tiesības un pienākumus, kas izriet no PL (vai konkrētas tā daļas), 100 % valstij piederošai juridiskai personai, kurai saskaņā ar Enerģētikas likumu ir licence elektroenerģijas tirdzniecībai ("īpašam nolūkam dibināta sabiedrība" jeb "ĪNDS"), kas pēc nodošanas/deleģēšanas kļūtu par šā līguma pusi.

(41) Ja elektroenerģijas cenas ir augstākas par PL norunas cenu (paskaidrots 94.–106. apsvērumā), ĪNDS no valsts papildu resursi nebūs vajadzīgi. Tomēr, ja PL norunas cena būs augstāka par elektroenerģijas tirgus cenām, valstij būs jāfinansē cenu starpība, izmantojot valsts līdzekļus, proti, izmantojot valsts budžetu un/vai patēriņa nodevas, saskaņā ar PL atlīdzības formulu (paskaidrots 88.–93. apsvērumā). MOL 8. pantā valstij ir dota iespēja izmantot vienu vai abus finanšu mehānismus. Čehijas iestādes paskaidroja, ka tas, visticamāk, būs gan valsts budžeta līdzekļu, gan īpašu nodevu apvienojums.

(42) MOL 8. pantā ir paredzēti noteikumi, kas ļauj ĪNDS noteikt maksu, kuru pārvades un sadales sistēmu operatori var iekasēt no elektroenerģijas patērētājiem un atmaksāt ĪNDS. Valsts energoregulators (Energoregulatora birojs) noteiks metodi un laiku, kādā tiks uzskaitīta un izmaksāta nodeva attiecīgo izmaksu segšanai. Čehijas iestādes arī apstiprināja, ka gadījumā, ja nodeva tiktu izmantota un ieņēmumi no nodevas nebūtu pietiekami, lai segtu ĪNDS

([25]) *ČEZ* un *EDU II* attiecīgo pārvaldības struktūru var aplūkot šādās tīmekļa vietnēs: https://www.cez.cz/en/cez-group/cez/governing-bodies-of-cez un https://www.cez.cz/cs/o-cez/skupina-cez/vyznamne-spolecnosti-skupiny-cez/elektrarna-dukovany-ii/informace-o-spolecnosti. Čehijas iestādes paskaidroja, ka *EDU II* ir atsevišķa uzņēmējdarbības vienība, kuru neatkarīgi pārvalda tās Direktoru padome un pārrauga Uzraudzības padome. Konkrētāk, *EDU II* Direktoru padomei ir noteikts pienākums rīkoties, ievērojot pienācīgu vadības rūpību un uzņēmuma interesēs. Citi mehānismi *EDU II* neatkarības nodrošināšanai ietver skaidri definētas tiesības un pienākumus, kas noteikti starp *ČEZ* un *EDU II* noslēgtā līguma noteikumos, *EDU II* akciju nodošanas aizliegumu un aizliegumu nodot *EDU II* īpašumu *ČEZ Group*.

([26]) *ČEZ* akcionāru struktūra ir pieejama šādā tīmekļa vietnē: https://www.cez.cz/en/investors/shares/structure-of-shareholders.

izmaksas, pārējās izmaksas tiktu segtas no valsts budžeta. Savukārt gadījumā, ja nodeva radītu ieņēmumus, kas pārsniedz izmaksas, šis pārsniegums nonāktu valsts budžetā. Čehijas iestādes apgalvoja, ka visas ĪNDS izmaksas tiks kompensētas saskaņā ar pasākumu tikai tādā apmērā, kādā tās radīsies saskaņā ar tirgus nosacījumiem ([27]). Piedevām publiskā iepirkuma tiesību akti arī nodrošinās, ka ĪNDS rīkosies saskaņā ar tirgus nosacījumiem.

(43) 1. pasākums faktiski novirza naudas plūsmas caur ĪNDS (sk. 3.6. iedaļu). Tāpēc ĪNDS uzņemsies zaudējumus un saņems ieņēmumus no *EDU II* saražotās elektroenerģijas pārdošanas tirgū. Tāpēc labvēlīgos tirgus apstākļos ĪNDS paturēs peļņu no elektroenerģijas pārdošanas. Čehijas iestādes paskaidroja, ka šie ieņēmumi galu galā tiks ieskaitīti valsts budžetā (vai tiks izmantoti, lai finansētu atbalstu investīcijām atjaunīgajos energoresursos, samazinot attiecīgo nodevu), jo ĪNDS pilnībā piederēs Čehijai un to kontrolēs Čehija. Čehijas iestādes paskaidroja, ka pasākums neparedz ieņēmumu tiešu sadali elektroenerģijas patērētājiem.

(44) ĪNDS būs elektroenerģijas tirdzniecības licence saskaņā ar Čehijas Enerģētikas likumu, un šī licence tai ļaus laist *EDU II* saražoto elektroenerģiju vairumtirgos. Ir paredzēts, ka tā galvenokārt būs par balansēšanu atbildīgā puse ("BAP") attiecībā pret Čehijas tirgus operatoru *OTE*.

(45) Čehijas iestādes paskaidroja, ka šādas struktūras mērķis ir samazināt iespējamo tirgus izkropļojumu risku, ko rada tirgus varas koncentrācija *ČEZ Group*.

(46) Čehijas iestādes paredz, ka ĪNDS izveidos savu tirdzniecības nodaļu un darbības veiks pašā sabiedrībā. Tomēr tās norādīja, ka, ja ĪNDS uzskata to par piemērotāku un rentablāku, ņemot vērā izvēlēto tirdzniecības pieeju, tā, lai izvēlētās funkcijas nodotu ārpakalpojumu sniedzējam, var rīkot uz konkurenci balstītu, pārredzamu un nediskriminējošu konkursu, kurā var piedalīties ikviena piemērota persona. Tas varētu ietvert BAP vai tirdzniecības funkcijas veikšanu nākotnē, ja attiecīgajā tirgū ir pietiekams skaits kvalificētu potenciālo darījumu partneru. Tomēr par ĪNDS elektroenerģijas tirdzniecību nekādā gadījumā nevar slēgt ārpakalpojuma līgumu ar *ČEZ Group* vai struktūrām, kas ietilpst *ČEZ Group*.

(47) Tādējādi ĪNDS vai nu pārdos elektroenerģiju vairumtirgū, izmantojot savu tirdzniecības nodaļu, vai arī nodos savu darbību ārpakalpojumu sniedzējam, slēdzot līgumu ar trešo personu, kas apņemas pārdot elektroenerģiju tirgū tās vārdā. Papildus pārdošanai nākamās dienas un tekošās dienas (tūlītēju darījumu) tirgos ĪNDS var slēgt arī divpusējus līgumus par elektroenerģijas pārdošanu vai riska ierobežošanas līgumus ar individuāliem lietotājiem.

(48) Čehija paskaidroja, ka paredzams, ka ĪNDS tiks izveidota ne agrāk kā 2030. gadā, bet ne vēlāk kā 12 mēnešus pirms jaunās kodolelektrostacijas nodošanas ekspluatācijā, lai izvairītos no nevajadzīgām izmaksām, ņemot vērā neskaidrības saistībā ar tirgu un regulatīvo vidi pēc 2030. gada. Čehija norādīja, ka ĪNDS tiks izveidota saskaņā ar piemērojamajiem valsts un Eiropas Savienības tiesību aktiem, t. i., it īpaši nodrošinot neatkarības, kompetences un pārredzamības principus. MOL ir paredzēts, ka ĪNDS būs 100 % valstij piederoša struktūra, kurai ir licence elektroenerģijas tirdzniecībai ([28]).

(49) ĪNDS nebūs daļa no vertikāli integrētas grupas, ko kontrolē *ČEZ*. ĪNDS korporatīvā struktūra tiks interpretēta saskaņā ar likumu Nr. 90/2012 *Coll.* par komercsabiedrībām un kooperatīviem (Uzņēmējsabiedrību likums), tajā skaitā noteikumiem par ĪNDS struktūru locekļu pienākumu ievērot pienācīgu vadības rūpību. Tiks izveidota ĪNDS uzraudzības padome, lai nodrošinātu kompetences un pārredzamības principus. Turklāt tiks izveidota neatkarīga revīzijas komiteja, lai uzraudzītu visas ĪNDS grāmatvedības un revīzijas darbības.

([27]) Čehijas iestādes paskaidroja, ka tirgus nosacījumi ĪNDS pamatdarbības izmaksām tiks nodrošināti, salīdzinot ar citu tirgotāju, kas darbojas tajā pašā tirgū, salīdzināmajām izmaksām. Šādas izmaksas tiks regulāri uzraudzītas un revidētas. ĪNDS pamatdarbības izmaksas tiks segtas no tirgus ieņēmumiem, kas pārsniedz norunas cenu, ja tādi būs. Pretējā gadījumā minētās izmaksas segs valsts.

([28]) MOL 6. panta 1. punktā ir noteikts: "Ministrija atļauj 100 % valstij piederošai juridiskai personai, kurai ir licence elektroenerģijas tirdzniecībai saskaņā ar Enerģētikas likumu (tālāk tekstā – "Pilnvarotais subjekts"), izpildīt saistības, kas izriet no pirkuma līguma, un ar to saistītās saistības saskaņā ar šo likumu."

3.2.3. *Labuma guvēja izvēle*

(50) Čehijas iestādes paskaidroja, ka pašreizējā projekta modeļa un *ČEZ* kā projekta virzītāja izvēle bija valdības veikta detalizēta novērtējuma rezultāts, bet pirms tam netika izsludināts konkurss, atlases process vai publisks uzaicinājums izteikt ieinteresētību.

(51) 2017. gada jūnijā Pastāvīgā komiteja kodolenerģijas jautājumos sagatavoja un apsprieda ziņojumu ([29]), kurā apkopota veiktā analīze un novērtējums par dažādiem ieguldītāju modeļiem (arī privāto uzņēmumu konsorcijiem) un projekta vajadzībām apsvērtajiem finansēšanas modeļiem. Ziņojumā ir sīki izklāstīti trīs risinājumi. Pirmais risinājums bija privāto ieguldītāju konsorcija izveide, kam bija trīs apakšrisinājumi: i) ieguldītāju konsorcijs, kas pilnībā izslēdz Čehijas valsts vai *ČEZ Group* līdzdalību, ii) ieguldītāju konsorcijs, kurā mazākuma daļa pieder *ČEZ Group*, un iii) ieguldītāju konsorcijs, kurā mazākuma daļa pieder valstij. Šis pirmais risinājums netika izvēlēts, jo tad valsts nevarētu kontrolēt projekta pabeigšanu. Otrais risinājums bija pilnībā īstenot projektu, izmantojot atsevišķu valstij piederošu struktūru, kurai būtu uzticēta jaunās kodolelektrostacijas būvniecība un ekspluatācija. Tika uzskatīts, ka šis risinājums sniedz pietiekamu drošību, tomēr tas tika noraidīts, ņemot vērā lielo ietekmi uz budžetu un pietiekamu tehnisko zināšanu trūkumu.

(52) Trešo risinājumu, kurā *ČEZ* bija projekta virzītājs ([30]), Čehijas iestādes uzskatīja par optimālu, jo tas nodrošināja nepieciešamo valsts kontroli (jo īpaši ar ĪNDS starpniecību) un izmantoja *ČEZ* pieredzi kodolelektrostaciju būvniecībā un ekspluatācijā. Saskaņā ar Čehijas iestāžu sniegto informāciju *ČEZ* ir vispiemērotākā struktūra, kas darbojas kā projekta attīstītājs un ieguldītājs daļēji tāpēc, ka Čehijai, ko pārstāv Finanšu ministrija, ir līdzdalības vairākums šajā sabiedrībā, un tas Čehijas valdībai sniedz pārliecību par nacionālās drošības aspektiem un nepieciešamā pašu kapitāla līdzekļu pieejamību. Šis risinājums tika apstiprināts pēc valdības 2019. gada 8. jūlija Rezolūcijas Nr. 485 pieņemšanas.

(53) Čehijas iestādes paskaidroja, ka *ČEZ* ir plaša pieredze Čehijas tirgū kā uzticamam un spējīgam kodolelektrostaciju attīstītājam un operatoram, un tas labi pārzina tiesisko un normatīvo regulējumu, tajā skaitā licencēšanas procedūras. *ČEZ Group* kā vienam no desmit lielākajiem enerģētikas uzņēmumiem Eiropā ir pieredze arī kodolpētniecības, energoiekārtu plānošanas, būvniecības un uzturēšanas, kā arī enerģijas ražošanas blakusproduktu pārstrādes jomā. Tādējādi Čehijas iestādes paskaidroja, ka *ČEZ* ir augsti kvalificēts personāls, kam ir pieredze ne tikai kodolenerģijas, bet arī publiskā iepirkuma un sarunu jomā, un tam vajadzētu būt priekšrocībai projekta īstenošanā.

(54) Čehijas iestādes uzskata, ka citi svarīgi projekta aspekti ir kodolelektrostacijas būvniecībai piemērotu vietu pieejamība un šādas būvniecības ekonomiskais pamatojums. Čehijā jaunas kodolelektrostacijas būvniecībai nav daudz vietu ar piemērotiem ģeoloģiskajiem, ģeogrāfiskajiem un tehniskajiem apstākļiem gan grunts stabilitātes, gan ūdens pieejamības, gan saražotās enerģijas pārvades iespēju ziņā. Čehijas iestādes uzskatīja, ka vislabākie apstākļi ir Dukovani – to apliecina vairāk nekā 30 gadu ilgā esošo bloku ekspluatācija.

(55) Čehijas iestādes sīki izklāstīja sagatavošanas darbus, ko līdz šim veikusi *ČEZ*. Konkrētāk, ČEZ ir ieguvusi īpašumtiesības uz ierosināto KES būvobjektu; šis process tika uzsākts 2008. gada aprīlī un pabeigts 2021. gadā. Turklāt *ČEZ* ir veikusi priekšizpēti, lai paātrinātu projekta izstrādes grafiku un samazinātu saistītās izmaksas. Šīs darbības tika veiktas, lai mazinātu prognozēto jaudas trūkumu un nodrošinātu sistēmas piegādes drošību. Turklāt Čehija uzsvēra, ka alternatīvi projekti ar ilgāku attīstīšanas periodu nespētu pienācīgi risināt tūlītējas piegādes

([29]) *ANALZA vhodného investorského modelu pro výstavbu nového jaderného zdroje a návrh možných modelů financování pro zajištění návratnosti investic* (Pastāvīgā komiteja kodolenerģijas jautājumos, analīze par piemērotu ieguldītāju modeli jaunas kodolelektrostacijas būvniecībai un priekšlikums par iespējamiem finansēšanas modeļiem, lai nodrošinātu atdevi no investīcijām, 2017. gada jūnijs).

([30]) Šis modelis 2018. gadā tika sīkāk novērtēts papildu ziņojumā: *ANALZA vybraných investorských modelů výstavby nových jaderných zdrojů a způsobu jejich financování*. Minētajā ziņojumā tika ņemtas vērā paredzamās elektroenerģijas vienības ražošanas izmaksas dažādiem līdzdalības variantiem, sniegta detalizēta katra risinājuma SVID analīze un aprakstīts, kā katrs risinājums vislabāk atbilst valsts enerģētikas politikas un Nacionālā rīcības plāna kodolenerģijas jomā mērķiem, un katra modeļa fiskālā ietekme. Ziņojumā bija iekļauts arī riska novērtējums.

problēmas. Čehijas iestādes paskaidroja, ka gadījumā, ja cits projekta virzītājs Čehijā meklētu piemērotu vietu KES būvniecībai, tika lēsts, ka šādas būvniecības īstenošanas termiņš ievērojami, pat par 14 gadiem, pārsniegtu šī projekta termiņu, un tas būtu saistīts ar paaugstinātu risku un izmaksām. Visbeidzot, Čehijas iestādes paskaidroja, ka cita projekta virzītāja gadījumā varētu rasties papildu izmaksas aptuveni [200–700] miljonu EUR apmērā, kas aptvertu KES būvniecības vietas vērtību, licencēšanu, attīstīšanas pasākumus un sinerģijas veidošanu ar esošo KES infrastruktūru.

(56) *ČEZ* un *EDU II* jau ir vairākas nozīmīgas licences un apstiprinājumi projekta īstenošanai, piemēram, Atomenerģijas likumā paredzētais ietekmes uz vidi novērtējums un kodolobjekta izvietojuma atļauja, kā arī valsts atļauja jaunas kodolelektrostacijas būvniecībai. Turpinās arī valsts tiesību aktos paredzētās projektēšanas atļaujas un būvatļaujas iegūšanas process.

(57) Čehijas iestādes paskaidroja, ka valsts ekonomika lielā mērā ir pakļauta ārējiem apdraudējumiem, kas saistīti ar energoapgādi. Tas, ka lielākā daļa *ČEZ* akciju pieder valstij, bija svarīgs aspekts atlasē, jo īpaši no Čehijas nacionālās drošības interešu nodrošināšanas viedokļa.

(58) Palielinot kodolenerģijas ražošanas jaudu *ČEZ* grupas portfelī, ar ko nākotnē varētu aizstāt dažu esošo ražošanas jaudu dezekspluatāciju, projekts ir *ČEZ* vidēja termiņa un ilgtermiņa uzņēmējdarbības stratēģijas centrālā daļa.

(59) Visbeidzot, Čehija apgalvoja, ka projektam nav citas dzīvotspējīgas alternatīvas, izņemot *ČEZ*, un tas nekādi neietekmē turpmākus līdzīgus projektus.

3.3. **Vispārīgs projekta apraksts**

(60) Projekts ietver jaunas kodolelektrostacijas būvniecību un ekspluatāciju Čehijā, Dukovani, ar jaudu līdz 1 200 MW.

(61) MOL, ar ko izveido plašu atbalsta satvaru investīcijām ieguldījumiem kodolenerģijā, neietilpst šā lēmuma darbības jomā, jo MOL ir vispārēji piemērojams tiesību akts, un tas nav uzskatāms par valsts atbalsta pasākumiem, kuri ir īpaši izstrādāti un paredzēti šim projektam.

(62) Valsts atbalstu veido trīs pasākumu kopums:

(63) 1. pasākums: elektroenerģijas pirkuma līgums (“PL” vai “pirkuma līgums”) starp galveno labuma guvēju – *EDU II*, kas ir *ČEZ* pilnībā piederošs meitasuzņēmums, – un valsti, ko pārstāv Rūpniecības un tirdzniecības ministrija (“ministrija”). Elektroenerģija tiks pārdota uzņēmumam, kas darbosies kā ĪNDS, kas tiks izveidota vēlāk, un kas piederēs valstij un kuru tieši pārvaldīs valsts (sk. 3.6. iedaļu);

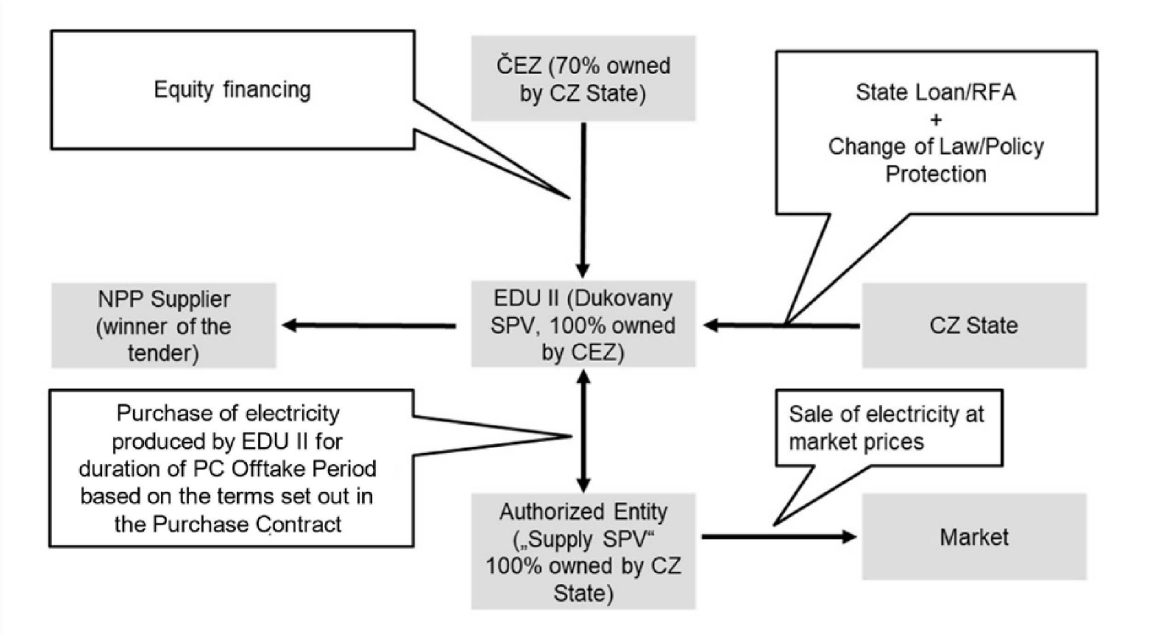
(64) 2. pasākums: valsts aizdevums (atmaksājama finansiāla palīdzība; “AFP”) ar subsidētu procentu likmi, kas principā sedz 100 % no būvniecības izmaksām (sk. 3.7. iedaļu);

(65) 3. pasākums: aizsardzības mehānisms tiesību aktu grozīšanas vai politikas maiņas gadījumā *ČEZ* kā ieguldītājam (dažkārt saukts arī tikai par “ieguldītāju”; sk. 3.8. iedaļu).

(66) Labuma guvēji (sk. 3.2. iedaļu) un projekta struktūra ir attēlota nākamajā attēlā.

1. attēls

Dukovani projekta struktūra

Avots: Čehijas iestādes.

(67) Projekts ir sadalīts piecos posmos:

— 1. posms: sagatavošana un piegādātāju atlase [2020.–2025. gads],

— 2. posms: priekšdarbi [2025.–2029. gads],

— 3. posms: būvniecība un nodošana ekspluatācijā [2030.–2036. gads],

— 4. posms: garantijas periods [2036.–2038. gads],

— 5.a posms: ekspluatācija [2038.–2096. gads],

— 5.b posms: dezekspluatācija [2096.–2116. gads].

(68) Paredzams, ka jaunizveidotā kodolelektrostacija tiks nodota ekspluatācijā 2036. gadā izmēģinājuma režīmā, savukārt komerceksploatāciju plānots uzsākt 2038. gadā. Plānots, ka elektrostacijas ekspluatācijas laiks būs 60 gadi, un to plānots dezekspluatēt 2096. gadā.

(69) Čehijas iestādes paskaidroja, ka projekta 1. posmu (t. i., posmu līdz inženiertehnisko, sagādes un celtniecības pakalpojumu ("ISCP") darbuzņēmēja atlasei) reglamentē pirmais īstenošanas līgums, kas noslēgts starp ČEZ un *EDU II*. Šis līgums cita starpā kalpo Čehijas drošības pamatinteresēm projekta īstenošanas laikā un nodrošina Čehijas piekļuvi informācijai par projektu, kā arī drošības prasību īstenošanu atlases procedūrās. Paredzēts, ka šis posms tiks pabeigts 2025. gadā. Attiecībā uz projekta 2. un 3. posmu (t. i., priekšdarbiem, būvniecību un nodošanu ekspluatācijā) pirmajā īstenošanas līgumā ir paredzēts, ka 2024. gada 31. decembrī vai pirms tam tiek parakstīts otrais īstenošanas līgums vai PL, kas aizstāj pirmo īstenošanas līgumu. Pēc tam līgumisko satvaru veido PL, ieguldītāju līgums un valsts lēmumu par AFP piešķiršanu.

(70) Čehija apgalvo, ka, ņemot vērā projekta būtiskās nacionālās drošības intereses, valstij līgumiskajā satvarā bija jāiekļauj nosacījumi, kas nodrošina pietiekamu kontroli pār projektu. Šie nosacījumi ir izklāstīti pirmajā īstenošanas līgumā, tajā skaitā par konfidenciālas informācijas apmaiņu un nacionālās drošības jautājumiem. Šajā līgumā puses uzskata, ka nacionālās drošības intereses ir pamatots iemesls atkāpei no valsts publiskā iepirkuma noteikumiem, pamatojoties uz Likuma Nr. 134/2016 par publisko iepirkumu ([31]) 29. panta a) punktu, lai izraudzītos līgumslēdzēju pusi elektrostacijas būvniecībai.

(71) *ČEZ* un *EDU II* apsprieda konkursa organizāciju ārpus Publiskā iepirkuma likuma režīma ar Valsts konkurences aizsardzības biroju un 2020. gada 15. jūnijā saņēma pozitīvu atzinumu pirms uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus izsludināšanas ([32]).

(72) ISCP piegādātājs būs atbildīgs par projekta inženiertehniskajiem darbiem, būvniecību un nodošanu ekspluatācijā. Pēc valsts lēmuma izslēgt pretendentus no valstīm, kas nebija Nolīguma par valsts iepirkumu ([33]) puses, iepirkuma procesa uzsākšanas brīdī bija trīs iespējamās tehnoloģiju izvēles iespējas:

— AP1000 projekts, ko izstrādājis uzņēmums *Westinghouse Electric Company LLC* (ASV),

— APR1000+ projekts, ko izstrādājis uzņēmums *Korea Hydro & Nuclear Power* (Dienvidkoreja), kā arī

— EPR 1200 projekts, ko izstrādājis uzņēmums *EdF* (Francija).

(73) Uzaicinājumu iesniegt piedāvājumus ISCP darbuzņēmēja atlasei *ČEZ* ar sava meitasuzņēmuma *EDU II* starpniecību izsludināja 2022. gada martā, un trīs iepriekš atlasīto piegādātāju sākotnējie piedāvājumi tika saņemti tā paša gada novembrī. Pēc tam, kad bija divas reizes pagarināts galīgo piedāvājumu iesniegšanas termiņš, trīs iepriekš atlasītie potenciālie piegādātāji 2023. gada 31. oktobrī iesniedza atjauninātus piedāvājumus. Čehija paskaidroja, ka saskaņā ar konkursa procesa noteikumiem attiecīgajos piedāvājumos ir jāiekļauj saistoši piedāvājumi par piektā kodolbloka būvniecību Dukovani, kas ir projekta priekšmets un pamats šim lēmumam, un nesaistoši piedāvājumi par 3 papildu kodolblokiem, no kuriem viens atrastos Dukovani kodolelektrostacijā un divi – Temelinas kodolelektrostacijā.

(74) Čehijas valdība 2024. gada 31. janvārī nolēma ([34]) paplašināt ISCP konkursa tvērumu, uzdodot *EDU II* pieprasīt saistošus piedāvājumus par ne vairāk kā četriem kodolreaktoriem (ieskaitot projektā paredzētos kodolblokus), lai nodrošinātu iespēju kādā brīdī nākotnē turpināt šo papildu bloku būvniecību, kad un ja Čehijas valsts nolems to darīt. Čehija paskaidroja, ka šā lēmuma pieņemšanas brīdī nav noteikts ne ieguldītājs/operators, ne šo papildu bloku finansēšanas modelis. Čehijas valdība uzdeva rūpniecības un tirdzniecības ministram un finanšu ministram līdz 2024. gada 31. decembrim iesniegt valdībai priekšlikumu par papildu trīs jaunu kodolbloku finansēšanu Dukovani un Temelinas kodolelektrostacijās. Valsts atbalsts šo trīs papildu bloku būvniecībai, ja tāda notiks, neietilpst šā lēmuma darbības jomā.

(75) Čehijas iestādes apņemas, ka gadījumā, ja valsts atbalsts tiek uzskatīts par nepieciešamu trim papildu kodolblokiem papildus 5. reaktoram Dukovani, Čehija attiecīgi paziņos par atbalstu Eiropas Komisijai un gaidīs Komisijas apstiprinājumu pirms atbalsta īstenošanas.

([31]) https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-134#.

([32]) Sk. Konkurences aizsardzības biroja 2020. gada 15. jūnija Likuma Nr. 134/2016 *Coll.* par publisko iepirkumu 29. panta 1. punkta a) apakšpunktu, pieejams vietnē https://uohs.gov.cz/cs/legislativa/verejne-zakazky.html. Konkurences aizsardzības birojs 2024. gada 23. janvārī apstiprināja, ka tas attiecas arī uz izmaiņām konkursa procesā, kas ieviestas, lai pieprasītu saistošus piedāvājumus attiecībā uz 4 reaktoriem.

([33]) Pasaules Tirdzniecības organizācija, Nolīgums par valsts iepirkumu, kas grozīts 2012. gada 30. martā (“2012. gada NVI”), https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gp_gpa_e.htm.

([34]) Sk. valdības 2024. gada 31. janvāra Rezolūciju Nr. 74.

3.4. **Projekta sagatavošanas darbi**

(76) Ņemot vērā vajadzību pēc papildu kodolenerģijas ražošanas jaudas, *ČEZ* 2010. gadā apstiprināja sākotnējo uzņēmējdarbības plānu, lai līdz 2036. gadam palielinātu Dukovani kodolelektrostacijas jaudu par 1 200 MW. Tajā pašā gadā tika pabeigta priekšizpēte par pašreizējo kodolspēju paplašināšanu Dukovani. Sākotnējais *ČEZ* sagatavotais uzņēmējdarbības plāns Komisijai tika iesniegts 2021. gada jūnijā, un tā atjauninātā versija tika iesniegta 2023. gada 25. oktobrī.

(77) *ČEZ* sāka iegādāties projektam nepieciešamo zemi jau 2008. gada aprīlī. 2024. gada februārī *EDU II* piederēja projektam nepieciešamā zeme, un visi (ISCP konkursa) pretendenti tika informēti par pieejamo platību.

(78) Projektam bija jāveic ietekmes uz vidi novērtējums (IVN), lai noteiktu, aprakstītu un visaptveroši novērtētu paredzamo ietekmi uz vidi un sabiedrības veselību. Novērtēšanas process tika sākts 2016. gada sākumā, un 2018. gadā tas ietvēra starptautiskas apspriešanas un publiskas diskusijas. Pēc IVN tika veikts pozitīvs neatkarīgs novērtējums, un Vides ministrija 2019. gada augustā izdeva pozitīvu saistošu paziņojumu par projekta IVN ([35]), kas bija nepieciešams, lai sāktu projekta atļaujas piešķiršanu.

(79) 2020. gada martā *ČEZ* un *EDU II* sāka kodoliekārtas uzstādīšanas vietas novērtēšanu attiecībā uz kodoldrošību, aizsardzību pret radiāciju, tehnisko drošību, situāciju radiācijas ziņā, monitoringu, radiācijas ārkārtas notikumu pārvaldību un drošību kodoliekārtas ekspluatācijas laikā. *EDU II* 2021. gada martā saņēma kodoliekārtas izvietojuma licenci, kas ir pirmā licence, kura jāiegūst saistībā ar jaunu kodolbloku. Čehija norāda, ka ir iegūtas visas galvenās licences un atļaujas, kas vajadzīgas, lai veicinātu projekta savlaicīgu virzību.

3.5. **Tehniskie raksturlielumi**

(80) Projekts ir vērsts uz III+ paaudzes augstspiediena ūdens reaktora ("AŪR") būvniecību. Tiek uzskatīts, ka jaudas diapazons no 850 MW līdz 1 200 MW sniedz pietiekami plašas tehnisko risinājumu iespējas tehnoloģiju nodrošinātāja atlasei. Čehijas iestādes paskaidro, ka projekta tehnoloģiju un piegādes partneri tiks izraudzīti pārredzamā konkursā.

(81) Čehijas iestādes arī paskaidroja, ka projekts atbildīs tehniskās pārbaudes kritērijiem, kas noteikti saskaņā ar Taksonomijas regulu ([36]) pieņemtā deleģētā akta 4.27. punktā. Čehija 2023. gada 11. janvārī pieņēma valdības Rezolūciju Nr. 24/2023 ([37]), kurā noteikts Čehijas pienākums izpildīt tehniskās pārbaudes kritērijus saistībā ar radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanu, kas izriet no Taksonomijas regulas. Konkrētāk, šī rezolūcija paredz atbilstību Taksonomijas regulas I pielikuma 4.26., 4.27. un 4.28. punktam, tajā skaitā prasībām par dokumentētu plānu ar sīki izstrādātiem pasākumiem, lai līdz 2050. gadam varētu sākt darboties augstas radioaktivitātes radioaktīvo atkritumu apglabāšanas komplekss un no 2025. gada tiktu izmantota avārijizturīga degviela. Saskaņā ar minēto rezolūciju rūpniecības un tirdzniecības ministram līdz 2024. gada 31. decembrim ir jāiesniedz Čehijas valdībai priekšlikums par radioaktīvo atkritumu un nostrādātās kodoldegvielas apsaimniekošanas valsts politikas atjaunināšanu, arī termiņš, līdz kuram jāizvēlas galīgā vieta un rezerves vietas topošajam dziļās apglabāšanas kompleksam.

(82) Turklāt Čehijas iestādes paskaidro, ka saskaņā ar Taksonomijas regulu kodolelektrostacijas aplēstā lietderīgā darbmūža beigās būs pieejami resursi, kas atbilst aplēstajām radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanas un dezekspluatācijas izmaksām, par ko liecina dezekspluatācijas un kodolatkritumu apstrādes izmaksu iekļaušana projekta finanšu modelī (sk. 3.6.6. iedaļu).

([35]) https://portal.cenia.cz/eiasea/detail/EIA_MZP469?lang=en.

([36]) Sk. Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2022/1214 (2022. gada 9. marts), ar ko groza Deleģēto regulu (ES) 2021/2139 attiecībā uz saimnieciskajām darbībām noteiktās enerģētikas nozarēs un Deleģēto regulu (ES) 2021/2178 attiecībā uz īpašām informācijas atklāšanas prasībām par šīm saimnieciskajām darbībām (OV L 188, 15.7.2022., 1. lpp.).

([37]) Sk. valdības 2023. gada 11. janvāra Rezolūciju Nr. 24/2023, kas pieejama tīmekļa vietnē https://www.odok.cz/portal/zvlady/jednani-detail/2023-01-11/.

3.6. **1. pasākums: pirkuma līgums (PL)**

3.6.1. *Galvenie PL elementi*

(83) Pirmais pasākums ir PL starp valsti kā pircēju un *EDU II* kā piegādātāju, kas nodrošina ieņēmumu atbalstu kodolelektrostacijas darbības pirmajos 40 gados. Labuma guvējs ir *EDU II – ČEZ Group* pilnībā piederošs meitasuzņēmums (sk. 3.2. iedaļu) – un līguma darījuma partneris būs īpašam nolūkam dibināta sabiedrība (ĪNDS), kas pilnībā pieder Čehijas valstij (sk. 3.2.2. iedaļu).

(84) Čehija sākotnēji bija paziņojusi par 60 gadu līguma termiņu par fiksētu cenu, kas tiek lēsta no 50 līdz 60 EUR/MWh, tādējādi stimulējot elektrostaciju maksimāli palielināt elektroenerģijas ražošanas apjomu.

(85) Lai kliedētu šaubas, ko Komisija pauda lēmumā par procedūras sākšanu, Čehija 84. apsvērumā aprakstīto pasākumu aizstāja ar PL ar atlīdzības formulu, kurai, pēc Čehijas domām, ir līdzīga ietekme kā divvirzienu cenu starpības līgumam ("CSL") ([38]), kas papildus ieņēmumu garantijai ietver labuma guvēja tirgus ieņēmumu augšupēju ierobežojumu. Čehija paskaidroja, ka grozītais atbalsta pasākums nodrošinās pienācīgus stimulus *EDU II* darboties un efektīvi piedalīties elektroenerģijas tirgos, optimizējot tā ražošanas jaudu, reaģējot uz tirgus signāliem, ņemot vērā elektrostacijas tehniskos ierobežojumus.

(86) Saskaņā ar PL noteikumu projektu ĪNDS no ekspluatācijas sākuma uz 40 gadiem ("pirkšanas periods") nopirks visu *EDU II* saražoto un tīklā eksportēto elektroenerģiju ("saražotais apjoms"). ([39]) *EDU II* būs pienākums pārdot visu savu saražoto apjomu PL pirkšanas perioda laikā tikai ĪNDS, tā saņems maksājumus, pamatojoties uz PL "atlīdzības formulu" (sk. 88. apsvērumu).

(87) *EDU II* ir visas dispečēšanas tiesības. Ja ĪNDS nenopērk saražoto apjomu vai kādu tā daļu, *EDU II* šajā ārkārtas situācijā pārdod elektroenerģiju tūlītēju darījumu tirgū kā cenas ņēmējs. Čehija apgalvo, ka mērķis ir nodrošināt spēju turpināt elektroenerģijas ražošanu, līdz situācija tiks atrisināta. Šādas ārkārtas situācijas iemesli var būt juridiski (tirdzniecības atļaujas zaudēšana), finansiāli (maksātnespēja, finanšu nosacījumu neizpilde attiecībā uz norēķiniem par novirzēm) vai tehniski (ĪNDS piekļuves tirgiem zaudēšana). Šādos apstākļos elektrostacija joprojām darbojas, un elektroenerģija ir jālaiž tirgū. ĪNDS maksās *EDU II* kompensāciju, lai segtu jebkādu iztrūkumu salīdzinājumā ar ieņēmumiem, ko *EDU II* būtu guvusi, ja ĪNDS būtu izpildījusi savas pirkšanas saistības. Čehija apņēmās, ka šajā gadījumā *EDU II* visu saražoto elektroenerģiju pārdos tūlītēju darījumu tirgū (enerģijas biržā balstītā nākamās dienas vai tekošās dienas tirgū) kā cenas ņēmējs (tādējādi nenosakot minimālo elektroenerģijas cenu). Čehijas iestādes apgalvoja, ka šajā situācijā *EDU II* nevar ne izvēlēties konkrētu pircēju (jo pārdošana notiek anonīmā biržā), ne noteikt pārdošanas cenu vai nosacījumus (jo standarta produkti tiek pārdoti biržā par robežcenu). Čehijas iestādes apgalvo, ka šādā gadījumā ministrija kā struktūra, kas atbild par ĪNDS izraudzīšanos, veiks nepieciešamos pasākumus, lai atjaunotu ĪNDS spēju pildīt savas pirkšanas saistības. Saskaņā ar Mazoglekļa enerģijas likumu ĪNDS vai ministrija informēs valsts regulatīvo iestādi par jebkuru šādu gadījumu.

([38]) Divvirzienu cenu starpības līgums ir līgums, kas noslēgts starp elektroenerģijas ražošanas ietaises operatoru un partneri (parasti publiskā sektora struktūru) un ar ko nodrošina gan minimālās atlīdzības aizsardzību, gan pārmērīgas atlīdzības ierobežojumu. Līgums ir izstrādāts tā, lai tiktu saglabāti stimuli ražošanas ietaisei darboties un efektīvi piedalīties elektroenerģijas tirgos.

([39]) Saskaņā ar Čehijas iestāžu sniegto informāciju PL pirkšanas periods (t. i., periods, kurā piemēro ĪNDS elektroenerģijas pirkšanas saistības) sākas agrākajā no šādiem datumiem: i) sākuma datums, t. i., diena, kad KES pirmo reizi eksportē elektroenerģiju tīklā, un *EDU II* ir paziņojusi valstij/ĪNDS, ka tā vēlas, lai sākuma datums iestātos, ievērojot termiņus, kas jānosaka PL, un ii) līgumsaistību izpildes beigu datums, t. i., diena pēc pēdējās piecus gadus ilgā nodošanas ekspluatācijā mērķa perioda dienas, skaitot no nodošanas ekspluatācijā mērķa datuma. Nodošanas ekspluatācijā mērķa datums tiks pagarināts, lai ņemtu vērā visus kavējumus, ko izraisījuši notikumi, kas uzskatāmi par leģitīmu pamatu.
Čehijas iestādes paskaidroja, ka jebkāda komerceksploatācijas uzsākšanas kavēšanās pēc nodošanas ekspluatācijā mērķa perioda, kas ir definēts kā piecu gadu periods, ko skaita no nodošanas ekspluatācijā mērķa datuma, faktiski saīsina PL darbības termiņu.

(88) Ar PL atlīdzības formulu aprēķina summas, kas ĪNDS jāmaksā *EDU II* vai otrādi. Formulu veido divi komponenti: 1) *ex post* norēķini un 2) tirgus risks. Tā ir izstrādāta, pamatojoties uz šādu pamatformulu:

$$R = \underbrace{(f - p') * k}_{\substack{settlement \\ term}} + \underbrace{\sum_{h} q_h * p_h}_{\substack{market \\ exposure}}$$

Piedevām tā ietver dažas korekcijas, kas piemērojamas *ex post* norēķinu nosacījumam atkarībā no tirgus apstākļiem un elektrostacijas pamatdarbības izmaksām. Konkrētāk, PL noteiktā atlīdzības formula ir šāda:

$$\text{ja } p' > c : R = \max\left[(f - p')* k;\ (\alpha * c - p')* q \right] + \sum_h q_h * p_h \text{ If } p' \le c : R = (f - c)* k + \sum_h q_h * p_h$$

kur:

— (*R*) ir atlīdzība,

— (p_h) ir tirgus cena, kas definēta kā nākamās dienas tirgus stundas cena *PXE* enerģijas biržā ([40]),

— (q_h) ir *EDU II* saražotais apjoms noteiktā stundā,

— (*q*) ir *EDU II* saražotais apjoms, kas summēts norēķinu periodā (periodā, kurā noteikta tirgus atsauces cena, t. i., vienā gadā),

— (*f*) ir norunas cena (sk. 3.6.2. iedaļu),

— (*p'*) ir tirgus atsauces cena, ko definē kā vienkāršu *ex post* vidējo tirgus cenu (p_h) gada periodā, kas beidzas datumā, kurā aprēķina tirgus atsauces cenu,

— (*k*) ir atsauces daudzums, kas definēts kā pieņemtais ražošanas apjoms norēķinu periodā,

— (*c*) ir elektrostacijas pamatdarbības mainīgās izmaksas,

— (*α*) definē kā norunas cenas un pamatdarbības izmaksu attiecību ($\alpha = f/c$). Alfa ir noteikts brīdī, kad tiek aprēķināta *EDU II* maksājamā *ex post* norēķinu summa, pamatojoties uz piemērojamajām vērtībām (*c*) un (*f*).

(89) Čehijas iestādes paskaidroja, ka pamatformulas pirmais nosacījums, t. i., *ex post* norēķinu nosacījums, nodrošinās ieņēmumu stabilitāti labuma guvējam neatkarīgi no vidējiem tirgus apstākļiem, vienlaikus nodrošinot valsti pret pārkompensāciju ([41]). *Ex post* norēķinus aprēķina norēķinu periodam (periodam, kurā nosaka tirgus atsauces cenu, t. i., vienam gadam), pamatojoties uz tirgus atsauces cenas, alfa vērtības un citu piemērojamo parametru faktiskajām vērtībām, un tas būs maksājams divus mēnešus pēc katra norēķinu perioda beigām. Pamatformulas vispārīgais princips ir tāds, ka tad, ja tirgus atsauces cena (*p'*) ir zemāka par norunas cenu (*f*), elektrostacija saņems starpību starp norunas cenu (*f*) un tirgus atsauces cenu (*p'*) par atsauces daudzumu (*k*); savukārt, ja tirgus atsauces cena (*p'*) ir augstāka nekā norunas cena (*f*), elektrostacijai būs jāatmaksā starpība par atsauces daudzumu (*k*).

(90) Salīdzinājumā ar pamatformulu PL atlīdzības formula ietver dažas *ex post* norēķinu nosacījuma korekcijas atkarībā no tirgus apstākļiem (*p'*) un elektrostacijas kodolbloka pamatdarbības mainīgajām izmaksām (*c*), kā definēts 88. apsvērumā. Konkrētāk, ja tirgus atsauces cena (*p'*) ir augstāka par elektrostacijas pamatdarbības mainīgajām izmaksām (*c*) norēķinu periodā, *ex post* norēķinu nosacījums tiks koriģēts tā, lai ierobežotu atgūto summu nolūkā nodrošināt aizsardzību pret darbības zaudējumiem neplānotu elektroapgādes pārtraukumu gadījumā, kad cenas ir augstas. Piemēram, ja atsauces tirgus cena ir augstāka par pamatdarbības mainīgajām izmaksām (*c*) un virs norunas

([40]) *Power Exchange Central Europe* ir enerģijas birža, kas specializējas Centrāleiropas un Dienvidaustrumeiropas enerģijas tirgos. Sīkāku informāciju sk.: *PXE – Power Exchange Central Europe, a.s.*

([41]) Ar peļņas sadales mehānisma palīdzību tiek novērsta arī pārkompensācijas piešķiršana (sk. 3.6.7. iedaļu).

cenas (*f*), *EDU II* atmaksā starpību starp tirgus atsauces cenu (*p'*) un norunas cenu (*f*) par mazāko no atsauces daudzuma (*k*) un saražotā apjoma (*q*). Ja tirgus atsauces cena (*p'*) ir vienāda ar elektrostacijas pamatdarbības mainīgajām izmaksām (*c*) vai zemāka par tām, *ex post* norēķinu vērtība tiks ierobežota līdz starpībai starp norunas cenu (*f*) un pamatdarbības mainīgajām izmaksām (*c*), reizinātu ar atsauces daudzumu (*k*) ar mērķi nodrošināt aizsardzību pret pārmērīgu atlīdzību.

(91) Pamatformulas otrais nosacījums, t. i., tirgus risks, ir paredzēts, lai stimulētu *EDU II* optimizēt tās darbību visa gada garumā, pamatojoties uz nākamās dienas tirgus cenas (p_h) signāliem. Katra mēneša beigās *EDU II* saņems attiecīgos maksājumus no ĪNDS, pamatojoties uz tās faktiskā stundas saražotā apjoma summu, kas reizināta ar faktiskajām tirgus cenām katrā attiecīgā mēneša stundā, t. i., $\sum q_h * p_h$.

(92) Saskaņā ar PL *EDU II* var brīvi lemt par savu saražoto apjomu, un tai nav pienākuma uzturēt iepriekš noteiktu minimālo ražošanas apjoma līmeni. Visu *EDU II* saražoto elektroenerģiju iegādāsies ĪNDS, kas to pārdos tirgū, pamatojoties uz pārdošanas stratēģiju, kas atbildīs konkrētām saistībām (sk. 3.6.4. iedaļu). Jebkuru novirzi starp cenu, par kuru elektroenerģiju tirgū realizē ĪNDS, un tirgus cenu, kas tiek maksāta *EDU II*, sedz ĪNDS.

(93) Čehija apgalvoja, ka PL tiks noslēgts vēlākā posmā pēc ISCP darbuzņēmēja un piegādes partneru atlasīšanas. PL tiks noslēgts un parakstīts saskaņā ar ISCP līguma noteikumiem. ĪNDS tiks izveidota vēlāk un pirms jaunuzceltās elektrostacijas nodošanas ekspluatācijā kā līgumslēdzēja puse, kā noteikts PL.

3.6.2. *PL iekļaujamās norunas cenas noteikšana*

(94) Čehijas iestādes paskaidroja, ka PL tiks paredzēta sākotnējā norunas cena, kas aprēķināta, pamatojoties uz Čehijas iesniegto finanšu modeli ("finanšu modelis") ([42]), lai ļautu ieguldītājam gūt mērķa pašu kapitāla atdevi ("atļautā pašu kapitāla iekšējā atdeves likme" ("IAL" jeb "PKA")) [9–11] % apmērā no nominālā pēcnodokļu pirmskomercializācijas finansējuma projekta darbības laikā (ieskaitot dezekspluatācijas izmaksas). Norunas cenas vērtība, pamatojoties uz pieņēmumiem finanšu modelī, kas Komisijai iesniegts 2024. gada 15. martā, ir [65–80] EUR/MWh ([43]), un atsauces daudzuma vērtība ir [75–100] % no neto jaudas. Norunas cenas vērtība var ļoti būtiski mainīties atkarībā no dažādajiem ievades parametriem, kas aprakstīti tālāk šajā apakšiedaļā. Ja, piemēram, paredzamās būvniecības izmaksas pēc ISCP līguma noslēgšanas būtu ievērojami augstākas nekā saskaņā ar sākotnējiem pieņēmumiem, tas, ciktāl izmaksu pieaugums ir saistīts ar leģitīmu pamatu (paskaidrots 104. apsvērumā), izraisītu ievērojamu norunas cenas pieaugumu. Čehija ir iesniegusi Komisijai kopumā 35 dažādus scenārijus, kas atspoguļo dažādus iespējamos pieņēmumus par izmaksu un ieņēmumu attīstību un kā rezultātā sākotnējās norunas cenas svārstās no [50 līdz 80] EUR/MWh (35. scenārijā, pamatojoties uz pieņēmumiem par augstu tirgus cenu [100–200] EUR/MWh apmērā) līdz [100–125] EUR/MWh (30. scenārijā, pamatojoties uz būvniecības izmaksu pieaugumu līdz [17–18] miljardiem EUR).

(95) Finanšu modelī kā ievaddati tiks izmantoti pieņēmumi, tajā skaitā tirgus cenu prognozes, EDU II pieejamība, paredzamā sekošana slodzei ([44]), paredzamās būvniecības izmaksas, ekspluatācijas izmaksas un dezekspluatācijas izmaksas un citi būtiski pieņēmumi, piemēram, par kapitālizdevumiem un finansējumu (arī par valsts aizdevumu, sk. 3.7. iedaļu), kā arī PL atlīdzības formulas sākotnējais atsauces daudzums. Šie pieņēmumi ir sīki izklāstīti 3.6.6. iedaļā.

([42]) Sk. 124. apsvērumu.

([43]) Šī vērtība ir sniegta reālā izteiksmē 2020. gada cenās. Čehijas iestādes lēš, ka ekvivalenta vērtība reālā izteiksmē 2025. gada cenās būs [50–100] EUR/MWh.

([44]) Sekošana slodzei šajā kontekstā attiecas uz KES izejas jaudas koriģēšanu, lai optimizētu ražošanu, reaģējot uz elektroenerģijas cenām, kas svārstās dienas laikā. Sīkāku informāciju sk. 187. apsvērumā.

(96) Finanšu modelis ļauj prognozēt saražoto elektroenerģijas apjomu un aprēķināt brīvo naudas plūsmu katrā gadā no PL parakstīšanas līdz dezekspluatācijas beigām. Norunas cenu (kas ietekmē elektrostacijas paredzamos ieņēmumus, piemērojot *ex post* norēķinu nosacījumu) finanšu modelī aprēķina kā vērtību, kas rada naudas plūsmu neto pašreizējo vērtību, kura vienāda ar nulli, piemērojot atļauto pašu kapitāla IAL.

(97) Lielākajai daļai izmaksu posteņu un citu ievaddatu (arī tirgus cenu prognozēm) modelī piemēros inflācijas indeksāciju. Inflācijas indeksācija attieksies arī uz PL norunas cenu. Visiem attiecīgajiem izmaksu posteņiem un citiem ievaddatiem modelī piemēros noteiktu indeksu vai indeksu grozu. Daži izmaksu posteņi netiks indeksēti, jo tie ir noteikti tiesību aktos vai AFP noteikumos (piemēram, AFP procenti, dezekspluatācijas izmaksas, kodolenerģētikas konta saistību izpilde, projekta obligātās rezerves). Tirgus cenu prognozes tiks indeksētas, pamatojoties uz Čehijas patēriņa cenu indeksu ("Čehijas PCI") ([45]). Gan attiecībā uz būvniecības, gan ekspluatācijas izmaksām indeksācijai tiks izmantots publicēto indeksu grozs. Šā groza pamatā ir četru Čehijas indeksu (rūpniecības preču ražotāju cenu indeksa ("Čehijas RPRCI) ([46]), Čehijas PCI ([47]), ES rūpniecības preču ražotāju cenu indeksa (ES RPRCI) un Čehijas algu indeksa ([48])) svērums:

a) būvniecības izmaksas tiks indeksētas šādi: Čehijas RPRCI ([30–50] %), Čehijas PCI ([0–10] %), ES RPRCI ([30–50] %), Čehijas algu indekss ([10–30] %);

b) pamatdarbības izmaksas tiks indeksētas šādi: Čehijas RPRCI ([30–50] %), Čehijas PCI ([10–30] %), ES RPRCI ([0–10] %), Čehijas algu indekss ([30–50] %).

(98) Norunas cenas indeksācijas mehānisma pamatā būs iepriekš minētie indeksi un svērumi atkarībā no tā, vai projekts ir būvniecības vai ekspluatācijas posmā (t. i., norunas cena tiks koriģēta ar būvniecības indeksu grozu būvniecības laikā un ar pamatdarbības indeksu grozu ekspluatācijas laikā). PL nodrošinās indeksācijas mehānismu (ar attiecīgu indeksu un piemērošanas metodi), saskaņā ar kuru katru gadu tiks paaugstināta iepriekš piemērojamā norunas cena. Indeksācijas mehānismā izmantotais inflācijas pieņēmums tiks atjaunināts kā daļa no pārkompensācijas pārskatīšanas, ko veic reizi piecos gados (sk. 3.6.7. iedaļu).

(99) Piemēram, pamatojoties uz pieņemto inflācijas līmeni 2 % apmērā, tas nozīmē, ka nominālā izteiksmē norunas cena [60–80] EUR /MWh apmērā 2020. gadā (neņemot vērā iespējamās izmaiņas ievaddatu parametros, kas izdarītas regulārajās pārskatīšanās) radītu nominālo norunas cenu [90–110] EUR/MWh 2036. gadā, [130–170] EUR/MWh 2056. gadā un [200–250] EUR/MWh 2076. gadā. Čehijas iestādes apgalvo, ka šīs pieejas mērķis ir nodrošināt starppaaudžu taisnīgumu, lai izvairītos no pārmērīgi augstām norunas cenām kodolelektrostacijas ekspluatācijas sākumā un (ņemot vērā vispārējo inflāciju) pārmērīgi zemām norunas cenām PL perioda beigās. Tās apgalvo, ka, lai gan ievaddatu vērtībās norunas cenas aprēķināšanai tiek ņemta vērā arī inflācija, tas nerada dubultu indeksāciju, jo, neveicot atsevišķu norunas cenas indeksāciju, norunas cenai būtu jābūt ievērojami augstākai. Pamatojoties uz iepriekš minēto piemēru, tās apgalvo, ka alternatīva neindeksēta norunas cena pamatscenārijā būtu [100–150] EUR/MWh visā PL darbības laikā.

(100) Citas izmaksas indeksē šādi: attīstīšanas un būvniecības izmaksām tiek izmantots iepriekš minētais būvniecības indekss. Ekspluatācijas un dezekspluatācijas izmaksām tiek izmantots iepriekš norādītais pamatdarbības izmaksu indekss.

(101) Norunas cena un atsauces daudzums tiks noteikti, pamatojoties uz parametriem, kas būs pieejami pēc ISCP līguma parakstīšanas, it īpaši attiecībā uz būvniecības izmaksām, un tiks pārskatīti tikai 1) PL atlīdzības formulas parametru periodiskās pārskatīšanas laikā (sk. 102. apsvērumu) un 2) laikā, kad tiks veiktas cenu korekcijas, par kurām panākta vienošanās PL (sk. 104. apsvērumu).

([45]) Čehijas PCI atbilst Čehijas Republikas vidējā patēriņa cenu indeksa pieaugumam, ko publicējis Čehijas Statistikas birojs; sk. https://www.czso.cz/csu/czso/inflation_rate.

([46]) Čehijas RPRCI atbilst kopējam rūpniecības preču ražotāju cenu indeksam Čehijas Republikā, ko publicējis Čehijas Statistikas birojs (kopējais nozares rādītājs); sk. https://www.czso.cz/csu/czso/ipc_ts.

([47]) ES RPRCI atbilst rūpniecības preču ražotāju cenu indeksam Eiropas Savienībā (ražotāju cenas rūpniecībā, kopā), ko publicējis *Eurostat*; sk. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/teiis010/default/table?lang=en&category=t_sts.t_sts_ind.t_sts_ind_pric.

([48]) Algu indekss Čehijas rūpniecībā atbilst Čehijas Statistikas biroja publicētajām vidējās bruto algas gada procentuālajām izmaiņām rūpniecības nozarē (vidējās algas rūpniecībā, kopā); sk. https://www.czso.cz/csu/czso/pmz_ts.

(102) Pirmkārt, PL atlīdzības formulas parametru periodiska pārskatīšana notiks reizi piecos gados, un pirmo reizi pārskatīšanu plānots veikt pirms darbības uzsākšanas vai pēc jebkuras līgumslēdzējas puses rakstiska pieprasījuma. Pārskatīšanā tiks atjauninātas (attiecīgā gadījumā palielinātas vai samazinātas) dažu parametru vērtības PL atlīdzības formulā, t. i., (*c*), (*k*), (*f*) un (*α*)), un daži pieņēmumi finanšu modelī, piemēram, attiecībā uz pamatdarbības izdevumiem, inflācijas indeksiem vai sekošanu slodzei. Norunas cena un atsauces daudzums tiks pārrēķināti finanšu modelī, izmantojot atjauninātus pieņēmumus, lai ieguldītājam sasniegtu atļauto pašu kapitāla IAL. Pārskatīšanu pārraudzīs neatkarīga trešā persona, kas, domājams, būs Čehijas Energoregulatora birojs.

(103) Čehijas iesniegtajos līguma dokumentu projektos ir paredzēta arī iespēja pārskatīt atlīdzības formulā izmantoto parametru definīcijas. Tomēr par jebkādām izmaiņām šajās definīcijās pirms to ieviešanas ir jāpaziņo Komisijai.

(104) Otrkārt, norunas cenas korekcijas saskaņā ar PL var notikt gadījumā, ja iestājas notikums, kas izraisa kapitālizdevumu / pamatdarbības izdevumu palielināšanos vai samazināšanos vai citu negatīvu ietekmi uz projektu, kas PL dēvēts par "leģitīmu pamatu" ([49]). Ja radīsies leģitīms pamats, atsevišķu parametru vērtības PL atlīdzības formulā, t. i., (*c*), (*k*), (*f*) un (*α*), un finanšu modeļa ievaddatu parametri tiks pārskatīti un atjaunināti, lai mazinātu leģitīmā pamata ietekmi uz *EDU II*. Šīs norunas cenas korekcijas ir izstrādātas tā, lai *EDU II* varētu sasniegt ne vairāk kā tādu pašu atļauto pašu kapitāla IAL, kāda būtu sasniegta, ja nebūtu iestājies attiecīgais leģitīmais pamats. Tas nozīmē, ka gadījumos, kad ir notikušas citas izmaiņas, kas nav leģitīms pamats, un šo citu izmaiņu rezultātā ir samazinājusies IAL, leģitīmā pamata ietekme neļauj kompensēt ietekmi, ko rada neleģitīms pamats, un pašu kapitāla mērķa IAL ir zem atļautās pašu kapitāla IAL, proti [9–11] %.

(105) Leģitīma pamata gadījumā *EDU II* un valsts var vienoties, ka tā vietā, lai veiktu norunas cenas korekcijas, *EDU II* saņems kompensāciju vienreizēja maksājuma (vai vairāku maksājumu) veidā, kas maksājams noteiktā laikposmā no attiecīgā leģitīmā pamata rašanās dienas.

(106) Čehijas iestādes arī paskaidroja, ka leģitīms pamats ir piemērojams ar nosacījumu, ka *EDU II* nevar novērst nelabvēlīgo ietekmi, veicot "vajadzīgos pasākumus".

3.6.3. *Pirkuma līguma finansēšana un no pirkuma līguma gūto ieņēmumu izmantošana*

(107) Kā noteikts MOL 9. pantā, atbalstu kodolenerģētikas nozarei ministrija finansē no līdzekļiem, kas tiek iegūti no: i) ieņēmumiem no ĪNDS pārdotās elektroenerģijas, ii) nodevas ([50]), ko tīkla operatori iekasē no elektroenerģijas galapatērētājiem, līdzīgi kā pašreizējais AER finansējums, un iii) iemaksas no valsts budžeta.

(108) Čehija apgalvo, ka izvēle starp nodokļu maksātāju vai patērētāju izmantošanu jebkādām maksām vai atlaidēm ir politikas jautājums un tai būtu jāpaliek valsts ziņā. Čehijas iestādes paskaidroja, ka tās plāno izmantot visas MOL 9. pantā aprakstītās ieņēmumu plūsmas. Līdzekļus, kas paredzēti, lai finansētu pasākumus enerģētikas nozares pārveidei par mazoglekļa nozari, glabās ministrija vai ĪNDS atsevišķi īpašos kontos Čehijas bankās.

([49]) Pamatojoties uz PL noteikumiem, par leģitīmu pamatu uzskata šādus notikumus: AFP finansēšanas izmaksu izmaiņas vai AFP vienpusēja atsaukšana vai izmaiņas, atlikts galīgais lēmums par investīcijām, izmaiņas likumā, valsts vai valsts struktūru pienākumu neizpilde, drošības prasības, iestāžu prasības, dabas katastrofas vai līdzīgi notikumi, notikumi, ko nevar kontrolēt *EDU II*, kā arī infrastruktūras un tīkla problēmas.

([50]) Iespējamā nodeva un iespējamie atbrīvojumi no tās neietilpst šīs procedūras darbības jomā.

(109) Čehijas iestādes apstiprināja, ka gadījumā, ja tīkla operatoru iekasētā nodeva nebūtu pietiekama, lai segtu deficītu starp līdzekļiem, kas iegūti no nodevas, un ieņēmumiem no ĪNDS pārdotās elektroenerģijas, iemaksas no Čehijas valsts budžeta tiktu izmantotas deficīta segšanai saskaņā ar MOL 9. panta 1. punkta d) apakšpunktu un 9. panta 9. punktu. Turpretī, ja pēc pasākuma izmaksu segšanas rastos pārsniegums, šis pārsniegums tiktu ieskaitīts valsts budžetā.

(110) Čehijas iestādes arī paskaidroja, ka, lai gan nodeva var veicināt pasākumu finansēšanu, finansējums nebūtu atkarīgs no šādas nodevas un vajadzības gadījumā iespējamais deficīts tiktu segts no valsts budžeta. Konkrētāk, Čehija apņēmās, ka valsts iejauksies, lai segtu jebkādu iztrūkumu starp līdzekļiem, kas piesaistīti no potenciālās nodevas, un plānoto atbalsta līmeni saskaņā ar projektu.

(111) Attiecībā uz iespējamiem ĪNDS ieņēmumiem no *ex post* norēķinu maksājumiem saskaņā ar Likumu Nr. 367/2021 par pasākumiem Čehijas Republikas enerģētikas nozares pārveidei par mazoglekļa nozari tie tiks izmantoti i) primāri, lai finansētu norēķinu maksājumus labuma guvējam nākotnē, un ii) sekundāri, lai finansētu atjaunīgos energoresursus saskaņā ar Likumu Nr. 165/2012 *Coll.* par veicinātajiem energoresursiem (nediskriminatīvi samazinot summu, kas finansējama, izmantojot elektroenerģijas cenas regulēto komponentu), vai tiks atgriezti valsts budžetā.

3.6.4. *Elektroenerģijas tirdzniecības saistības*

(112) Čehija ir apņēmusies nodrošināt, ka vismaz 70 % no *EDU II* kopējās saražotās elektroenerģijas tiks pārdoti nākamās dienas, tekošās dienas un regulētā tirgū tirgotu nākotnes līgumu tirgos visā KES darbības laikā. Tāpēc šīs saistības attiecas uz ĪNDS visā PL darbības laikā un uz labuma guvēju *EDU II* pēc tam, kā arī uz jebkuru struktūru, kurai ĪNDS vai *EDU II* var deleģēt savas tirdzniecības darbības (jebkura atsauce uz ĪNDS/*EDU II* šajā 3.6.4. iedaļā ietver jebkuru struktūru, kurai deleģētas tirdzniecības darbības).

(113) Principā ĪNDS/*EDU II* ([51]) tirgos elektroenerģiju nākamās dienas un tekošās dienas tirgos īstermiņa biržā, ko organizē Čehijas elektroenerģijas tirgus operators (*OTE*), un regulētā tirgū tirgotu nākotnes līgumu tirgos Čehijas elektroenerģijas biržā (*PXE*) un tikai izņēmuma kārtā un ar Komisijas dienestu iepriekšēju piekrišanu – citās biržās.

(114) ĪNDS/*EDU II* pārējo (t. i., ne vairāk kā 30 %) *EDU II* saražoto elektroenerģiju pārdos izsolēs ar objektīviem, pārredzamiem un nediskriminējošiem noteikumiem. Šo izsoļu noteikumu un/vai regulējuma kopums iepriekš jāizskata un jāapstiprina Čehijas energoregulatoram saskaņā ar regulatora pienākumiem un kompetenci atbilstīgi Čehijas Enerģētikas likumam. ĪNDS/*EDU II* par jebkuru izsoli jāpaziņo Čehijas energoregulatoram ne vēlāk kā vienu dienu pirms tās publiskas izziņošanas.

(115) Čehija apņemas nodrošināt, ka kodolenerģijas izsoles būs atklātas, skaidras, pārredzamas un nediskriminējošas, balstītas uz objektīviem *ex ante* definētiem kritērijiem, un līdz minimumam samazinās stratēģiskas solīšanas risku. Izsoles rīko plaši pieejamā platformā, lai nodrošinātu piekļūstamību, vienlaikus likvidējot ģeogrāfiskos šķēršļus un ļaujot tajās piedalīties plašam tirgus dalībnieku lokam. Platformu izstrādā tā, lai vienkāršotu izsoles procesu un uzlabotu izmantojamību visiem dalībniekiem, vienlaikus nodrošinot izsoles datu konfidencialitāti un integritāti. Platforma atbilst attiecīgajām regulatīvajām prasībām un standartiem, kas reglamentē elektroenerģijas tirgus, arī noteikumiem par tirgus struktūru, darbību, pārredzamību un godīgu konkurenci. Dalība izsolēs ir vienlīdz pieejama visiem licencētiem un reģistrētiem tirgotājiem ar vienādiem nosacījumiem. Izsolēs pārdotās elektroenerģijas galīgajam izmantojumam nepiemēro nekādus ierobežojumus. Izsoļu kritērijus publicē pietiekami ilgu laiku pirms

([51]) PL periodā par saražotās elektroenerģijas pārdošanu būs atbildīga ĪNDS vai struktūra, kas neietilpst *ČEZ Group*, kurai ĪNDS ir deleģējusi šo darbību. Izņēmuma kārtā, ja ĪNDS nenopirks saražoto apjomu vai kādu tā daļu, *EDU II* pārdos elektroenerģiju kā cenas ņēmējs tūlītēju darījumu tirgū (sk. 83. apsvērumu). Pēc PL perioda beigām par saražotās elektroenerģijas pārdošanu būs atbildīga *EDU II* vai struktūra, kurai tā deleģēs tirdzniecības darbību. Elektroenerģijas tirdzniecības saistības attiecas uz jebkuru no abām struktūrām, kas pārdod KES saražoto elektroenerģiju tās paredzamajā ekspluatācijas laikā, kā arī uz visām struktūrām, kurām tās var deleģēt savas tirdzniecības darbības.

enerģijas solījumu iesniegšanas termiņa, paredzamajam solītāju skaitam jābūt pietiekamam, lai nodrošinātu efektīvu konkurenci, un izsolē pārdotās elektroenerģijas apjoms ir saistošs ierobežojums. Nav pieļaujamas *ex post* korekcijas izsoles procesa iznākumā. Čehijas enerģētikas regulators uzraudzīs izsoles procesu un pārraudzīs apstiprināto izsoles noteikumu ievērošanu. Tas ziņos arī Eiropas Komisijai par visām neatbilstībām.

(116) Čehija paskaidroja, ka paredzētie turpmāko kodolelektrostacijās saražotās elektroenerģijas izsoļu parametri ietvers lēsto daļu apjomu 1–10 MW apmērā un līgumu ilgumu uz vienu gadu, vienu ceturtdaļu no gada vai īsāku termiņu. Izsoles tiks organizētas kā "piedāvātās cenas samaksa (*pay-as-bid*)" ar iepriekš noteiktu minimālo cenu, kas tiks paziņota ne agrāk kā vienu līdz divas dienas pirms solījumu iesniegšanas slēgšanas laika. Turklāt izsoļu biežumu nosaka reizi ceturksnī vai reizi gadā, ievērojot pārredzamus noteikumus par 30 dienu paziņošanas periodu pirms izsoles sākuma. Visbeidzot, izsoļu ilgums nepārsniegs septiņas kalendārās dienas, un rezultāti tiks paziņoti nākamās nedēļas laikā. Tas attiecas gan uz izsolēm PL periodā, gan pēc PL perioda beigām.

(117) Izņēmuma gadījumos ĪNDS/*EDU II* var atkāpties no iepriekš aprakstītajiem tirdzniecības noteikumiem. Tādējādi, ja mainības koeficients ([52]) biržā, kurā ĪNDS/*EDU II* ir pienākums pārdot vismaz 70 % no *EDU II* kopējās saražotās elektroenerģijas, 30 dienas pēc kārtas ir mazāks par 40 % (tālāk tekstā – "robežvērtība"), ĪNDS/*EDU II* ir tiesības 30 dienas pārdot līdz 50 % no *EDU II* kopējās saražotās elektroenerģijas izsolēs, kas atbilst šajā iedaļā izklāstītajiem nosacījumiem, sākot no trīsdesmit pirmās dienas pēc tam, kad Čehijas energoregulators ir konstatējis, ka mainības koeficients ir zem robežvērtības. Lai novērstu šaubas, šādos apstākļos Čehija apņemas, ka vismaz 50 % no *EDU II* kopējās saražotās elektroenerģijas tiks pārdoti biržās saskaņā ar 113. apsvērumu.

(118) Čehija bez liekas kavēšanās informēs Komisijas dienestus, ja mainības koeficients nokritīsies zem minētās robežvērtības un ja ĪNDS/*EDU II* plānos izsolēs pārdot līdz 50 % no *EDU II* kopējās saražotās elektroenerģijas.

(119) Ja ĪNDS izmanto izņēmumu, lai kalendārajā gadā izsolēs pārdotu līdz 50 % no *EDU II* kopējās saražotās elektroenerģijas, Čehijas Republika iesniedz Komisijai ikgadēju uzraudzības ziņojumu par šo izņēmumu, sīki izklāstot izņēmuma iemeslus un tā piemērošanas ilgumu.

3.6.5. *Atdeves likme*

(120) Čehija sākotnēji bija paziņojusi ([53]), ka mērķa pašu kapitāla IAL (vai atļautā pašu kapitāla IAL) ir [9–11] % ([54]), ko pamatoja ar kapitāla aktīvu cenu noteikšanas modeļa (*CAPM*) aplēsēm par nepieciešamo pašu kapitāla atdevi (PKA) (..) % līdz (..) % apmērā. Tā pamatā bija tā laika tirgus un līdzīgu operatoru dati, un tajā bija iekļauta kodolobjekta būvniecības un ekspluatācijas piemaksa, lai iekļautu riskus, kas īpaši saistīti ar KES.

(121) Lēmumā par procedūras sākšanu ([55]) Komisija pauda šaubas par to, vai pieņēmumi, kas izmantoti, lai aplēstu nepieciešamo PKA, pareizi atspoguļo ieguldītāja finansiālās iesaistīšanās risku. Konkrētāk, Komisijai bija šaubas par kodolobjekta būvniecības un ekspluatācijas piemaksu, ņemot vērā labuma guvēja samazināto finansiālās iesaistīšanās risku.

(122) Lai kliedētu šaubas, ko Komisija pauda lēmumā par procedūras sākšanu, Čehija vairākas reizes iesniedza attiecīgu informāciju un atjaunināja PKA, pamatojoties uz:

a) jaunākajiem tirgus datiem: tā rezultātā Čehija atjaunināja pieņēmumus par bezriska likmi, tirgus riska piemaksu un beta koeficientu; kā arī

([52]) Mainības koeficients ir tirgus likviditātes rādītājs, un to definē kā kopējo tirgū tirgoto apjomu, kas izteikts kā fiziskā patēriņa reizinājums.
([53]) Lēmums par procedūras sākšanu, 67. apsvērums.
([54]) Lēmums par procedūras sākšanu, 71. apsvērums.
([55]) Lēmuma par procedūras sākšanu 207. un 208. apsvērums.

b) projekta riska pakāpi: lai atzītu ieņēmumu aizsardzību un citus valdības atbalsta pasākumus, kas paredzēti projekta līgumiskajā un komerciālajā struktūrā, no Čehijas PKA aprēķina tika izslēgta atsevišķā lielo projektu piemaksa (iepriekš saukta par "kodolobjekta būvniecības un ekspluatācijas piemaksu") 3–3,5 % apmērā.

(123) Čehija apgalvo, ka grozītā PKA jeb mērķa pašu kapitāls [9–11] % apmērā projekta darbības laikā nodrošinās pienācīgu atlīdzību *EDU II* akcionāriem.

(124) Čehija iesniedza vairākus dokumentus, lai pamatotu savu viedokli. Turklāt Čehijas valdība iesniedza arī finanšu modeli. Šī modeļa pēdējā versija Komisijai tika iesniegta 2024. gada 15. martā.

(125) Lēmumā par procedūras sākšanu ir sniegts novērtējums par Čehijas nostāju attiecībā uz katru no galvenajiem jautājumiem, kā tas atspoguļots valsts iesniegtajos dokumentos līdz lēmuma par procedūras sākšanu pieņemšanas dienai ([56]). Šīs iedaļas atlikušajā daļā ir sniegts pārskats par Čehijas nostāju attiecībā uz katru no galvenajiem jautājumiem, kas izvirzīti pēc lēmuma par procedūras sākšanu publicēšanas, attiecībā uz PKA, parāda izmaksu un vidējās svērtās kapitāla cenas (*WACC*), kā arī pašu kapitāla un projekta IAL aplēsēm.

3.6.5.1. Atdeve kapitāla turētājiem

(126) 3.6.2. iedaļā aprakstītā finanšu modeļa mērķis ir aplēst PL norunas cenu, kas nepieciešama, lai sasniegtu mērķa PKA [9–11] % apmērā.

(127) Čehijas iestādes paskaidroja, ka tās novērtēja prasīto PKA atbilstoši pieņemtajai tirgus praksei. Konkrētāk, Čehija veica tā saukto augšupējo analīzi, kuras pamatā bija *CAPM*, un to salīdzināja, aplūkojot citus projektus un investīcijas ar līdzīgiem riska profiliem.

(128) *CAPM* standarta formula ir šāda:

$$R_e = RfR + \beta * (R_m - RfR)$$

kur:

1) *RfR* ir bezriska likme, t. i., atdeve, kas sagaidāma no investīcijām bezriska aktīvos;

2) R_m ir sagaidāmā tirgus atdeve, kas ietver tā saukto valsts riska piemaksu (*CRP*), lai atspoguļotu risku, ko rada investīcijas konkrētā valstī;

3) ($R_m - RfR$) ir tirgus riska piemaksa (*MRP*); kā arī

4) β (jeb pašu kapitāla beta koeficients) ir projektam specifiska nediversificējama riska mērs ([57]).

(129) Čehijas iestādes aplēsa, ka tirgus PKA projektam, kas līdzīgs Dukovani kodolelektrostacijai, ir robežās no (..) % līdz (..) %, iekļaujot atsevišķu lielo projektu riska piemaksu ("ALPRP") ([58]), un robežās no (..) % līdz (..) %, ja šādu piemaksu neiekļauj. Šie skaitļi un to pamatā esošie pieņēmumi ir parādīti 2. tabulā un izskaidroti tālāk tekstā.

([56]) Lēmums par procedūras sākšanu, 4.4.2.5. iedaļa.

([57]) Sk. Čehijas 2024. gada 1. martā iesniegto informāciju. Čehijas iestādes paskaidro, ka tās pašu kapitāla beta koeficienta aplēšanai izmantoja Harisa-Pringla pieeju. Saskaņā ar šo pieeju procentu "nodokļa vairogs" (t. i., nodokļa samazinājums, kas izriet no pieļaujamā atskaitījuma no ienākumiem, kas apliekami ar nodokli) netiek izmantots beta koeficienta korekcijās, kuru pamatā ir finanšu svira. Harisa-Pringla formula ir šāda: $\beta_L = \beta_U + \frac{D}{E}(\beta_U - \beta_D)$, kur β_L ir pašu kapitāla beta koeficients, β_U ir aktīvu beta koeficients, β_D ir parāda beta koeficients, D ir parāds un E ir pašu kapitāls. Čehija arī norāda, ka šī pieeja atbilst finanšu modelim, kurā visas naudas plūsmas, kas tiek diskontētas pēc kapitāla izmaksām, ir pēcnodokļu naudas plūsmas un ietver jebkādus nodokļa "vairogus".

([58]) Šī piemaksa ir "kodolobjekta būvniecības un ekspluatācijas piemaksa", kas aprakstīta lēmumā par procedūras sākšanu un ko Čehija pārdēvējusi par "atsevišķu lielo projektu riska piemaksu" jeb "ALPRP".

2. tabula

Čehijas PKA aplēse

Pašu kapitāla izmaksas	Tābrīža *RfR*		*RfR* ilgtermiņa vēsturiskās vidējās vērtības	
	Zema	Augsta	Zema	Augsta
RfR	(..) %	(..) %	(..) %	(..) %
MRP	(..) %	(..) %	(..) %	(..) %
Aktīvu beta koeficients	(..)	(..)	(..)	(..)
Kapitāla segums	(..) %	(..) %	(..) %	(..) %
PKA	**(..) %**	**(..) %**	**(..) %**	**(..) %**
Parāda beta koeficients	(..)	(..)	(..)	(..)
PKA – ar parāda beta koeficientu	**(..) %**	**(..) %**	**(..) %**	**(..) %**
ALPRP	3,0 %	3,5 %	3,0 %	3,5 %
PKA – ar ALPRP	**(..) %**	**(..) %**	**(..) %**	**(..) %**

Avots: Čehijas iestādes.

(130) Attiecībā uz *RfR* ([59]) Čehijas iestādes izmantoja divu gadu un 20 gadu vidējos rādītājus attiecībā uz euro un Vācijas 30Y valsts obligācijām, kā arī Eiropas AAA 10+Y uzņēmumu obligācijām ([60]). Čehija norāda, ka nolūkā nodrošināt analīzes stabilitāti, tā ir apsvērusi tābrīža un ilgtermiņa vidējo vērtību datus, jo tie sniedz norādes par to, kāda ir *RfR* gan īstermiņa, gan ilgtermiņa perspektīvā ([61]). Šīs izvēles rezultātā Čehijas iestādes ir izstrādājušas divus scenārijus – vienu, kurā ņemti vērā tābrīža dati, un otru, kurā ņemtas vērā *RfR* ilgtermiņa vidējās vērtības. Čehija arī norāda, ka pēc tam, kad ir izvēlētas euro un Vācijas obligācijas, ar ko aizstāt *RfR*, ir jāveic korekcijas, lai šo *RfR* pārveidotu par Čehijas *RfR*, t. i., ir jāpieskaita piemaksa ([62]). Šī piemaksa ir vienāda ar Čehijas divu gadu vidējo riska piemaksu ([63]). Šī analīze sniedz *RfR* robežās no [2 līdz 5] %.

([59]) Sk. Čehijas 2024. gada 1. martā un 2024. gada 26. februārī iesniegto informāciju.

([60]) Saistībā ar AAA euro obligācijām 10Y ir obligācija ar visilgāko termiņu.

([61]) Čehija paskaidro, ka, lai gan īstermiņa vidējie rādītāji precīzāk atspoguļo dominējošos tirgus apstākļus un ieguldītāju noskaņojumu, ņemot vērā valsts obligāciju datos novēroto svārstīgumu, bezriska likmes noteikšanā tādiem ļoti ilglaicīgiem infrastruktūras projektiem, kāds ir KES, būtu neapdomīgi par pamatu vienkārši izmantot svārstīgus tūlītēju darījumu datus. Ilgāka termiņa vidējā rādītāja izmantošana mazina ar to saistīto datu svārstīgumu un var sniegt līdzsvarotāku skatījumu, kā arī ļauj ņemt vērā tirgu koriģēšanas gadījumus (piemēram, reversijas uz vidējo vērtību). Čehijas 2024. gada 9. janvārī sniegtā informācija.

([62]) Čehijas regulatora pieeja *RfR* noteikšanai ir balstīta uz Čehijas Republikas emitēto valsts obligāciju grozu, kura vidējais atlikušais termiņš ir 10 gadi. Šīs obligācijas ir denominētas Čehijas kronās. Tomēr, tā kā visi *EDU II* projekta finanšu līdzekļi ir izteikti euro, *RfR* pamatā bija Eiropas valdību un augsta reitinga uzņēmumu obligācijas.

([63]) Sk. Čehijas finanšu modeli un Čehijas 2024. gada 9. janvārī iesniegto informāciju, kas liecina par 0,6 % piemaksu. *Damodaran* (2023. gada jūlijs), https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/ctrypremJuly23.xlsx.

(131) Attiecībā uz *MRP* Čehija pieņem, ka diapazons ir no [5 līdz 7] % ([64]). (..) % ir *A. Damodaran* uz kredītriska mijmaiņas līguma kredītriska starpību balstītās pieejas ((..) %) un uz kredītreitingu balstītās pieejas ((..) %) vidējais rādītājs ([65]). (..) % ir vidējais no šādiem lielumiem: a) profesora *A. Damodaran* norādītais skaitlis (..) % un b) profesora *P. Fernandez* jaunākais *MRP* apsekojums, kas publicēts 2022. gada jūnijā un kas liecina, ka vidējais un medianālais *MRP* ir attiecīgi (..) % un (..) % ([66]).

(132) Attiecībā uz beta koeficienta aplēsi ([67]) Čehija ņēma vērā salīdzināmu uzņēmumu kopuma beta koeficientus. Attiecībā uz šo kopumu Čehija apsvēra vairākus biržā kotētus Eiropas energopakalpojumu uzņēmumus, precizējot sarakstu, lai galvenokārt ņemtu vērā beta koeficientus uzņēmumiem, kuru portfeļos ietilpst darbības kodolenerģētikas jomā ([68]). Šīs analīzes rezultātā iegūtais aktīvu beta koeficients ir (..) ([69]). Čehija paskaidro, ka, lai gan tie ir vispiemērotākie uzņēmumi *EDU II* salīdzinošai novērtēšanai, tie sniedz tikai indikatīvu beta koeficienta aplēsi oglekļa ietekmes ziņā "tīram" kodolenerģētikas projektam un ka šis beta koeficientu diapazons ir konservatīvs. Čehija konkrēti paskaidro, ka daudzi no šiem sarakstā iekļautajiem salīdzināmajiem uzņēmumiem veic uzņēmējdarbību vairākās citās jomās, kas nav darbība kodolenerģētikas jomā. Čehija arī norāda, ka, ņemot vērā to, ka daži dati atspoguļo risku, kas saistīts ar regulētiem pārvades un sadales aktīviem (nevis tikai kodolelektrostacijas risku), dati ir jāinterpretē ar zināmu piesardzību. Šā iemesla dēļ Čehija apgalvo, ka kodolelektrostacijas beta koeficienta vērtība Čehijas Republikā, visticamāk, ir tuvāka salīdzināmu uzņēmumu beta koeficientu diapazona augšējai robežai ([70]).

(133) Attiecībā uz parāda beta koeficienta ([71]) aplēsi Čehija ir uzskatījusi par lietderīgu pieņemt nulles aplēsi, kā arī aplēsi, kas nav nulle, proti (..) ([72]), kā tas paredzēts nesen pieņemtajos regulatīvajos noteikumos ūdensapgādes un enerģētikas nozarēs Apvienotajā Karalistē ([73]). Mērķa PKA [9–11] % apmērā tika noteikts, pamatojoties uz (..) parāda beta koeficienta vērtību.

([64]) Sk. Čehijas 2024. gada 1. martā un 2024. gada 26. februārī iesniegto informāciju.

([65]) Šie skaitļi ir no 2023. gada jūlija globālās pašu kapitāla riska piemaksas datubāzes, ko izstrādājis Ņujorkas Universitātes profesors *A. Damodaran* (https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/ctrypremJuly23.xlsx). Šajā nolūkā *A. Damodaran* izmanto *S&P 500* netiešo pašu kapitāla riska piemaksu. Tiklīdz ir noteikta nobrieduša tirgus piemaksa (5 % šajā datu kopā), *A. Damodaran* aplēš attiecīgās valsts saistību neizpildes starpību vai valsts riska piemaksu. Tirgus riska piemaksu Čehijai veido summa, ko veido valsts ilgtermiņa pašu kapitāla riska piemaksa (5 %) un Čehijas valsts riska piemaksa (0,3 % un 0,9 %). Čehijas valsts riska piemaksu aplēš, izmantojot divas metodikas. Pirmā metodika, kas paredz 0,3 % piemaksu, ir balstīta uz *CDS* (jeb kredītriska mijmaiņas līguma) kredītriska starpību starp Vāciju (0,22 %, iepriekš minētās *Excel* datnes cilnē "10-year CDS Spreads") un Čehiju (0,45 %, iepriekš minētās *Excel* datnes cilnē "10-year CDS Spreads"), ko pēc tam reizina ar koeficientu 1,4, kā parādīts *A. Damodaran* datu kopā. Otrā metodika, saskaņā ar kuru piemaksa ir 0,9 %, ir balstīta uz Čehijas *Aa3* kredītreitingu, kas rada starpību 0,64 % apmērā, ko pēc tam reizina ar koeficientu 1,4, kā minēts iepriekš.

([66]) Datubāzi izstrādājis Navarras Universitātes *IESE* Uzņēmējdarbības skolas profesors *P. Fernandez*. Šī datubāze ir *P. Fernandez* veiktā apsekojuma rezultāts par 2023. gadā izmantoto bezriska likmi un tirgus riska piemaksu 80 valstīs (sk. *Fernandez et al* (2023), "Survey: Market Risk Premium and Risk-Free Rate used for 80 countries in 2023",*Pablo Fernandez, Diego García de la Garza* un *Javier Fernandez Acin*: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=4407839).

([67]) Sk. Čehijas 2024. gada 1. martā iesniegto informāciju.

([68]) Salīdzinātie uzņēmumi ir: *RWE, ČEZ, Fortum, EDF, Engie, Iberdrola, Uniper, Centrica* un *Nuclearelectrica*. Sk. Čehijas 2024. gada 27. februārī iesniegto informāciju.

([69]) Čehija paskaidro, ka tās analīze atbilst Modiljāni un Millera pieejai, kurā izmanto noteikto salīdzinošās vērtēšanas kopumu, lai iegūtu aplēsi par *EDU II* aktīvu beta koeficientu. Pēc tam to pārrēķina, lai iegūtu atbilstošo aplēsi par pašu kapitāla beta koeficienta vērtību (pamatojoties uz pieņēmumu par nulles parāda beta koeficientu). Lai aplēstu aktīvu beta koeficientu, Čehija analīzes veikšanai ir koncentrējusies uz divu gadu un piecu gadu nedēļas aplēsēm. Konkrētāk, beta koeficients ir aprēķināts, izmantojot *A. Damodaran* pieeju, saskaņā ar kuru līdzīgu uzņēmumu beta koeficientus atlasa par divu gadu nedēļas cenām (ar 66,7 % svērumu) un piecu gadu nedēļas cenām (ar 33,3 % svērumu). Sk. https://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/New_Home_Page/datafile/variable.htm. Sk. Čehijas 2024. gada 27. februārī iesniegto informāciju.

([70]) Čehijas 2024. gada 10. janvāra iesniegtā informācija par PKA.

([71]) Aktīvu beta koeficientu var iedalīt pašu kapitāla beta koeficientā, kas atspoguļo akcionāru pakļautību sistemātiskam riskam, un parāda beta koeficientā, kas atspoguļo obligāciju turētāju pakļautību sistemātiskam riskam. Aprēķinot aktīvu beta koeficientu, parāda beta koeficienta un pašu kapitāla beta koeficienta svērumu nosaka pēc parāda un pašu kapitāla daļas kapitāla struktūrā.

([72]) Sk. Čehijas 2024. gada 9. janvārī iesniegto informāciju.

([73]) Čehijas avots ir Apvienotās Karalistes regulēto ūdensapgādes pakalpojumu nozare, kurā izmanto parāda beta koeficienta vērtību no 0,15 līdz 0,05 (sk. ūdensapgādes nozares regulatora galīgās cenu pārskatīšanas metodiku, *Ofwat*, 2022. gada decembris, https://www.ofwat.gov.uk/wp-content/uploads/2022/12/PR24_final_methodology_Appendix_11_Allowed_return.pdf).

(134) Kapitāla seguma aplēsei ([74]) Čehija izmanto (..) %. Tas atspoguļo vienkāršu vidējo kapitāla segumu visā KES ekspluatācijas laikā un projekta mērķa kapitāla segumu ([75]). Čehija norāda, ka šis pieņēmums ir konservatīvs, jo, pirmkārt, projekta kapitāla struktūra paredz 98 % parādu un, otrkārt, projekta "faktiskais kapitāla segums" ir robežās no 67 % līdz 78 % ([76]).

(135) Attiecībā uz ALPRP Čehija apgalvoja, ka KES ir atsevišķi lieli projekti ar konkrētām unikālām iezīmēm un riskiem salīdzinājumā ar citiem elektroenerģijas ražošanas projektiem, un tas ir jāņem vērā, iekļaujot ALPRP no *CAPM* atvasinātajā PKA. Čehijas iestāžu aplēsēs 3–3,5 % apmērā tiktu ņemti vērā šie riski, kas nav ietverti diversificētu enerģētikas uzņēmumu beta koeficientu aplēsēs ([77]). Tomēr, ņemot vērā būtiskos riska mazināšanas pasākumus, kas ieviesti ierosinātajā finanšu un līgumiskajā struktūrā, arī ilgtermiņa norunas cenu aizsardzību, ALPRP mērķa PKA nav iekļauta.

(136) No iepriekš minētajiem pieņēmumiem Čehija iegūst aplēsto mērķa PKA diapazonā no (..) līdz (..), neietverot ALPRP. Čehija apgalvo, ka mērķa PKA ir definēta kā diapazona apakšējā robeža šādu iemeslu dēļ: tā ir tuvāk salīdzinošās vērtēšanas vērtību diapazona viduspunktam (sk. 137. punktu), un, pateicoties ieņēmumu aizsardzībai un citiem komerciālajā struktūrā iekļautajiem riska mazināšanas pasākumiem, projektam ir stabils riska profils.

(137) Lai salīdzinoši novērtētu savu analīzi, Čehija salīdzina projekta atdeves mērķa likmi [9–11] % apmērā ar citu kodolenerģētikas projektu, lielu komerciālu infrastruktūras projektu, Čehijas regulēto komunālo pakalpojumu uzņēmumu un *YieldCo* tipa uzņēmumu Apvienotajā Karalistē attiecīgajām aizstājējvērtībām. Rezultāti ir norādīti tālāk sniegtajā tabulā ([78]).

([74]) Šajā kontekstā kapitāla segumu definē kā parāda attiecību pret kapitālu, kur kapitāls ir parāda un pašu kapitāla summa.

([75]) Sk. Čehijas 2024. gada 21. martā iesniegto informāciju.

([76]) Čehija 2024. gada 9. janvārī sniegtajā informācijā paskaidro, ka *EDU II* finansēšanas struktūrā projekta kapitāla seguma līmenis laika gaitā mainās. Tā kapitāla segums būvniecības laikā pārsniedz 90 %, bet projekta darbības laikā samazinās, jo tiek atmaksāta AFP. Čehija arī paskaidro, ka *EDU II* laikā mainīga kapitāla seguma ietekme ir tāda, ka saskaņā ar *CAPM* standarta sistēmu nepieciešamā pašu kapitāla atdeve ir pozitīvi jāsaista ar kapitāla segumu, jo pašu kapitāla ieguldītāji mēdz pieprasīt lielāku atdevi, kad kapitāla segums palielinās. Līdz ar to *CAPM* sistēmā tiktu sagaidīts, ka PKA būs laikā mainīga, lai atspoguļotu šo relatīvo dinamiku starp pašu kapitāla atdevi un faktisko kapitāla segumu. Čehija arī norāda, ka, ņemot vērā to, ka saskaņā ar pašreizējā finanšu modeļa loģiku tiek pieņemts, ka projekta darbības gada PKA nemainīsies, tas neatbilst tam, kā būtu jānosaka PKA vērtība, ņemot vērā to, ka *EDU II* ikgadējais kapitāla segums ir laikā mainīgs. Lai to novērstu, būtu jākalibrē pastāvīgs "faktiskais" ikgadējā kapitāla seguma līmenis, lai nodrošinātu, ka 1) pašu kapitāla riska attīstība *EDU II* projekta darbības laikā tiek cenas ziņā novērtēta precīzi un ka 2) *CAPM* sistēmā tiek izmantota nemainīga ikgadējā PKA, kas atbilst pašreizējā finanšu modeļa loģikai. Tāpēc vienkāršs kapitāla seguma vidējais rādītājs laika gaitā patiesi neatspoguļo riska līmeni, kuram projekts ir pakļauts, un vienlaikus arī pašu kapitāla atdeves līmeni, kas būtu vajadzīgs ieguldītājiem. Piemēram, pieņemot vienādu kapitāla seguma vienkāršu gada vidējo vērtību, pašu kapitāla risks projektā, kuram būvniecības posmā ir lielāks kapitāla segums, būtu lielāks nekā ekspluatācijas posmā, kurā ir mazāks kapitāla segums. Tas ir tāpēc, ka būvniecības posms pašu kapitāla ieguldītājiem rada būtiski lielāku risku nekā ekspluatācija. Ņemot to vērā, Čehija iesniedza trīs alternatīvas pieejas, ar ko aizstāt faktisko kapitāla segumu, kas tiek izmantots PKA aplēsē. Šīs alternatīvās pieejas tika sīki izklāstītas Čehijas 2024. gada 9. janvārī iesniegtajā informācijā, kā arī Čehijas 2023. gada 8. novembrī iesniegtajā informācijā.

([77]) Sk. Čehijas 2024. gada 9. janvārī iesniegto informāciju.

([78]) Sk. Čehijas 2024. gada 9. janvārī iesniegto informāciju.

3. tabula

Čehijas salīdzinošās vērtēšanas vērtības ([79])

Salīdzināmais vienums	Finanšu svira (%)	Pašu kapitāla atdeve (%)
Kodolenerģijas ražošanas projekti		
Hinkley Point C ([1])	n.p.	11,0 - 11,5
Paks II ([2])	40,0 - 50,0	10,9 - 12,5
Lielie komerciālās infrastruktūras projekti		
Elektroenerģijas ražošana no akmeņoglēm Vācijā ([3])	60,0	11,0
Kombinētā cikla gāzturbīna Vācijā ([3])	60,0	10,0
Atkrastes vēja enerģija ([4])		7,0 - 9,0
Čehijas regulatīvā cenu kontrole ([5])		
Elektroenerģijas sadale un pārvade (2021–2025)	48,9	7,9
Gāzes sadale un pārvade (2021–2025)	48,9	7,8
***YieldCo* veida uzņēmumi Apvienotajā Karalistē** ([6])	34,0 - 65,0	7,2 - 11,0

([1]) Sk. Komisijas 2014. gada 8. oktobra Lēmumu (ES) par atbalsta pasākumu SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), ko Apvienotā Karaliste plāno īstenot, lai atbalstītu *Hinkley Point C* kodolelektrostaciju.

([2]) Sk. Komisijas 2017. gada 6. marta Lēmumu par valsts atbalstu SA.38454 – 2015/C (ex 2015/N), ko Ungārija plāno īstenot, lai atbalstītu divu jaunu kodolreaktoru izveidi Pakšas II kodolelektrostacijā.

([3]) *Fraunhofer ISE* (2021), "Levelized cost of electricity renewable energy technologies", https://www.ise.fraunhofer.de/en/publications/studies/cost-of-electricity.html.

([4]) *World Forum Offshore Wind* (2022), *Financing Offshore Wind*, WFO_FinancingOffshoreWind_2022.pdf (wfo-global.org).

([5]) *ERÚ* (2020), 154. lpp. (https://www.eru.cz/en/price-control-principles-2021-2025-regulatory-period-electricity-and-gas-industries-and-market). *ERÚ* (2020), 154. lpp. (https://www.eru.cz/en/price-control-principles-2021-2025-regulatory-period-electricity-and-gas-industries-and-market).

([6]) Čehija ziņo, ka *YieldCo* veida uzņēmumi ir publiski tirgotu uzņēmumu aktīvu kategorija, kas koncentrējas uz operacionāliem atjaunīgās enerģijas aktīviem. Seši no aplūkotajiem uzņēmumiem laikposmā no 2022. gada jūnija līdz 2023. gada jūnijam, un divi – 2023. gadā bija publicējuši pārskatus un norādījuši atbilstošo finanšu sviru un pašu kapitāla atdeves vērtības. Zemākā piesaistītā finanšu svira tika ņemta no portfeļa darbības rezultātiem, savukārt augstākā piesaistītā finanšu svira bija maksimāli pieļaujamā vērtība, kas bija noteikta to investīciju politikā: *TRIG* finanšu svira: https://www.trig-ltd.com/wp-content/uploads/2023/08/TRIG-H1-2023-Interim-Results-Presentation.pdf; *TRIG* pašu kapitāla atdeve: https://www.trig-ltd.com/wp-content/uploads/2023/02/TRIG-2022-Annual-Report.pdf; *UKW* finanšu svira un pašu kapitāla atdeve: https://www.greencoat-ukwind.com/~/media/Files/G/GreenCoat-UKWind/documents/Results/2911%20Greencoat%20Interim%20Report_CL.pdf.

Avots: Čehijas iestādes, 2024. gada 9. janvārī iesniegtā informācija.

(138) Čehija norāda, ka šā salīdzinājuma konstatējumi liecina, ka PKA aplēses par ierosināto KES Dukovani atbilst citu KES un enerģētikas infrastruktūras projektu aplēsēm. Čehija arī norāda, ka būtu sagaidāms, ka *EDU II* PKA būs augstāka nekā citās nesen uzbūvētās kodolelektrostacijās, cita starpā ņemot vērā to, ka *EDU II* ir lielāka finanšu svira. Koriģējot regulēto atdevi Čehijas Republikas energouzņēmumiem, ņemot vērā riska un atdeves līdzsvara atšķirības (t. i., pieskaitot ALPRP 3–3,5 %), tiks iegūta līdzvērtīga atdeve ([80]).

([79]) Čehija arī norāda, ka rezultāti kopumā atbilst riska analīzei, jo kodolenerģētikas projekti atrodas riska spektra augšējā daļā un attiecīgi uzrāda augstu atdeves līmeni, salīdzināmo kodolenerģētikas uzņēmumu rādītāji pārklājas ar aplēsto PKA diapazonu, un Čehijas regulatīvās cenu kontroles rezultāti 2021.–2025. gada kontroles periodos ir salīdzinoši stabili. Tas ir viens no zemākajiem salīdzinošās vērtēšanas rādītājiem un atbilst riska analīzē noteiktajai "zema" riska kategorijai. Turklāt diviem no salīdzināmajiem Vācijas elektroenerģijas ražošanas projektiem (*Hard Coal* un *CGGT*) pašu kapitāla atdeves līmenis atbilst un ir nedaudz zemāks nekā kodolenerģijas ražošanas projektiem, galvenokārt ievērojami zemāka būvniecības un ekspluatācijas riska dēļ. Sk. Čehijas 2024. gada 9. janvārī iesniegto informāciju.

([80]) Čehijas 2024. gada 9. janvārī sniegtā informācija.

(139) Čehijas iestādes secina, ka mērķa pašu kapitāla IAL [9–11] % apmērā ir piemērota, ņemot vērā tirgus risku un ar to saistītos riska mazināšanas pasākumus. Čehija arī norāda, ka mērķa PKA [9–11] % apmērā atspoguļo ierosināto projekta finanšu struktūru, proti, ka *EDU II* ir atbildīga par pirmsbūvniecības darbībām, savukārt būvniecību finansē no valsts aizdevuma un 40 gadu pirkuma līguma ([81]).

(140) Čehijas iestādes arī paskaidro, ka, piemērojot reālistisku scenāriju, kas paredz 10 % izmaksu pārsniegumu, ko izraisa neleģitīms pamats, pašu kapitāla IAL samazinātos līdz (..) %.

3.6.5.2. Parāda izmaksas

(141) Čehija paskaidro, ka AFP izmaksas būvniecības un garantijas periodā ir 0 % gadā, savukārt komerceksplu atācijas periodā AFP izmaksas būs vienādas ar valsts parāda finansējuma izmaksām plus 1 %, bet ne mazāk kā 2 % gadā. Čehija arī paskaidro, ka, ņemot vērā nesenās izmaiņas valsts aizņēmumu izmaksās, kā arī inflāciju, parāda izmaksas ekspluatācijas laikā ir 3,5 % ([82]). Saskaņā ar Čehijas aprēķiniem projekta kopējās parāda izmaksas ("PI") ir [2–4] % ([83]).

3.6.5.3. Kopējā ienesīguma likme

(142) Čehija izmantoja šādu vienkāršotu *WACC* formulu ([84]):

$$WACC = CoE\ x\ \left(1 - \frac{D}{D+E}\right) + CoD\ x\ \left(\frac{D}{D+E}\right)$$

kur:

1) *CoE* ir pašu kapitāla izmaksas jeb pašu kapitāla atdeve [9–11] % apmērā, kas aplūkota 3.6.5.1. iedaļā;

2) *CoD* ir parāda izmaksas [2–4] % apmērā, kas aplūkotas 3.6.5.2. iedaļā; kā arī

3) $\left(\frac{D}{D+E}\right)$ ir projekta kapitāla seguma rādītājs (..) %, kas aplūkots 3.6.5.1. iedaļā.

([81]) Čehijas 2024. gada 9. janvārī sniegtā informācija.

([82]) Čehija paskaidro, ka parāda izmaksas 3,5 % apmērā tika aplēstas, izmantojot jaunākos datus par Čehijas Republikas valsts obligāciju ienesīguma līkni. Izmantojot lineāru aproksimāciju starp pieejamajām 20Y un 50Y kotācijām, attiecīgā 30Y likme Čehijas kronās ir 4,04 %. Tā kā Čehijas valdībai nav ilgtermiņa obligāciju EUR valūtā, attiecīgā EUR likme tika aplēsta, izmantojot CZK/EUR nākotnes FX likmes kotācijas, lai aprēķinātu fiksēto procentu likmi. Pamatojoties uz šo analīzi, attiecīgā fiksētā likme EUR ir aptuveni 2,5 %. Pievienojot iepriekš minēto 1 % rezervi, aplēstās parāda izmaksas ir 3,5. Sk. Čehijas 2024. gada 1. martā un 2024. gada 7. martā iesniegto informāciju.

([83]) Sk. Čehijas 2024. gada 7. martā iesniegto informāciju. Čehija skaidro, ka posmā pēc PL termiņa beigām projekts varētu piesaistīt finansējumu parāda instrumentu komerctirgos no 2081. līdz 2095. gadam 304 miljonu EUR apmērā jeb 3 % apmērā AFP, lai atspoguļotu prognozi, ka ieguldītājs centīsies refinansēt projektu pēc PL termiņa beigām nolūkā efektīvāk pārvaldīt savu aktīvu portfeli. Paredzams, ka komerctirgus nodrošināts aizdevums tiks izmantots pēc PL termiņa beigām ar 5,5 % likmi. Šis skaitlis tika aplēsts, par kritēriju izmantojot AFP parāda izmaksas (t. i., 3,5 %). Ņemot vērā pilnu tirgus cenas risku projekta darbības laika beigās, 3,5 % parāda izmaksām tika pieskaitīta 2 % rezerve, lai aplēstu komerciālā parāda izmaksas šajā posmā. Sk. arī Čehijas finanšu modeli.

([84]) Sk. Čehijas 2023. gada 13. oktobrī un 2024. gada 1. martā iesniegto informāciju.

(143) Saskaņā ar šo formulu *WACC* ir [4,5–7] %. Čehija paskaidro, ka tās *WACC* formulā nav ņemts vērā nodokļu "vairoga" efekts, jo visa nodokļu ietekme ir atzīta finanšu modelī un iekļauta naudas plūsmās, ko izmanto finanšu modeļa koeficientu aprēķināšanai ([85]). Tomēr, ja tiktu iekļauts nodokļu "vairoga" efekts un tiktu izmantota to efektīvā nodokļa likme 21 % apmērā, *WACC* būtu [4–7] % ([86]).

3.6.6. *Projekta ieņēmumi un izmaksas*

(144) Kā paskaidrots 3.6.2. iedaļā, Čehijas iesniegtais finanšu modelis ir balstīts uz vairākiem pieņēmumiem par tirgus cenu prognozēm, elektrostacijas pieejamību, būvniecības izmaksām, ekspluatācijas izmaksām un dezekspluatācijas izmaksām, kā arī citiem attiecīgiem pieņēmumiem, piemēram, par kapitālizdevumiem un projekta finansēšanu.

(145) Elektrostacijas ieņēmumus aprēķina, ņemot vērā tirgus cenu prognozes un pieņemot, ka tās ekspluatācija noritēs ierobežotas sekošanas slodzei apstākļos, kuros elektrostacija, ievērojot konkrētus tehniskus ierobežojumus, koriģēs savu jaudu, ņemot vērā tūlītējo darījumu tirgus stundas cenas, saskaņā ar finanšu stimuliem, kas paredzēti 88. apsvērumā aprakstītajā atlīdzības formulā.

(146) Čehijas iestādes paskaidroja, ka elektrostacijas spēju sekot slodzei ierobežos tehniski ierobežojumi, kas daļēji būs atkarīgi no izvēlētās tehnoloģijas. Modelējot elektrostacijas dispečēšanu, reaģējot uz tirgus cenām, Čehija pieņēma, ka elektrostacija atbildīs vismaz Eiropas prasībām sabiedriskajiem pakalpojumiem attiecībā uz vieglā ūdens reaktoru kodolelektrostacijām ([87]). Ja elektrostacijas tehniskās spējas pārsniegs minētās minimālās prasības, tas tiks atspoguļots pieņēmumos par ieņēmumiem, ko izmanto, lai aprēķinātu norunas cenu pēc ISCP līguma noslēgšanas. Šāds lielāks elastīgums ļautu labāk optimizēt sekošanu slodzei un tādējādi samazināt norunas cenu.

(147) Attiecībā uz centrālā scenārija tirgus cenas aplēsēm Čehija paļāvās uz *ČEZ* komerciālajiem pieņēmumiem par gada vidējo elektroenerģijas tirgus cenu attīstību Čehijā laikposmā no 2035. līdz 2050. gadam. Attiecībā uz laikposmu no 2051. līdz 2096. gadam, lai aptvertu visu paredzamo elektrostacijas ekspluatācijas laiku, Čehijas iestādes pieņem, ka tirgus cenas pakāpeniski samazināsies ar nemainīgu likmi (..) % gadā, lai atspoguļotu prognozes, ka tirgus cenām ilgtermiņā ir tendence samazināties, jo sistēmā pieaug AER īpatsvars. Bez inflācijas korekcijām centrālā scenārija pieņēmums par tirgus cenu sākas no (..) EUR par MWh 2036. gadā, samazinoties līdz (..) EUR par MWh 2050. gadā un pakāpeniski turpinot samazināties līdz (..) EUR par MWh 2076. gadā un (..) EUR par MWh 2096. gadā.

(148) Čehijas iestādes finanšu modelī ir iesniegušas cenu jutīguma analīzes, izmantojot papildu scenārijus, kuros pieņemtas nemainīgas gada vidējās tirgus cenas prognozes, kas svārstās no –10 EUR par MWh līdz 150 EUR par MWh. Scenārijos, kuros tirgus cenas ir –10 EUR par MWh, 10 EUR par MWh un 20 EUR par MWh, tās paredz, ka pēc PL termiņa beigām elektrostacija tiks slēgta. Visos cenu jutīguma scenārijos Čehijas iestādes lēš, ka norunas cenu diapazons, kas nepieciešams, lai projekta darbības laikā sasniegtu pašu kapitāla atdeves mērķa vērtību [9–11] % apmērā, ir no [50–80] EUR par MWh līdz [75–90] EUR par MWh. Pieņemot, ka fiksētā norunas cena ir [65–80] EUR/MWh (reālā cena 2020. gadā), paredzamā pašu kapitāla IAL saskaņā ar dažādiem jutīguma aprēķiniem būtu (..) % pirms peļņas sadales līguma darbības laikā, (..) % pirms peļņas sadales projekta laikā un (..) % pēc peļņas sadales tirgus cenās (150 EUR/MWh), (..) % gan pirms peļņas sadales, gan pēc peļņas sadales par cenu 40 EUR/MWh, (..) % gan pirms peļņas sadales, gan pēc peļņas sadales par cenu 20 EUR/MWh un (..) % gan pirms peļņas sadales, gan pēc peļņas sadales par cenu 10 EUR/MWh, kā arī par cenu –10 EUR/MWh.

([85]) Čehija paskaidro, ka šī pieeja atšķiras no uzņēmumu finanšu pieejas, saskaņā ar kuru vērtēšana tiek veikta, izmantojot brīvo naudas plūsmu uz uzņēmumu, un nodokļu "vairoga" korekcija *WACC* (kur *CoD* reizina ar (1–t) koeficientu, kur t ir nodokļa likme) ir nepieciešama, lai atspoguļotu finanšu struktūras ietekmi uz nodokļiem, kas nav tieši atspoguļoti modelī. Tāpēc šī korekcija nav piemērojama šajā gadījumā izmantotajam projekta finansēšanas modelim. Sk. Čehijas 2024. gada 21. februārī iesniegto informāciju.

([86]) Čehijas 2024. gada 1. martā iesniegtā informācija un Čehijas finanšu modelis.

([87]) Dalībniekiem pieejams tīmekļa vietnē https://europeanutilityrequirements.eu/.

(149) Kā paskaidrots 145. apsvērumā, Čehija izstrādāja gada ieņēmumu modeli, kas aprēķina elektrostacijas ieņēmumus par katru darbības stundu, pamatojoties uz aplēstajām tirgus stundas cenām un pieņemot, ka tiek optimizēta saražotā enerģija, reaģējot uz tirgus cenu signāliem, vienlaikus ņemot vērā arī plānoto un neplānoto apkopi. Stundas cenu līknes tika noteiktas, pamatojoties uz 2035. gada cenu svārstīgumu saskaņā ar ČEZ centrālo cenu scenāriju, ko piemēroja gada cenu prognozēm aktīvu izmantošanas periodā. Pēc tam katrai stundas cenu līknei elektrostacijas ieņēmumus aprēķina, izmantojot 3.6.1. iedaļā aprakstīto atlīdzības formulu, pieņemot, ka saražotās enerģijas apjoms KES tehnisko iespēju robežās tiek optimizēts, lai reaģētu uz tirgus signāliem.

(150) Čehija aplēsa ietekmi uz elektrostacijas rentabilitāti, pieņemot darbību, kurā notiek sekošana slodzei, kā aprakstīts iepriekš, salīdzinājumā ar scenāriju bez sekošanas slodzei, kurā saražotās enerģijas apjoms tiek uzturēts [75–100] % apmērā no elektrostacijas gada jaudas. Scenārijā, kurā notiek sekošana slodzei, Čehijas iestādes lēš, ka elektrostacija darbosies ar vidējo pieejamo jaudu [70–90] % apmērā no elektrostacijas kopējās jaudas (kas izriet no paredzamā saražotās elektroenerģijas samazinājuma līdz 75 % periodos, kad tirgus cenas *p* ir zemākas par izmaksām *c*), sasniedzot vidēji 101,24 % no ieņēmumiem un 96,59 % no izmaksām, ko elektrostacija projekta darbības laikā būtu sasniegusi bez sekošanas slodzei. Čehijas iestādes uzsver, ka analīzes rezultātu lielā mērā nosaka pieņemto tirgus cenu profils, kas pēc būtības ir hipotētisks, un to var uzskatīt tikai par elektrostacijas darbības teorētisku rādītāju.

(151) Atlīdzības formula, kas aprakstīta 88. apsvērumā, nodrošina *EDU II* ieņēmumu stabilitāti neatkarīgi no vidējā tirgus stāvokļa PL periodā (2038–2078).

(152) Tā kā šā lēmuma pieņemšanas laikā ISCP konkursa rezultāts nebija zināms, Čehija iesniedza indikatīvas izmaksu aplēses, kuru pamatā ir salīdzinošā novērtēšana un publiski pieejama informācija saistībā ar esošu elektrostaciju projektēšanu un ekspluatāciju. Čehija atzīst, ka izmaksu prognožu ticamība ir ierobežota, jo Čehijā nav tieši salīdzināmu nesenu precedentu projektu un projektēšanas darbi vēl nav pietiekami detalizēti. Tomēr Čehija apgalvo, ka tā sagaida, ka ISCP darbuzņēmēja konkursa procedūrā būtu jāpanāk ekonomiski visizdevīgākais risinājums, kam būtu jāsamazina izmaksas.

(153) Saskaņā ar pamatscenāriju kopējie kapitālizdevumi, t. i., būvniecības izmaksas ("tūlītējās izmaksas"), tiek lēsti (..) EUR/kW apmērā, kas atbilst (..) miljardiem EUR reālās 2020. gada cenās (un (..) miljardiem EUR nominālajās cenās).

(154) Čehija arī apgalvo, ka, ņemot vērā kodolelektrostaciju sarežģītību un tehniskās īpatnības, nav nekas neparasts, ka būvniecības izmaksas kļūst daudz lielākas par sākotnēji paredzētajām. Čehija paredzēja, ka izmaksu pārsnieguma sliktākajā scenārijā, kas ir līdzīgs izmaksu pārsnieguma apmēram saistībā ar *Vogtle* (ASV) un *Hinkley Point C* (Apvienotā Karaliste), projekta tūlītējās izmaksas varētu sasniegt [14 000–15 000] EUR par kW jeb [17–18] miljardus EUR (reālās 2023. gada cenās).

(155) Pamatdarbības mainīgo izmaksu aplēses ietver degvielas izmaksas, atkritumu apsaimniekošanas maksas, kas samaksātas valstij, ekspluatācijas un uzturēšanas izmaksas, izņemot degvielas izmaksas, un pastāvīga uzkrājuma prasību dezekspluatācijas izdevumiem. Kopumā Čehijas iestādes lēš, ka pamatdarbības mainīgās izmaksas ir aptuveni [10–15] EUR/MWh (aplēses par kodoldegvielas iepirkuma izmaksām (..) EUR/MWh, dezekspluatācijas un atkritumu apsaimniekošanas izmaksām (..) EUR/MWh un mainīgajām ekspluatācijas un uzturēšanas izmaksām (..) EUR/MWh). Pamatdarbības mainīgās izmaksas izmanto kā ievades mainīgo lielumu (*c*) PL atlīdzības formulā un lai aplēstu ekspluatāciju apstākļos, kur notiek sekošana slodzei, pamatojoties uz tūlītējo darījumu tirgus stundas cenām.

(156) Kopējās pamatdarbības izmaksas finanšu modelī sedz arī pastāvīgās aprites cikla izmaksas (..) EUR/MWh apmērā, kas saskaņā ar Čehijas iestāžu sniegto informāciju ir elektrostacijas komponentu nomaiņas un būtiskas modernizācijas izmaksas, bet neietver darbmūža pagarināšanas izmaksas. Turklāt pamatdarbības izmaksas finanšu modelī sedz fiksētās pamatdarbības izmaksas EUR [10–20]/MWh apmērā, kas saskaņā ar Čehijas iestāžu sniegto informāciju ietver algas, iegādātos pakalpojumus, apdrošināšanu un nodokļus, nodevas, pārbaudes un pārskatīšanas izdevumus, dezekspluatācijas piemaksas un dažādas citas izmaksas.

(157) Lai atspoguļotu sekošanas slodzei ietekmi uz izmaksām, Čehijas iestādes ir pieskaitījušas pamatdarbības izmaksas (..) EUR/MWh apmērā. Saskaņā ar Čehijas iestāžu sniegto informāciju papildu izmaksas, kas saistītas ar sekošanu slodzei kodolelektrostacijās, ir saistītas ar lielāku ekspluatācijas sarežģītību, apkopi un degvielas izmantošanas efektivitātes apsvērumiem, turklāt tās nosaka tādi faktori kā kodolelektrostacijas īpašā konstrukcija, tās vecums, normatīvā vide, kurā tā darbojas, un tās ekspluatācijas prakse. Pašreizējais pieņēmums par (..) EUR/MWh ir sākotnējs viedoklis, un tas tiks pārskatīts pēc ISCP konkursa un periodiskās pārskatīšanas ietvaros.

(158) Pēc ISCP konkursa noslēgšanas Čehija atjauninās dažus iepriekš aprakstītos izmaksu pieņēmumus (sk. pielikumu). Konkrētāk, tiks atjauninātas un finanšu modelī sākotnējās norunas cenas aprēķināšanai izmantotas tūlītējās cenas, pamatdarbības mainīgās izmaksas (degvielas izmaksas, ekspluatācijas un uzturēšanas izmaksas, dezekspluatācijas un atkritumu apsaimniekošanas izmaksas), aprites cikla izmaksas, fiksētās pamatdarbības izmaksas, ar sekošanu slodzei saistītās izmaksas un pieņēmumi par pieejamību.

(159) Periodiskās pārskatīšanas laikā var atjaunināt dažus pieņēmumus (t. i., koriģēt uz augšu vai uz leju), arī inflācijas pieņēmumus, pamatdarbības mainīgās izmaksas, aprites cikla izmaksas, fiksētās pamatdarbības izmaksas, ar sekošanu slodzei saistītās izmaksas un sekošanas slodzei ienesīguma aplēses (sk. pielikumu). Pārskatīšanu pārraudzīs neatkarīga trešā persona, kas, domājams, būs Čehijas Energoregulatora birojs.

(160) Turklāt dažus pieņēmumus var atjaunināt leģitīma pamata dēļ, kā aprakstīts 3.8. iedaļā.

3.6.7. *Pārkompensācijas kontrole*

(161) Kā paskaidrots lēmumā par procedūras sākšanu, Čehijas iestādes sākotnēji ierosināja pārkompensācijas kontroles mehānismu, ko veido pašu kapitāla peļņas sadale ar robežvērtību, kas noteikta PKA mērķa līmenī [9–11] % apmērā, un sadales koeficientu 50:50.

(162) Pēc izmaiņām, kas ierosinātas attiecībā uz 1. pasākumu, it īpaši ņemot vērā PL ilguma samazināšanu no 60 līdz 40 gadiem, kas, pēc Čehijas domām, pēdējos 20 aktīva darbības gados pakļauj labuma guvēju tirgus cenas riskam, Čehijas iestādes apgalvo, ka būtu piemērota nedaudz pārveidota pašu kapitāla peļņas sadale, jo tā precīzāk atspoguļotu labuma guvēja lielāku tirgus cenas risku laikā pēc PL darbības beigām. Tāpēc pašu kapitāla peļņas sadale paredzēs, ka:

a) jebkāda peļņa, kas pārsniedz PKA līmeni [9–11] % apmērā (nominālā, pēc nodokļu nomaksas, pirms komerciālā finansējuma), tiks sadalīta 50:50 apmērā starp labuma guvēju un ĪNDS 40 gadu laikposmā, sākot no KES nodošanas ekspluatācijā;

b) jebkāda peļņa, kas pārsniedz PKA līmeni [9–11] % apmērā ((nominālā, pēc nodokļu nomaksas, pirms komerciālā finansējuma), tiks sadalīta 60:40 apmērā starp labuma guvēju un ĪNDS 20 gadu laikposmā, kas seko tūlīt pēc iepriekš minētā 40 gadu laikposma.

(163) Čehija paskaidroja, ka projekta faktiskā atdeve projekta darbības laikā tiks novērtēta ik pēc pieciem gadiem, lai pārbaudītu, vai nav radusies pārmērīga peļņa. Šo novērtējumu i) pirmo reizi veiks pēc tā finanšu gada beigām, kurā stājas spēkā KES ekspluatācijai iegūtā licence, vai pēc tā finanšu gada beigām, kas ir tieši pirms 5 gadu termiņa beigām no KES elektroenerģijas piegādes tīklā ("sākotnējā pārkompensācijas pārskatīšana"), ja tas noticis ātrāk, un ii) pēc tam 5 gadu intervālos (tālāk tekstā: "turpmāka pārkompensācijas pārskatīšana") līdz projekta komerceksploatācijas izbeigšanai.

(164) Novērtējuma pamatā būs finanšu modeļa jaunākā versija, kas atjaunināta saskaņā ar tā finanšu gada beigām, kurš ir pirms novērtējuma ("novērtējuma datums"), ar faktiskajiem ieņēmumu un izmaksu datiem.

(165) Novērtējumā tiks pārbaudīts, vai faktiskā pašu kapitāla atdeve ("faktiskā pašu kapitāla IAL") pārsniedz pašu kapitāla IAL robežvērtību ("pārkompensētā pašu kapitāla IAL robežvērtība"). Faktiskā pašu kapitāla IAL būs atdeves likme, kas sasniegta norunas cenas un tirgus ieņēmumu līmenī, un citi atlīdzības formulas parametri, kas piemērojami novērtējuma datumā. Faktiskā pašu kapitāla IAL noteikšana atspoguļos projekta faktiskos rezultātus kopš projekta uzsākšanas līdz attiecīgā novērtējuma brīdim. Tajā netiks ņemtas vērā prognozētās naudas plūsmas līdz darbības beigām. Pārkompensētā pašu kapitāla IAL robežvērtība ir noteikta *ex ante* [9–11] % apmērā projekta darbības laikā (t. i., gan PL pirkšanas periodā, gan pēc tā).

(166) Ja faktiskā pašu kapitāla IAL pārsniedz pārkompensēto pašu kapitāla IAL robežvērtību, uzskata, ka ir notikusi pašu kapitāla pārkompensācija ("pašu kapitāla pārkompensācijas notikums"). Ja būs radies pašu kapitāla pārkompensācijas notikums, valstij un ČEZ tiks atmaksāta vienreizēja summa naudā ("pašu kapitāla pārkompensācijas summa"). Jebkura pašu kapitāla pārkompensācijas summa tiks izmaksāta tikai uzreiz pēc pārkompensācijas pārskatīšanas, nevis gadā, kurā notikusi pašu kapitāla pārkompensēšana.

(167) Ja uzskata, ka ir noticis pašu kapitāla pārkompensācijas notikums, pašu kapitāla kompensācijas summu aprēķina, kā aprakstīts tālāk.

(168) Pirmais solis ir skaitliski izteikt to naudas summu, kas vienāda ar starpību starp faktisko pašu kapitāla IAL un pārkompensēto pašu kapitāla IAL, ņemot vērā naudas plūsmu grafiku un izslēdzot jebkādas pašu kapitāla kompensācijas summas, kas iepriekš izmaksātas valstij.

(169) Otrajā posmā šo summu reizina ar sadales koeficientu, lai noteiktu maksājumu, kas tiek nosūtīts labuma guvējam, savukārt atlikums tiek izmaksāts valstij. Čehija arī apstiprināja, ka pārkompensācijas korekcijas var izpausties kā vienreizējs maksājums vai PL noteiktās norunas cenas korekcija.

3.7. **2. pasākums: valsts aizdevums (jeb atmaksājama finansiāla palīdzība – AFP)**

(170) Čehija plāno piešķirt valsts aizdevumu (AFP), lai finansētu 2. posmu (projekta attīstīšana) un 3. posmu (būvniecība). Čehija apgalvo, ka paredzamie kapitālizdevumi 2. un 3. posmam saskaņā ar pamatscenāriju ir (..) miljardi EUR (nominālā vērtība 2020. gada cenās). Tomēr Čehija iesniedza arī scenārijus, kuru pamatā ir lielāki kapitālizdevumi. Pamatojoties uz agrākiem kodolenerģētikas projektiem ar visaugstākajām pabeigšanas izmaksām (t. i., *Vogtle* un *HPC*), kapitālizdevumi 2. un 3. posmā tiek lēsti [17–18] miljardu EUR apmērā (2023. gada reālajās vērtībās). Precīza aizdevuma summa tiks noteikta, pamatojoties uz konkursa rezultātiem un ISCP līguma parakstīšanu projekta attīstīšanas finansēšanai.

(171) Čehija apgalvo, ka aizdevuma piešķiršanai ir tālāk uzskaitītās priekšrocības salīdzinājumā ar valsts garantijas piešķiršanu aizdevumam tirgū. *Pirmkārt*, AFP novērš risku, ka nebūs komerciāla tirgus, lai nodrošinātu projekta finansējumu. *Otrkārt*, AFP ir savlaicīgāks risinājums, lai izveidotu vispārējo finansēšanas paketi, salīdzinājumā komerciālu aizdevumu mehānismu. *Treškārt*, AFP radītu zemākas parāda izmaksas, jo tas būtu tiešs valsts aizdevums, kā arī zemākas maksas par finansējuma organizēšanu un piešķiršanu visā būvniecības periodā. Čehijas iestādes arī paskaidroja, ka, ņemot vērā lielo parāda apjomu un tirgus nevēlēšanos uzņemties risku attiecībā uz kodolenerģētikas projektiem, potenciālo uz tirgu balstīto aizdevumu izmaksu palielināšanās izraisītu augstāku PL paredzēto norunas cenu. Turklāt Čehijas iestādes norādīja, ka valstij ir lielāka elastība, lemjot par finansējuma galīgo summu salīdzinājumā ar tirgū balstītiem aizdevējiem, un šāda elastība ir nepieciešama, ņemot vērā to, ka vēl nav noslēdzies ISCP līguma iepirkums.

(172) Paredzams, ka AFP segs 100 % no izmaksām, kas saistītas ar 2. un 3. posmu (sk. 67. apsvērumu). Kā AFP nodrošinājums tiks izmantoti *EDU II* aktīvi, un nebūs prasījuma tiesību pret *ČEZ* vai *ČEZ* garantijas saistībā ar AFP. Projekta būvniecības posmā labuma guvējs maksās 0 % procentu likmi ([88]). Pēc tam gada procentu likme atbildīs valsts parāda izmaksām, ko Finanšu ministrija noteikusi kā procentu likmi attiecīgajam gadam, kas palielinātas par 1 procentpunktu, bet ne mazāk kā 2 % gadā ([89]). AFP tiks sagatavots, tiklīdz būs pabeigts ISCP līguma iepirkuma process.

(173) AFP būs pieejama izmaksai no dienas, kad stājas spēkā PL, ieguldītāju līgums un AFP. Izmaksa tiks veikta periodiski (piemēram, reizi gadā) saskaņā ar *EDU II* atjaunināto budžetu.

(174) AFP tiks amortizēta, pamatojoties uz konkrētiem projekta atskaites punktiem, posmiem un paredzamajām izmaiņām 30 gadu laikā. AFP amortizāciju sāks ar licences piešķiršanu saskaņā ar Atomenerģijas likumu. Līdz tam laikposmā līdz amortizācijas sākumam tiks izveidota parāda apkalpošanas rezerve, kas būs paredzēta tikai AFP amortizācijai un procentu maksājumiem ("parāda apkalpošanas rezerve"), un pēc tam *EDU II* to saglabās amortizācijas periodā un izmantos tikai AFP amortizācijai un procentu maksājumiem naudas līdzekļu trūkuma gadījumā. Ja parāda apkalpošanas rezerve amortizācijas periodā netiks izmantota, to izmantos pēdējiem maksājumiem un procentu maksājumiem.

(175) Ja *EDU II* paziņo valstij, ka projektā ir nepieciešams apturēt AFP amortizāciju, lai novērstu finanšu saistību neizpildi ([90]), ka *EDU II* ir izmantojusi parāda apkalpošanas rezervi un ka *ČEZ* nepārkāpj savas pašu kapitāla saistības ([91]) ("apturēšanas paziņojums"), AFP amortizācija un procentu maksāšana tiks apturēta uz tādu laikposmu, kāds nepieciešams, lai novērstu finanšu saistību neizpildi.

(176) Brīvprātīga AFP priekšapmaksa un/vai refinansēšana būs atļauta saskaņā ar AFP noteikumiem.

(177) Ja tiek mainīta kontrole pār *EDU II*, *EDU II* būs jāatmaksā aizdevuma summa kopā ar procentiem AFP lēmumā noteiktajā termiņā, ja vien Čehijas valsts neiegādāsies visas *EDU II* akcijas.

(178) *EDU II* būs tiesības izmaksāt dividendes no PL sākuma saskaņā ar saskaņotajiem parametriem un ar nosacījumu, ka iepriekš tiek veikti visi AFP atmaksas maksājumi, kuriem pienācis termiņš. *EDU II* būs atļauts arī maksāt brīvos naudas līdzekļus *ČEZ*, izmantojot citus kanālus (piemēram, maksājumus saskaņā ar akcionāru parādu vai starpuzņēmumu parādu, ko *EDU II* nodrošina *ČEZ*).

(179) Kamēr *EDU II* nav pilnībā atmaksājusi AFP (ieskaitot visus attiecīgos procentus), *EDU II* nevar veikt nekādu līdzekļu sadali vai maksājumus *ČEZ* vai nevienam *ČEZ Group* dalībniekam, izņemot maksājumus par grupas iekšējām piegādēm vai pakalpojumiem, kas nepieciešami *EDU II* un/vai KES ekspluatācijai un uzturēšanai. Tomēr, ciktāl noteikts AFP, ja *EDU II* piedalās kādā *ČEZ Group* naudas līdzekļu kopfonda veidošanā, iepriekšējais teikums neaizliedz vai neierobežo maksājumus, ko veic *EDU II* vai ko saņem *EDU II* saistībā ar šādu naudas līdzekļu kopfondu.

(180) Visbeidzot, ja rastos izmaksu pārsniegums, nevar izslēgt, ka AFP atmaksāšanai daļēji var būt nepieciešama refinansēšana, izmantojot privātus uz tirgu balstītus aizdevumus. Saskaņā ar šo scenāriju investīciju izmaksu atmaksa vairs nebūtu tieši saistīta ar AFP periodu.

([88]) Šo procentu likmi piemēro līdz KES ekspluatācijas licences piešķiršanai. *Skatīt* Atomenerģijas likuma 9. panta f) apakšpunktu un 4. panta 2. punktu (saistībā ar kodoliekārtu ekspluatāciju).

([89]) Šo procentu likmi piemēros pēc tam, kad labuma guvējam būs piešķirta KES ekspluatācijas licence. *Skatīt* Atomenerģijas likuma 9. panta f) apakšpunktu un 4. panta 2. punktu (saistībā ar kodoliekārtu ekspluatāciju).

([90]) Termins "finanšu saistību neizpilde" ir definēts ieguldītāju līguma noteikumu 6. punktā.

([91]) Saskaņā ar ieguldītāju līguma noteikumiem *ČEZ* pašu kapitāla saistības attiecas uz tās pienākumu nodrošināt projektam saskaņotu iespējamā pašu kapitāla finansējumu līdz 1,95 miljardu EUR apmērā.

3.8. **3. pasākums: aizsardzības mehānisms tiesību aktu grozīšanas vai politikas maiņas gadījumā**

(181) Trešais projekta atbalsta pasākums ir *ČEZ* izmaksu atgūšanas aizsardzība gadījumā, ja Čehija nolemj mainīt savu valsts politiku kodolenerģijas jomā vai nepiešķirt 1. vai 2. pasākumu, vai gadījumā, ja radies leģitīms pamats ([92]) ("aizsardzības mehānisms tiesību aktu grozīšanas vai politikas maiņas gadījumā").

(182) Aizsardzības mehānismu tiesību aktu grozīšanas vai politikas maiņas gadījumā veido pārdošanas iespēja ([93]) *ČEZ* vai pirkšanas iespēja valstij ([94]), ja rodas konkrēti apstākļi. Šis pasākums ir izklāstīts līgumā, kas noslēgts starp Čehijas iestādēm un *ČEZ* un *EDU II* kopā ar *ČEZ* pienākumu nodrošināt projekta pašu kapitāla finansējumu.

(183) Līdz ieguldītāju līguma parakstīšanai pirmajā īstenošanas līgumā ir noteikts satvars sadarbībai saistībā ar projektu, tajā skaitā aizsardzības mehānisms tiesību aktu grozīšanas vai politikas maiņas gadījumā projekta pirmajam posmam. Konkrēti, pirmajā īstenošanas līgumā ir noteiktas procedūras un kārtība līguma noteikumu pārskatīšanai leģitīma pamata rašanās gadījumā un akciju pārdošanai valstij leģitīma pamata rašanās gadījumā projekta 1. posmā. Pirmajā īstenošanas līgumā ir sīki izklāstīta akciju iegādes kārtība, lai garantētu, ka darbība ir neitrāla abām pusēm (piemēram, nodrošinot, ka pirkuma cenas vērtība atbilst *EDU II* investētajiem līdzekļiem, ka nenotiek ieņēmumu pārvedumi no *EDU II* uz *ČEZ* utt.).

(184) Čehijas iestādes paskaidro, ka pirkuma cena par visu akciju pārdošanu valstij līdz 1. posma beigām ir noteikta 4 509 591 000 CZK apmērā ar iespējamu papildu maksu leģitīma pamata dēļ, kura nepārsniedz 200 000 000 CZK, kas atbilst *ČEZ* nodrošināto kapitālieguldījumu kopsummai. Atsevišķā līgumā puses ir paredzējušas nosacījumus, saskaņā ar kuriem šīs summas ietvers ekonomisko atdevi no investīcijām, un nosacījumus, saskaņā ar kuriem tās šādu atdevi neietvers. Vispārējs noteikums ir tāds, ka gadījumā, ja projekts tiks slēgts leģitīma pamata dēļ, atdeve no investīcijām pienāksies arī *ČEZ*.

(185) Turklāt Čehijas iestādes paskaidro, ka aizsardzības mehānisms tiesību aktu grozīšanas vai politikas maiņas gadījumā garantēs *EDU II* aizsardzību saistībā ar notikumiem, kurus tā nevar ietekmēt (piemēram, "leģitīma pamata" ([95]) gadījumā), kā noteikts PL (sk. 104. apsvērumu). Konkrētāk, tāda leģitīma pamata gadījumā, kas izraisa *EDU II* juridisko saistību neizpildi vai kavē šādu saistību izpildi, šāda *EDU II* saistību neizpilde vai kavēšanās to izpildē tiks uzskatīta par attaisnotu. Tāpat, ja kāda leģitīma pamata dēļ kavējas projekta izpilde, nodošanas ekspluatācijā mērķa datums tiek pagarināts atbilstoši to dienu skaitam, cik ilgi kavējumam ir par iemeslu leģitīms pamats. Visbeidzot, *EDU II* būs tiesības uz finansiālu kompensāciju leģitīma pamata gadījumā.

(186) Čehijas iestādes paskaidro, ka šā pasākuma mērķis ir līdz minimumam samazināt atbalsta apjomu, kas nepieciešams, lai noteiktu norunas cenu, izveidojot pieņemamu riska sadales sistēmu. Šā pasākuma mērķis ir ierobežot risku ieguldītājam un vienlaikus samazināt atdeves no investīcijām diapazonu. Mērķis ir aizsargāt *EDU II* no konkrētiem riskiem (sk. lēmuma par procedūras sākšanu pielikumu). Tajā pašā laikā *EDU II* uzņemas projekta izmaksu pārsniegšanas risku tādu iemeslu dēļ, kas nav uzskatāmi par leģitīmu pamatu. Čehijas iestādes ir sniegušas pārskatu par izmaiņām, kas būtu pieņemamas kā leģitīms pamats. To vidū ir izmaiņas ievaddatos, ko izmanto, lai aprēķinātu

([92]) Leģitīma pamata definīciju sk. 104. apsvērumā.
([93]) "Pārdošanas iespēja" attiecas uz *ČEZ* tiesībām pārdot valstij visas *EDU II* akcijas, ja rodas konkrēti apstākļi.
([94]) "Pirkšanas iespēja" attiecas uz Čehijas valsts tiesībām iegādāties no *ČEZ* visas *EDU II* akcijas, ja rodas konkrēti apstākļi.
([95]) Termins "leģitīms pamats" apzīmē notikumus un apstākļus, kas tiks precizēti PL (un jau ir nostiprināti pirmajā īstenošanas līgumā), kuri ir saistīti ar izmaiņām AFP nosacījumos, Čehijas valdības kavētu galīgo investīciju lēmumu, jebkuru ar projektu saistītu piemērojamo tiesību aktu vai noteikumu pieņemšanu, grozīšanu vai atcelšanu, konkrētu pienākumu neizpildi no valsts vai valsts struktūru puses, kas nodrošina projektu, un infrastruktūras un tīkla problēmām, valsts prasībām saistībā ar nacionālās drošības interesēm un ar tām saistītajām sekām utt.

norunas cenu atkarībā no ISCP konkursa rezultātiem (attiecībā uz kapitāla izmaksām, būvniecības periodu ilgumu, pieejamības periodiem ([96]), ekspluatāciju, uzturēšanu, degvielas un aprites cikla izmaksām ([97]) un jaudu, kā arī elektrostacijas tehniskajām iespējām) vai AFP pabeigšanas rezultātiem (procentu likme, aizdevuma summa un maksājuma noteikumi, kas paredzēti saskaņā ar AFP (sk. 172. apsvērumu), kā arī pieņēmumi par komerciāliem aizdevumiem, kuru pamatā ir AFP summa un nosacījumi). Šajā sakarā Čehijas iestādes apstiprina, ka finanšu modeļa pamatā ir likumā noteiktais minimālais elastīgums, kas vajadzīgs elektrostacijai, un ka jebkāds elastīguma palielinājums ļautu pieņemt, ka sekošana slodzei būs efektīvāka, tādējādi samazinot norunas cenu.

(187) Tas ietver arī izmaiņas projekta darbības laikā, kuras, ciktāl tās ir balstītas uz leģitīmu pamatu, tiks atjauninātas regulārajās PL nosacījumu pārskatīšanās, arī pamatdarbības izmaksu un investīciju izmaksu izmaiņas (gan palielinājums, gan samazinājums) un izmaiņas tiesību aktos, piemēram, dezekspluatācijas parametros un nodokļu likmēs. Čehijas iestādes atzīst, ka elektrostacijas tehniskā elastīguma izmantošana (vai neizmantošana), lai optimizētu ražošanas apjomu, ņemot vērā tirgus cenu izmaiņas (sekošana slodzei), nav leģitīms pamats, lai pamatotu papildu izmaksu pieaugumu papildus vispārējai pamatdarbības izmaksu atjaunināšanai, kas notiek regulārajā piecu gadu pārskatīšanā (sk. 3.6.7. iedaļu). Līdz ar to no leģitīmo pamatu saraksta tika izslēgti ar sekošanu slodzei saistītie tehniskie ierobežojumi. Aizsardzības mehānisma tiesību aktu grozīšanas vai politikas maiņas gadījumā mērķis ir nodrošināt projekta vispārēju pieņemamību ieguldītājam un valstij.

3.9. **Juridiskais pamats un pārredzamība**

(188) Šā pasākuma valsts juridiskais pamats ir Likums par pasākumiem Čehijas Republikas enerģētikas nozares pārveidei par mazoglekļa nozari un par grozījumiem Likumā Nr. 165/2012 ([98]).

(189) Čehijas iestādes paskaidroja, ka atbalstu reglamentēs arī Likums Nr. 218/2000 Sb., Likums par budžeta noteikumiem un grozījumiem dažos regulējošos aktos (budžeta noteikumi) ar grozījumiem, kā arī dažādi līgumi un nolīgumi ar labuma guvēju, kā aprakstīts tālāk.

(190) Ar pamatlīgumu par sadarbību jaunu kodolenerģijas avotu būvniecībā Čehijas Republikā, ko 2020. gada 28. jūlijā parakstīja ministrija, *ČEZ* un *EDU II*, tika izveidots vispārējs satvars pušu sadarbības uzsākšanai un turpmākai attīstīšanai saistībā ar projektu jaunu kodolenerģijas avotu būvniecībai Dukovani. Tajā nav ietverti nekādi konkrēti juridiski saistoši pušu pienākumi. Pamatlīgumā ir noteikts, ka projekta īstenošanas priekšnosacījums ir tāds, ka iepriekš jāsaņem valsts atbalsta apstiprinājums.

(191) Pirmais īstenošanas līgums starp ministriju, *ČEZ* un *EDU II* ietver juridiski saistošus noteikumus par pušu tiesībām un pienākumiem projekta pirmajā posmā, t. i., līdz ISCP darbuzņēmēja atlasei. Tas tika parakstīts 2020. gada 28. jūlijā un pēc tam grozīts 2022. gada 24. decembrī, 2023. gada 20. decembrī un 2024. gada 30. janvārī.

(192) Čehijas iestādes 2024. gada 26. janvārī iesniedza šādu dokumentu kopijas:

a) PL noteikumu projekts, kurā izklāstītas pušu tiesības un pienākumi saistībā ar projektu un kurš pēc parakstīšanas aizstās pamatlīgumu un pirmo īstenošanas līgumu. Konkrētāk, līgumā būs izklāstīti nosacījumi Čehijas valsts elektroenerģijas pirkšanas saistībām (arī attiecībā uz norunas cenas aprēķinu un tās korekcijām un peļņas sadales pienākuma noteikumiem), valsts pienākums izveidot ĪNDS, *EDU II* pienākums attīstīt, būvēt un ekspluatēt KES, kā arī piemērojamie noteikumi īpašumtiesību maiņas gadījumā;

([96]) Kā atlīdzības pamats ir noteikts pieejamības mērķis [75–100] % apmērā. Tomēr finanšu modeli var ietekmēt pieejamības grafiku atšķirības atkarībā no izvēlētās tehnoloģijas.

([97]) Aprites cikla izmaksas sedz KES komponentu nomaiņu un būtisku atjaunošanu. Izraudzītajā ISCP piedāvājumā tiks sīki izklāstīts paredzamais nomaiņas un būtiskas atjaunošanas darbu grafiks. Šīs izmaksas neietver darbmūža paildzināšanas izmaksas.

([98]) Likums pēdējo reizi grozīts 2023. gadā, un tas ir pieejams tīmekļa vietnē https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-165.

b) noteikumu projekts ieguldītāju līgumam starp Čehijas valsti, *ČEZ* un *EDU II*, kurā izklāstīti pienākumi attiecībā uz *ČEZ* pašu kapitāla finansēšanu projekta vajadzībām, akciju nodošanu trešām personām, kā arī sīkāka informācija par pirkšanas un pārdošanas iespējām;

c) atmaksājamās finansiālās palīdzības, kas piešķirama ar Rūpniecības un tirdzniecības ministrijas lēmumu, noteikumu projekts.

(193) Čehijas iestādes apgalvo, ka iepriekš minēto līgumu noteikumi tiks pabeigti, tiklīdz būs pabeigta iepirkuma procedūra ISCP darbuzņēmēja atlasei un būs apstiprinātas projekta investīciju un pamatdarbības izmaksas, kā arī tā tehniskie raksturlielumi. Tā paša iemesla dēļ, lai atspoguļotu ISCP līguma noteikumus, tiks atjaunināti daži finanšu modeļa ievaddati, kas tiks izmantoti, lai pārrēķinātu PL norunas cenu (sk. pielikumu).

(194) Čehijas iestādes arī norāda, ka pārējie 191. apsvērumā uzskaitīto līguma dokumentu noteikumi, kā arī galīgie finansēšanas dokumenti ietvers standarta klauzulas, ko jebkurš ieguldītājs vēlētos un varētu pamatoti sagaidīt, lai panāktu vienošanos par līdzīgu projektu. Ja attiecīgie galīgie līguma dokumenti uzlabo līguma nosacījumus, kas maina risku līdzsvaru, gaidāmo atdeves likmi vai izmaksu segumu saistībā ar projektu un ar to saistīto infrastruktūru par labu labuma guvējiem, vai kā citādi ietver papildu elementus, kas var būt valsts atbalsts, Čehijas iestādes apņemas pirms īstenošanas par tiem paziņot Eiropas Komisijai.

(195) Čehijas iestādes paskaidroja, ka informācija par projektu tiks publicēta ministrijas tīmekļa vietnē https://www.mpo.cz/cz/energetika/.

3.10. **Projekta finansēšanas struktūra**

(196) Projekta kopējais finansējuma pieprasījums sākotnējā gadījumā ir aplēsts (..) miljardu EUR apmērā (reālā izteiksmē 2020. gada cenās) jeb (..) miljardu EUR apmērā nominālā izteiksmē, un to finansēs, izmantojot *ČEZ* sākotnējo pašu kapitālu 0,18 miljardu EUR apmērā 1. posmā un ar [9,8–10,8] miljardu EUR lielu valsts aizdevumu (AFP) 2. un 3. posmā.

(197) *ČEZ* nodrošinās papildu iespējamo pašu kapitālu 1,77 miljardu EUR apmērā, lai finansētu jebkādu iespējamu izmaksu pārsniegumu, kam par iemeslu nav bijis leģitīms pamats. *ČEZ* un valsts vienosies par sīki izstrādātu pieeju attiecībā uz izmaksu pārsnieguma finansēšanu. *ČEZ* kopējās maksimālās pašu kapitāla saistības projektam izstrādes un būvniecības posmā būs 1,95 miljardi EUR.

(198) Čehijas iestādes paskaidro, ka pārsnieguma maksimālā robeža ir pušu komerciālo sarunu rezultāts un projekta riska efektīvas un optimālas sadales rezultāts. Tās uzskata, ka projektu nevarētu īstenot, uzņemoties beztermiņa finanšu saistības.

(199) Kā minēts 3.6.6. iedaļā, Čehijas iestādes prognozē, ka projekta būvniecības izmaksas būs (..) EUR/kW (tūlītējās izmaksas, tātad bez procentiem būvniecības periodā 2020. gada cenu līmenī) un pieņem, ka pamatdarbības izmaksas būs aptuveni [25–50] EUR/MWh (2020. gada cenu līmenī) – tās ietvers degvielas, ekspluatācijas un uzturēšanas, aprites cikla atjaunošanas izmaksas un dezekspluatācijas un atkritumu apsaimniekošanas izmaksas. Alternatīvā scenārijā ([99]) Čehijas iestādes lēš, ka projekta būvniecības izmaksas, kas nav saistītas ar leģitīma pamata izraisītu pārsniegumu, ir par 10 % augstākas.

(200) Kā izklāstīts 154. apsvērumā, Čehijas iestādes paskaidroja, ka sliktākajā scenārijā, kad izmaksas tiek pārsniegtas līdzīgi kā *Vogtle* un *Hinkley Point C* gadījumā, projekta tūlītējās izmaksas varētu sasniegt [17–18] miljardus EUR (reālās 2023. gada cenās) jeb (..) miljardus EUR nominālā izteiksmē. Šādā gadījumā, ja izmaksu pārsnieguma pamatā ir tikai leģitīms pamats, AFP summa nominālā izteiksmē sasniegtu (..) miljardus EUR.

([99]) *ČEZ* alternatīvu scenāriju apzīmē ar terminu "reālistisks scenārijs", un saskaņā ar to tiek pieņemts, ka projekta tūlītējas izmaksas palielināsies par + 10 %, un izmaksas tiek klasificētas kā neleģitīmas.

(201) Izmaksu aplēses šajā posmā ir indikatīvas, un tās ir izstrādātas, pamatojoties uz precedentiem. Faktiskās izmaksas noteiks ISCP konkursa rezultāts un izvēlētā tehnoloģija.

3.11. **Kumulācija**

(202) Pasākumu nevar kumulēt ar citu atbalstu, kas saņemts, lai segtu tās pašas izmaksas, kas radušās saistībā ar šo projektu.

3.12. **Pārredzamība**

(203) Čehijas iestādes apgalvoja, ka visa attiecīgā informācija par pasākumu tiks publicēta valsts tīmekļa vietnē ([100]), kā arī Komisijas Pārredzamības reģistrā.

3.13. **Pamatojums procedūras sākšanai**

(204) Komisija lēmumu par procedūras sākšanu pieņēma 2022. gada 30. jūnijā. Komisija sākotnēji uzskatīja, ka pasākumi ir valsts atbalsts, un pauda šaubas par pasākumu saderību ar iekšējo tirgu saskaņā ar LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu. Konkrētāk, lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda šaubas par atbalsta piemērotību, samērīgumu un iespējamiem konkurences un tirdzniecības izkropļojumiem.

(205) Attiecībā uz lēmumā par procedūras sākšanu paustajām šaubām par piemērotību Komisija jautāja, vai sākotnēji kopā ar AFP ierosinātā fiksētās cenas pirkuma līguma un aizsardzības mehānisma tiesību aktu grozīšanas vai politikas maiņas gadījumā apvienošana ir piemērots instruments atbalsta sniegšanai, jo īpaši salīdzinājumā ar citiem instrumentiem, kas tika uzskatīti par piemērotiem attiecībā uz iepriekšējām investīcijām kodolenerģētikas nozarē. Komisija pauda šaubas par to, vai nebūtu bijis atbilstošāk labuma guvējam piemērot augstāka risku pakāpi. Konkrētāk, Komisija lēmumā par procedūras sākšanu norādīja, ka, nošķirot labuma guvēju no būtiskiem tirgus riskiem, iespējams, tiek mazināti daži stimuli uz konkurenci balstītai rīcībai, un uzskatīja, ka trīs pasākumi (t. i., tiesību aktu noteikumu maiņa, pirkuma līgums un AFP) kopā ievērojami samazina tirgus risku. Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija uzskatīja, ka nav skaidrs, vai Čehijas ierosinātais līdzsvars, izmantojot trīs pasākumus, ir pareizs un vai varētu būt nepieciešami alternatīvi instrumenti vai ierosināto instrumentu grozījumi, lai nodrošinātu lielāku pakļautību tirgus riskam ([101]).

(206) Attiecībā uz projekta samērīgumu Komisija lēmumā par procedūras sākšanu pauda šaubas par to, vai pirkuma līguma termiņš (60 gadi) bija ierobežots līdz minimumam, kas nepieciešams, lai nodrošinātu projekta virzību. Konkrētāk, Komisija norādīja, ka šāds termiņš ievērojami pārsniedz finansiālās palīdzības atmaksas periodu (šajā gadījumā 30 gadi pēc komerceksploatācijas uzsākšanas datuma), kā arī atbalsta ilgumu, kas pieņemts iepriekšējās lietās ([102]). Komisija arī norādīja, ka, lai gan ilgtermiņa līgumi ir parasta prasība, lai varētu veikt lielas ilgtermiņa investīcijas, līguma termiņš ne vienmēr aptver visu projekta saimnieciskās darbības laiku.

(207) Turklāt lēmumā par procedūras sākšanu Komisija arī pauda šaubas par to, vai pieņēmumi, kas izmantoti, lai aplēstu nepieciešamo atdevi, pareizi atspoguļo ieguldītāja pakļautību riskam. It īpaši Komisija pauda šaubas par kodolobjekta būvniecības un ekspluatācijas piemaksu, kas tika pievienota *CAPM* aplēsē, ņemot vērā to, ka trīs atbalsta pasākumu dēļ labuma guvējs ir pakļauts mazākam riskam, kā arī iespējas koriģēt EPL cenu. Pēc tam Komisija apšaubīja, vai prasītā PKA pareizi atspoguļo riskus, ko uzņemas labuma guvējs, un vai tā atbilst saprātīgai

([100]) Pieejama tīmekļa vietnē https://mpo.cz/cz/energetika/novy-jaderny-zdroj/rozvoj-novych-jadernych-zdroju/.
([101]) Skatīt lēmuma par procedūras sākšanu 191.–193. apsvērumu.
([102]) Turpat, 197.–198. apsvērums. Konkrēti, pirkuma līgums ar *Hinkley Point C* tika noslēgts uz 35 gadiem, savukārt *PAKS II* AFP atmaksas periods bija tikai 21 gads, un pasākums netika papildināts ar cita veida darbības atbalstu.

atdevei ieguldītājam šādā darbībā, jo pirkuma līgums pārnes gan cenas, gan tirgus riskus ĪNDS un līdz ar to valstij ([103]).

(208) Turklāt lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda šaubas par to, vai Čehijas ierosinātais pašu kapitāla peļņas sadales mehānisms pietiekami novērstu pārkompensāciju, it īpaši tāpēc, ka tas ietver 50:50 sadales attiecību starp valsti un *EDU II* ([104]).

(209) Piedevām Komisija attiecībā uz *ČEZ* kā projekta virzītāju norādīja, ka atklāta atlases procedūra projekta virzītājam būtu varējusi samazināt projekta īstenošanai nepieciešamo atbalstu ([105]).

(210) Attiecībā uz šaubām saistībā ar iespējamo negatīvo ietekmi uz tirdzniecību un konkurenci Komisija apšaubīja *ČEZ* kā projekta labuma guvēja izvēli un to, ka *ČEZ* tika izvēlēta bez konkursa vai atlases procedūras un, iespējams, bez citu potenciālo operatoru faktiskas izvērtēšanas. Pēc tam Komisija uzdeva jautājumu par to, kāpēc *ČEZ* būtu visefektīvākais operators, kāpēc netika rīkots konkurss vai izmantots cits atlases mehānisms un kādi tehniskie vai ekonomiskie iemesli bija par pamatu *ČEZ* izvēlei. *ČEZ* izvēle rada bažas par iespējamu tirgus struktūras izkropļojumu, ņemot vērā *ČEZ* spēcīgo pozīciju Čehijas elektroenerģijas tirgū ([106]).

(211) Turklāt Komisija norādīja, ka nevar pilnībā izslēgt *ČEZ* iespējas manipulēt ar cenām un aizturēt jaudu. Piemēram, periodos, kad tirgus cenas ir augstākas nekā fiksētā EPL cena, netika izslēgts, ka *ČEZ Group* varētu būt ekonomisks stimuls samazināt *EDU II* saražotās elektroenerģijas apjomu tā, ka citas *ČEZ* struktūras varētu pārdot vairāk enerģijas par augstākām tirgus cenām. Komisija uzskatīja, ka nevar izslēgt iespējamu tirgus manipulāciju, it īpaši ņemot vērā *ČEZ* pašreizējās spēcīgās pozīcijas tirgū attiecībā uz elektroenerģijas ražošanas jaudu, kā arī faktisko ražošanas apjomu Čehijā. Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija pauda bažas par to, ka *ČEZ* vai *EDU II* varētu būtu stimuls vai spēja manipulēt ar tirgu ([107]).

(212) Visbeidzot, Komisija pauda šaubas par ĪNDS lomu tirgū. Konkrēti, Komisija norādīja, ka, tā kā ĪNDS var līdzsvarot savus zaudējumus ar valsts līdzekļiem, nebija skaidrs, vai ĪNDS būtu pietiekami stimuli darboties kā privātai struktūrai, kas orientēta uz maksimālas peļņas gūšanu, ja vien šo lomu patiešām neuzņemas atsevišķs uzņēmums, kura darbības pamatā ir maksimālas peļņas gūšanas stratēģija un kurš ir atlasīts atklātā konkursā, kura rezultātā nenotiek ĪNDS tirdzniecības darbību reintegrācija ar *ČEZ*. Piedevām Komisija uzskatīja, ka pastāv risks, ka atbalsts ĪNDS varētu tikt pārnests arī uz lieliem elektroenerģijas patērētājiem. Šo risku var vēl vairāk pastiprināt tas, ka ĪNDS kontrolēs valsts. Tā kā vēl nav pilnīgi skaidrs, kādā veidā vai kam ĪNDS pārdos elektroenerģiju, nevar izslēgt, ka ĪNDS varētu slēgt divpusējus līgumus ar rūpnieciskajiem patērētājiem ar izdevīgiem nosacījumiem ([108]). Visbeidzot, Komisija norādīja, ka, iespējams, varētu rasties tirgus izkropļojums, jo nav skaidrs, vai ĪNDS-EPL struktūra varētu kavēt tirgus signālu nonākšanu līdz elektrostacijas operatoram ([109]).

([103]) Turpat, 207. un 208. apsvērums.
([104]) Turpat, 205. apsvērums.
([105]) Turpat, 209. apsvērums.
([106]) Turpat, 215. apsvērums.
([107]) Turpat, 217. un 218. apsvērums.
([108]) Turpat, 221.–223. apsvērums.
([109]) Turpat, 224. apsvērums.

4. ČEHIJAS VALDĪBAS NOSTĀJA

(213) Čehija savu atbildi par lēmumu par procedūras sākšanu nosūtīja 2022. gada 30. augustā. Atbildot uz Komisijas lēmumā par procedūras sākšanu paustajām šaubām par pasākuma piemērotību, samērīgumu un ietekmi uz tirdzniecību un konkurenci, Čehija iesniedza vairākas analīzes.

(214) Jānorāda, ka Čehijas atbildē uz lēmumu par procedūras sākšanu ir apspriesti valsts atbalsta pasākumi, kas aprakstīti lēmumā par procedūras sākšanu. Pašreizējie atbalsta pasākumi, kas ietver izmaiņas salīdzinājumā ar sākotnēji plānotajiem pasākumiem, kuras tika ieviestas, lai kliedētu Komisijas lēmumā par procedūras sākšanu paustās šaubas, ir sīki izklāstīti šā lēmuma 3. iedaļā.

(215) Tālāk sīkāk izklāstīti Čehijas izvirzītie argumenti.

4.1. Čehijas nostāja par atbalsta piemērotību

(216) Atbildot uz lēmumu par procedūras sākšanu, Čehija apgalvoja, ka pašreizējos nenoteiktajos un strauji mainīgajos tirgus apstākļos visi trīs projekta pasākumi ir vajadzīgi, lai novērstu tirgus nepilnības, kas saistītas ar kodolenerģijas attīstību (t. i., kapitāla prasības mērogs, ilglaicīga pakļautība tirgus cenu noteikšanas signāliem, kurus izkropļo intervences, un ilglaicīga pakļautība politiskiem lēmumiem), kā Komisija atzinusi lēmumā par procedūras sākšanu ([110]). Saskaņā ar Čehijas sniegto informāciju, lai novērstu iepriekš minētās tirgus nepilnības, ir nepieciešami atsevišķi, bet savstarpēji saistīti valsts īstenoti iejaukšanās pasākumi.

(217) Pirmkārt, ja tirgus apstākļos nebūtu finansējuma no privātiem avotiem, ņemot vērā ievērojamo investīciju apjomu un citus riskus, kas saistīti ar kodolenerģētikas projektu attīstīšanu, AFP mazinātu kapitāla prasību riska lielo apmēru.

(218) Otrkārt, ilglaicīga pakļautība tirgus cenu noteikšanas signālu riskam pakļauj projektu augstam ieņēmumu riskam saistībā ar ievērojamām pastāvīgajām izmaksām, kas noved pie ļoti augsta darbības kapitāla seguma, un privātajiem ieguldītājiem tas nešķiet īpaši pievilcīgi. Šo risku novērstu ar ilgtermiņa cenu aizsardzību, kas tiek piedāvāta saskaņā ar PL noteikumiem ([111]).

(219) Treškārt, ilglaicīga pakļautība politiskiem lēmumiem, kas pastāv visos projekta posmos (proti, no attīstīšanas posma līdz dezekspluatācijai), tiktu risināta, izmantojot aizsardzības mehānismu tiesību aktu grozīšanas vai politikas maiņas gadījumā, piemērojot arī PL noteikto "leģitīma pamata" aizsardzību.

(220) Lai pamatotu iepriekš minēto, Čehijas iestādes iesniedza to kodolenerģētikas projektu sarakstu, kuri tika pārtraukti vienas vai vairāku iepriekš minēto tirgus nepilnību dēļ kodolenerģijas ražošanas projektu attīstīšanā. ([112])

(221) Čehijas iestādes arī paskaidroja, ka papildus šīm galvenajām tirgus nepilnībām pašreizējie tirgus apstākļi ir ievērojami palielinājuši riskus jauniem kodolenerģētikas projektu virzītājiem. Tie ietver i) notiekošo tehnoloģiju pāreju, piemēram, uz atjaunīgajiem energoresursiem un ūdeņradi, kā rezultātā kodoltehnoloģijas var izstumt energoresursi ar minimālām ražošanas robežizmaksām, ii) makroekonomikas vidi, kurā cita starpā bija vērojams inflācijas

([110]) Turpat, 182.–184. apsvērums.

([111]) Lēmumā par procedūras sākšanu termins "elektroenerģijas pirkuma līgums" ("EPL") tika izmantots, lai aprakstītu pirkuma līgumu. Oficiālās izmeklēšanas laikā Čehija atjauninājа šo terminu savos līgumos un izvēlējās terminu PL. Konsekvences labad šajā lēmumā izmantots atjauninātais termins, kas pareizi atspoguļo pašreizējo pasākumu.

([112]) *Pirmkārt*, Čehijas iestādes sniedza vairākus piemērus, kad projekti tika pamesti ar ievērojamajām kapitāla prasībām saistītu tirgus nepilnību dēļ. Konkrētāk, tās minēja tādus projektus kā *Horizon* Apvienotajā Karalistē, *Belene* Bulgārijā un *Virgil C. Summer* ASV. *Otrkārt*, Čehijas iestādes apgalvoja, ka "Temelina II" (3. un 4. bloks) projekts Čehijā tika pamests daļēji tāpēc, ka nebija valsts atbalsta mehānisma, kas mazinātu tirgus cenu svārstīguma radītos riskus. *Treškārt*, Čehija paskaidroja, ka jauni kodolenerģētikas projekti ir pakļauti politiskām pārmaiņām visā projektu darbības laikā un šādas pārmaiņas var negatīvi ietekmēt projektu dzīvotspēju un finansējamību. Čehijas iestādes minēja *Olkiluoto 4* un *Hanhikivi 1* projektus Somijā, kas tika pamesti politisku lēmumu rezultātā.

spiediens, kā arī procentu likmju un ārvalstu valūtas maiņas kursu izmaiņas, iii) preču tirgus cenu svārstīgumu, kas izraisa elektroenerģijas cenu svārstīgumu, un pilnīgi neparedzamus notikumus, piemēram, Krievijas agresiju pret Ukrainu, kas izraisīja tirgus un piegādes ķēdes traucējumus.

(222) Turklāt Čehijas iestādes iesniedza hipotētiskus scenārijus, saskaņā ar kuriem, ja kāds no trim projekta atbalsta pasākumiem tiktu atcelts, galvenie iepriekš aprakstītie riski paliktu nenovērsti, tādējādi apdraudot projekta dzīvotspēju un radot nepieņemamu risku projekta virzītājam, un galu galā projekta īstenošana būtu neveiksmīga.

(223) Pirmajā hipotētiskajā scenārijā Čehijas iestādes paskaidroja, ka AFP nodrošina kapitālu, kas nepieciešams jaunā kodolbloka būvniecībai, un mazina tirgus nepilnību risku, ko rada kapitāla prasības ļoti ievērojamais mērogs un augstais būvniecības risks. Čehijas iestādes apgalvo, ka, ja AFP nebūtu, iepriekš minēto risku dēļ projekta virzītājs nevarētu iegūt kapitālu, izmantojot parāda instrumentu komerctirgu būvniecības posmam, un tā rezultātā projekts neizdotos. Turklāt Čehija apgalvo, ka, ja kapitālu vispār varētu piesaistīt parāda instrumentu komerctirgū, ļoti iespējams, ka piekļuve šim privātajam finansējumam prasītu ievērojami augstākas parāda apkalpošanas izmaksas salīdzinājumā ar valsts ierosināto pasākumu; un gala rezultātā valsts atbalsta līmenis būtu augstāks. Jo sevišķi, lai sasniegtu līdzvērtīgu pašu kapitāla atdeves līmeni, būtu vajadzīga augstāka PL norunas cena.

(224) Otrajā hipotētiskajā scenārijā Čehijas iestādes norādīja, ka PL darbojas kā būtisks riska mazināšanas faktors attiecībā uz ļoti ievērojamo kapitāla prasības apjomu un ilglaicīgu pakļautību tirgus cenu svārstībām. Čehija uzskata, ka, ja PL tiktu atcelts, ieguldītāji nebūtu ieinteresēti paļauties uz tirgus ieņēmumiem visā projekta darbības laikā, un ieguldītājus vēl vairāk atturētu pilnīga pakļautība riskam, ka degvielas izmaksas / pamatdarbības izdevumi pārsniegs elektroenerģijas cenas, naudas plūsmas svārstīgums un papildu riska ierobežošanas izmaksas ekspluatācijas laikā.

(225) Visbeidzot, trešajā hipotētiskajā scenārijā Čehijas iestādes paskaidroja, ka juridiskas, politiskas un regulatīvas izmaiņas ir ārpus kodolenerģētikas projektu attīstītāju kontroles un šādas izmaiņas rada būtisku risku jauniem kodolenerģētikas projektiem, ņemot vērā to ilglaicīgumu un atšķirīgos viedokļus par kodoltehnoloģiju nozīmi. Čehijas iestādes apgalvo, ka gadījumā, ja nebūtu aizsardzības mehānisma tiesību aktu grozīšanas vai politikas maiņas gadījumā, projekta virzītājs, visticamāk, izstātos no projekta, kā rezultātā aizkavētos nodošanas ekspluatācijā termiņi un/vai projekts netiktu īstenots vispār.

(226) Oficiālās izmeklēšanas laikā Čehija nolēma grozīt pasākumu, lai palielinātu tirgus risku projektā, aizstājot PL fiksētas cenas atlīdzību ar atjauninātu atlīdzības formulu ([113]), kas atspoguļo tirgus apstākļus un reaģē uz tirgus signāliem. Detalizētu atlīdzības formulas aprakstu sk. 83.–106. apsvērumā.

4.2. **Čehijas nostāja attiecībā uz atbalsta samērīgumu**

4.2.1. *Atbalsta ilgums*

(227) Atbildot uz Komisijas šaubām par PL termiņu, kas paustas lēmumā par procedūras sākšanu, Čehijas iestādes, pirmkārt, apgalvoja, ka PL ir jābūt samērīgam ar pašreizējo riska [finansējuma] ieguldījumu vidi. Konkrētāk, Čehijas iestādes paskaidroja, ka ieguldītāju vide kodolenerģijas attīstības jomā ir būtiski mainījusies, jo pieaug riski, ko rada globālās piegādes ķēdes deficīts, inflācijas spiediens, svārstīgi ārvalstu valūtas tirgi un ģeopolitiskās vides pasliktināšanās Eiropā (piemēram, Krievijas agresija pret Ukrainu). Enerģijas tirgi ir jutīgi pret šādiem ģeopolitiskiem riskiem, kas pēdējā laikā izraisīja lielu enerģijas cenu svārstīgumu. Šīs izmaiņas jo īpaši ietekmē kodolenerģētikas

([113]) Skatīt lēmuma par procedūras sākšanu 60.–65. apsvērumu.

jomas ieguldītājus, ņemot vērā projektu ilglaicīgumu un ievērojamo kapitālu, kas nepieciešams projektu darbības sākumā. Ņemot vērā iepriekš minēto, Čehija apgalvo, ka ierosinātais 60 gadu PL termiņš atbilst pašreizējai riska videi un jebkurš līguma termiņa samazinājums nozīmētu lielāku risku ieguldītājiem un attiecīgi augstāku PKA. Saskaņā ar Čehijas iestāžu sniegto informāciju tas nozīmētu augstāku PL norunas cenu, apdraudot projekta mērķi piegādāt elektroenerģiju par pieņemamu cenu.

(228) Otrkārt, Čehijas iestādes paskaidroja, ka, jo ilgāks ir pirkuma līguma termiņš, jo zemāka ir PL norunas cena un mazāks risks, ka elektroenerģija varētu kļūt dārgāka. Čehija apgalvoja, ka PL, kura termiņš ir īsāks par 60 gadiem, palielinātu projekta riskus. Šādi riski ietvertu to, ka projekta virzītājam būtu nepieciešams noteikt ievērojami augstāku PL norunas cenu, lai izveidotu lielākas apgrozāmā kapitāla rezerves, kā arī lai īsākā laikposmā veiktu lielākas iemaksas dezekspluatācijas rezervē ([114]), lai pārvaldītu riskus nelabvēlīgos tirgus apstākļos (piemēram, tirgus cenu svārstīguma apstākļos) pēc pirkuma līguma termiņa beigām. Vienlaikus Čehijas iestādes uzsvēra, ka patērētājiem ir svarīgas stabilas un cenas ziņā pieejamas elektroenerģijas cenas, ko varētu panākt ar elektroenerģijas PL ar ilgu termiņu. Visbeidzot, Čehija apgalvoja, ka PL termiņš, kas pārsniedz 30 gadu AFP atmaksas periodu, būtu nepieciešams, lai nodrošinātu, ka projektu neapdraud paaugstināti riski un ka PL noteiktā norunas cena ilgtermiņā saglabājas saprātīga un stabila.

(229) Treškārt, Čehijas iestādes apgalvoja, ka darbības atbalsta izlīdzināšana visā KES darbības laikā novērš neparedzētu ieņēmumu risku labuma guvējam. Konkrētāk, Čehija paskaidroja, ka pārkompensācijas novēršanas mehānisms kopā ar mehānismu, ar kuru regulāri koriģē PL norunas cenu, lai nodrošinātu samērīgu atlīdzību, nodrošina, ka neparedzētas papildu peļņas risks tiek samazināts līdz minimumam. Čehijas iestādes arī minēja, ka PL 60 gadu darbības termiņš turklāt ierobežotu jebkādu neparedzētu papildu peļņu, kas īsāka līguma termiņa gadījumā varētu rasties pēc pirkuma līguma termiņa beigām.

(230) Ceturtkārt, Čehija paskaidroja, ka atbalsta izlīdzināšana visā KES darbības laikā samazina konkrēto ietekmi uz cenām un negodīgu ekonomisku pārvedumu starp paaudzēm risku. Konkrēti, Čehijas iestādes norādīja, ka PL ir svarīgs instruments patērētāju aizsardzībai pret tirgus svārstībām. Turklāt projekta PL termiņš, kas atbilst KES darbības laikam, nodrošinātu lielāku energoapgādes un cenu stabilitāti enerģijas patērētājiem atšķirībā no pirkuma līguma ar īsāku termiņu, kas projekta virzītāju un enerģijas patērētājus pakļautu cenu un energoapgādes nenoteiktībai. Gadījumos, kad PL termiņš ir īsāks par 60 gadiem, pastāvētu paaugstināts negodīgu ekonomisku pārvedumu starp paaudzēm risks, kas varētu izrietēt no cenu vai energoapgādes nenoteiktības. Turklāt Čehija minēja, ka darbības atbalsts visā KES darbības laikā ir ierasta prakse daudzos AER gadījumos. Šāda pieeja samazina investīciju risku, jo tā ieguldītājiem nodrošina garantētu atdeves līmeni.

(231) Piektkārt, Čehijas iestādes arī apgalvoja, ka ilgs PL termiņš stiprinātu pārliecību, ka kodolelektrostacija turpinās darbu visā tās ekspluatācijas laikā, un veicinātu Čehijas enerģētisko drošību. Konkrēti, Čehijas iestādes paskaidroja, ka liels PL termiņš būtu kā tirgus signāls, kas liecinātu par valsts apņemšanos ilgtermiņā nodrošināt mazoglekļa enerģētisko drošību. Šī uzticība varētu samazināt projekta izmaksas.

([114]) Skatīt Atomenerģijas likuma 51. panta 2. punktu, pieejams šeit: https://sujb.gov.cz/fileadmin/sujb/docs/legislativa/zakony/Act_263_2016_web.pdf.

(232) Sestkārt, Čehija apgalvo, ka pasākumi (arī ierosinātais PL termiņš) ļauj projekta attīstītājam un darbuzņēmējam maksimāli dzīvotspējīgi sadalīt risku, ko šīs puses var uzņemties. Saskaņā ar ierosināto atbalsta pasākumu kopumu Čehijas iestādes minēja, ka projekta virzītājam ir jāuzņemas nozīmīgi riski (piemēram, kavēšanās, izmaksu pārsniegums, piegādes ķēdes problēmas, elektrostacijas darbība un dīkstāves, kā arī izmaiņas, uz kurām neattiecas leģitīms pamats). Tādējādi Čehija uzskata, ka ierosinātie pasākumi ir samērīgs atbalsts, kas noteikts minimālajā apmērā, kas nepārsniedz nepieciešamo.

(233) Oficiālās izmeklēšanas laikā Čehija nolēma saīsināt PL termiņu no 60 līdz 40 gadiem (sk. 83.–85. apsvērumu).

4.2.2. *Pārkompensācijas risks*

(234) Atbildot uz Komisijas bažām par pārkompensācijas risku, kas paustas lēmumā par procedūras sākšanu, Čehijas iestādes apgalvoja, ka ierosinātais pārkompensācijas novēršanas mehānisms ir pietiekams, lai novērstu pārkompensāciju. Ierosināto pārkompensācijas novēršanas mehānismu veido trīs galvenie instrumenti, kas nodrošina spēcīgu aizsardzību, proti, i) peļņas sadales mehānisms, kas, pēc Čehijas domām, pārsniedz līdzvērtīgus noteikumus iepriekš apstiprinātos kodolenerģētikas projektos un ir stingrāks par tiem, ii) ISCP konkursa process, kas veicinās PL cenas precizēšanu ([115]), un iii) nošķiršana no enerģijas tirgiem, izmantojot PL struktūru, kas neļauj *EDU II* saņemt pārkompensāciju būtisku ilgtermiņa enerģijas cenas izmaiņu rezultātā.

(235) Attiecībā uz pirmo pasākumu Čehijas iestādes minēja, ka ierosinātais mehānisms mēra projekta darbības rezultātus visā tā darbības laikā un nodrošina, ka visi pārsniegumi ir ietverti tā darbības jomā. Proti, visiem ieņēmumiem, kas gūti, pārsniedzot sarunās apspriesto *EDU II* sākotnējā scenārija atdevi, piemēro 50 % sadales koeficientu. Čehijas iestādes arī uzsvēra, ka ierosinātais peļņas sadales mehānisms mudina *EDU II* gūt lielāku peļņu un piedāvā valstij iespēju gūt ieņēmumus no peļņas daļas, ja projektā gūts pārsniegums.

(236) Turklāt Čehijas iestādes apgalvoja, ka ierosinātais peļņas sadales mehānisms ir balstīts uz *Hinkley Point C* mehānismu, ko apstiprinājusi Komisija. Tomēr tās apgalvo, ka projekta peļņas sadales mehānisms nodrošina lielāku peļņas sadali starp valsti un operatoru ar mazāku pašu kapitāla atdevi, nekā tas ir *Hinkley Point C* gadījumā. Konkrētāk, šī projekta peļņas sadales mehānismam ir ievērojami zemāks sadales slieksnis nekā *Hinkley Point C* ([116]). Turklāt *Hinkley Point C* peļņas sadales mehānisms tiek aktivizēts tikai tad, ja projekta IAL (*WACC*) pārsniedz 11,4 % (saskaņā ar pamatscenāriju *WACC* ir 9,02 %), savukārt šīs projekta gadījumā peļņas sadales mehānisms tiktu aktivizēts daudz zemākas projekta ekonomiskās atdeves līmenī (saskaņā ar pamatscenāriju *WACC* ir 3,7 %). Piedevām projekta peļņas sadales mehānismam ir augstāks sākotnējais sadales koeficients nekā *Hinkley Point C* (50 % salīdzinājumā ar 30 %).

2. attēls

EDU II peļņas sadales mehānisma salīdzinājums ar _Hinkley Point C_ peļņas sadales mehānismu (..)

Avots: Čehijas iestādes.

(237) Attiecībā uz otro pasākumu Čehijas iestādes apgalvo, ka ISCP konkurss paredz uz konkurenci balstītu tirgus mehānismu pieņēmumu noteikšanas procesā. Šis mehānisms nodrošina to, ka konkursa procesa iznākuma rezultātā tiek samazināta jebkāda potenciāla papildu peļņa, kas ietverta ilgtermiņa pieņēmumos. Tāpat Čehija uzskata, ka ISCP

([115]) Čehija uzskata, ka tas notiktu, pamatojoties uz pieņēmumiem, kas pārskatīti tirgus ISCP konkursa procesā, kurā izmantotajos ilgtermiņa pieņēmumos ir iekļauti jaunākie tirgus apsvērumi.

([116]) Čehija apgalvo, ka *Hinkley Point C* gadījumā peļņai ir jāpalielinās par 26,7 % virs sākotnējās IAL atdeves (9,02 %), pirms notiek jebkāda sadale, turpretī šī projekta peļņas sadales mehānisms attiecas uz jebkuru pārkompensāciju, kas pārsniedz sākotnējo IAL atdevi.

konkursa process nodrošinātu, ka tiek ierobežota jebkāda pārkompensācija, kas izriet no nepamatotas neparedzēto izdevumu rezerves, kura saistīta ar pamatā esošajiem pieņēmumiem. Čehija arī apgalvo, ka šī projekta konkursa process atšķiras no atlases procedūras *Hinkley Point C* gadījumā, kur projekta virzītājam bija vairāk rīku pārkompensācijas veicināšanai ([117]).

(238) Attiecībā uz trešo pasākumu Čehijas iestādes paskaidroja, ka ierosinātā PL struktūra samazina saikni starp projekta virzītāju un pakļautību tirgus cenām un tādējādi novērš iespēju, ka virzītājs saņem pārkompensāciju (strukturālu vai ar cenu saistītu) tirgus izmaiņu rezultātā. Teorētiski šāds risks varētu rasties pēc PL termiņa beigām, un Čehija uzskata, ka tas ir papildu iemesls par labu ilgākam EPL, proti, 60 gadu periodam, kas atbilst KES darbības laikam. Pamatojoties uz ierosināto PL struktūru, *EDU II* varētu saņemt pārkompensāciju tikai ražošanas jaudas pārsniegšanas gadījumos.

(239) Turklāt Čehijas iestādes paskaidroja, ka projekta virzītāja spējai gūt nelielu papildu peļņu virs mērķa PKA ir vēlama stimulējoša ietekme un tā stimulēs *EDU II* rīkoties saskaņā ar tirgus ekonomikas principiem. Čehija izstrādāja atbalstu projektam un risināja sarunas par to, lai, no vienas puses, maksimāli pieļaujamo risku novirzītu uz *EDU II* un, no otras puses, saglabātu stimulus, kas veicinātu *EDU II* un *ČEZ* pareizu ekonomisko rīcību. Ierosinātajā struktūrā iekļautie stimuli ļauj *EDU II* rezultatīvi pārvaldīt riskus, ieviest jauninājumus, nodrošināt efektivitāti un īstenot projektu saskaņā ar paredzētajiem nosacījumiem. Visbeidzot, Čehija apgalvo, ka papildu pārkompensācijas novēršanas mehānismi, kuru mērķis ir ierobežot iespējamo papildu peļņu, palielinātu *EDU II* neto riska pozīciju un tādējādi varētu nebūt saskaņoti ar pašreizējo minimālā atbalsta pozīciju. Konkrēti, Čehijas iestādes minēja, ka ierosinātais peļņas sadales mehānisms aizsargā pret pārkompensāciju, samazinot papildu peļņas gūšanas potenciālu, un tas ir atspoguļots pašreizējā PKA un PL norunas cenā, par ko vienojušies Čehija un projekta virzītājs. Jebkurš papildu pasākums, kura mērķis ir vēl vairāk samazināt papildu peļņas gūšanas potenciālu, var radīt lielāku risku projekta virzītājam un līdz ar to, iespējams, augstāku PKA un PL norunas cenu.

(240) Oficiālās izmeklēšanas laikā Čehija pārskatīja PL formulu *ČEZ* atlīdzībai (sk. 83.–106. apsvērumu), lai atspoguļotu tirgus riskus, un atjaunināja peļņas sadales mehānismu (sk. 161.–169. apsvērumu) nolūkā novērst pārkompensāciju.

4.2.3. *Pēc minimālās nepieciešamās vērtības aprēķināta PKA*

(241) Čehijas iestādes paskaidroja, ka ierosinātais PKA diapazons ir novērtēts, ņemot vērā riskus, ar kuriem saskaras *EDU II* salīdzinājumā ar citiem lieliem enerģētikas infrastruktūras projektiem. Konkrētāk, projektu riski tika novērtēti sešās kategorijās: attīstīšana, būvniecība, ekspluatācija, ieņēmumi, finansējums un regulējums. Salīdzināmie projekti ir iedalīti trīs grupās: i) kodolenerģijas ražošanas projekti (*EDU II*, *HPC* un *Paks II*), ii) lieli komerciālās infrastruktūras projekti (tradicionālo elektrostaciju projekti un atkrastes vēja enerģijas projekti) un iii) Čehijas regulatīvā cenu kontrole. Čehijas veiktajā kvalitatīvajā riska novērtējumā konstatēts, ka kodolenerģijas ražošanas projekti tiek uzskatīti par "augsta" riska projektiem, savukārt pārējās kategorijas tiek uzskatītas par "vidēja" un "zema" riska kategorijām. Tālāk sniegtajā tabulā ir apkopota riska salīdzinošās vērtēšanas analīze par visiem riska faktoriem un salīdzināmajiem projektiem, kas aplūkoti sešās riska kategorijās.

([117]) Konkrēti, Čehijas iestādes apgalvoja, ka *Hinkley Point C* gadījumā projekta virzītājs bija arī tehnoloģiju nodrošinātājs, kas piegādāja lielu daļu aprīkojuma un inženiertehnisko iekārtu, kas tika nodrošinātas, izmantojot vairāk nekā 180 tiešos līgumus. Ņemot vērā to, ka projekta attīstītājs ir arī nozīmīgs tehnoloģiju piegādes ķēdes dalībnieks, Čehija apgalvo, ka tam ir lielāka kontrole un spēja veicināt pārkompensāciju, kas izriet no pamatā esošajiem pieņēmumiem un pārvedumu izmaksām.

4. tabula

Riska novērtējuma kopsavilkums par visiem riska faktoriem un salīdzināmajiem projektiem

Project	Development	Construction	Operational	Revenue	Financing	Regulatory	Overall
EDU II	High	High	High	Medium (40-year PPA)	Medium	Medium	High
				Low (i60-year PPA)			
HPC	High	High	High	Low	High	Medium	High
Paks II	High	High	High	Medium	Medium	Medium	High
Conventional power plant projects (IPPs)	Medium	Medium	Low	High	Medium	Low	Medium

Project	Development	Construction	Operational	Revenue	Financing	Regulatory	Overall
Offshore wind	Medium	Medium	Low	Low	Low	Low	Low
Czech regulated distribution	Low	Low	Low	Low	Low	Medium	Low

Avots: Čehijas iestādes.

(242) Saskaņā ar Čehijas sniegto informāciju šo salīdzinājuma projektu tipiskā atdeve, šķiet, atbilst pamatā esošajiem riskiem. Kodolenerģijas ražošanas projektu atdeve svārstās no 9–12,5 % (*Hinkley Point C*: 11–11,5 % (pašu kapitāls) un 9,02 % (aktīvi), kā arī *Paks II*: 10,9–12,5 %). Tradicionālo elektrostaciju projektiem pašu kapitāla atdeve ir 10–11 %, savukārt atkrastes vēja enerģijas jomā šī atdeve ir robežās no 7 līdz 9 %. Visbeidzot, Čehijas regulētajā elektroenerģijas un gāzes sadalē atdeve ir robežās no 7,76 līdz 7,94 %.

(243) Turklāt Čehijas iestādes paskaidroja, ka, lai aprēķinātu nepieciešamo PKA diapazonu *EDU II*, tika izmantota detalizēta analīze, pamatojoties uz tirgus mainīgajiem lielumiem. Šī analīze liecināja, ka PKA svārstās no (..) līdz (..) % – tas atbilst kvalitatīvajam salīdzinošajam riska novērtējumam un salīdzināto projektu atdevei. Konkrēti, lai aplēstu *CAPM* parametrus, tajā skaitā bezriska likmi, pašu kapitāla riska piemaksu un beta koeficientu vērtības, tika izmantoti Čehijas un Eiropas finanšu tirgu mainīgie lielumi. Turklāt, ņemot vērā kodolenerģētikas projektu paaugstināto risku, attiecībā uz tiem ir jāiekļauj piemaksa salīdzinājumā ar tradicionālo enerģiju vai regulētiem tīkliem. Čehija uzskata, ka tas ir tāpēc, ka kodolenerģētikas projektiem ir būtisks būvniecības un ekspluatācijas risks, un to rāda pieredze un praktiskās grūtības īstenot kodolenerģētikas projektus plānotajā termiņā un budžeta ietvaros. Čehija apgalvo, ka, ņemot vērā projekta nodrošināto aizsardzību, piemaksa 3–3,5 % apmērā ir piemērota un ir iekļauta *CAPM* augšupējā aprēķinā.

(244) Turklāt Čehijas iestādes minēja, ka ierosinātie atbalsta mehānismi ir paredzēti, lai pēc iespējas lielāku risku pārnestu uz *EDU II*, vienlaikus nodrošinot pietiekamu risinājumu saistībā ar galvenajām tirgus nepilnībām.

(245) Oficiālās izmeklēšanas laikā Čehija ierosināja atjaunināt PKA, kā aprakstīts 3. iedaļā (sk. 84.–99. apsvērumu).

4.3. **Čehijas nostāja attiecībā uz *ČEZ* atlasi**

(246) Atbildē uz lēmumu par procedūras sākšanu Čehijas iestādes paskaidroja, ka ir apsvērti alternatīvi risinājumi projekta virzītāja lomai un *ČEZ* tika izraudzīts kā vēlamais risinājums (147. un 148. apsvērums). Pirms *ČEZ* izraudzīšanās par projekta virzītāju tika veikta detalizēta analīze par trim aplūkotajiem risinājumiem (proti, i) privāto ieguldītāju konsorcijs, ii) risinājums, saskaņā ar kuru projekta lielākā daļa pieder Čehijas valstij un tā ir kodolobjekta ekspluatants, un iii) risinājums, kurā projekta virzītājs ir *ČEZ* (sk. 51. apsvērumu). Čehija izvēlējās trešo risinājumu.

(247) Čehijas iestādes arī paskaidroja, ka *ČEZ* kā projekta virzītājs ir vispiemērotākā izvēle, ņemot vērā tās spēju un stimulus īstenot projektu, kā arī enerģijas piegādes drošības apsvērumus, nacionālās drošības intereses un tehnoloģisko neitralitāti. Konkrētāk:

— *ČEZ* kā projekta virzītājam ir unikālas iespējas īstenot šo projektu, jo tam ir plaša pieredze tirgū kā uzticamam KES attīstītājam un operatoram Eiropā un kā esošam elektroenerģijas ražotājam Čehijā. Turklāt *ČEZ Group* ir viens no desmit lielākajiem enerģētikas uzņēmumiem Eiropā gan uzstādītās jaudas, gan lietotāju skaita ziņā. Piedevām *ČEZ* nodrošinās līdz 1,95 miljardiem EUR kapitālieguldījumu *EDU II*, un tas radīs spēcīgu stimulu *ČEZ* sekmīgi īstenot *EDU II* projektu,

— ņemot vērā Čehijas noteiktos mērķrādītājus, kas paredz līdz 2050. gadam panākt oglekļneitralitāti, piegādes drošības apsvērumiem bija svarīga nozīme projekta ieguldītāju modeļa izvēlē. *ČEZ* ir pilnībā apņēmusies īstenot projektu termiņā, kas aizsargā Čehijas piegādes drošību, un līdz šim ir veikusi visus nepieciešamos pasākumus šajā virzienā (piemēram, iegādājusies objektu, saņēmusi nepieciešamos plānošanas apstiprinājumus un atļaujas),

— *ČEZ* kā biržā kotēta sabiedrība, kurā Čehijas valstij pieder lielākā daļa akciju un kurai ir nozīmīga ietekme Čehijas enerģijas tirgū, nodrošina Čehijas nacionālās drošības interešu aizsardzību, jo īpaši vidē, kurā Čehijas ekonomika ir lielā mērā pakļauta ārējiem draudiem energoresursu piegādes ziņā,

— visbeidzot, lai gan *ČEZ* ir izraudzīta par projekta virzītāju, kodoltehnoloģiju nodrošinātājs tiks izraudzīts konkursa kārtībā. ISCP piegādātājs būs atbildīgs par projekta būvniecību un nodošanu ekspluatācijā, un tāpēc tam būs liela atbildība par projekta sekmīgu īstenošanu.

(248) Turklāt Čehijas iestādes paskaidroja, ka *ČEZ* izvēle ļauj ievērojami uzlabot efektivitāti, novērš papildu izmaksas un neprasa atsevišķa objekta attīstīšanu. Tādējādi šī izvēle rada ievērojamas projekta īstenošanas priekšrocības laika ziņā, ko nevarētu nodrošināt ar alternatīvām struktūrām.

(249) Čehijas iestādes arī aprakstīja visus sagatavošanas darbus, ko līdz šim ir veikusi *ČEZ*. *ČEZ Group* ir ierosinātā KES (*EDU II*) objekta īpašniece. Būvobjektam nepieciešamās zemes iegādes process sākās 2008. gada aprīlī un noslēdzās 2021. gadā (77. apsvērums). Turklāt *ČEZ* veica priekšizpēti ar mērķi samazināt Čehijas projekta izstrādes laiku un izmaksas.

(250) Papildus tam 2021. gada sākumā *ČEZ* bija ieguvusi visas svarīgākās licences un atļaujas, kas vajadzīgas, lai virzītu projektu saskaņā ar projekta plānu (piemēram, kodoliekārtas izvietojuma licenci un IVN (78. un 79. apsvērums)). Lai saņemtu kodoliekārtas izvietojuma licenci, parasti ir vajadzīgi 6–7 gadi, bet IVN ir nepieciešami 3–5 gadi.

(251) Turklāt Čehijas iestādes paskaidroja, ka *ČEZ* kā kodolelektrostacijas īpašniekam un operatoram ir padziļinātas zināšanas un izpratne par regulatīvajām prasībām, tajā skaitā licencēšanas prasībām, attiecībā uz jaunu KES un Čehijas tiesību aktiem (149. apsvērums). Turklāt *ČEZ* un *EDU II* ir vairāku starptautisku organizāciju, arī Pasaules Kodoloperatoru asociācijas (*"WANO"*) ([118]), Eiropas Saskaņoto prasību jaunām kodolelektrostacijām (*"EUR"*) ([119]), Elektroenerģijas pētniecības institūta (*"EPRI"*) ([120]), Pasaules Kodolenerģijas asociācijas (*"WNA"*) ([121]) un Kodolenerģijas ražošanas II un III alianses (*"NUGENIA"*) ([122]) locekles, un tādējādi tām ir piekļuve standartiem un procesiem, kurus atzīst un veicina regulatori visā pasaulē nepārtrauktu uzlabojumu veicināšanai.

(252) Čehijas iestādes arī uzsvēra projekta lielo nozīmi Čehijas elektroapgādes drošībā nākotnē, it īpaši ņemot vērā ogļu elektrostaciju dezekspluatāciju. Konkrētāk, Čehijas iestādes paskaidroja, ka īsāks projekta attīstīšanas periods palīdzēs novērst prognozēto jaudas nepietiekamību ([123]). Cita projekta izstrāde citā vietā ievērojami ilgākā laikposmā nenodrošinātu sistēmas tūlītējās vajadzības piegādes drošības ziņā.

(253) Turklāt Čehija argumentācijas labad paskaidroja, ka, ja kāds alternatīvs projekta virzītājs iegādātos potenciāli piemērotu vietu kodolelektrostacijai Čehijas teritorijā, tas būtiski aizkavētu projekta īstenošanu salīdzinājumā ar *ČEZ*. Konkrētāk, Čehijas iestādes lēš, ka šajā alternatīvajā scenārijā kavējumi būtu līdz pat 14 gadiem (salīdzinājumā ar projektu), nesniedzot garantijas, ka vietas raksturojuma sagatavošanas vai plānošanas posmi, kas ir sekmīgi veikti attiecībā uz *EDU II*, neradīs problēmas, tādējādi palielinot projekta attīstīšanas riskus un izmaksas. Jebkurā gadījumā Čehijas iestādes apgalvo, ka Eiropā nav pierādījumu par to, ka tehnoloģiski neitrāls, kodolenerģētikas jomā pieredzējis operators attīstītu KES ārpus savas valsts.

(254) Ja projektu attīstītu cits projekta virzītājs, nevis *ČEZ*, Čehija lēš, ka rastos papildu izmaksas vismaz aptuveni [200–700] miljonu EUR apmērā un tās būtu jāfinansē. Šīs izmaksas galvenokārt veido KES objekta platību vērtība, priekšizpēte, licencēšana un attīstīšana, ko līdz šim veikusi *ČEZ*, kā arī sinerģijas veidošana ar esošo Dukovani KES.

(255) Visbeidzot, Čehijas iestādes minēja, ka *ČEZ* kā projekta virzītāja izvēle atbilda iepriekšējiem Komisijas novērtētajiem gadījumiem kodolenerģijas jomā, kuros projektu virzītāju atlase šo projektu specifikas dēļ netika veikta atklātā konkursā ([124]).

(256) Čehija 2023. gada 16. martā iesniegtā informācija norādīja uz *ČEZ* pieredzi kodolelektrostaciju būvniecībā un ekspluatācijā. Iepriekš *ČEZ* ir attīstījusi un uzbūvējusi divus kodolblokus ar uzstādīto jaudu 1 125 MW Temelinā (Čehijā), kas tika nodoti ekspluatācijā 2000. un 2002. gadā, kā arī pirmo kodolelektrostaciju Dukovani ar uzstādīto jaudu 2 040 MW. Šie kodolbloki tika nodoti ekspluatācijā laikposmā no 1985. līdz 1987. gadam, un Čehija uzsver, ka *WANO* šos blokus iekļāvusi 20 % labāko ekspluatācijā esošo elektrostaciju vidū.

([118]) https://www.wano.info/.
([119]) https://www.europeanutilityrequirements.eu/fr.
([120]) https://www.epri.com/.
([121]) https://www.world-nuclear.org/.
([122]) https://snetp.eu/nugenia/.
([123]) Čehijas pārvades sistēmas operatora simulācijas par vidēja termiņa pietiekamības prognozēm trijos scenārijos (proti, i) pakāpeniskais scenārijs, saskaņā ar kuru ogļu elektrostaciju dezekspluatācija ir plānota līdz 2033. gadam, ii) konservatīvais scenārijs, saskaņā ar kuru ogļu elektrostaciju dezekspluatācija ir plānota 2038. gadā, un iii) atsauces scenārijs, saskaņā ar kuru ogļu elektrostaciju dezekspluatācija ir plānota 2040. gadā), liecina par to, cik svarīgi ir laikus nodot ekspluatācijā jaunu kodolenerģijas avotu, lai nodrošinātu Čehijas elektroapgādes drošību un pašpietiekamību.
([124]) Piemēram, Čehijas iestādes norādīja, ka *EDF* izraudzīšanās saistībā ar *Hinkley Point C* tika veikta pēc apspriešanās, kurā *EDF* bija vienīgais dalībnieks, savukārt *Paks II* gadījumā *MVM Paks II* tika izvēlēts bez atklāta konkursa, jo tolaik tirgū nebija citu ticamu alternatīvu.

(257) Turklāt papildus piegādes drošības un nacionālās drošības apsvērumiem Čehija uzsver finansiālās drošības perspektīvu, jo ČEZ gūst labumu no spēcīga valdības kredītreitinga ([125]).

(258) Visbeidzot, Čehija norādīja, ka konkurss tāda projekta virzītāja atlasei, kas potenciāli varētu nebūt ČEZ, radītu būtiskus trūkumus. Būtībā Čehija norāda, ka šajā gadījumā konkurence šajā projekta līmenī nesniegtu nekādus rezultātus visefektīvākā operatora izvēlē. Norādot uz iepriekš minētajiem iemesliem, Čehija uzskata, ka citu pušu intereses pieprasīšana vai konkursa organizēšana neradītu nekādas priekšrocības konkurences ziņā, un tāpēc nebūtu iespējams atsvērt šā procesa negatīvās sekas, sevišķi saistībā ar kavēšanos un papildu izmaksām, kas rastos, kā arī drošības problēmām, kas saistītas ar jebkuru citu potenciālo kandidātu. Čehija arī norāda, ka nevienā projekta plānošanas posmā neviena trešā persona nav izteikusi sūdzības vai iebildumus par ČEZ izraudzīšanos par projekta virzītāju, tajā skaitā nav saņemtas nekādas trešo personu atbildes uz lēmumu par procedūras sākšanu.

4.4. **Čehijas nostāja par projekta ietekmi uz tirdzniecību un konkurenci**

4.4.1. *Iespējamās* ČEZ *cenu manipulācijas un jaudas aizturēšana*

(259) Atbildot uz Komisijas šaubām, kas paustas lēmumā par procedūras sākšanu saistībā ar ČEZ iespējamo jaudas aizturēšanu, Čehijas iestādes paskaidroja, ka *ČEZ Group* nebūs ne ekonomisku stimulu, ne spējas celt vairumtirdzniecības cenas, samazinot *EDU II* saražotās elektroenerģijas apjomu.

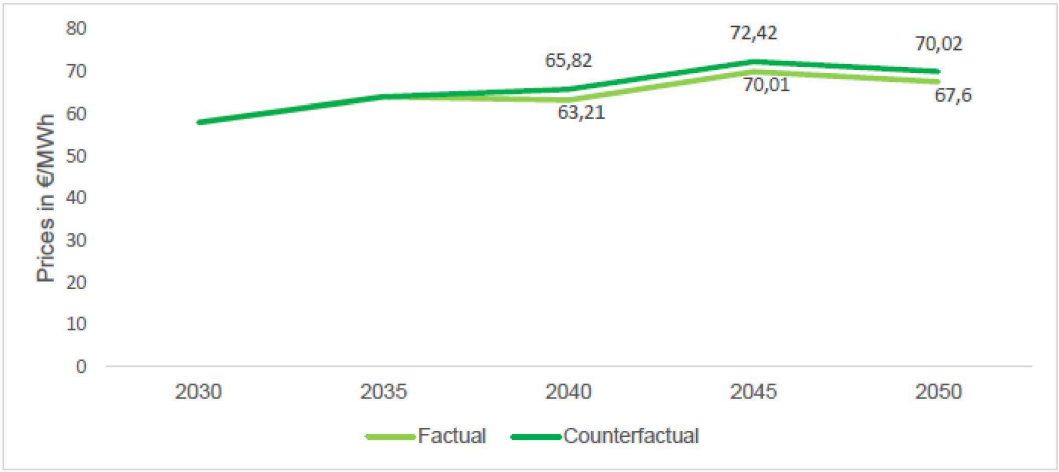
(260) Pirmkārt, Čehijas iestādes apgalvo, ka projekta pārvaldības struktūra *EDU II* ir neatkarīga no *ČEZ Group*; tādējādi faktiski tiek ierobežota tās spēja nepamatoti iejaukties KES ikdienas darbībā.

(261) Otrkārt, saskaņā ar *Oxera* ([126]) ziņojumu "*EDU II* nodošanai ekspluatācijā ir neliela, bet ievērojama ietekme uz Čehijas elektroenerģijas cenu". Šajā ziņojumā iekļautās prognozes liecina, ka *EDU II* nodošana ekspluatācijā laikposmā no 2040. līdz 2050. gadam pazeminātu Čehijas elektroenerģijas cenas par aptuveni 2 EUR/MWh (170. apsvērums). Ņemot to vērā, Čehijas iestādes lēš, ka gadījumā, ja *EDU II* uz gadu pilnībā pārtrauktu darbību, *EDU II* zaudētu ieņēmumus aptuveni 450 miljonu EUR apmērā ([127]), savukārt ČEZ gūtu papildu ieņēmumus tikai aptuveni 17 miljonu EUR apmērā no nenodrošinātās ražošanas daļas pārdošanas nākamajā gadā ([128]), un tas radītu ievērojamus finansiālus zaudējumus *ČEZ Group*.

([125]) Atsauce uz Čehijas 2023. gada 16. marta atbildēm, atbilde uz 20. jautājumu.
([126]) *Oxera Consulting LLP*, 2021, "The impact of Dukovany on the Central European electricity market" ("*Oxera* ziņojums").
([127]) Aprēķināts, pamatojoties uz gadā saražoto elektroenerģiju 9 TWh apmērā, kas reizināta ar 50 EUR/MWh.
([128]) Aprēķināts, par pamatu ņemot 21 % no gadā saražotās elektroenerģijas 40 TWh, kas reizināti ar 2 EUR/MWh, kas inflēti līdz 2020. gada reālajām cenām.

3. attēls

Elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenu atšķirība Čehijā starp faktiskajiem un hipotētiskajiem scenārijiem (2030.–2050. g.)

Note: Projections taken from the Oxera model baseline (factual and counterfactual) scenarios. (In the factual scenario, the planned support measures for the construction and operation of Dukovany II are implemented, while in the counterfactual scenario, the planned measures are not implemented.)

Source: Oxera report

(262) Treškārt, Čehijas iestādes paskaidroja, ka, lai gan *EDU II* teorētiski var būt iespējams neliels ražošanas apjoma samazinājums ([129]), šādas izmaiņas, visticamāk, neradītu nozīmīgas elektroenerģijas cenu izmaiņas, ņemot vērā to, cik savstarpēji saistīti ir enerģijas tirgi Eiropā. Konkrētāk, Čehija un tās tuvākie kaimiņi ar savstarpēji savienotiem elektroenerģijas tirgiem ir Austrija, Vācija, Polija un Slovākija. Čehija apgalvo, ka laikposmā no 2030. līdz 2050. gadam projektam nebūtu ietekmes uz cenu noteikšanu Čehijā vai tā ietekme būtu ļoti ierobežota. Tā lēš, ka elektroenerģijas tirgus cena savstarpēji savienotam reģionam ir noteikta, pamatojoties uz ārpus Čehijas saražotās elektroenerģijas cenām (līdz pat 98 % saražotās enerģijas stundām nodrošina ārzemju ražotāji). Čehijā saražoto enerģiju segtu dabasgāze un lignīts, un arvien vairāk tiktu izmantoti AER. Šīs Čehijā bāzētās tehnoloģijas noteiktu cenas tikai nelielam stundu skaitam.

(263) Čehijas iestādes arī apgalvo, ka ČEZ tiktu negatīvi ietekmēta, ja ĪNDS dotu rīkojumu *EDU II* samazināt ražošanas apjomu – pat tādu pamatotu iemeslu dēļ kā sistēmas balansēšana –, jo šāda ražošanas apjoma samazināšana nozīmētu mazākas naudas plūsmas ČEZ. Jebkurā gadījumā Čehija apgalvo, ka KES, kad tās jau darbojas, ir zemas ekspluatācijas robežizmaksas un tās nav pietiekami aprīkotas, lai būtiski modulētu to ražošanas apjomus.

(264) Ceturtkārt, Čehijas iestādes paskaidroja, ka gan *EDU II*, gan *ČEZ Group* ekonomiski racionāla rīcība vienmēr ir nodrošināt, ka KES darbojas ar maksimālo iespējamo jaudu, jo *EDU II* gūs ieņēmumus tikai no piegādātās elektroenerģijas ([130]). Čehijas iestādes atsaucās uz *Oxera* ziņojumu, kurā teikts: "[j]ebkurš *EDU II* ražošanas apjoma samazinājums nozīmēs zaudētas naudas plūsmas un iespējamas finanšu problēmas *EDU II*, ņemot vērā to, cik maza ir rentabilitātes rezerve, ja projekts darbojas ar pašlaik ierosināto EPL cenu, proti, 50 EUR/MWh" ([131]). Tās arī paskaidroja, ka *EDU II* darbības peļņas norma ir vidēji [40–50] %, kas samazinās līdz 6 %, tiklīdz ir iekļautas AFP izmaksas un atmaksa. Ja slodzes koeficients samazinātos no paredzētā [75 līdz 100] % līdz mazāk par [70–90] %, zustu parāda apkalpošanai pieejamie naudas līdzekļi un, iespējams, *EDU II* nevarētu apkalpot AFP. Samazinājums zem [40–60] % novestu pie tā, ka naudas plūsmas nebūtu pietiekamas, lai segtu pamatdarbības izmaksas.

([129]) Konkrēto KES modulācijas pakāpi noteiks izvēlētā ISCP tehnoloģija.

([130]) Čehijas iestādes paskaidroja, ka *EDU II* nebūtu ekonomiski racionāli ražot zem apakšējās robežas (t. i., 84 %), kas ir summa, kuru sasniedzot, naudas plūsma parādu apkalpošanai kļūst nepietiekama.

([131]) Skatīt *Oxera* ziņojumu.

(265) Attiecībā uz Komisijas bažām par ČEZ iespējamām manipulācijām ar cenām, kas paustas lēmumā par procedūras sākšanu, Čehijas iestādes paskaidroja, ka ČEZ tirgus daļa Čehijā un kaimiņvalstu tirgos *EDU II* uzstādītās dispečējamās ražošanas jaudas dēļ palielināsies tikai nedaudz un ka tai būs ierobežota ietekme uz ČEZ tirgus varu. Čehijas iestādes arī paskaidroja, ka tirgus daļas pieaugumu, ko radīs projekta investīcijas kodolenerģijā, kompensēs tirgus daļas samazinājums, ko radīs mazāk investīciju ogļu elektrostacijās un plānotā esošo KES dezekspluatācija. Jebkurā gadījumā Čehija apgalvo, ka ĪNDS ir īpaši pielāgota, lai novērstu jebkādus iespējamus konkurences izkropļojumus.

(266) Čehija arī apstrīd, ka konkrētais tirgus ietvertu tikai Čehiju. Tā kā pašlaik tiek īstenoti tirgus sasaistīšanas mehānismi un mērķis dekarbonizēt Eiropu, izmantojot AER integrāciju, Čehija uzskata, ka ir sagaidāms, ka dalībvalstīs palielināsies elektroenerģijas sistēmu savstarpējā savienotība ([132]). Būtu jāņem vērā arī tirdzniecības zonu turpmākās pārskatīšanas potenciāls un iespēja, ka tiks veikta pārrobežu tirdzniecības zonu apvienošana. Tāpēc Čehija secina, ka konkrētais tirgus ir plašāks nekā Čehija, kas ČEZ tirgus daļas ietekmē, kā aprakstīts tālāk.

(267) Konkrētāk, Čehijas iestādes apgalvo, ka *EDU II* radītā jauda būtiski neietekmēs *ČEZ Group* ietekmi tirgū Čehijā ([133]). Proti, tās lēš, ka *EDU II* dispečējamā ražošanas jauda 2040. gadā sasniegs tikai 4 % no Čehijas tirgus un aptuveni 0,8 % no attiecīgā projekta ģeogrāfiskā tirgus ([134]). Saskaņā ar Čehijas sniegto informāciju *ČEZ Group* prognozētā tirgus daļa laikposmā no 2030. līdz 2050. gadam ievērojami samazināsies, un pēc *EDU II* nodošanas ekspluatācijā grupas tirgus daļa Čehijā un attiecīgajā ģeogrāfiskajā tirgū palielinātos attiecīgi tikai par 4,08 %/0,76 % 2040. gadā un par 6,97 %/0,76 % 2050. gadā. Nav paredzams, ka šāds grupas tirgus daļas pieaugums, kura pamatā būtu *EDU II* jauda, būtiski ietekmēs *ČEZ Group* tirgus varu Čehijā vai kaimiņvalstu tirgos.

5. tabula

ČEZ tirgus daļa uzstādītās dispečējamās ražošanas jaudas izteiksmē (2020.–2050. g.), faktiskais scenārijs

Year	Market shares in Czech Republic	Increase in market shares in Czech Republic due to Dukovany II	Market shares in Czech Republic incl. import capacities	Market shares in Czech Republic and four neighbours incl. import capacities	Increase In market shares in Czech Republic and four neighbours due to Dukovany II
2020	80,20%	-	60,29%	6,50%	-
2030	70,37%	-	50,64%	5,89%	-
2035	70,82%	-	49,25%	5,67%	-
2040	71,43%	4,08%	45,06%	5,38%	0,76%
2045	70,40%	5,37%	42,92%	4,86%	0,77%
2050	44,17%	6,97%	28,40%	3,46%	0,77%

Note: Dispatchable capacity includes all thermal, nuclear, and pumped storage hydro plants. Data for 2020 were provided by ČEPS. Market shares 2030–50 is based on the Oxera model, which takes the ČEPS and TYNDP 2020 data as a basis. Projections taken from the Oxera model baseline (factual) scenario.

Source: Oxera report

([132]) Skatīt 13. apsvērumu un 6. zemsvītras piezīmi.

([133]) 2023. gada decembrī *ČEZ Group* piederēja 61 % Čehijas [elektroenerģijas] ražošanas aktīvu, 35 % piegādātāju un 53 % lignīta ieguves karjeru. Sk. *ČEZ Group*, raksts "Clean Energy of Tomorrow, Investment Story", 2023. gada decembris, https://www.cez.cz/webpublic/file/edee/ospol/fileexport/iguldītājs/investment-stories2022.

([134]) Projekta konkrēto ģeogrāfisko tirgu veido Čehija un tās kaimiņvalstis ar savstarpēji savienotiem elektroenerģijas tirgiem (proti, Austrija, Vācija, Polija un Slovākija).

6. tabula

ČEZ nākotnes tirgus daļas aplēse ražošanas apjoma ziņā saskaņā ar Čehijas sniegto informāciju

Year	CEZ market shares in Czech Republic incl. net imports	Dukovany II market shares in Czech Republic incl. net imports	CEZ market shares in Czech Republic and four neighbours	Dukovany II market shares in Czech Republic and four neighbours
2019	70,48%	-	7,32%	-
2020	64,29%	-	6,94%	-
2030	73,02%	-	5,29%	-
2035	71,24%	-	4,92%	-
2040	45,15%	12,83%	2,89%	0,82%
2045	42,61%	12,40%	2,76%	0,80%
2050	18,98%	10,27%	1,40%	0,76%

Note: Projections taken from the Oxera model baseline (factual) scenario.

Source: ČEPS, ENTSO–E Transparency platform, CEZ, APG, SMARD Strommarktdaten, Oxera model.

(268) Turklāt Čehijas iestādes apgalvoja, ka *ČEZ Group* galvenais stratēģiskais mērķis ir kodolelektrostaciju, kā arī lignīta ieguves karjeru un ogļu elektrostaciju efektīva pārvaldība. Tomēr ir plānots, ka ogļu elektrostacijas (kas 2019. gadā veidoja 45 % no uzstādītās jaudas (GW) un 39 % no kopējās saražotās elektroenerģijas (TWh)) tiks pakāpeniski slēgtas saskaņā ar ES dekarbonizācijas prasībām. *ČEZ* ir apņēmusies līdz 2050. gadam panākt oglekļneitralitāti un plāno līdz 2025. gadam gandrīz uz pusi samazināt ogļu elektrostaciju jaudu (līdz 3 GW), savukārt līdz 2030. gadam – līdz 2 GW. Čehijā pašlaik aptuveni puse elektroenerģijas tiek saražota ogļu elektrostacijās, un to saražoto apjomu daļēji aizstās kodolenerģija un, mazākā mērā, atjaunīgie energoresursi ([135]).

7. tabula

Atsevišķu degvielu īpatsvars bruto elektroenerģijas ražošanā Čehijā

	2016	2040 target level according to the State Energy Policy
Coal and other solid non-renewable fuels	50%	11-21%
Nuclear energy	29%	46-58%
Natural gas	8%	5-15%
Renewable and secondary energy sources	13%	18-25%
Total	**100%**	**100%**

Source: Czech Republic (2019), 'National Energy and Climate Plan of the Czech Republic', November.

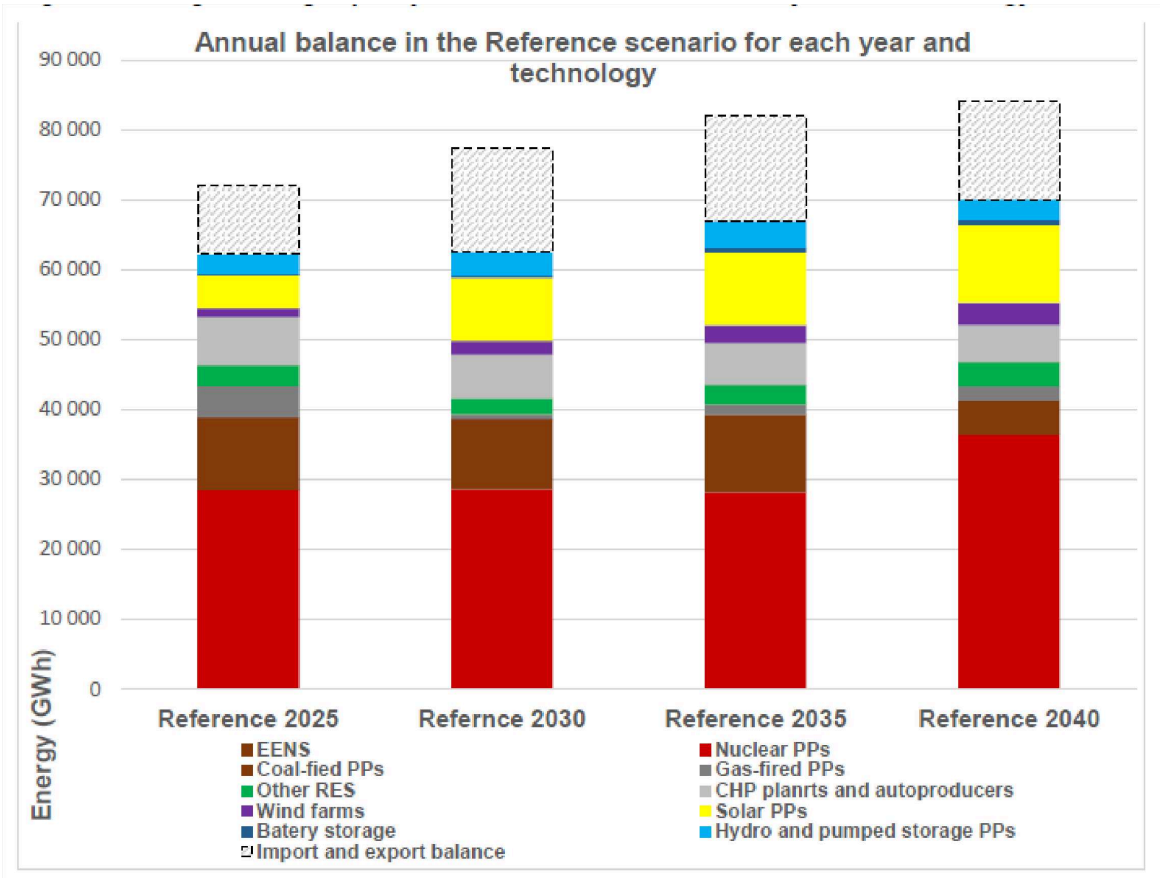
([135]) Čehijas iestādes paskaidroja, ka, lai gan Čehija cenšas paplašināt atjaunīgo energoresursu izmantošanu, valstij ir ierobežots potenciāls paplašināt AER ražošanu lielākā mērogā tās ģeogrāfiskā novietojuma, ģeoloģijas un klimata dēļ, kā arī pieejamo tehnoloģiju augsto izmaksu dēļ.

(269) Emisiju samazināšanas mērķrādītāju sasniegšanas rezultātā Čehijā tiks dezekspluatēts ievērojams daudzums ogļu elektrostaciju, un, lai aizpildītu šo iztrūkumu, būs vajadzīgas jaunas investīcijas kodolenerģijā, AER un dabasgāzes ražošanas jaudās ([136]). Paredzams, ka elektroenerģijas ražošana no akmeņoglēm un lignīta pilnībā tiks izbeigta 2037. gadā, un attiecīgais jaudas samazinājums būs aptuveni 6,5 GW ([137]).

(270) Čehijas iestādes paskaidroja, ka *EDU II* ir būtiska nozīme Čehijas valdības emisiju samazināšanas mērķrādītāju sasniegšanā, vienlaikus veicinot nepieciešamo piegādes drošību Čehijā. Jaunie kodolbloki ir paredzēti, lai aizstātu daļu no pašreizējām ražošanas jaudām, kas balstītas uz lignītu un akmeņoglēm, kā arī kodolblokus, kas laikposmā no 2045. līdz 2047. gadam tiks dezekspluatēti Dukovani ([138]). Čehija arī apgalvo, ka projekts neaizstātu investīcijas sauszemes vēja enerģijas ražošanā. Laikposmā 2030. līdz 2050. gadam tiktu uzstādītas vienādas vēja enerģijas ražošanas jaudas gan saskaņā ar scenāriju, kas paredz projekta īstenošanu, gan arī scenāriju, kas to neparedz, tomēr, ja projekts tiktu īstenots, tas notiktu nedaudz vēlāk.

4. attēls

Neto ražošanas jauda atsauces scenārijā katram gadam un tehnoloģijai

Avots: Čehijas iestādes.

([136]) Paredzams, ka saskaņā ar nesen pieņemto plānu pakāpeniski slēgt visvairāk piesārņojošās elektrostacijas līdz 2038. gadam tiks slēgtas visas lignīta un akmeņogļu elektrostacijas, iespējams, izņemot dažas kombinētās elektrostacijas (tālāk tekstā – "koģenerācijas elektrostacijas"). Sk. Čehijas Ogļu komisijas 2020. gada protokolu par Ogļu komisijas 7. sanāksmi, 2020. gada 4. decembris, 6.–7. lpp., pieejams vietnē https://www.mpo.cz/assets/cz/rozcestnik/ministerstvo/kalendar-akci-vse/2021/2/Zapis-z-jednani-UK-_4-12-2020_.pdf.

([137]) Tā pamatā ir *ČEPS* sniegtie dati.

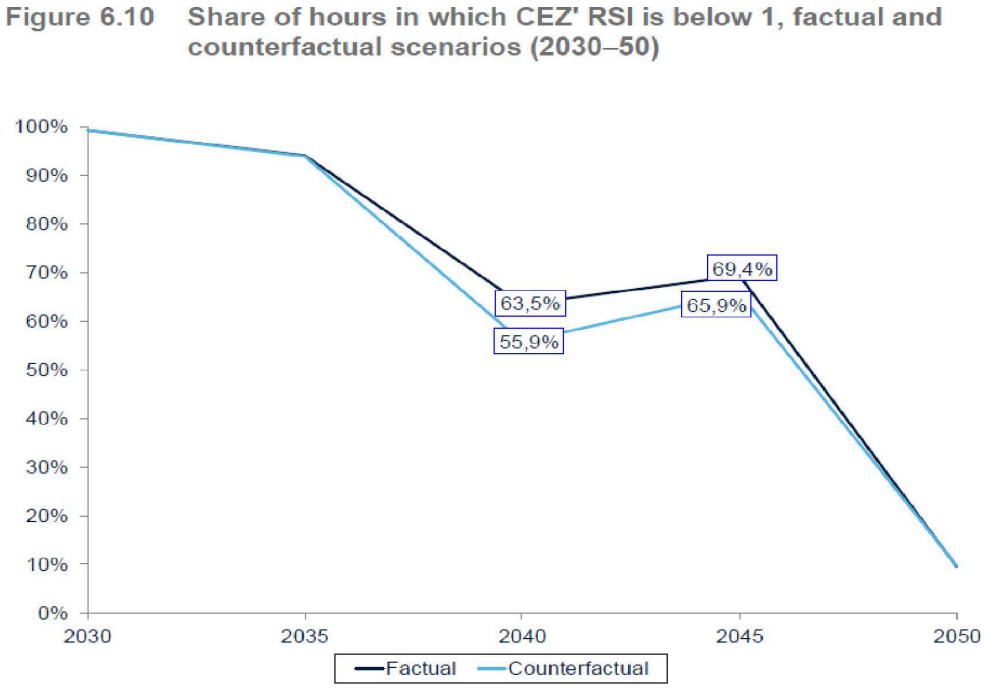
([138]) Saskaņā ar *ČEPS* datiem četru esošo Dukovani kodolbloku (katrs ar aptuveni 510 MW ražošanas jaudu) dezekspluatācija ir plānota šādi: viens kodolbloks 2045. gada beigās, viens kodolbloks 2046. gada beigās un divi kodolbloki 2047. gada beigās.

(271) Sestkārt, Čehija apgalvo, ka, ņemot vērā *ČEZ* pienākumu saskaņā ar PL pārdot visu *EDU II* saražoto enerģiju ĪNDS, kā arī Čehijas saistības attiecībā uz KES saražotās elektroenerģijas tirdzniecību tās ekspluatācijas perioda laikā (sk. 3.6.4. iedaļu), nav sagaidāms, ka ar šīm investīcijām saistītais ražošanas jaudas pieaugums izraisīs *ČEZ* klientiem pārdošanai pieejamās elektroenerģijas apjoma pieaugumu.

(272) Visbeidzot, Čehija apgalvo, ka *ČEZ* nozīmīgums ([139]) saskaņā ar atlikušā piedāvājuma indeksu ("*RSI*"), kuru bieži izmanto, lai izvērtētu elektroenerģijas ražotāja spēju rīkoties neatkarīgi no tā konkurentiem, nākotnē ievērojami samazinātos:

5. attēls

ČEZ nozīmīgums, tā noteikšanai izmantojot *RSI*; saskaņā ar Čehijas datiem

Note: Projections taken from the Oxera model baseline (factual and counterfactual) scenarios.

Source: Oxera model based on TYNDP 2020 and ČEPS data.

4.4.2. *ĪNDS loma tirgū*

(273) Attiecībā uz ĪNDS lomu tirgū Čehijas iestādes apgalvoja, ka komerciālā vienošanās par ĪNDS ir apzināti atstāta atvērta un elastīga, lai tā tiktu pienācīgi izstrādāta un novērstu iespējamus tirgus izkropļojumus.

(274) Čehija paskaidroja, ka ĪNDS būs pilnībā neatkarīga no *EDU II* un *ČEZ Group* un tai būs atsevišķa pārvaldības un vadības struktūra. Tā veiks darījumus ar *EDU II* (un attiecīgā gadījumā ar *ČEZ*), pamatojoties uz nesaistītu pušu darījuma principu. Čehijas iestādes minēja, ka šī pārvaldības struktūra nošķir tirdzniecības stratēģijas lēmumu pieņemšanu, kas ir ĪNDS kompetencē, un ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību elektroenerģijas tirgos, no vienas puses, no KES attīstīšanas un ekspluatācijas, kas ir *EDU II* kompetencē, no otras puses.

(275) Čehijas iestādes arī norādīja uz atšķirību starp projektā ierosināto ĪNDS pieeju no pasākumiem citās kodolenerģētikas lietās attiecībā uz KES komerciālo struktūru un pirkšanas mehānismiem. Čehijas iestādes paskaidroja, ka ĪNDS pieejas novitāte salīdzinājumā ar citām izskatītajām lietām ir tādas atsevišķas struktūras izveide, kas ir neatkarīga no KES operatora. *EDU II* būs KES īpašnieks un operators, un tā ražos elektroenerģiju, esot tikai elektroenerģijas ražošanas licences turētāja. *EDU II* saražoto jaudu pilnībā nopirks ĪNDS, kurai būs elektroenerģijas tirdzniecības licence. ĪNDS pārdos *EDU II* saražoto elektroenerģiju vairumtirgū un būs arī

([139]) Nozīmīguma analīzē tiek apsvērts, vai konkrētā uzņēmuma īpašumā esošās elektrostacijas ir nepieciešamas, lai apmierinātu pieprasījumu konkrētā periodā, t. i., vai ir nepieciešams vismaz viens megavats tā saražotās elektroenerģijas. Ja tas tā ir, uzņēmums varētu izmantot šo tirgus varu. Vērtējot nozīmīgumu, tiek aplūkota tikai tirgus dominances iespējamība tirgū kopumā, nevis jautājums par to, vai tirgus dominance var rasties konkrētās situācijās, piemēram, ja pastāv pārvades ierobežojumi.

balansatbildīgā puse (BAP) attiecībā pret *OTE* kā elektroenerģijas tirgotāju. Tā rezultātā *EDU II* netirgosies ar citiem tirgus dalībniekiem (kas nav ĪNDS) un nebūs atkarīga no tirgus apstākļiem. Čehijas iestādes uzsvēra, ka šīs struktūras mērķis ir ierobežot iespējamo tirgus izkropļojumu risku, ko rada tirgus dominance.

8. tabula

***EDU II* (nākamajā tabulā: "Dukovani II"), *HPC* un *Paks II* komerciālās struktūras salīdzinājums**

	Owner/operator of assets	**Trading entity**	**Price mechanism for the offtake of generated electricity**
Dukovany II	State support **recipient** (EDUII)	The Supply SPV, wholly owned by the State [**Counterparty** to some of the state support]	Power Purchase Agreement *(pre-determined PPA price for the full generation volume)*
Hinkley Point C	State aid **recipient** (the NPP)		Contracts for Difference *(market price topped up or reduced to match the pre-determined Strike Price)*
Paks II	State aid **recipient** (the power plant)		Market price *(with the condition that at least 30% of the generation must be sold on the open market and bilateral contracts must be limited to less than 70% of the output)*

Avots: Čehijas iestādes.

(276) Čehijas iestādes arī paskaidroja, ka ĪNDS ir paredzēts izveidot iekšēju tirdzniecības un uzņēmējdarbības funkciju nodaļu, bet, ja tas tiks uzskatīts par piemērotāku un rentablāku, ĪNDS var apsvērt iespēju nākotnē rīkot konkursa procedūru, lai tirdzniecības funkciju uzticētu ārpakalpojumu sniedzējam.

(277) Turklāt Čehijas iestādes minēja, ka ĪNDS pieņems uz riska mazināšanu vērstu tirdzniecības stratēģiju un ka tās pieeja būs izvairīties no jebkādas negatīvas ietekmes uz tirgu. Proti, paredzams, ka paredzētais komerciālais modelis stimulēs ĪNDS gūt maksimālus ieņēmumus no elektroenerģijas pārdošanas Čehijas valstij un pēc tam līdz minimumam samazinās projektam piešķiramā atbalsta apjomu. Attiecībā uz savu tirdzniecības stratēģiju ĪNDS galvenokārt darbosies Čehijas vairumtirdzniecības elektroenerģijas tirgū, vienlaikus saprotot, ka reģionā pastāv augsts starpsavienojumu līmenis un nākamās dienas tirgus sasaiste ar kaimiņvalstīm. Tā kā paredzams, ka tirgi nākotnē augs un likviditātes līmenis palielināsies, jo īpaši ņemot vērā to, ka nākamās dienas tirgi 2021. gada jūnijā pabeidza sasaisti starp Vācijas–Polijas–Austrijas un Čehijas–Ungārijas–Slovākijas–Rumānijas reģioniem, tirdzniecības stratēģija tiks regulāri novērtēta, lai tā atbilstu jaunākajiem tirgus apstākļiem. Paredzams, ka galīgā tirdzniecības stratēģija, kuras pamatā būs pārredzama un uz riska mazināšanu vērsta pieeja, tiks pieņemta pēc 2030. gada.

(278) Oficiālās izmeklēšanas laikā Čehija nolēma piedāvāt kodolenerģijas tirdzniecības saistības (kā aprakstīts 112.–119. apsvērumā).

5. TREŠO PERSONU PIEZĪMES

(279) Apspriešanas par lēmumu par procedūras sākšanu laikā, kas ilga līdz 5. septembrim, Komisija saņēma informāciju no 18 respondentiem. Jāatzīmē, ka lielākajā daļā trešo personu apsvērumu (proti, 12 no 18) tika pausts atbalsts projektam. Tālāk sniegts to piezīmju apraksts, kas attiecas uz valsts atbalsta novērtējumu.

(280) Piezīmes tika saņemtas no dalībvalstīm, uzņēmumiem, apvienībām un nevalstiskajām organizācijām ("NVO"). No trešām personām saņemtās piezīmes ir izvērtētas attiecīgajās novērtējuma daļās, konkrēti neminot attiecīgo piezīmi.

(281) Trešo personu apsvērumi tiks aprakstīti, sagrupējot tos pa tematiem.

5.1. Piezīmes par atbalsta esību

(282) Piezīmes par atbalsta esību netika saņemtas.

5.2. Piezīmes par atbalsta saderību

5.2.1. *Piezīmes par pasākuma piemērotību*

(283) Divas trešās personas atkārtoti pauž atbalstu Komisijas bažām, kas paustas lēmumā par procedūras sākšanu saistībā ar pasākuma piemērotību.

(284) Turklāt viens respondents apgalvoja, ka pašreizējās norises Eiropas elektroenerģijas tirgū un to ietekmi nākotnē aplēst pagaidām nav iespējams. Līdz ar to būtu ļoti sarežģīti veikt konkrētu pasākuma piemērotības novērtējumu.

(285) Tajā pašā laikā daudzi respondenti apgalvoja, ka nepiekrīt Komisijas bažām par pasākuma piemērotību. Tie uzskatīja, ka ierosinātais pasākums ir piemērots, jo to veido piemērotu instrumentu kombinācija projekta paredzēto mērķu sasniegšanai, vienlaikus pārliecinoties, ka nepastāv mazāk kropļojoša politika vai instrumenti, ar kuriem varētu sasniegt tādus pašus rezultātus. Turklāt dažas trešās personas apgalvoja, ka pasākuma elementi (proti, pirkuma līgums, aizdevums un aizsardzības mehānisms tiesību aktu grozīšanas gadījumā) ir nesaraujami saistīti un nepieciešami, lai novērstu projekta attiecīgās tirgus nepilnības.

(286) Turklāt daži respondenti norādīja, ka Komisijas galīgajā lēmumā *Hinkley Point C* lietā tika apstiprināta līdzīga pasākumu kombinācija (t. i., cenu starpības līgums, valsts garantija un aizsardzības mehānisms pret potenciāli nelabvēlīgiem politiskiem lēmumiem) un arī projekta virzītāja risks bija līdzīgs.

5.2.2. *Piezīmes par pasākuma samērīgumu*

(287) Divi respondenti atkārtoti pauž atbalstu Komisijas bažām, kas paustas lēmumā par procedūras sākšanu attiecībā uz pasākuma samērīgumu.

(288) Turklāt viens respondents apgalvoja, ka pašreizējās norises Eiropas elektroenerģijas cenu tirgū un to ietekmi nākotnē aplēst pagaidām nav iespējams. Līdz ar to būtu ļoti sarežģīti veikt konkrētu pasākuma samērīguma novērtējumu.

(289) Savukārt daudzas trešās personas atbildēja, ka nepiekrīt Komisijas bažām par pasākuma samērīgumu. Tās uzskata, ka ierosinātais pasākums ir samērīgs.

(290) Vairāki respondenti apgalvoja, ka pieņēmumi, kas izmantoti, lai aplēstu projekta PKA, pareizi atspoguļo ČEZ risku, kā arī risku, ko uzņemas labuma guvējs.

(291) Turklāt Komisija saņēma dažas piezīmes par to, ka ierosinātā periodiskā PL norunas cenas pārskatīšana, pamatojoties uz tirgus novērtējumiem, darbojas kā pietiekams automātiskais stabilizators pārkompensācijas novēršanai, un tai būtu jānodrošina pietiekami finansiāli stimuli gan *EDU II*, gan ĪNDS maksimāli palielināt ražošanas apjomus un noslēgt rentablus enerģijas tirdzniecības darījumus.

(292) Viena trešā persona norādīja, ka ierosinātais PL ilgums (proti, 60 gadi, kas aptver elektrostacijas ekspluatācijas periodu (saskaņā ar MOL: 30 gadi, kurus var vairākkārt pagarināt par 10 gadiem), atkārtoti novērtējot Čehijas Tirdzniecības un rūpniecības ministrijas regulētās norunas cenas samērīgumu), ir noteikts, lai atspoguļotu konkrētos tehniskos, regulatīvos un finansēšanas nosacījumus.

5.2.3. *Piezīmes par valsts iejaukšanās nepieciešamību*

(293) Viens respondents norādīja, ka energoapgādi varētu garantēt arī lētākas tehnoloģijas, un apgalvoja, ka subsīdijas kodolenerģētikas nozarē palēninātu progresu attiecībā uz citām lētākām, ātrāk īstenojamām un klimatam draudzīgākām tehnoloģijām. Tālāk tas apgalvoja, ka elektroenerģijas ražošanu KES nevajadzētu subsidēt, jo šī tehnoloģija ir labi izstrādāta un nav rentabla.

(294) Komisija saņēma vienu piezīmi, kurā bija norādīts, ka, ņemot vērā nesenās norises tirgos, valsts iejaukšanās saistībā ar elektroenerģijas ražošanu kodolelektrostacijās nav pamatota. Konkrētāk, šis respondents apgalvoja, ka augstās elektroenerģijas cenas, ko izraisīja nesenie tirgus satricinājumi, nākamajās desmitgadēs saglabāsies augstā līmenī, un līdz ar to atbalsta summa pasākumam nepalīdzēs sasniegt vienu no tā mērķiem, proti, nodrošināt zemākas elektroenerģijas cenas tirgū.

(295) Vienā no iesniegtajām atsauksmēm bija minēta iespēja Čehijai līdz 2030. gadam ieguldīt AER izstrādē un ražot 5,3 TWh no jaunām vējturbīnām un 4,9 TWh no jaunām fotoelementu iekārtām, nevis atbalstīt Dukovani KES attīstīšanu. Turklāt konkrētais respondents apgalvoja, ka valsts atbalsts vēja un saules enerģijas attīstībai būtu daudz mazāks salīdzinājumā ar kodolenerģiju.

(296) Pretēji šīm piezīmēm vairākas trešās personas apgalvoja, ka valsts iejaukšanās ir nepieciešama pasākuma mērķu sasniegšanai.

(297) Daži respondenti norādīja, ka bez valsts iesaistīšanās pašreizējā Eiropas elektroenerģijas tirgū nebūtu iespējams īstenot jaunu kodolelektrostacijas projektu. Tie arī apgalvoja, ka esošās tirgus nepilnības (risks saistībā ar kapitāla prasību lielo apmēru, ilgtermiņa tirgus cenu svārstīgums un juridiskie, politiskie un regulatīvie riski), kā arī lielā nenoteiktības pakāpe, kas saistīta ar kodolenerģētikas projektiem, attur privātos ieguldītājus, un ir nepieciešama valsts iejaukšanās, lai nodrošinātu investīcijas mazoglekļa kodolelektrostacijās.

(298) Turklāt dažas trešās personas norādīja, ka nesenā nestabilitāte enerģijas tirgos liecina, ka ir nepieciešamas valsts atbalsta shēmas, lai kompensētu tirgus izkropļojumus. Piedevām šie respondenti minēja, ka tirgus apstākļi nestimulē liela mēroga enerģētikas infrastruktūras projektu attīstīšanu.

(299) Viens respondents apgalvoja, ka jauni kodolenerģētikas projekti ir jāanalizē no jaunās piegādes drošības perspektīvas un jānosaka par prioritāriem, ņemot vērā potenciālu samazināt atkarību no importa no Krievijas. Tas arī norādīja, ka kodolenerģijas nesenā iekļaušana ES ilgtspējīga finansējuma taksonomijā ir būtisks solis ceļā uz kodolenerģijas turpmāku attīstību.

5.2.4. *Piezīmes, kas saņemtas par* ČEZ *izraudzīšanos*

(300) Dažas trešās personas savos apsvērumos skaidri norāda, ka tās nepiekrīt Komisijas bažām par *ČEZ* izraudzīšanos bez konkursa vai apspriešanās. Gan valsts, gan enerģētiskās drošības apsvērumu dēļ, kā arī citu iemeslu dēļ (piemēram, pašreizējā operatora pieredze, zinātība un efektivitāte) minētās puses uzskata, ka ir pilnībā pamatoti uzticēt valstij piederošam enerģētikas uzņēmumam tādu sarežģītu uzdevumu kā jaunas kodolelektrostacijas būvniecība un ekspluatācija, norādot, ka tas atspoguļo plašāku starptautisko praksi.

(301) Neviens konkurents vai kāda cita trešā persona nav paudusi bažas par ČEZ kā projekta virzītāja izvēli.

5.2.5. *Saņemtās piezīmes par iespējamiem konkurences izkropļojumiem un traucējumiem tirdzniecībā starp dalībvalstīm*

(302) Viens respondents savā viedoklī atkārtoti pauž savu atbalstu Komisijas bažām, kas paustas lēmumā par procedūras sākšanu saistībā ar iespējamiem konkurences izkropļojumiem tirgū. Turklāt tas uzskata, ka elektroenerģijas ražošana, izmantojot kodoltehnoloģiju, ir pārmērīgi subsidēta un līdz ar to nav konkurētspējīga, un apgalvo, ka jebkāda subsidēšana radītu nozīmīgus konkurences izkropļojumus tirgū.

(303) No otras puses, vairākas trešās personas norādīja, ka pastāv ierobežots risks, ka pasākums izkropļos vai draud izkropļot konkurenci tirgū.

(304) Daži respondenti apgalvoja, ka ĪNDS arhitektūrai var būt ierobežota ietekme uz tirgu, jo *ČEZ* un *EDU II* ir divas atsevišķas ekonomiskas vienības, kas būs pilnīgi neatkarīgas viena no otras. Ņemot to vērā, šie respondenti apgalvo, ka tirgus manipulāciju iespējas būtu ierobežotas.

(305) Viens respondents norādīja, ka *ČEZ* pieder liels ogļu energobloku kopums, ko plānots dezekspluatēt 2030. gados, kā arī paredzams, ka laikposmā no 2045. līdz 2047. gadam tiks slēgti četri kodolbloki Dukovani. Pamatojoties uz to, tas apgalvoja, ka *ČEZ* elektroenerģijas ražošanas tirgus daļa būtiski nepalielināsies.

(306) Turklāt viena trešā persona norādīja, ka manipulāciju risks gadījumos, kad tirgus cenas ir augstākas par PL paredzēto iepirkuma cenu un *ČEZ Group* varētu būt ekonomisks stimuls samazināt *EDU II* ražošanas jaudu, lai citas elektrostacijas pārdotu vairāk enerģijas par augstākām tirgus cenām, šķiet mazs. Tas ir tāpēc, ka *EDU II* darbosies ar augstu noslodzes koeficientu (90 %) un *EDU II* ir ekonomiski motivēta piegādāt tirgum visu pieejamo apjomu, lai nodrošinātu, ka tā saņem savu atlīdzību un var apkalpot savu parādu. Turklāt *ČEZ Group* un *EDU II* ir nodalītas. Papildus tam *REMIT* regula aizliedz tirgus manipulācijas.

(307) Turklāt viena trešā persona apgalvoja, ka Dukovani KES mērķis ir radīt jaunu jaudu un novērst elektroenerģijas ražošanas deficītu, kas sagaidāms laikposmā no 2030. līdz 2040. gadam, un tas pozitīvi ietekmēs piegādes drošību un enerģijas avotu diversifikāciju kaimiņvalstīs. Tādējādi tā apgalvo, ka šī pasākuma pozitīvā ietekme atsver pasākuma negatīvo ietekmi, ja tāda ir.

(308) Visbeidzot, viena trešā persona norādīja, ka iespējamā ietekme uz konkurenci būtu jānovērtē, vienlaikus paturot prātā patiesi vienlīdzīgu konkurences apstākļu trūkumu enerģētikas nozarē, jo jaunas ražošanas jaudas gandrīz nekad netiek attīstītas, pamatojoties tikai uz tirgus principiem. Šī persona minēja, ka, piemēram, atjaunīgie energoresursi gūst labumu ne tikai no tiešā atbalsta shēmām, bet arī no virknes pasākumu, kas ieviesti ar ES zaļo kursu un *REPower* ES paketēm.

5.2.6. *Piezīmes par ES tiesību aktu pārkāpumu*

(309) Viena trešā persona apgalvoja, ka kodolenerģijas izmantošana elektroenerģijas ražošanai ir pretrunā principam "piesārņotājs maksā" un piesardzības principam, kas noteikts LESD 191. pantā.

(310) Turklāt divas trešās personas norādīja, ka projektā nav nodrošināts princips "piesārņotājs maksā", jo pasākumā nav ņemta vērā nostrādātās kodoldegvielas apsaimniekošanu, un tas raisa šaubas par to, vai kodolelektrostacijas paredzamā lietderīgās ekspluatācijas laika beigās būs pieejami resursi, kas atbilst aplēstajām radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanas un dezekspluatācijas izmaksām. Šie respondenti arī uzskatīja, ka, ja netiks būtiski mainīta pašlaik piemērotā Valsts Atomenerģijas fondā iemaksāto nodevu sistēma, šie līdzekļi nebūs pieejami, tādējādi netiks ievērots princips "piesārņotājs maksā".

(311) Komisija saņēma piezīmes no cita respondenta, kurš norādīja, ka Čehijas amatpersonu publiskie paziņojumi liecina, ka tās centīsies grozīt vai atlikt taksonomijas nosacījumus attiecībā uz augstas radioaktivitātes atkritumu dziļās glabātavas darbības uzsākšanu līdz 2050. gadam.

(312) Savukārt daži citi respondenti apgalvoja, ka pasākums nav pretrunā ES tiesību aktiem.

5.2.7. *Saņemtās piezīmes par piegādes drošību*

(313) Divi respondenti norādīja, ka kodolenerģija nevar sniegt nekādas priekšrocības salīdzinājumā ar citiem enerģijas avotiem no piegādes drošības viedokļa, norādot, ka urāna un torija pieejamība ir ierobežota un ka ES ir ļoti liela atkarība no importa.

(314) Turpretī cita trešā persona apgalvoja, ka kodolenerģija ir maz atkarīga no importa, norādot, ka izejvielas veido ne vairāk kā 10 % no ražošanas izmaksām, un turklāt norādīja, ka starptautiskais urāna tirgus ir labi regulēts un stabils.

(315) Turklāt Komisijai tika iesniegti daudzi argumenti pasākuma atbalstam, ņemot vērā bažas par piegādes drošību, dekarbonizāciju, enerģijas pieejamību cenas ziņā un tirgus norisēm, kas saistītas ar Krievijas iebrukumu Ukrainā. Konkrētāk, respondenti norādīja, ka kodolreaktori ir tehnoloģija, kas vislabāk spēj garantēt virzību uz oglekļneitralitāti, vienlaikus saglabājot ES piegādes drošību. Tās arī norādīja, ka kodolenerģija turklāt ir stabils un kontrolējams elektroenerģijas ražošanas līdzeklis, kas ļauj droši pārvaldīt elektrotīklu un veicina augstu piegādes drošību.

(316) Vairākos apsvērumos tika minēta kodolenerģētikas projektu attīstīšana visā ES, lai sasniegtu ES mērķus saistībā ar klimata pārmaiņām, kā arī lai nodrošinātu piegādes drošību ar stabilu, uzticamu, ilgtspējīgu un konkurētspējīgu mazoglekļa enerģiju.

(317) Daudzās piezīmēs bija minēts ģeopolitiskais konteksts (tajā skaitā naftas un gāzes piegādes traucējumi un cenu svārstīgums) un piegādes drošības nozīme, lai vēl vairāk samazinātu ES enerģētisko atkarību no Krievijas. Turklāt viena trešā persona norādīja, ka Krievijas agresija pret Ukrainu uzsver nepieciešamību pēc kodolenerģijas, lai iegūtu neatkarību no degvielas piegādēm no Krievijas.

5.2.8. *Citas trešo personu izteiktās piezīmes*

(318) Komisijai tika iesniegti argumenti par drošuma un drošības apsvērumiem. Daži respondenti pauda bažas par augsta radioaktivitātes līmeņa atkritumu drošu un ilgtspējīgu apsaimniekošanu kopumā. Turklāt tie atsaucās uz kodolelektrostaciju potenciālo bīstamību bruņotu konfliktu laikā, kā arī uz riskiem, ko rada lielas kodolavārijas. Dažos apsvērumos apgalvots, ka pašreizējā situācija Ukrainā liecina par papildu riskiem, ko kodolelektrostacijas rada attiecībā uz drošumu un drošību.

(319) Piedevām daži respondenti norādīja, ka, ņemot vērā lielo dzesēšanas ūdens patēriņu, kodolelektrostacijas ir ļoti jutīgas pret temperatūras paaugstināšanos. Tie arī apgalvoja, ka Jihlavas upē ir pārāk maz ūdens, lai Dukovani kodolelektrostacijas papildu jaunos blokus varētu droši apgādāt ar dzesēšanas ūdeni, un norādīja, ka tas tika atzīts jau Čehoslovākijas kodolprogrammas plānošanas laikā, kā rezultātā tika ierobežota šajā vietā izvietoto bloku jauda. Ņemot vērā klimata pārmaiņas, dažas trešās personas prognozē, ka jauno kodolelektrostaciju darbība nebūs tik stabila, kā paredzēts, un ka to izmantošana nesasniegs plānoto līmeni.

(320) Dažās iesniegtajās piezīmēs paustas bažas par jaunās kodolelektrostacijas ūdensapgādi un jo īpaši par tās ietekmi uz Jihlavas upi, kā arī norādīts, ka pašlaik nav izstrādāts ūdens izmantošanas un aizsardzības pārvaldības plāns.

(321) Divas trešās personas pauž bažas par to, ka projekts netiks pabeigts saskaņā ar grafiku, jo trīs potenciālie tehnoloģiju nodrošinātāji, iespējams, nav tehniski gatavi darboties Eiropā, un tas var izraisīt kavēšanos. Respondenti uzskata, ka tas varētu radīt ekonomiskas sekas un ietekmēt vides un klimata aizsardzību. Respondenti arī izvirza jautājumu par izmaksu pieaugumu, kas ir raksturīgs jaunbūvējamiem kodolenerģētikas projektiem.

(322) Viens respondents kritizēja pārredzamības trūkumu jaunā reaktora projekta sagatavošanā, atsaucoties uz *Transparency International* Čehijas filiāli, kas apšaubīja projekta pārredzamību ([140]). Konkrētāk, šī trešā persona norāda, ka Čehijas Tirdzniecības un rūpniecības ministrija atteicās tai atklāt noteiktus dokumentus par projekta ieguldītāju modeļu analīzi un projekta sagatavošanas un īstenošanas procedūrām pēc tam, kad šī persona bija iesniegusi pieprasījumu par piekļuvi dokumentiem.

(323) Viens respondents apgalvo, ka kodolelektrostacijas operatora ierobežotā atbildība nav pietiekama, lai segtu iespējamos kodolavārijas radītos zaudējumus, norādot uz Čehijas Republikas atteikumu pievienoties 1997. gada Vīnes Konvencijas par civiltiesisko atbildību par kodolkaitējumiem Papildu protokolam, kas paredz minimālo atbildības līmeni par kaitējumu 300 miljonu SDR apmērā (speciālās aizņēmuma tiesības). Turklāt respondents apgalvo, ka papildu valsts atbalsts būs vajadzīgs, lai segtu izmaksas saistībā ar elektrostacijas būvniecību, elektroenerģijas pārvadi un īpašu policijas nodrošinātu aizsardzību.

(324) Vairākās iesniegtajās piezīmēs norādīts, ka projekts palīdzētu sasniegt Eiropas mēroga mērķus – sasniegt enerģētikas mērķrādītājus un veicināt zaļā kursa īstenošanu.

(325) Vairākas trešās personas arī vērsa uzmanību uz kodolenerģijas radītajiem sociālajiem un ekonomiskajiem ieguvumiem, jo īpaši norādot uz radītajām darbvietām un kodolenerģijas lielo ieguldījumu ES dalībvalstu ekonomikā. Konkrētāk, saskaņā ar *Deloitte* 2019. gadā veikto analīzi ES līmenī kodolenerģētikas nozare nodrošina vairāk nekā 1,1 miljonu tiešo un netiešo darbvietu, un tās ieguldījums ES IKP ir vairāk nekā pustriljons EUR ([141]).

6. **ČEZ PIEZĪMES**

(326) *ČEZ* savas piezīmes iesniedza 2022. gada 5. septembrī. Savās iesniegtajās piezīmēs *ČEZ* sniedz pierādījumus un analīzi, lai pamatotu savu argumentu, ka dažas Komisijas lēmumā par procedūras sākšanu paustās šaubas nav pamatotas.

(327) Tālāk sīkāk izklāstīti *ČEZ* galvenie argumenti.

6.1. ***ČEZ* nostāja par atbalsta piemērotību**

(328) Savās iesniegtajās piezīmēs *ČEZ* apgalvoja, ka ierosinātie pasākumi sniedz pienācīgu un mērķorientētu atbalstu, lai novērstu galvenās tirgus nepilnības, ko atzinusi Komisija (proti, kapitāla prasības mērogs, ilglaicīga pakļautība tirgus cenu noteikšanas signāliem un ilglaicīga pakļautība politiskiem lēmumiem), un ka visi trīs pasākumi būtu jāuzskata par vienu savstarpēji saistītu atbalsta pasākumu kopumu. Konkrētāk, *ČEZ* apgalvo, ka ierosinātais valsts atbalsta pasākumu kopums (proti, PL, AFP un aizsardzības mehānisms tiesību aktu grozīšanas vai politikas maiņas gadījumā) ir pilnībā piemērots, jo gadījumā, ja viens no pasākumiem tiktu atcelts, pamatā esošie riski netiktu mazināti. Šādā scenārijā tiktu apdraudēta projekta dzīvotspēja.

(329) *ČEZ* arī minēja, ka Komisija iepriekš ir apstiprinājusi līdzīgus atbalsta pasākumu kopumus (piemēram, *Hinkley Point C*).

(330) Visbeidzot, *ČEZ* paskaidroja, ka ierosinātie pasākumi ir piemēroti, lai mazinātu projekta iespējamas neveiksmes risku un ar to saistītās publiskās izmaksas.

6.2. **ČEZ nostāja par dažiem atbalsta samērīguma elementiem**

6.2.1. *Pārkompensācijas risks*

(331) Atbildot uz Komisijas šaubām par pārkompensācijas risku, *ČEZ* apgalvoja, ka ierosinātie pasākumi ietver atbilstošu pārkompensācijas kontroles mehānismu, kas ļauj īstenot uz tirgu balstītu PKA, kas ir samērīga ar projekta risku. Saskaņā ar *ČEZ* sniegto informāciju ierosināto mehānismu nolūks nav pilnībā novērst pārkompensāciju, jo *ČEZ* joprojām uzņemtos būtiskus ar projektu saistītus riskus.

([140]) https://www.transparency.cz/kauzy/netransparentni-projekt-dostavby-jaderne-elektrarny-dukovany/.
([141]) https://www.nucleareurope.eu/press-release/investing-in-low-carbon-nuclear-generates-jobs-and-economic-growth-in-europe/.

(332) ČEZ uzskata, ka papildu pasākumi, kuru mērķis ir novērst jebkādu tādas papildu peļņas gūšanas potenciālu, kuras apmērs pārsniedz peļņas sadales mehānismu, ietekmēs papildu peļņas gūšanas iespēju un zaudējumu riska līdzsvaru. Iespējamās papildu riska piemaksas radītu augšupvērstu ietekmi uz PKA, palielinot PL cenu un līdz ar to valsts atbalsta izmaksas.

(333) Turklāt ČEZ apgalvoja, ka pārkompensācija tiktu pārvaldīta, izmantojot peļņas sadales mehānismu *EDU II* darbības posmā. Ierosinātais peļņas sadales mehānisms ir balstīts uz iepriekš apstiprināto *Hinkley Point C* mehānismu un ir stingrāks par to, jo ir paredzēta lielāka peļņas sadale ar zemāku pašu kapitāla atdevi. Peļņas sadales mehānisms ir paredzēts, lai, sekojot *EDU II* projekta faktiskajiem rezultātiem un pašu kapitāla IAL, atspoguļotu gūtos pašu kapitāla pārsniegumus. Šis mehānisms mēra projekta rezultātus visā tā darbības laikā un nodrošina, ka tiek ņemti vērā visi pārsniegumi.

6.2.2. *PKA aplēse*

(334) ČEZ sniedza *EDU II* salīdzinošo risku un samērīgas atdeves analīzi salīdzinājumā ar citiem enerģētikas infrastruktūras projektiem (proti, *Hinkley Point C*, *Paks II*, konvencionālo neatkarīgo elektrostaciju projektiem un atkrastes vēja enerģijas projektiem). Analīze liecināja, ka atbilstošais PKA diapazons *EDU II* būtu (..) %. Tajā bija arī norādīts, ka precīza PKA noteikšana būtu atkarīga no projekta parametru turpmākas precizēšanas, riska sadalījuma un valsts līdzdalības galveno iezīmju precizēšanas.

(335) Konkrētāk, PKA kas ir tuvāk iepriekš minētā diapazona augšējai robežai, atbilstu scenārijam, kurā *EDU II* riska sadalījumā ir paredzēts nesamērīgi augsts risks un pastāv augsts projekta pārtraukšanas risks. Savukārt PKA aplēse, kas ir tuvāk iepriekš minētā diapazona apakšējai robežai, atspoguļotu scenāriju, kurā pastāv proporcionāls riska sadalījums, ko pastiprina *EDU II* aizsardzība negatīvos scenārijos un ierobežots projekta pārtraukšanas risks.

6.3. **ČEZ nostāja attiecībā uz tā izraudzīšanos par projekta sponsoru**

(336) Atbildot uz lēmumu par procedūras sākšanu, ČEZ paskaidroja, ka tai ir ilgstoša pieredze, spējas un zināšanas Čehijas Republikā attiecībā uz KES projektēšanu, attīstīšanu, būvniecību un ekspluatāciju. Konkrētāk, *ČEZ Group* ir attīstījusi un uzbūvējusi divas valsts kodolelektrostacijas – Temelinas KES un Dukovani KES – un arī attīsta jaunu kodolelektrostaciju Slovākijā.

(337) Turklāt ČEZ ir plaša pieredze darbā ar Čehijas kodolenerģijas iestādi un padziļināta izpratne par normatīvajām prasībām kodolelektrostacijām. ČEZ kā kodolelektroenerģijas ražošanas aktīvu īpašniekam un operatoram valstī ir lieliskas zināšanas par pastāvošo tiesisko regulējumu un licencēšanas / atļauju piešķiršanas prasībām Čehijas Republikā.

(338) ČEZ aktīvi piedalās tādās starptautiskās organizācijās kā *WANO*, *EUR*, *EPRI*, *WNA* un *NUGENIA*. Sabiedrība ievēro standartus un procesus, ko noteikuši un atzinuši regulatori visā pasaulē, lai veicinātu pastāvīgus uzlabojumus, drošību un jaunākās zināšanas kodolelektrostaciju darbībā.

(339) Visbeidzot, ČEZ norādīja, ka tā kā objekta vēsturiskais īpašnieks un attīstītājs var nodrošināt projekta savlaicīgu un rentablu īstenošanu. Konkrētāk, saskaņā ar ČEZ aplēsēm tās sākotnējās un sagatavošanas darbības objektā (arī priekšizpēte, zemes iegāde u. c.) ir paātrinājušas projekta īstenošanas grafiku vismaz par 10–12 gadiem un, iespējams, samazinājušas projekta izmaksas par aptuveni [200–700] miljoniem EUR salīdzinājumā ar jaunas KES būvniecību, ko veiktu kāds cits operators.

7. ČEHIJAS REPUBLIKAS ATBILDES UZ TREŠO PERSONU PIEZĪMĒM

(340) Čehijas iestādes savas atbildes uz trešo personu iesniegtajām piezīmēm nosūtīja 2022. gada 21. oktobrī.

(341) Kopumā Čehija konstatēja, ka lielākā daļa piezīmju bija pozitīvas un pārliecinoši atbalstīja projektu. Turklāt Čehija paskaidroja, ka lielākā daļa izvirzīto jautājumu jau ir aplūkoti tās iepriekšējos apsvērumos. Tālāk izklāstīti galvenie argumenti, ko Čehija minēja, atbildot uz trešo personu paustajām bažām. Tiks izceltas tikai tās atbildes uz piezīmēm, kas tieši attiecas uz valsts atbalsta novērtējumu.

(342) Atbildot uz piezīmēm par atbalsta piemērotību un samērīgumu, Čehija atsaucās uz saviem iepriekš iesniegtajiem dokumentiem un norādīja, ka valsts atbalsts ir izstrādāts tā, lai pēc iespējas samazinātu atbalsta summu, vienlaikus nodrošinot projekta īstenojamību.

(343) Turklāt Čehijas iestādes apgalvoja, ka ir gatavas izpildīt ES taksonomijas tehniskos kritērijus saistībā ar projektu, tajā skaitā 2050. gadā izveidot augsta radioaktivitātes līmeņa atkritumu dziļās apglabāšanas kompleksu. Konkrētāk, Čehija paskaidroja, ka valsts politika attiecībā uz radioaktīvo atkritumu un nostrādātās kodoldegvielas apsaimniekošanu, kas apstiprināta 2019. gadā, tiks atjaunināta saskaņā ar ES taksonomijas prasībām pēc programmas salīdzinošās izvērtēšanas procesa *Artemis* misijas ietvaros, ko Starptautiskā Atomenerģijas aģentūra veic saskaņā ar Padomes 2011. gada 19. jūlija Direktīvas 2011/70/Euratom 14. panta 3. punktu un kas paredzēts 2023. gada 4. ceturksnī.

(344) Visbeidzot, atbildot uz konkrētām bažām saistībā ar vidi, ko paudušas trešās personas, Čehijas iestādes norādīja, ka i) ar kodolenerģiju saistītas darbības ir mazoglekļa darbības ([142]) un KES ekspluatācija ir viena no rentablākajām investīciju iespējām ([143]), ka ii) metodika, kas izmantota, lai izveidotu uzkrājumus kodoliekārtu dezekspluatācijai, atbilst ES noteikumiem ([144]), ka iii) ir paredzēti pietiekami līdzekļi radioaktīvo atkritumu un nostrādātās kodoldegvielas apglabāšanai nākotnē, pamatojoties uz Čehijas tiesību aktiem, un ka iv) projekta ietekmes uz vidi novērtējums liecina, ka visas vides problēmas, arī jautājums par pietiekamu virszemes ūdens daudzumu KES dzesēšanai, ir atrisinātas. Jebkurā gadījumā Čehijas iestādes paskaidroja, ka jautājums par pietiekamu ūdens nodrošinājumu tiks pastāvīgi uzraudzīts saskaņā ar ietekmes uz vidi novērtējuma nosacījumiem un ka v) Čehijas noteikumi par civiltiesisko atbildību par kodolkaitējumu atbilst starptautiskajām tiesībām ([145]).

8. **PASĀKUMA NOVĒRTĒJUMS**

8.1. **Valsts atbalsta esība**

(345) Saskaņā ar LESD 107. panta 1. punktu ar iekšējo tirgu nav saderīgs nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences izkropļojumus, dodot priekšroku konkrētiem uzņēmumiem vai konkrētu preču ražošanai, ciktāl tāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

(346) Pasākums ir valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, ja ir izpildīti četri kumulatīvi nosacījumi. Pirmkārt, pasākums jāfinansē valstij vai izmantojot valsts līdzekļus. Otrkārt, pasākumam jāsniedz priekšrocība labuma guvējam. Treškārt, pasākumam ir jārada priekšrocības konkrētiem uzņēmumiem vai saimnieciskām darbībām (t. i., jābūt selektivitātei). Ceturtkārt, pasākumam ir jābūt spējīgam ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un izkropļot konkurenci iekšējā tirgū. Lēmuma par procedūras sākšanu 4.2. iedaļā Komisija paskaidroja, ka trīs paziņotie

([142]) Sk. Tehniskās ekspertu grupas ilgtspējīga finansējuma jautājumos 2020. gada marta galīgo ziņojumu, kas pieejams tīmekļa vietnē https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/business_economy_euro/banking_and_finance/documents/200309-sustainable-finance-teg-final-report-taxonomy_en.pdf. Šajā ziņojumā tika norādīts, ka "kodolenerģijas ražošanas posmā siltumnīcefekta gāzu emisijas ir gandrīz nulle" un ka "pierādījumi par kodolenerģijas iespējamo būtisko ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanas mērķu sasniegšanā ir plaši un skaidri".

([143]) Sk. Starptautiskās Enerģētikas aģentūras (*IEA*) prognozētās elektroenerģijas ražošanas izmaksas 2020. gadā.

([144]) Šī metodika ir izklāstīta Dekrētā Nr. 250/2020 *Coll.* par rezerves izveidi kodoliekārtas un III un IV kategorijas augsta jonizējošā starojuma zonu dezekspluatācijai, kas saskaņā ar Čehijas iestāžu sniegto informāciju pilnībā atbilst Direktīvai 2011/70/Euratom.

([145]) Konkrētāk, Vīnes Konvenciju par civilo atbildību par kodolkaitējumiem transponē Likums Nr. 18/1997 *Coll.* attiecībā uz kodolenerģijas un jonizējošā starojuma izmantošanu miermīlīgiem mērķiem ("Atomenerģijas likums"), ar grozījumiem.

pasākumi bija plānoti kā kopums un nav nodalāmi cits no cita ([146]). Saskaņā ar Komisijas paziņojuma par atbalsta jēdzienu 81. punktu dažādus pasākumus var uzskatīt par "vienu vienotu iejaukšanos". Tā tas jo īpaši varētu būt gadījumā, ja starp secīgiem iejaukšanās pasākumiem, ievērojot to hronoloģiju, mērķi un uzņēmuma stāvokli šo iejaukšanās pasākumu laikā, ir tik cieša saikne, ka tos nav iespējams nodalīt ([147]). Piemēram, virkne valsts iejaukšanās pasākumu, kas salīdzinoši īsā laikposmā vērsti uz vienu un to pašu uzņēmumu un ir savstarpēji saistīti vai bija plānoti vai paredzami jau pirmās iejaukšanās laikā, var tikt novērtēti kā viena vienota iejaukšanās.

(347) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija paskaidroja, ka visiem trim pasākumiem ir viens un tas pats priekšmets un mērķis, proti, nodrošināt jaunas kodolelektrostacijas būvniecību un ekspluatāciju Dukovani ([148]). Pasākumi tiek plānoti un apspriesti kā kopums, paredzot, ka katram pasākumam ir tieša ietekme uz pārējiem pasākumiem un ka šie pasākumi kopīgi rada finansiālos priekšnoteikumus, lai nodrošinātu elektrostacijas būvniecību un darbību. Nav apstrīdams, ka šo trīs pasākumu piešķīrējs ir Čehijas valsts un ka tie hronoloģiski sakrīt. Konkrētāk, visi intervences pasākumi bija plānoti (un tādējādi bija paredzami sarunu laikā) kā kopums ([149]). Piemēram, komercrisku samazināšana, izmantojot aizsardzības mehānisms tiesību aktu grozīšanas gadījumā, un sākotnējā kapitāla prasību pazemināšana, izmantojot AFP, ietekmē atbalsta apjomu, kas nepieciešams, lai noslēgtu pirkuma līgumu. Trīs aplūkojamie pasākumi ir cieši saistīti, un tos nebūtu bijis iespējams nodalīt.

(348) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija konstatēja, ka šie trīs pasākumi būtu jāizskata kopā kā viens pasākums, jo tie ir savstarpēji atkarīgi un tiem ir savstarpēji pastiprinoša ietekme uz projekta rezultātiem. Komisija arī izdarīja sākotnējo konstatējumu, kas attiecas uz visiem trim pasākumiem, proti, ka iejaukšanās ir valsts atbalsts, jo tā ir piešķirta no valsts līdzekļiem, kas attiecināmi uz Čehijas valsti, ka pasākums piešķirtu selektīvas ekonomiskas priekšrocības un ka tas varētu ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un izkropļot konkurenci iekšējā tirgū.

(349) Komisijai nav nekāda iemesla mainīt savu novērtējumu attiecībā uz šiem oficiālās izmeklēšanas aspektiem.

8.1.1. *Attiecināmība un valsts līdzekļu esība*

(350) Kā paskaidrots lēmumā par procedūras sākšanu, par atbalsta pasākumiem šim projektam Čehijas valsts ir pieņēmusi lēmumu, pamatojoties uz MOL noteikumiem (sk. 27. apsvērumu), kā arī pamatlīguma (sk. 190. apsvērumu) un pirmā īstenošanas līguma noslēgšanu (sk. 69., 183. un 380. apsvērumu). Turklāt PL ir noteikts Čehijas valsts pienākums izveidot pilnībā valstij piederošu struktūru – ĪNDS (attiecībā uz PL sk. 83.–93. apsvērumu). Visu pasākumu piešķīrēja iestāde ir Čehijas valsts, kas rīkojas ar ministrijas starpniecību.

(351) Čehijas iestādes neapstrīd, ka pasākumi tiek finansēti no valsts kontrolē esošiem līdzekļiem.

(352) Kā minēts 107. apsvērumā, MOL 9. pantā ir noteikts, ka jaunu kodolenerģijas ražošanu var finansēt, izmantojot vienu vai vairākus šādus līdzekļus: i) ieņēmumi no ĪNDS veiktās elektroenerģijas pārdošanas, ii) cenas komponents, ko pārvades un sadales sistēmu operatori iekasē no tīkla lietotājiem, ja tā tiek nolemts, un iii) iemaksas no valsts budžeta. Faktisko ieņēmumu plūsmas izvēle dažādu pasākumu finansēšanai ir ministrijas ziņā. Čehijas iestādes neapstrīd, ka visas ieņēmumu plūsmas kontrolē vai kontrolēs valsts.

([146]) Lēmums par procedūras sākšanu, 143. apsvērums.

([147]) Spriedums, 2013. gada 19. marts, *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u. c., apvienotās lietas C-399/10 P un C-401/10 P, ECLI:EU:C:2013:175, 104. punkts; spriedums, 2010. gada 13. septembris, Grieķija u. c./Komisija, apvienotās lietas T-415/05, T-416/05 un T-423/05, ECLI:EU:T:2010:386, 177. punkts; spriedums, 1998. gada 15. septembris, *BP Chemicals*/Komisija, T-11/95, ECLI:EU:T:1998:199, 170. un 171. punkts.

([148]) Lēmums par procedūras sākšanu, 144. apsvērums.

([149]) Spriedums, 2021. gada 15. decembris, *Oltchim SA*/Komisija, T-565/19, 93. –197. punkts.

(353) Turklāt MOL 4. pantā ir precizēts, ka AFP tiks piešķirta no valsts budžeta un to piešķirs Čehijas Nacionālā banka. Tā kā AFP tiek finansēta tieši no valsts budžeta un visi trīs pasākumi ir savstarpēji atkarīgi un veido vienu iejaukšanos (sk. 348. apsvērumu), valsts līdzekļu esību neietekmē tas, vai (potenciāli plānotā) nodeva – ja to izmantotu 1. pasākuma finansēšanai – būtu valsts līdzekļi. Vairāku miljardu euro piešķiršana no valsts budžeta, izmantojot AFP ar izdevīgiem finanšu nosacījumiem, jau ir pietiekama, lai konstatētu, ka kopējā iejaukšanās ir atkarīga no valsts līdzekļu piešķiršanas. To vēl vairāk pastiprina aizsardzības mehānisms tiesību aktu grozīšanas vai politikas maiņas gadījumā, kas nodrošina projekta tiesisko aizsardzību, piešķirot finansiālas vērtības tiesības pret valsti, tieši ietekmējot valsts līdzekļus gadījumā, ja šīs tiesības tiek izmantotas.

(354) Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija secina, ka pasākums tiek piešķirts no valsts līdzekļiem un ir attiecināms uz valsti LESD 107. panta 1. punkta nozīmē.

8.1.2. *Selektīva ekonomiskā priekšrocība*

(355) Pasākums ir uzskatāms par selektīvu, ja tas ir labvēlīgs tikai dažiem uzņēmumiem vai dažu preču ražošanai. Komisija atkārtoti norāda, ka aplūkojamie pasākumi, vērtējot tos gan kā kopumu, gan atsevišķi, rada selektīvu priekšrocību LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.

(356) 1. pasākums (sk. 3.6. iedaļu) aizsargā *EDU II* no jebkādām cenu svārstībām elektroenerģijas tirgū PL darbības laikā, jo *EDU II* saņem stabilu atlīdzību par iepriekš noteiktu norunas cenu arī situācijās, kad tirgus cenas ir zemākas par šo līmeni. Tas pirmajos 40 KES darbības gados nodrošina *EDU II* stabilu ieņēmumu plūsmu, ko nesaņem citi operatori, kuri negūst labumu no līdzīga atbalsta pasākuma.

(357) 2. pasākums (sk. 3.7. iedaļu) nodrošina aizdevumu ar labvēlīgu procentu likmi, kas neatbilst tirgus apstākļiem. Konkrētāk, AFP segs 100 % no KES būvniecības izmaksām, arī izmaksu pārsniegumus leģitīma pamata dēļ un izmaksu pārsniegumus tādu iemeslu dēļ, kas nav uzskatāmi par leģitīmu pamatu un kas pārsniedz *ČEZ* maksimālo pašu kapitāla finansējumu projektam (sk. 197. apsvērumu). Aizdevumam būvniecības posmā tiks piemērota nulles procentu likme. Piemērotā procentu likme būs valsts parāda izmaksas plus 1 %, bet ne mazāk kā 2 % 30 gadu laikposmā, sākot no KES nodošanas ekspluatācijā dienas. Tādējādi pasākums rada priekšrocību attiecīgajam labuma guvējam, jo tas atbrīvo *EDU II* no finansēšanas izmaksām, kas tai būtu jāsedz parastos tirgus apstākļos. Citi uzņēmumi, arī tie, kas veic ilgtermiņa investīcijas, nesaņem valsts aizdevumus ar līdzīgiem nosacījumiem.

(358) 3. pasākums (sk. 3.8. iedaļu) nodrošina izmaksu atgūšanas aizsardzību tiesību aktu grozīšanas vai politikas maiņas gadījumā vai citu notikumu gadījumā, kas kvalificējami kā leģitīms pamats, tādējādi samazinot investīciju risku un pārnesot to uz valsti, kā arī sniedzot ekonomisku labumu, ko nebūtu bijis iespējams gūt parastos tirgus apstākļos un kas nav pieejams citiem tirgus dalībniekiem.

(359) Tāpēc Komisija secina, ka visi trīs apspriežamie pasākumi ir individuāls atbalsts un piešķir selektīvas priekšrocības *ČEZ Group*, tajā skaitā tās meitasuzņēmumam *EDU II*.

8.1.3. *Risks radīt konkurences izkropļojumus un ietekme uz tirdzniecību*

(360) Kā Komisija norādīja lēmumā par procedūras sākšanu, elektroenerģijas tirgus ir liberalizēts un elektroenerģijas ražotāji ir iesaistīti tirdzniecībā starp dalībvalstīm, tāpēc kodolenerģijas ražotājiem piešķirtas priekšrocības varētu kropļot konkurenci un ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm. Elektroenerģiju no kodolenerģijas avotiem parasti pārdod elektroenerģijas iekšējā tirgū, kur tā konkurē ar visiem elektroenerģijas avotiem, arī tiem, kas atrodas citās dalībvalstīs.

(361) Tāpēc Komisija atkārtoti norāda, ka priekšrocība, kas piešķirta 1.–3. pasākuma saņēmējam, draud radīt konkurences izkropļojumus un ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm. Tā kā visi trīs pasākumi piešķir priekšrocības elektroenerģijas ražošanai kā konkurējošai darbībai, šis secinājums būtu tāds pats arī tad, ja pasākumus aplūkotu atsevišķi.

8.1.4. *Secinājums par atbalsta esību*

(362) Tāpēc Komisija secina, ka PL, atmaksājamā finansiālā palīdzība un aizsardzības mehānisms tiesību aktu grozīšanas vai politikas maiņas gadījumā kā dažādi pasākumi, kas attiecas uz vienu valsts iejaukšanos, ietver valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta nozīmē.

8.2. **Atbalsta likumība**

(363) Kā Komisija norādīja lēmumā par procedūras sākšanu ([150]), par pasākumiem Komisijai tika paziņots 2022. gada 15. martā un līdz šim tie nav īstenoti. Turklāt īstenošana ir atkarīga no tā, vai Komisija apstiprina pasākumus (sk. 190. apsvērumu). Tāpēc Čehijas iestādes ir izpildījušas paziņošanas un nogaidīšanas pienākumu, kas noteikts LESD 108. panta 3. punktā.

8.3. **Pasākumu saderība ar iekšējo tirgu**

(364) Tā kā ir secināts, ka pasākumi ir valsts atbalsts, Komisija papildus pārbaudīja, vai tie ir uzskatāmi par saderīgiem ar iekšējo tirgu.

8.3.1. *Novērtējuma juridiskais pamats*

(365) Komisija novērtēja paziņoto pasākumu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu, kas nosaka, ka Komisija par saderīgu var atzīt "atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību, ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm".

8.3.2. *Pozitīvs nosacījums: saimnieciskās darbības attīstība*

8.3.2.1. Ieguldījums saimnieciskās darbības attīstībā

(366) LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktā ir noteikts, ka Komisija var paziņot par saderīgu "atbalstu, kas veicina konkrētu saimniecisko darbību vai konkrētu tautsaimniecības jomu attīstību, ja šādam atbalstam nav tāds nelabvēlīgs iespaids uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm". Tādēļ saskaņā ar šo Līguma noteikumu saderīgam atbalstam ir jāveicina konkrētas saimnieciskās darbības attīstība ([151]).

(367) Valsts iejaukšanās var būt nepieciešama, lai veicinātu vai stimulētu tādu konkrētu saimniecisko darbību attīstību, kas, nesaņemot atbalstu, neattīstītos vai neattīstītos tādā pašā tempā vai ar tādiem pašiem nosacījumiem.

(368) Kā paskaidrots lēmuma par procedūras sākšanu 2. un 4.4.1. iedaļā, to pasākumu mērķis, uz kuriem attiecas šis lēmums, ir nodrošināt investīcijas jaunās kodolenerģijas ražošanas iekārtās un nodrošināt to darbību ilgākā laikposmā. Konkrētāk, valsts sniegtais atbalsts ir tieši vērsts uz tāda kodolobjekta būvniecību, nodošanu ekspluatācijā un ekspluatāciju, kas nodrošinās papildu elektroenerģijas ražošanas jaudu. Saskaņā ar Čehijas iestāžu sniegto informāciju PL mērķis ir nodrošināt, ka elektrostacija ražos elektroenerģiju un ļaus atmaksāt AFP (sk. 3.6. punktu). AFP ir vajadzīga, lai projekta virzītājs varētu segt lielu daļu no projekta investīciju izmaksām (sk. 3.7. punktu). Aizsardzības mehānisms tiesību aktu grozīšanas gadījumā ir nepieciešams, lai samazinātu atbalsta apjomu, kas nepieciešams projekta īstenošanai, samazinot noteiktus riskus, kurus uzskata par tādiem, kas ir ārpus ieguldītāja kontroles (sk. 3.8. punktu).

([150]) Turpat, 157. apsvērums.
([151]) Spriedums, 2020. gada 22. septembris, Austrija/Komisija, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, 20. un 24. punkts.

(369) Visi trīs pasākumi samazina galvenos riska faktorus, kas pretējā gadījumā rastos, veicot investīcijas lielos kodolenerģijas ražošanas aktīvos. Kopā tie ievērojami samazina projekta vispārējo risku ieguldītājam. Kā norādījušas Čehijas iestādes, vairāki investīciju projekti kodolenerģētikas jomā šo risku dēļ nav īstenoti (sk. 220. apsvērumu). Tādējādi šie pasākumi veicina elektroenerģijas ražošanu no kodolenerģijas Čehijā.

(370) Komisija atgādina, ka Tiesa jaunu kodoljaudu attīstīšanu ir atzinusi par saimniecisku darbību LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunkta nozīmē ([152]) un ir noteikusi, ka investīcijām kodolelektrostacijās var piemērot LESD 107. pantu ([153]).

(371) Tāpēc Komisija uzskata, ka šie pasākumi atbilstoši LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktam veicina konkrētas saimnieciskās darbības attīstību.

8.3.2.2. Stimulējoša ietekme

(372) Uzskatīt, ka atbalsts veicina saimniecisko darbību, var tikai tad, ja tam ir stimulējoša ietekme. Stimulējoša ietekme ir tad, ja atbalsts stimulē saņēmēju mainīt savu rīcību, lai attīstītu atbalstāmo saimniecisko darbību, un ja bez atbalsta šī rīcība netiktu mainīta.

(373) Čehija ir paskaidrojusi, ka bez atbalsta ieguldītājam nebūtu nepieciešamo stimulu investēt jaunas kodolelektroenerģijas ražošanas jaudas attīstībā ([154]). Tirgum ir raksturīga liela nestabilitāte, normatīvās vides nestabilitāte, un kodolresursu ekonomika, kas izpaužas kā augstas ieguldījumu izmaksas, arī ir šķērslis ienākšanai nozarē. Investīcijas kodolenerģijā bez valsts atbalsta, visticamāk, nav rentablas elektroenerģijas tirgus attīstības nenoteiktības dēļ.

(374) Komisija norāda, ka projekts netiktu īstenots bez valsts atbalsta, ņemot vērā pašreizējos neskaidros un strauji mainīgos tirgus apstākļus un tirgus nepilnības, kas saistītas ar kodolenerģijas attīstību (t. i., kapitāla prasības mērogs, ilglaicīga pakļautība tirgus cenu noteikšanas signāliem un ilglaicīga pakļautība politiskiem lēmumiem) ([155]).

(375) Komisija arī norāda, ka bez atbalsta projekta finansējuma deficīts netiktu novērsts. Tas ir saistīts ar lielākām projekta finansēšanas izmaksām, kas, iespējams, rastos, ja nebūtu AFP, un ar ieņēmumu stabilitātes trūkumu, ko nodrošina PL. Turklāt bez valsts iejaukšanās ieguldītājam būtu jāuzņemas ievērojami papildu riski, kurus pretējā gadījumā mazinātu atbalsta pasākumi, piemēram, tirgus cenas risks un politikas risks (sk. 498. apsvērumu), kas liecina, ka ieguldītājs vēlētos gūt salīdzinoši lielāku peļņu, ja projekts tiktu īstenots bez atbalsta.

(376) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija uzskata, ka atbalstam ir stimulējoša ietekme, jo tas mudina saņēmēju iesaistīties saimnieciskā darbībā, ko tas neveiktu bez atbalsta.

([152]) Turpat, 63. punkts.
([153]) Turpat, 32. punkts.
([154]) Lēmums par procedūras sākšanu, 163. apsvērums.
([155]) Lēmums par procedūras sākšanu, 182. apsvērums.

8.3.2.3. Atbilstība attiecīgajām Savienības tiesību normām

(377) Kā paskaidrots lēmumā par procedūras sākšanu, Tiesa *Hinkley Point C* lietā ([156]) nosprieda, ka "valsts atbalstu, kas ir pretrunā ES tiesību aktu noteikumiem vai vispārējiem principiem, nevar atzīt par saderīgu ar iekšējo tirgu". Konkrēti attiecībā uz kodolenerģētiku Tiesa precizēja, ka šajā nozarē, "uz kuru attiecas *Euratom* līgums, par labu saimnieciskajai darbībai, kas veicama šajā nozarē, sniegtais valsts atbalsts, kura pārbaudē tiek atklāts, ka ar to tiek pārkāptas Savienības tiesību normas vides jomā, nevar tikt atzīts par saderīgu ar iekšējo tirgu, piemērojot šo tiesību normu" ([157]).

(378) Turklāt Tiesa uzsvēra, ka uz kodolelektrostacijām un citiem kodolreaktoriem attiecas tādi sekundārie tiesību akti kā Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/92/ES (2011. gada 13. decembris) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu ([158]), saskaņā ar kuru saistībā ar dažiem projektiem ir jāveic ietekmes uz vidi novērtējums.

(379) Tiesa arī precizēja, ka LESD 194. pants par Savienības enerģētikas politiku neliedz veikt investīcijas kodolenerģijā ([159]). Atbilstīgi judikatūrai ([160]), tā kā saskaņā ar LESD dalībvalstīm ir izvēles tiesības attiecībā uz kodolenerģētiku, ir konstatējams, ka Savienības tiesību mērķi un principi vides jomā un *Euratom* līguma mērķi nav pretrunā un ka līdz ar to vides aizsardzības, piesardzības, "piesārņotājs maksā" un ilgtspējas principi nevar tikt uzskatīti par tādiem, kas katrā ziņā nepieļauj, ka tiek piešķirts valsts atbalsts kodolelektrostacijas būvniecībai vai ekspluatācijai.

(380) Tādējādi tas, ka projekts un pasākumi attiecas uz kodolenerģētiku, nepadara pasākumus par nesaderīgiem ar iekšējo tirgu. Čehija ir izvēlējusies izmantot kodolenerģiju, lai risinātu dekarbonizācijas problēmu un nākotnē risināmos resursu pietiekamības un piegādes drošības jautājumus (sk. 2.2. iedaļu).

(381) Komisijai nav nekādu norāžu, ka projekts būtu pretrunā vides tiesību aktu noteikumiem. Čehijas iestādes paskaidroja, ka pirms projekta attīstīšanas tika veikts plašs un atklāts ietekmes uz vidi novērtējuma process (sk. 78. apsvērumu), kas tika īstenots saskaņā ar ES sekundāro tiesību aktu prasībām ([161]).

(382) Saskaņā ar judikatūru, "[k]ad Komisija piemēro procedūru valsts atbalsta jomā, tai atbilstoši Līguma vispārējai sistēmai ir jāievēro saskanība starp tiesību normām, kas reglamentē valsts atbalstu, un īpašām tiesību normām, kas nav pirmās minētās, un tādējādi jāizvērtē konkrētā atbalsta saderība ar šīm īpašajām tiesību normām. Tomēr šāds pienākums Komisijai pastāv tikai attiecībā uz atbalsta aspektiem, kas ir tik nesaraujami saistīti ar atbalsta priekšmetu, ka tos nav iespējams izvērtēt atsevišķi. (..) Savukārt, ja konkrētais aspekts var tikt nodalīts no atbalsta priekšmeta, Komisijai LESD 108. pantā paredzētās procedūras ietvaros nav pienākuma izvērtēt tā atbilstību tiesību normām, kas nav normas par valsts atbalstu." ([162])

([156]) Spriedums, 2020. gada 22. septembris, Austrija/Komisija, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, 44. un 45. punkts.

([157]) Komisija uzsver, ka šis pasākums ir un būs jāīsteno, ņemot vērā attiecīgos sekundāros tiesību aktus, tajā skaitā tiesību aktus, kuri šā lēmuma publicēšanas dienā vēl nav pieņemti. Šajā sakarā Komisija vēlas norādīt uz priekšlikumu regulai, ar ko Regulas (ES) 2019/943 un (ES) 2019/942 groza, lai uzlabotu Savienības elektroenerģijas tirgus modeli (COM(2023) 148), un jo īpaši uz noteikumiem par tiešo cenu atbalsta shēmām divvirzienu cenu starpības līgumu veidā par investīcijām kodolelektronerģijas ražošanas iekārtās saskaņā ar regulas galīgo redakciju, kad tā stāsies spēkā.

([158]) OV 2012, L 26, 1. lpp.

([159]) Spriedums, 2020. gada 22. septembris, Austrija/Komisija, C-594/18 P, ECLI:EU:C:2020:742, 48. un 49. punkts.

([160]) Turpat, 49. punkts.

([161]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/92/ES (2011. gada 13. decembris) par dažu sabiedrisku un privātu projektu ietekmes uz vidi novērtējumu (OV L 26, 28.1.2012., 1. lpp.). Skatīt lēmuma par procedūras sākšanu 168. apsvērumu.

([162]) Sk. spriedumu, 2014. gada 3. decembris, *Castelnou Energía*, lieta T-57/11, ECLI:ECLI:EU:T:2014:1021, 181.–184. punkts ar citām atsaucēm. Sk. arī spriedumu, 2022. gada 30. novembris, Austrija/Komisija, T-101/18, ECLI:EU:T:2022:728, 31. punkts.

(383) Vispārējā tiesa spriedumā par valsts atbalstu Pakšas II kodolelektrostacijai apstiprināja, ka Komisijai nav jāpārbauda, vai visi atbalsta aspekti vai visi ar atbalstu saistītie apstākļi, ja starp tiem nepastāv nesaraujama saikne, atbilst Savienības tiesību normām ([163]). Attiecīgajā lietā Vispārējā tiesa arī norādīja, ka "[p]ubliskā iepirkuma procedūras rīkošana un reaktoru būvniecības iespējama uzticēšana citam uzņēmumam nemainītu ne atbalsta priekšmetu (..), ne atbalsta saņēmēju (..)" ([164]).

(384) Šajā lietā Komisija uzskata, ka starp valsts atbalstu un publiskā iepirkuma aspektiem nepastāv "nesaraujama saikne", jo tos ir iespējams izvērtēt atsevišķi. Valsts atbalsta pasākumi (PL, AFP, aizsardzības mehānisms tiesību aktu grozīšanas vai politikas maiņas gadījumā) atbalsta darbību (kodolelektrostacijas būvniecība un ekspluatācija) neatkarīgi no tā, kādā veidā tiek izraudzīts ISCP darbuzņēmējs. Atbalsta pasākumu īstenošana arī nav atkarīga no publiskā iepirkuma noteikumu precīzas piemērošanas. Izvērtējamajos pasākumos iepirkuma procesa iznākums (t. i., investīciju izmaksas) tiek uzskatīts par ievaddatiem finanšu modelī, kas nosaka PL norādīto norunas cenu ([165]). Pat hipotētiskā scenārijā, ja šie ievaddati tiktu palielināti nepareizas iepirkuma prasību piemērošanas rezultātā, tas neradītu papildu izkropļojumus, ko radītu novērtējamie atbalsta pasākumi. Proti, iespējama publiskā iepirkuma noteikumu neievērošana varētu radīt tikai kropļojošu ietekmi uz kodolobjektu celtniecības tirgu, nevis elektroenerģijas tirgu. Tādējādi elektrostacijas darbība un elektroenerģijas tirdzniecības nosacījumi ir nodalāmi no publiskā iepirkuma aspektiem, kas saistīti ar elektrostacijas būvniecību. Tāpēc Komisija var novērtēt pasākumu, neizvērtējot ISCP līguma publiskā iepirkuma aspektus, jo šādi aspekti nav nesaraujami saistīti ne ar atbalsta veicināto saimniecisko darbību, ne ar tā nosacījumiem.

(385) Enerģētikas jomā jebkurai nodevai, kuras mērķis ir finansēt valsts atbalsta pasākumu un kurš ir šā pasākuma neatņemama sastāvdaļa, jo sevišķi ir jāatbilst LESD 30. un 110. pantam ([166]).

(386) Saskaņā ar judikatūru, lai nodokli varētu uzskatīt par neatņemamu atbalsta pasākuma sastāvdaļu, tas saskaņā ar attiecīgajiem valsts noteikumiem ir jāattiecina uz atbalstu tādā nozīmē, ka ieņēmumi no nodokļa obligāti tiek piešķirti atbalsta finansēšanai un tam ir tieša ietekme uz atbalsta apmēru un līdz ar to uz šī atbalsta saderības ar kopējā tirgu novērtējumu ([167]). Konkrētāk, attiecīgā nodeva ir jāiekasē tikai un vienīgi attiecīgā atbalsta finansēšanai ([168]).

(387) Turklāt no judikatūras arī izriet, ka šādas ciešas saiknes var nebūt, ja piešķirta atbalsta apmērs tiek noteikts tikai pēc objektīviem kritērijiem, kuri nav saistīti ar piešķirtajiem ieņēmumiem, un ja uz to attiecas likumā noteikts absolūts maksimālais apmērs ([169]). Konkrētāk, Tiesa ir nospriedusi, ka nav ciešas saiknes, ja valsts tiesiskajā regulējumā neatkarīgi no nodokļa ieņēmumiem atbalsta apmēru nosaka, ņemot vērā minimālo un maksimālo robežlielumu ([170]). Turklāt Tiesa nesen ir nospriedusi, ka cieša saikne starp nodokli un piešķirto atbalstu nepastāv gadījumā, ja piešķirtā atbalsta apmērs ir noteikts pēc kritērijiem, kuri nav saistīti ar piešķirtajiem nodokļu ieņēmumiem, un ja valsts tiesību aktos ir paredzēts, ka iespējamais šo ieņēmumu pārpalikums salīdzinājumā ar šo

([163]) Spriedums, 2022. gada 30. novembris, Austrija/Komisija, T-101/18, ECLI:EU:T:2022:728, 32. punkts.

([164]) Spriedums, 2022. gada 30. novembris, Austrija/Komisija, T-101/18, ECLI:EU:T:2022:728, 37. punkts. Pamatojumu attiecībā uz "nesaraujamas saiknes" nepieciešamību, lai Komisija varētu novērtēt konkrētu atbalsta veidu saderību ar ES tiesību aktiem, Tiesa ir apstiprinājusi lietā *Braesch*. Sk. 2023. gada 31. janvāra spriedumu lietā C-284/21 P, Komisija/*Braesch* u. c., 96.–99. punkts.

([165]) Konkrētāk, projekta pasākumos ISCP iepirkuma procesa rezultāts tiks ņemts vērā tikai tiktāl, ciktāl tas ietekmē projekta kapitālizdevumu aprēķinu, kas būtu uzskatāms par ievaddatiem atbalsta summu aprēķinā (piemēram, precīzas AFP summas aprēķinā vai PL norunas cenas aprēķinā), kā arī attiecībā uz elektrostacijas tehniskajām iespējām, kas izriet no ISCP līgumā paredzētās tehnoloģijas izvēles.

([166]) Spriedums, 2008. gada 17. jūlijs, *Essent Netwerk Noord* u. c., C-206/06, ECLI:EU:C:2008:413, 40.–59. punkts.

([167]) Spriedums, 2008. gada 22. decembris, *Régie Networks/Rhone Alpes Bourgogne*, C-333/07, ECLI:EU:C:2008:764, 99. punkts un citētā judikatūra.

([168]) Spriedums, 2008. gada 22. decembris, *Régie Networks/Rhone Alpes Bourgogne*, C-333/07, ECLI:EU:C:2008:764, 100. un 104. punkts.

([169]) Spriedums, 2018. gada 20. septembris, *Carrefour Hypermarchés* u.c., C-510/16, ECLI:EU:C:2018:751, 21. punkts.

([170]) Spriedums, 2005. gada 27. oktobris, *Distribution Casino France* u. c., no C-266/04 līdz C-270/04, C-276/04 un no C-321/04 līdz C-325/04, ECLI:EU:C:2005:657, 52. punkts.

atbalstu bija no jauna jāieskaita attiecīgi rezerves fondā vai Valsts kasē, turklāt šie paši ieņēmumi tiek absolūti ierobežoti tā, ka jebkāds pārpalikums arī tiek ieskaitīts valsts vispārējā budžetā ([171]). Lai izslēgtu ciešas saiknes esību, Tiesa ņēma vērā arī to, ka gadījumā, ja ieņēmumi no nodevas nav pietiekami, lai segtu kopējo atbalsta apmēru, attiecīgajai dalībvalstij ir jāsedz iztrūkums, veicot iemaksas no sava vispārējā budžeta.

(388) Šajā gadījumā, kā norādīts iepriekš (107. apsvērumā), 1. pasākuma finansējumu segs ministrija, izmantojot līdzekļus, ko veido: i) ieņēmumi no ĪNDS pārdotās elektroenerģijas, ii) nodevas, ko tīkla operatori iekasē no elektroenerģijas galapatērētājiem, līdzīgi kā pašreizējais AER finansējums, un iii) valsts budžeta iemaksas. Tomēr, kā minēts iepriekš (41. apsvērumā), ja PL norunas cena būs augstāka par elektroenerģijas tirgus cenām, valstij būs jāfinansē cenu starpība no valsts līdzekļiem, proti, no valsts budžeta un patēriņa nodevām.

(389) Čehija arī apstiprināja, ka, lai gan nodeva var veicināt pasākumu finansēšanu, finansējums nebūtu atkarīgs no šādas nodevas un vajadzības gadījumā izmaksas tiktu segtas no valsts budžeta. Konkrēti, nodevas pārpalikums, ja tāds radīsies, tiks pārdalīts valsts vispārējā budžetā, un deficīts, ja tāds radīsies, galu galā tiks segts no valsts vispārējā budžeta (sk. 42. apsvērumu).

(390) No tā izriet, ka iespējamai nodevas ieviešanai projektā saistībā ar PL finansēšanu nav tiešas ietekmes uz atbalsta apmēru un tādējādi tā nav pasākuma neatņemama sastāvdaļa, jo saskaņā ar attiecīgajiem valsts tiesību aktiem tai nav tiešas saiknes ar atbalstu. Līdz ar to nodevas atbilstība LESD 30. un 110. pantam šajā lēmumā nav izvērtēta.

(391) Visbeidzot, Komisija norāda, ka Čehijas iestādes ir apņēmušās izpildīt savu pienākumu paziņot par projektu Komisijai saskaņā ar *Euratom* līguma 41. pantu.

(392) Tāpēc Komisija secina, ka ierosinātie pasākumi vai atbalstītā darbība pati par sevi nepārkāpj nekādus attiecīgus ES tiesību aktu noteikumus.

8.3.2.4. Secinājums

(393) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secina, ka projekts atbilst saderības novērtējuma pirmajam (pozitīvajam) nosacījumam (t. i., ka atbalsts veicina kādas konkrētas saimnieciskās darbības attīstību).

8.3.3. *Negatīvs nosacījums: atbalsta pasākums nevar radīt tādu nepamatotu nelabvēlīgu iespaidu uz tirdzniecības apstākļiem, kas ir pretrunā kopīgām interesēm*

8.3.3.1. Atbalsta ietekmētā tirgus identifikācija

(394) Kā norādīts lēmumā par procedūras sākšanu, projekts tika izstrādāts tā, lai palīdzētu dekarbonizēt Čehijas energosistēmu un risinātu elektroenerģijas piegādes drošības problēmas, kas skar Čehijas tirgu (sk. 8. un turpmākos apsvērumus). Tajā pašā laikā ir konstatēts, ka Čehijas tirgus ir labi savstarpēji saistīts *CORE* reģionā ([172]) (sk. 16. apsvērumu).

(395) Ņemot vērā iepriekš minēto, konkrētie tirgi attiecīgo pasākumu novērtēšanai ir elektroenerģijas tirgi Čehijā un elektroenerģijas tirgus *CORE* reģionā.

([171]) Spriedumi, 2018. gada 20. septembris, *Carrefour Hypermarchés* u. c., C-510/16, ECLI:EU:C:2018:751, 22. punkts, un spriedums, 2016. gada 10. novembris, *DTS Distribuidora de Televisión Digital*/Komisija, C 449/14 P, ECLI:EU:C:2016:848, 70.–72. punkts.

([172]) *CORE* reģionu veido tirdzniecības zonu robežas starp Austriju, Beļģiju, Horvātiju, Čehiju, Franciju, Vāciju, Ungāriju, Luksemburgu, Nīderlandi, Poliju, Rumāniju, Slovākiju un Slovēniju. Sīkāku informāciju skatīt 8. zemsvītras piezīmē.

8.3.3.2. Atbalsta pasākuma pozitīvās ietekmes noteikšana

(396) Kā paskaidrots lēmuma par procedūras sākšanu 4.4.2.2. iedaļā, pāreja uz klimatneitralitāti ietver pakāpenisku atteikšanos no fosilajām degvielām, sākot ar tām, kas rada vislielāko piesārņojumu. Lielākā daļa dalībvalstu jau ir paziņojušas par plāniem turpmākajos gados pakāpeniski atteikties no oglēm ([173]). Čehijas jaunākajā NEKP ir izvirzīts stratēģisks mērķis līdz 2033. gadam pilnībā izbeigt ogļu izmantošanu elektroenerģijas ražošanā. *CEPS* pētījumi liecina (sk. 12. apsvērumu), ka šīs norises vidējā termiņā rada pietiekamības problēmas. Paredzams, ka šī tendence tiks novērota arī citās dalībvalstīs, kas pakāpeniski pārtrauc ogļu izmantošanu.

(397) Papildu investīcijas kodolenerģijas avotos nodrošina uzticamus mazoglekļa ražošanas aktīvus, kuriem ir zināma elastības pakāpe. Laikā, kad tiek pakāpeniski pārtraukta vispiesārņojošāko degvielu izmantošana un samazināta atkarība no dabasgāzes, , kodolenerģijas ražošana, nodrošinot drošu apgādi, ar zemām oglekļa emisijām uz saražotās elektroenerģijas MWh palīdz (kopā ar atjaunīgo energoresursu attīstību) sasniegt valsts un Eiropas dekarbonizācijas mērķus.

(398) Kā paskaidroja Čehija, projekts arī tieši veicinās plāna *REPowerEU* mērķus, jo tas samazinās atkarību no importētām fosilajām degvielām, ko ietekmē cenu svārstības un ģeopolitiskie riski, tādējādi stiprinot enerģētisko drošību.

(399) Turklāt jaunu kodolenerģijas ražošanas jaudu uzstādīšana veicina nepieciešamās ražošanas jaudas saglabāšanu piedāvājuma pusē. Tas ir nepieciešams, lai risinātu gaidāmo elektroenerģijas pieprasījuma pieaugumu Čehijā līdztekus pieprasījuma samazināšanas pasākumiem, kas pieņemti saskaņā ar Energoefektivitātes direktīvu (sk. 15. apsvērumu).

(400) Komisija norāda, ka Čehijas iestādes nodrošinās, ka projekts atbilst ES Taksonomijas regulā noteiktajiem saimnieciskās darbības tehniskās pārbaudes kritērijiem kodolenerģētikas nozarē ([174]). Lai gan šī regula nerada juridiski saistošus pienākumus kodolelektrostaciju būvniecībai vai ekspluatācijai vai papildu prasības valsts atbalsta piešķiršanai, tajā ir noteikti kritēriji, pēc kuriem nosaka, vai kāda saimnieciskā darbība ir uzskatāma par vides ziņā ilgtspējīgu. Čehijas apņemšanās izpildīt minētās prasības ļauj secināt, ka projekts ir ilgtspējīgs, neradīs būtisku kaitējumu nevienam no pārējiem mērķiem vides jomā un ir saskaņots ar neto nulles trajektoriju līdz 2050. gadam.

(401) Konkrētāk, attiecībā uz jaunu kodolelektrostaciju būvniecību un drošu ekspluatāciju elektroenerģijas vai siltumenerģijas ražošanai, tajā skaitā ūdeņraža ražošanai, izmantojot labākās pieejamās tehnoloģijas, Komisijas deleģētās regulas ([175]) I pielikuma 4.27. iedaļā ir noteikti vairāki pārbaudes kritēriji investīcijām jaunos kodolenerģijas ražošanas aktīvos. Tas ietver to, ka dalībvalsts pierāda, ka kodolelektrostacijas aplēstā lietderīgās ekspluatācijas laika beigās ir pieejami resursi, kas atbilst aplēstajām radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanas un dezekspluatācijas izmaksām, ka dalībvalstij ir ekspluatācijā esošas galīgās glabātavas visiem ļoti zema, zema un vidēja radioaktivitātes līmeņa atkritumiem, ka dalībvalstij ir dokumentēts plāns ar detalizētiem pasākumiem, lai līdz 2050. gadam būtu pieejama augsta radioaktivitātes līmeņa atkritumu glabātava, un ka projektā tiek izmantotas labākās pieejamās tehnoloģijas, tajā skaitā no 2025. gada par avārijizturīgas degvielas izmantošanu. Čehijas iestādes ir apņēmušās izpildīt visas šīs prasības (sk. 81. un 82. apsvērumu).

([173]) https://energy.ec.europa.eu/topics/oil-gas-and-coal/eu-coal-regions/coal-regions-transition_en.

([174]) Sk. Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2022/1214 (2022. gada 9. marts), ar ko groza Deleģēto regulu (ES) 2021/2139 attiecībā uz saimnieciskajām darbībām noteiktās enerģētikas nozarēs un Deleģēto regulu (ES) 2021/2178 attiecībā uz īpašām informācijas atklāšanas prasībām par šīm saimnieciskajām darbībām (OV L 188, 15.7.2022., 1. lpp.).

([175]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2021/2139 (2021. gada 4. jūnijs), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2020/852 papildina, ieviešot tehniskās pārbaudes kritērijus, pēc kuriem nosaka, ar kādiem nosacījumiem konkrēta saimnieciskā darbība ir uzskatāma par tādu, kas būtiski sekmē klimata pārmaiņu mazināšanu vai pielāgošanos klimata pārmaiņām, un pēc kuriem nosaka, vai konkrētā saimnieciskā darbība nenodara būtisku kaitējumu kādiem citiem vidiskajiem mērķiem.

(402) Lai gan trešās personas bija norādījušas, ka Čehijas amatpersonu publiskie paziņojumi norāda, ka tās centīsies ietekmēt likumdošanas procesu, lai grozītu vai atliktu taksonomijas nosacījumus attiecībā uz augstas radioaktivitātes atkritumu dziļās glabātavas darbības uzsākšanu līdz 2050. gadam, Komisijas rīcībā nav informācijas, kas liktu apšaubīt Čehijas iestāžu apņemšanos. Čehija 2023. gada 11. janvārī pieņēma valdības Rezolūciju Nr. 24 par prasību izpildīt tehniskās pārbaudes kritērijus attiecībā uz radioaktīvo atkritumu apsaimniekošanu. Saskaņā ar šo rezolūciju Čehija darīs visu iespējamo, lai izpildītu tehniskos kritērijus, kas noteikti attiecīgajos ES tiesību aktos, tajā skaitā līdz 2050. gadam nodotu ekspluatācijā kodolatkritumu apglabāšanas kompleksa dziļo ģeoloģisko glabātavu (sk. 81. un 82. apsvērumu).

(403) Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Komisija secina, ka projektam ir pozitīva ietekme uz tirgu, jo tas veicinās energoresursu struktūras dekarbonizāciju vides ziņā ilgtspējīgā veidā un palielinās piegādes drošību. Tā kā *CORE* reģions ir labi savstarpēji saistīts, šī pozitīvā ietekme, visticamāk, nāktu par labu kaimiņos esošajām dalībvalstīm, kas importē elektroenerģiju no Čehijas.

8.3.3.3. Nepieciešamība pēc valsts iejaukšanās

(404) Lai noteiktu, vai atbalsta pasākums ir nepieciešams, Komisijai ir jānovērtē, vai pasākums ir vērsts uz situāciju, kurā pasākums varētu radīt būtisku uzlabojumu, ko tirgus vien nevar nodrošināt. Atbalstu, kas uzlabo saņēmēja uzņēmuma finansiālo stāvokli, bet nav nepieciešams paredzētā mērķa sasniegšanai, nevar uzskatīt par saderīgu ar iekšējo tirgu.

(405) Šajā gadījumā Čehija veicina jaunas investīcijas kodolenerģijā, kā noteikts *Euratom* līgumā, lai risinātu dekarbonizācijas problēmu un kopējās valsts uzstādītās jaudas trūkumu, ar ko tā drīzumā saskarsies sakarā ar esošo fosilo degvielu elektrostaciju un kodolelektrostaciju plānoto dezekspluatāciju (sk. 8. un 19. apsvērumu). Komisijai ir jānovērtē, vai valsts atbalsts ir vajadzīgs, lai sasniegtu mērķi veicināt jaunus ieguldījumus kodolenerģijā.

(406) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija paskaidroja, ka tirgus nepilnību esība ir būtisks faktors, lai novērtētu atbalsta nepieciešamību, un atzina dažas tirgus nepilnības, kuru dēļ nepieciešama valsts iejaukšanās kodolenerģijas attīstībā ([176]). Konkrētāk, attiecībā uz jaunām investīcijām kodolenerģijā tirgus nepilnības galvenokārt rodas trīs aspektu dēļ: i) kapitāla prasības mērogs, ii) ilglaicīga pakļautība tirgus cenu noteikšanas signāliem, kurus izkropļo intervences, un iii) ilglaicīga pakļautība politiskiem lēmumiem.

(407) Pirmkārt, kapitāla prasību apjoms investīcijām kodolenerģētikas nozarē ir īpaši augsts. Kaut arī izlīdzinātās enerģijas izmaksas kodolenerģijas ražošanai ne vienmēr ir augstākas nekā citām tehnoloģijām ([177]), kodolelektrostaciju ilgo ekspluatācijas laiku un lielo ražošanas jaudu varētu salīdzināt tikai ar lielākajiem hidroelektrostaciju projektiem. Šīs kapitāla vajadzības, kas sasniedz vairākus miljardus euro, vēl vairāk saasina biežais un ievērojamais investīciju izmaksu pieaugums jaunbūvētajām kodolelektrostacijām. Patiešām, jo īpaši investīcijas pirmajās šāda veida III paaudzes kodoliekārtās ESAO valstīs ir ietekmējuši būvniecības kavējumi un izmaksu pieaugums ([178]).

(408) Otrkārt, plānotais 60 gadu ekspluatācijas periods apgrūtina privāto investīciju vai komerciālo aizdevumu tipiskā ilguma saskaņošanu ar projekta darbības laiku. Tas ir vēl jo svarīgāk pašreizējos elektroenerģijas tirgos, kurus būtiski maina enerģētikas pārkārtošana un atjaunīgās enerģijas strauja ieviešana, kā arī regulatīvās reformas, kas papildina šo pārkārtošanu. Tāpēc pat vispieredzējušākajiem tirgus dalībniekiem ir grūti prognozēt elektroenerģijas cenas tālākā nākotnē, un lielākā daļa elektroenerģijas tirdzniecības darījumu aptver ne vairāk kā piecu gadu laikposmu.

([176]) Komisijas Lēmums (ES) 2015/658 (2014. gada 8. oktobris) par atbalsta pasākumu SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), ko Apvienotā Karaliste plāno īstenot, lai atbalstītu *Hinkley Point C* atomelektrostaciju (382.–385. apsvērums).

([177]) Sk. *IEA* prognozētās elektroenerģijas ražošanas izmaksas 2020. gadā, https://iea.blob.core.windows.net/assets/ae17da3d-e8a5-4163-a3ec-2e6fb0b5677d/Projected-Costs-of-Generating-Electricity-2020.pdf, 46. lpp.

([178]) *IEA* prognozētās elektroenerģijas ražošanas izmaksas 2020. gadā, 145. lpp.

(409) Visbeidzot, kodolenerģiju joprojām skar sabiedriskas un politiskas domstarpības, un saistībā ar investīcijām kodolenerģijas ražošanas aktīvos ir jāņem vērā politikas maiņas risks.

(410) Komisija arī atzina, ka šo elementu kombinācija ir unikāla kodoltehnoloģijām ([179]) un ir visu ES tirgu – arī Čehijas elektroenerģijas tirgus – vispārēja iezīme.

(411) Ieinteresēto personu sniegtā informācija apstiprināja Komisijas sākotnējo novērtējumu lēmumā par procedūras sākšanu. Komisija norāda, ka Čehija piezīmēs par lēmumu par procedūras sākšanu atsaucās uz nesenākiem nelabvēlīgiem tirgus apstākļiem, kas ievērojami palielina riskus jauniem kodolenerģētikas projektu virzītājiem. Šie riski cita starpā ir makroekonomiskā vide un inflācijas spiediens, procentu likmju pieaugums, kā arī atsevišķi notikumi, piemēram, Krievijas iebrukums Ukrainā, kas izraisīja būtiskus tirgus un piegādes ķēdes traucējumus. Tāpēc Čehijas iestādes apgalvo, ka kodolelektrostaciju būvniecība bez valsts atbalsta, visticamāk, nenotiks.

(412) Čehijas iestādes arī norādīja uz pieaugošo svārstīgumu enerģijas tirgos, ko daļēji izraisīja pieaugošais resursu ar nulles robežizmaksām (piemēram, vēja un saules enerģijas energoresursu) īpatsvars, kā arī gāzes cenu svārstības, kas rada neparedzamu peļņu tirgus dalībniekiem un tādējādi ierobežo stimulus liela mēroga kodolenerģētikas projektu attīstīšanai, ja vien ieguldītāji nespēj ierobežot tirgus cenu radīto risku. Tomēr riska ierobežošanai, izmantojot ilgtermiņa līgumus, ir vajadzīgi darījuma partneri, kas ir gatavi pieņemt pietiekami augstas cenas, lai nodrošinātu ieguldītājiem atbilstošu peļņu ļoti ilgā laikposmā. Līdzīgi viedokļi tika pausti vairāku trešo personu piezīmēs, kurās secināts, ka pašreizējā Eiropas elektroenerģijas tirgū jaunu kodolenerģētikas projektu būvniecība bez valsts atbalsta nav iespējama.

(413) Kā paskaidrots Starptautiskās Enerģētikas aģentūras (*IEA*) un Kodolenerģijas aģentūras (*NEA*) kopīgajā ziņojumā ([180]), jaunākās tendences jaunu kodolenerģētikas objektu būvniecībā Rietumu tirgos liecina par ievērojamu izmaksu pieaugumu un būvniecības kavējumiem. To daļēji var skaidrot ar to, ka jauni projekti tika uzsākti pēc ilga kodolenerģētikas objektu būvniecības pārtraukuma, kas bija ievērojami vājinājis kodolenerģijas piegādes ķēdi un nozares spējas, un daļēji ar to, ka būvniecības sākumā bija vērojamas nepilnības projektēšanas ziņā un netika pienācīgi veikta izpildes plānošana, kā arī ar aizvien neskaidrāku politisko kontekstu. Ziņojumā konstatēts, ka šī situācija ir mazinājusi ieinteresēto personu uzticēšanos kodolenerģētikas nozares spējai īstenot jaunus būvniecības projektus un paaugstinājusi šķietamā investīciju riska līmeni, atturot ieguldītājus un vēl vairāk samazinot iespējas piesaistīt finansējumu turpmākiem projektiem.

(414) Tomēr ziņojumā paskaidrots, ka citās valstīs, piemēram, Ķīnā un Korejā, jaunas investīcijas kodoljomā tiek veiktas plānotajā termiņā un nepārsniedzot budžetu, un secināts, ka atšķirības salīdzinājumā ar Rietumvalstīm nevar izskaidrot tikai ar konkrētai vietai raksturīgiem apstākļiem. Tāpēc problēmas, ar kurām saskaras Rietumvalstis, nav raksturīgas tehnoloģijai kā tādai, bet ir atkarīgas no apstākļiem, kādos projekti tiek izstrādāti un īstenoti, un no dažādu ieinteresēto personu mijiedarbības.

(415) Komisija atgādina trešo personu piezīmes, kurās apgalvots, ka energoapgādi varētu garantēt arī lētākas tehnoloģijas, un kurās pausts uzskats, ka subsīdijas kodolenerģētikas nozarē palēninātu progresu attiecībā uz citām, lētākām un klimatam draudzīgākām, tehnoloģijām. Čehijas iestādes ir norādījušas, ka atjaunīgās enerģijas potenciāls Čehijā ir ierobežots, bet gan kodolenerģijas, gan atjaunīgo energoresursu ražošanas pieaugums ir svarīga valsts enerģētikas un klimata stratēģijas daļa (sk. 21. apsvērumu). Tās arī apgalvo, ka, lai gan investīcijas vēja enerģijas jomā scenārijā, kas paredz šī projekta īstenošanu, tiktu veiktas vēlāk nekā tad, ja projekts netiktu īstenots vispār, kopējais vēja enerģijas īpatsvara pieaugums abos scenārijos būtu vienāds (sk. 270. apsvērumu). Šis skaidrojums ir ticams. Investīcijas vēja un saules enerģijas ražošanas jaudās var veikt daudz ātrāk un ar zemākām kapitāla izmaksām nekā projekta gadījumā. Tomēr tās ierobežo citi faktori, piemēram, pieejamās vietas un tīkla savienojuma jauda. Turklāt

([179]) Komisijas Lēmums (ES) 2015/658 (2014. gada 8. oktobris) par atbalsta pasākumu SA.34947 (2013/C) (ex 2013/N), ko Apvienotā Karaliste plāno īstenot, lai atbalstītu *Hinkley Point C* atomelektrostaciju, 385. apsvērums.

([180]) Prognozētās elektroenerģijas ražošanas izmaksas – 2020. gada izdevums, pieejams vietnē https://www.oecd-nea.org/jcms/pl_51110/projected-costs-of-generating-electricity-2020-edition.

projekta paredzamā ierobežotā ietekme uz tirgus cenām vairumtirgū (2 EUR/MWh) liecina, ka tam būtu minimāla ietekme uz investīcijām atjaunīgajos energoresursos. Tomēr stimuli, ko nodrošina PL formula, lai maksimāli palielinātu ražošanas apjomu stundās, kad cenas ir augstas, un samazinātu to laikā, ka cenas ir zemas, samazina arī pasākuma ietekmi uz konkurenci saistībā ar tirgū balstītām investīcijām atjaunīgajos energoresursos, jo paredzams, ka atjaunīgo energoresursu ražošanas aktīvi īpaši bieži darbosies laikā, kad cenas ir zemākas (jo šajos periodos pieejamo atjaunīgo energoresursu ir daudz, un tas samazina tirgus cenas).

(416) Kāds cits respondents apgalvoja, ka nākamajās desmitgadēs ir gaidāmas augstas elektroenerģijas cenas. Elektroenerģijas cenu ilgtermiņa prognozes ir saistītas ar ievērojamu nenoteiktību. Ja elektroenerģijas cenas būs ievērojami augstākas, nekā gaidīts, PL un peļņas sadales mehānisms nodrošinās Čehijas valstij ieņēmumus, tādējādi ierobežojot pārkompensāciju par labu *ČEZ*. Savukārt ja tirgus cenas būtu zemākas, nekā gaidīts, jo īpaši ņemot vērā to, ka pieprasījums varētu būt mazāks, nekā cerēts, vai arī atjaunīgo energoresursu straujas ieviešanas gadījumā, projekta kapitāla izmaksas nebūtu iespējams segt, ja netiktu īstenots atbalsta pasākums.

(417) Komisija secina, ka Čehijā ir skaidri konstatētas tirgus nepilnības attiecībā uz investīcijām jaunos kodolenerģijas avotos. Ņemot vērā ļoti ilgo investīciju periodu, nav pietiekamas pārliecības, ka pašlaik augstās enerģijas cenas saglabāsies augstas pietiekami ilgu laiku, lai ietekmētu šo novērtējumu. Paturot prātā, ka Čehijā trūkst pietiekamas elektroenerģijas ražošanas jaudas, minētās tirgus nepilnības un Čehijas enerģētikas politikas stratēģisko mērķi, proti, elektroenerģijas ražošanas ziņā panākt relatīvu pašpietiekamību līdztekus elektroenerģijas ražošanas ilgtermiņa dekarbonizācijai, šķiet, ka šā projekta būvniecībai Čehijā ir nepieciešams valsts atbalsts.

(418) Patiešām, joprojām maz ticams, ka tirgus spēki vien spētu savlaicīgi nodrošināt tādu pašu kodolenerģijas jaudu kā projekts – jaudu, kas ir nepieciešama, lai veicinātu elektroenerģijas ražošanas attīstību no kodolenerģijas avotiem Čehijā.

(419) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secina, ka valsts atbalsts ir nepieciešams, lai nodrošinātu jaunu kodolenerģijas jaudu attīstību Čehijā. Turklāt Komisija secina, ka pasākumiem ir stimulējoša ietekme uz labuma guvēju, tādējādi nodrošinot projekta sekmīgu īstenošanu.

8.3.3.4. Piemērotība

(420) Komisijai savā novērtējumā jānosaka, vai ierosinātais pasākums ir piemērots politikas instruments, lai sasniegtu tā mērķi, šajā gadījumā – veicināt kodolenerģijas ražošanas attīstību, lai kompensētu enerģijas piegādes iztrūkumu nākotnē.

(421) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija norādīja, ka Čehija ir apsvērusi vairākus alternatīvus atbalsta mehānismus, lai stimulētu investīcijas kodolenerģijas ražošanā, piemēram, nodokļu kredītus, jaudas mehānismus, tiešo investīciju atbalstu, regulētu investīciju cenu modeļa (*RAB*) noteikšanu u. c., kas visi tika uzskatīti par mazāk piemērotiem nekā galīgi izvēlētie atbalsta piešķiršanas pasākumi.

(422) Komisija piekrīt, ka šādi citi politikas instrumenti paši par sevi, visticamāk, nebūtu pietiekami, lai sasniegtu tos pašus rezultātus, ņemot vērā projekta specifiku un nepieciešamo finanšu resursu apjomu. Konkrētāk, vienkārši atceļot vienu no trim pasākumiem bez turpmākām korekcijām, netiktu novērsti būtiski riski ieguldītājam, jo ar katru no tiem risina atšķirīgu tirgus nepilnību ([181]). Gadījumos, kad alternatīvi atbalsta mehānismi galvenokārt attiecas uz citiem finansējuma avotiem (nodokļu kredīti), tie ne vienmēr samazina ietekmi uz konkurenci. Jaudas mehānismi un *RAB* modeļi ir vispārēji jēdzieni, un tie var būt dažādi. Oficiālajā izmeklēšanā nav gūti pierādījumi, ka attiecībā uz konkrēto pasākumu šādi jēdzieni būtu nodrošinājuši piemērotākus risinājumus norādītajām tirgus nepilnībām.

([181]) Lēmums par procedūras sākšanu, 187. apsvērums.

(423) Tomēr Komisija savā lēmumā par procedūras sākšanu apšaubīja, vai trīs pasākumu (t. i., AFP, pirkuma līgums un aizsardzības mehānisms tiesību aktu grozīšanas gadījumā) kombināciju varētu uzskatīt par piemērotu valsts atbalsta sniegšanai, un jautāja, vai nebūtu bijis piemērotāk nodrošināt lielāku pakļautību tirgus riskiem. Konkrētāk, Komisija uzskatīja, ka šo trīs pasākumu kombinācija un projekta sākotnējā struktūra var novērst būtiskus tirgus riskus un tādējādi var kavēt noteiktus konkurences stimulus.

(424) Komisija arī pauda šaubas par to, vai šo trīs pasākumu kombinācija ir piemērota, lai nodrošinātu projekta attīstīšanu, jo iepriekš, šķiet, investīciju nodrošināšanai pietika ar ierobežotāku pasākumu skaitu, kas, iespējams, neradīja tik lielu iejaukšanās efektu.

(425) Turklāt Komisija apšaubīja, vai Čehijas ierosinātais risinājums, kurā līdzsvaru panāk, izmantojot vairākus instrumentus, ir pareizais, un uzdeva jautājumu, vai ar alternatīviem instrumentiem vai tikai dažiem no Čehijas ierosinātajiem instrumentiem varētu sasniegt tos pašus mērķus, piešķirot mazāku atbalstu vai mazāk kropļojot konkurenci.

(426) Čehijas iestāžu argumenti ierosināto pasākumu kombinācijas atbalstam ir saistīti ar galvenajām tirgus nepilnībām, kuru novēršanai pasākumi ir paredzēti, kā aprakstīts 4.1. iedaļā, konkrētāk: kapitāla prasības mērogu, ilglaicīgu pakļautību tirgus cenu noteikšanas signāliem un ilglaicīgu pakļautību politiskiem lēmumiem. Komisija jau atzina, ka šo risku dēļ parastos tirgus apstākļos privāts ieguldītājs nebūtu uzņēmies īstenot šo projektu ([182]).

(427) Kā paskaidrots iepriekš (sk. 83.–106. apsvērumu), oficiālās izmeklēšanas laikā, lai kliedētu Komisijas šaubas saistībā ar projekta pakļautību tirgus riskiem, Čehija *EDU II ex post* norēķinu aprēķināšanas formulā iekļāva tirgus cenas risku un samazināja pirkuma līguma termiņu līdz 40 gadiem, tādējādi palielinot projekta pakļautību tirgus riskiem. Tas nozīmē arī to, ka *EDU II* ir ekonomiski stimuli optimizēt ražošanas jaudu tā, lai palielinātu dispečēšanu augstu cenu periodos, vienlaikus samazinot dispečēšanu (un, piemēram, plānojot uzturēšanas darbus) zemu cenu periodos. Tas samazina pasākuma kropļojošo ietekmi.

(428) Turklāt Komisija atgādina, ka līdzīgu pasākumu kombināciju Komisija uzskatīja par piemērotu *Hinkley Point C* lietā ([183]).

(429) Komisija uzskata, ka trīs pasākumu kombinācija, par ko Čehija paziņoja oficiālajā izmeklēšanā, un projekta attiecīgā struktūra ir piemērots instruments, lai nodrošinātu investīcijas KES. Komisija uzskata, ka šie trīs pasākumi ir vajadzīgi, lai novērstu tirgus nepilnības, kas saistītas ar jaunu kodolelektrostaciju attīstīšanu.

(430) Pirmkārt, ciktāl pastāv šādas ilgtermiņa kapitāla tirgus nepilnības, ar AFP nodrošināšanu vien nepietiek, lai sekmētu investīcijas jaunās kodolelektrostacijās, jo tā ir vērsta vienīgi uz vajadzību piesaistīt kapitālu jauna kodolbloka būvniecībai, bet neatrisina konkrētās problēmas saistībā ar kodolenerģiju, piemēram, tādas kā īpašie riski, kas izriet no kodolbloka būvniecības, un ilgais un sarežģītais dzīves cikls. AFP nodrošina gandrīz visu kapitālu, kas nepieciešams jaunās kodolelektrostacijas būvniecībai, savukārt pirkuma līgums ļauj ieguldītājam investēt projektā pašu kapitālu. Tomēr AFP pati par sevi nenodrošinātu aizdevuma atmaksāšanu, un projekta dzīvotspēju varētu

([182]) Lēmums par procedūras sākšanu, 152. apsvērums.

([183]) Sk. Komisijas 2014. gada 8. oktobra lēmumu par atbalsta pasākumu SA.34947, ko plāno īstenot, lai atbalstītu *Hinkley Point C* atomelektrostaciju, 392.–405. apsvērums. Konkrētāk, *Hinkley Point C* gadījumā CSL apvienošana ar kredītgarantiju un valsts sekretāra vienošanos (attiecībā uz aizsardzību tiesību aktu grozīšanas vai politikas maiņas gadījumā) tika uzskatīta par piemērotiem atbalsta sniegšanas instrumentiem. Šajā projektā priekšroka tika dota AFP izmantošanai, nevis valsts garantijai, jo i) AFP novērš risku, ka projektam varētu trūkt komerciāla finansējuma, ii) AFP nodrošina savlaicīgāku risinājumu kopējās finansējuma paketes noformēšanai salīdzinājumā ar komerciālu aizdevumu mehānismu, un iii) AFP radīs mazākas parāda izmaksas, jo tas ir tiešs valsts aizdevums, kā arī zemākas maksas par finansējuma organizēšanu un nodrošināšanu visam būvniecības periodam. Sīkāku informāciju sk. 166. apsvērumā.

apdraudēt zemu cenu periodi. Tādējādi AFP pati par sevi ir balstīta uz pirkuma līguma esību un ir cieši saistīta ar to, jo projekta vērtējumā ir ņemta vērā PL esība. Projekta ilgtermiņa riska profilu varētu kompensēt tikai PL garantētie ieņēmumi.

(431) Turklāt Komisija uzskata, ka AFP ir piemērots risinājums, lai nodrošinātu investīcijas un novērstu ilgtermiņa kapitāla tirgus nepilnības, arī salīdzinājumā ar valsts garantiju tirgus aizdevumu instrumentam, jo tas novērš risku, ka projekta īstenošanai netiks nodrošināts pietiekams privāto aizdevēju sniegts finansējums, tas nodrošina zemākas parāda izmaksas un zemākas maksas, kas saistītas ar finansējuma organizēšanu un nodrošināšanu visā būvniecības periodā, un tas prasa mazāk laika finansējuma paketes organizēšanai arī izmaksu pieauguma gadījumā. Tā kā jebkāds kapitāla izmaksu pieaugums tieši ietekmētu norunas cenas aprēķinu, AFP nodrošina zemāku cenu PL (sk. 171. apsvērumu) un tādējādi samazina pasākuma kopējās izmaksas.

(432) Otrkārt, PL ar 40 gadu termiņu atbilst nepieciešamībai nodrošināt cenu stabilitāti un paredzamību, kā arī pašu kapitāla atdeves likmes paredzamību, kas ir īpaši svarīgi attiecībā uz šāda apjoma un termiņa investīcijām un tāpēc arī būtiski investīciju nodrošināšanai. Šajā ziņā PL risina tirgus nepilnību, kas saistīta ar iepriekš minēto ilglaicīgu pakļautību tirgus cenu noteikšanas signāliem.

(433) Treškārt, kompensācijas, ko piešķir kodoltehnoloģijas politiskas vai normatīvas diskriminācijas gadījumā (t. i., aizsardzības mehānisms tiesību aktu grozīšanas gadījumā), novērš papildu riskus, ko varētu uzskatīt par kodoltehnoloģijai raksturīgiem (galvenokārt iespēju, ka investīcijas varētu tikt aizturētas tiesiskā regulējuma izmaiņu dēļ, piemēram, politisku iemeslu dēļ). Tāda izmaksu pieauguma gadījumā, kas pamatots ar leģitīmu pamatu, PL formulas ievaddatu elementu korekcijas risina arī izmaksu pieauguma risku, kas saistīts ar investīcijām kodolenerģijas ražošanā.

(434) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secina, ka paziņotajos pasākumos paredzētā pirkuma līguma ar 40 gadu termiņu, AFP un aizsardzības mehānisma tiesību aktu grozīšanas gadījumā kombinācija ir piemērots instrumentu kopums, ar ko sniegt valsts atbalstu projektam.

8.3.3.5. Samērīgums

(435) Lai novērtētu pasākuma samērīgumu, Komisijai ir jāpārbauda, ka pasākums ir tik minimāls, cik nepieciešams, lai veiksmīgi pabeigtu projektu un tiktu sasniegts izvirzītais mērķis.

(436) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija paskaidroja, ka samērīguma novērtējumā ir jāņem vērā Čehijas iestāžu ierosināto atbalsta pasākumu kombinācija. Attiecībā uz samērīgumu paziņotajā pasākumā bija trīs pamatproblēmas, kas ir būtiskas Komisijas veiktajam novērtējumam.

(437) Pirmkārt, tika uzskatīts, ka paziņotais pirkuma līguma 60 gadu termiņš ir pārāk ilgs, jo tas ievērojami pārsniedz AFP atmaksai paredzēto laikposmu, kā arī tiešo cenu atbalsta pasākumu ilgumu iepriekšējos investīciju projektos kodoljomā ([184]). Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija uzdeva jautājumu, vai kompensācija par projekta investīciju izmaksām nebūtu ciešāk jāsaskaņo ar AFP atmaksas kārtību un ilgumu.

([184]) Turpat, 197.–198. apsvērums. Konkrēti, pirkuma līgums ar *Hinkley Point C* tika noslēgts uz 35 gadiem, savukārt *PAKS II* AFP atmaksas periods bija tikai 21 gads, un pasākums netika papildināts ar cita veida darbības atbalstu.

(438) Otrkārt, paredzētā atdeves likme tika uzskatīta par pārāk augstu, un tādējādi nevar izslēgt pārkompensāciju, ņemot vērā paziņoto atbalsta pasākumu kombināciju un no tā izrietošo projekta riska profilu. Konkrētāk, sākotnēji paziņotais fiksētās cenas EPL novirzīja gan cenas, gan tirgus riskus ĪNDS un tādējādi valstij, savukārt atmaksājamā finansiālā palīdzība ievērojami samazināja finansēšanas risku, piedāvājot finansējumu ar ļoti pievilcīgiem nosacījumiem, turklāt būvniecības periodā piemērojot nulles procentu likmi. Visbeidzot, aizsardzības mehānisms tiesību aktu grozīšanas vai politikas maiņas gadījumā nodrošināja aizsardzību pret politikas maiņu un citiem notikumiem, ko *EDU II* nevar kontrolēt. Tas ietver izmaiņas Čehijas valsts politikā kodolenerģijas jomā, lēmumus nepiešķirt citus atbalsta pasākumus vai apturēt īstenošanu, noraidot pretendentus konkursā par elektrostacijas būvniecību, kā arī izmaksu pieaugumu saistībā ar plašu leģitīmo pamatu sarakstu. Ņemot vērā risku sadalījumu starp labuma guvēju un valsti, Komisija uzskatīja, ka kodolobjekta būvniecības un ekspluatācijas piemaksas iekļaušana *CAPM* aplēsē nav pamatota.

(439) Turklāt Komisija pauda šaubas par to, vai Čehijas ierosinātais pārkompensācijas novēršanas mehānisms pietiekami novērstu pārkompensāciju, it īpaši tāpēc, ka tas ietver 50:50 sloga sadales attiecību starp valsti un *EDU II* ([185]).

(440) Treškārt, Komisija pauda šaubas par to, vai vēsturiskā operatora *ČEZ* kā projekta virzītāja izraudzīšanās bez atklātas atlases procedūras varētu nozīmēt, ka projektam nepieciešamais atbalsts bija lielāks, nekā tas būtu bijis citā gadījumā.

(441) Nākamajās iedaļās šie jautājumi tiks analizēti, ņemot vērā Čehijas iestāžu ierosinātās izmaiņas atbalsta pasākumos, un pēc tam tiks izdarīti galīgie secinājumi par kopējo atbalsta pasākumu kopumu.

8.3.3.5.1. Pirkuma līgums

8.3.3.5.1.1. PL termiņš

(442) Kā minēts 437. apsvērumā, paziņotais pirkuma līguma termiņš – 60 gadi – tika uzskatīts par pārāk ilgu. Komisija uzskatīja, ka projekta investīciju izmaksu kompensācija būtu jāsaskaņo ar AFP atmaksas kārtību un termiņu, kas Čehijas iestāžu iesniegtajā pamatscenārijā ir aptuveni 30 gadi.

(443) Čehija apgalvoja, ka ir vajadzīgs starpperiods (jeb nobeiguma papildperiods) starp PL termiņu un AFP atmaksu, lai nodrošinātu, ka projekts joprojām ir finansiāli dzīvotspējīgs, sevišķi, lai nodrošinātu AFP pilnīgu atmaksu iespējamo negatīvo notikumu gadījumā. Konkrētāk, Čehijas iestādes iesniedza Starptautiskās Atomenerģijas aģentūras (*IAEA*) datus, kas liecina, ka nesen īstenotajos liela mēroga kodolenerģijas projektos ir bijuši ilgi periodi, pirms izdevies stabilizēt aktīvu dispečēšanu un tādējādi sasniegt mērķa slodzes koeficientu, kas nodrošinātu projekta finansējamību.

9. tabula

Slodzes koeficienta stabilizācijas laiks

VENDOR	NPP TYPE	COUNTRY	UNIT	DESIGN NET CAPACITY	COD	LOAD FACTOR STABILIZATION TIME
WEC	AP1000	China	SANMEN_1	1157 MWe	21 June 2018	4 years
	AP1000	China	SANMEN-2	1157 MWe	17 Aug 2018	2 years
	AP1000	China	HAIYANG-1	1126 MWe	08 Aug 2018	4 years
	AP1000	China	HAIYANG-2	1126 MWe	29 Sep 2018	2 years
EdF	EPR1750	China	Taishan-1	1660 MWe	13 Dec 2018	5 years
	EPR1750	China	Taishan-1	1660 MWe	29 May 2019	4 years
KHNP	OPR1000	S.Korea	Shin-Kori-1	998 MWe	28 Feb 2011	10 years
	OPR1000	S.Korea	Shin-Kori-1	998 MWe	20 Jul 2012	8 years
	APR1400	UAE	Barakah-1	1310 MWe	01 Apr 2021	2 years (so far)
ŠKODA Praha a.s.	VVER V320	CZ	Temelin-1	1027 MWe	10 Jun 2002	8 years
	VVER V320	CZ	Temelin-2	1029 MWe	18 Apr 2003	8 years
Source: IAEA_PRIS - Reactor Details, 20 June 2023						

([185]) Turpat, 205. apsvērums.

(444) Čehijas iestādes ir iesniegušas pārskatītu PL termiņu, samazinot to no 60 līdz 40 gadiem. Tagad tas vairāk atbilst AFP termiņam, lai gan joprojām to ievērojami pārsniedz. Lai gan, ņemot vērā tehniskās grūtības, kas vēsturiski radušās pēc citu projektu uzsākšanas, noteikts laikposms elektrostacijas darbības stabilizācijai ir attaisnojams, šāds termiņš, salīdzinot to ar citos projektos novērotajiem laikposmiem, ir viens no lielākajiem.

(445) Tomēr ir svarīgi atzīmēt, ka PL termiņa sākums ne vienmēr sakrīt ar elektrostacijas ekspluatācijas sākumu. Faktiski pirkšanas periods sākas agrākajā no šādiem datumiem: i) sākuma datums, t. i., diena, kad KES pirmo reizi eksportē elektroenerģiju tīklā, un *EDU II* ir paziņojusi valstij/ĪNDS, ka tā vēlas, lai sākuma datums iestātos, ievērojot termiņus, kas jānosaka PL, un ii) līgumsaistību izpildes beigu datums, t. i., diena pēc pēdējās piecus gadus ilgā nodošanas ekspluatācijā mērķa perioda dienas, skaitot no nodošanas ekspluatācijā mērķa datuma (sk. 39. zemsvītras piezīmi). Nodošanas ekspluatācijā mērķa datums tiks pagarināts, lai ņemtu vērā visus kavējumus, ko izraisījuši notikumi, kas uzskatāmi par leģitīmu pamatu. Tādējādi kavēšanās gadījumos, kas nav saistīti ar leģitīmiem pamatiem, PL termiņš attiecīgi saīsinās. Lai gan kavēšanās gadījumā PL ir paredzēts piecu gadu papildperiods, kas noteikts, ņemot vērā kavēšanos, kas novērota nesenos kodolenerģētikas projektos attiecībā uz III + paaudzes elektroenerģijas ražošanas iekārtām, kavēšanās ilgāk par pieciem gadiem ir ievērojams risks. Kopumā risks, ko rada saīsināts PL termiņš, un laiks, kas vajadzīgs, lai stabilizētu elektrostacijas jaudu pēc darbības uzsākšanas, nozīmē, ka PL periods aptuveni atbilst AFP atmaksas periodam.

(446) Visbeidzot, izmaksu pārsnieguma gadījumā nevar izslēgt, ka AFP atmaksāšanai daļēji būs nepieciešama refinansēšana, izmantojot privātus uz tirgu balstītus aizdevumus. Šajā gadījumā investīciju izmaksu atmaksa vairs nav tieši saistīta ar AFP periodu (sk. 180. apsvērumu). Konkrēti, ja tirgus ieņēmumi PL periodā nav pietiekami, lai segtu AFP atmaksāšanas izmaksas, uz tirgu balstītus aizdevumus varētu izmantot, lai finansētu daļu no AFP atmaksāšanas izmaksām. Pēc tam šo uz tirgu balstīto aizdevumu atmaksa notiktu pēc AFP atmaksas, pamatojoties uz tirgus ieņēmumiem laikposmā pēc PL termiņa beigām.

(447) Iepriekš izklāstītie elementi, vērtēti kā kopums, ir pietiekami, lai Komisija uzskatītu, ka 40 gadu PL termiņš ir samērīgs.

(448) Komisija norāda, ka tas nenozīmē, ka projekts būtu dzīvotspējīgs, ja tā darbības ilgums būtu tikai 40 gadi. Tik tiešām, finanšu modelī tiek pieņemts, ka darbības ilgums ir 60 gadi, un, lai sasniegtu mērķa pašu kapitāla IAL [9–11] % apmērā, tas balstās uz tirgus ieņēmumiem pēc PL perioda beigām. Lai gan jutīguma analīze, kas paredz zemas tirgus cenas pēc PL perioda beigām, liecina, ka šajā brīdī elektrostacija varētu pārtraukt darbību finansiālu stimulu trūkuma dēļ (sk. 148. apsvērumu), tomēr tas nenozīmē, ka investīcijas tiktu veiktas, ņemot vērā tikai 40 gadus ilgu darbības laiku. Faktiski, lai investīcijas būtu dzīvotspējīgas, ir jāpieņem, ka ir liela varbūtība, ka tirgus vide ļaus turpināt darbību pēc PL perioda beigām. Mērķa IAL ir noteikta 60 gadu ilgam projekta darbības laikam. Ja tirgus cenas pēc PL perioda būtu ievērojami zemākas, nekā gaidīts, tas negatīvi ietekmētu gūto atdevi no investīcijām, samazinot IAL zem mērķa diapazona, proti [9–11] %.

8.3.3.5.1.2. Atlīdzības formula un kompensācija

(449) Kā minēts 88.–91. apsvērumā, atlīdzības formulu PL veido divi nosacījumi: *ex post* norēķinu nosacījums un tirgus riska nosacījums. Šī struktūra līdzinās divvirzienu cenu starpības līgumu (CSL) ([186]) struktūrai, un tāpēc tai ir līdzīga ietekme attiecībā uz ieņēmumu stabilitātes nodrošināšanu un pārkompensācijas ierobežošanu, kā arī stimuliem elektrostacijai darboties efektīvi. Šajā iedaļā Komisija novērtē aspektus, kas saistīti ar samērīgumu (kompensāciju), savukārt 8.3.3.6.2. iedaļā tā novērtē aspektus, kas saistīti ar efektīvas darbības stimuliem.

([186]) Piemēram, līdzīgu CSL formulu izmanto *Hinkley Point C* gadījumā.

(450) Ikgadējo *ex post* norēķinu nosacījums nodrošina elektrostacijas ieņēmumu stabilitāti, vienlaikus ierobežojot arī kompensāciju. Norēķinu nosacījums pasargā elektrostaciju pret vidējo tirgus cenu nenoteiktības risku un, ņemot vērā to, ka to aprēķina fiksētam atsauces apjomam (ievērojot formulas korekcijas, kā aprakstīts 88. un 90. punktā), tas papildus ierobežo apjoma riskus. No vienas puses, norēķinu nosacījums garantē, ka pēc katra gada kodolelektrostacija saņem nepieciešamo piemaksu par vidējām tirgus cenām, lai sasniegtu mērķa atlīdzību. Konkrēti, ja *ex post* gada stundas tirgus vidējā tūlītējā cena nākamās dienas tirgū (t. i., atsauces cena) ir zemāka par norunas cenu, norēķinu summa ir atlīdzība, ko tirgus nav nodrošinājis. No otras puses, norēķinu nosacījums nodrošina, ka tad, ja gada vidējā tirgus cena ir vairāk nekā pietiekama, lai sasniegtu mērķa atlīdzību, elektrostacija atmaksā pārsniegumu (t. i., starpību starp atsauces cenu un norunas cenu), lai izvairītos no pārkompensācijas.

(451) Attiecībā uz korekcijām saistībā ar PL atlīdzības formulas *ex post* norēķinu nosacījumu, kā aprakstīts 88. un 90. punktā, pirmā korekcija (kad atsauces cena (*p'*) ir augstāka par pamatdarbības mainīgajām izmaksām (*c*)) sniedz papildu ieņēmumu drošību elektrostacijai neplānotu pārtraukumu gadījumā gados ar augstām vidējām tirgus cenām. Tad atmaksāšana aprobežojas ar starpību starp atsauces cenu un norunas cenu, reizinātu ar faktisko daudzumu, nevis atsauces daudzumu. Otrā korekcija (ja tirgus atsauces cena (*p'*) ir vienāda ar pamatdarbības mainīgajām izmaksām (*c*) vai zemāka par tām) ievieš norēķinu nosacījuma griestus un tādējādi ierobežo pārkompensāciju. Piemēram, situācijās, kad tirgus cenas ir ļoti zemas, kad elektrostacija tiek stimulēta efektīvi samazināt ražošanas apjomu, kompensācija, kas izriet no norēķinu nosacījuma, ir ierobežota līdz starpībai starp atsauces daudzuma norunas cenu un pamatdarbības izmaksām. Tāpēc Komisija uzskata, ka *ex post* norēķinu nosacījums, arī korekcijas, nodrošina, ka elektrostacija nesaņem lielāku kompensāciju, nekā nepieciešams mērķa atlīdzības sasniegšanai, vienlaikus nodrošinot ieņēmumu stabilitāti un efektīvas darbības stimulus.

(452) Piedevām, kā aplūkots 8.3.3.6.2. iedaļā, PL sniegtā CSL atlīdzības formula nodrošina efektīvus stimulus elektrostacijai palielināt tās peļņu, nevis stimulē maksimāli palielināt ražošanas apjomu. Par šo rentabilitātes efektu liecina arī tas, ka Čehijas iestādes lēš, ka elektrostacija saskaņā ar CSL atlīdzības formulu vidēji gūst lielākus ieņēmumus un rada mazākas izmaksas nekā saskaņā ar ražošanas apjoma maksimālas palielināšanas principu (sk. 150. apsvērumu). Tādējādi fiksētās EPL pieejas aizstāšana ar PL formulas pieeju rada mazāku finansējuma deficītu (lielākus paredzamos ieņēmumus un mazākas paredzamās izmaksas), tādējādi samazinot norunas cenu un nepieciešamā atbalsta summu.

8.3.3.5.1.3. Pārkompensācijas novēršanas mehānisms

(453) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda šaubas par to, vai Čehijas ierosinātais pašu kapitāla peļņas sadales mehānisms pietiekami novērstu pārkompensāciju, un uzskatīja, ka 50:50 sadales attiecība nav saskaņota ar risku sadalījumu starp labuma guvēju un valsti, kā to paredzēja sākotnēji paziņotais pasākums.

(454) Pirmkārt, Komisija atgādina, ka – un tas jau paskaidrots iepriekšējā iedaļā – pārskatītā atlīdzības metode saskaņā ar PL mazina pārkompensācijas risku augstu tirgus cenu apstākļos, jo operatoram ir jāatmaksā ĪNDS tirgus ieņēmumi, kas pārsniedz pirkuma līguma norunas cenu. Ir atzīts, ka fiksētas cenas atlīdzībai par saražotās elektroenerģijas vienību, kā to sākotnēji paziņoja Čehija, būtu bijusi līdzīga ietekme, taču tā tiktu piemērota ilgākā laikposmā (t. i., aktīva ekspluatācijas periodā salīdzinājumā ar maksimālo 40 gadu PL termiņu). Tomēr Komisija norāda, ka modelēšanas rezultāti liecina, ka stimuli efektīvai darbībai, kas iestrādāti pārskatītajā PL atlīdzības formulā, visticamāk, izpaudīsies kā norunas cenas samazinājums salīdzinājumā ar fiksētas cenas pirkuma līgumu zemāku pamatdarbības izmaksu un lielākas tirgus peļņas dēļ un līdz ar to arī kā zemāks atbalsta līmenis PL darbības laikā.

(455) Otrkārt, attiecībā uz peļņas sadales attiecību Komisija norāda, ka Čehija saglabā 50:50 sadales attiecību PL darbības laikā un nedaudz palielina to līdz 60:40 par labu labuma guvējam 20 gadu laikposmā pēc PL termiņa beigām. Čehija šo palielinājumu pamato ar nepieciešamību atspoguļot lielāku saņēmēja pakļautību tirgus cenas riskam. Komisija piekrīt, ka PL termiņa saīsināšana līdz 40 gadiem palielina projekta vispārējo riska profilu, jo tas ievieš tirgus cenas risku ievērojamā laikposmā, kas aptver vienu trešdaļu no aktīva paredzamā ekspluatācijas laika. Tāpēc Komisija uzskata, ka pārskatītie peļņas sadales koeficienti ir saskaņoti ar projekta vispārējo augstāko riska profilu, kas izriet no 1. pasākuma korekcijām, jo īpaši tiešā cenu atbalsta perioda samazinājuma. Pašu kapitāla peļņas sadales mehānisms nodrošinās, ka jebkāda *EDU II* papildu peļņa tiks dalīta ar valsti, vienlaikus atstājot pietiekamus stimulus *EDU II* tiekties panākt šādu papildu peļņu, piemēram, samazinot izmaksas.

(456) Čehija norāda, ka pat ar nelielām korekcijām laikposmā pēc PL termiņa beigām ierosinātais sadales koeficients nodrošina vienlīdzīgāku sadali starp operatoru un valsti (t. i., 50:50 PL darbības laikā un 60:40 atlikušajā KES ekspluatācijas laikā), nekā tas ir saistībā ar citu kodolinvestīciju precedentu, proti, *Hinkley Point C* (*HPC*), kur Komisija kā samērīgu novērtēja sākotnējo sadales koeficientu 70:30, kas bija piemērojams no augstākas projekta IAL salīdzinājumā ar šo lietu. Komisija norāda, ka *HPC* pašu kapitāla ieņēmumu sadales mehānisms faktiski bija balstīts uz divām robežvērtībām, saskaņā ar kurām sadales koeficienti starp labuma guvēju un valsti mainās no 70:30 līdz 40:60, kad gūtā pašu kapitāla IAL pārsniedz otro (augstāko) robežvērtību. Tāpēc *HPC* pašu kapitāla ieņēmumu sadales mehānisms visos iespējamos apstākļos neparedz valstij mazāk labvēlīgu sadales koeficientu salīdzinājumā ar šo projektu. Tajā pašā laikā Komisija uzskata, ka *HPC* peļņas sadales mehānisms nebūt nav labs paraugs ierosinātā projekta pārkompensācijas novēršanas mehānisma novērtēšanai, jo starp abiem projektiem pastāv būtiskas atšķirības attiecībā uz to riska profiliem, tirgus apstākļiem un atbalsta pasākumu kopumiem.

(457) Treškārt, Čehijas iestādes atsaucās arī uz ISCP darbuzņēmēja atlasi konkursa procedūrā, kas, pēc to domām, ietver uz tirgu balstītu mehānismu, ar ko finanšu modeļa pamatā esošajos investīciju izmaksu pieņēmumos tiek novērsts nepamatotu neparedzēto izdevumu rezervju veidošanas potenciāls. Komisija piekrīt, ka ISCP darbuzņēmēja atlase konkursa procedūrā, kurā potenciālie darbuzņēmēji savstarpēji konkurē par līguma slēgšanas tiesību iegūšanu, visticamāk, nodrošinās lielāku cenas un vērtības attiecību salīdzinājumā ar ISCP līguma tiešu piešķiršanu (t. i., bez konkurences). Tāpēc tas, ka investīciju izmaksas, ko finanšu modelī izmanto, lai precizētu PL norunas cenu, tiek noteiktas konkursa kārtībā, var palīdzēt samazināt pārkompensācijas riskus.

(458) Visbeidzot, Komisija norāda, ka ĪNDS gūtā peļņa, kas izriet no pārkompensācijas korekcijām, būs vai nu kā vienreizējs maksājums, ko labuma guvējs veiks ĪNDS, vai arī kā PL norunas cenas samazinājums, tādējādi pazeminot tā atbalsta līmeni, kas valstij jāsniedz visā elektrostacijas darbības laikā.

(459) Ņemot vērā iepriekš minētos argumentus, Komisija uzskata, ka pārkompensācijas kontroles mehānismi, ko ietver PL atlīdzības formula un pārskatītais pašu kapitāla peļņas sadales mehānisms, ir piemēroti un saskaņoti ar risku sadalījumu starp labuma guvēju un valsti.

8.3.3.5.2. Sākotnējie pieņēmumi un finanšu modeļa scenāriju analīze

(460) Čehijas iestādes ir iesniegušas vairākus pieņēmumus par parametriem, kas joprojām nav zināmi, bet kuriem ir ievērojama ietekme uz norunas cenu. Tas it īpaši attiecas uz tirgus cenu prognozēm, elektrostacijas pieejamību, būvniecības izmaksām, ekspluatācijas izmaksām, dezekspluatācijas izmaksām un kapitāla izmaksām.

(461) Šos pieņēmumus izmanto kā ievaddatus finanšu modelī, lai aprēķinātu pašlaik sagaidāmo norunas cenu (sk. 3.6.2. iedaļu) ar mērķi sasniegt pašu kapitāla IAL [9–11] % apmērā visā projekta darbības laikā. Tāpēc norunas cena ir finanšu modeļa rezultāts un tiks aprēķināta saskaņā ar šo modeli.

(462) Dažiem pieņēmumiem ir arī tieša ietekme uz gaidāmo pašu kapitāla IAL. Lai gan modeļa mērķis kopumā ir noregulēt mērķa pašu kapitāla IAL [9–11] % apmērā, izmaiņas vēl nezināmos ievaddatu parametros var radīt novirzes no šīs mērķa pašu kapitāla IAL. Piemēram:

a) ja tehniskā pieejamība samazinās zem mērķa pieejamības [70–100] % apmērā, tādējādi liedzot elektrostacijai ražot elektroenerģiju laikā, kad izmaksas *c* ir mazākas par tirgus cenu *p*, rezultātā atdeve ir mazāka; ja tas notiek neleģitīma pamata dēļ, tas samazina pašu kapitāla IAL;

b) ja tirgus cenas *p* lielu daļu projekta darbības laika būtu zemākas par pamatdarbības izmaksām *c*, elektrostacija nedarbotos. Šajā gadījumā atlīdzības formulas otrā daļa ierobežo kompensāciju, samazinot pašu kapitāla IAL līdz paredzamajam līmenim (..) %;

c) savukārt, ja tirgus cenas pēc PL perioda beigām būtu ievērojami augstākas, nekā paredzēts pamatscenārijā, atdeve pārsniegtu mērķa pašu kapitāla IAL [9–11] % apmērā. Šādā situācijā tiktu piemērots peļņas sadales mehānisms, atstājot 60 % no šīs pārmērīgās peļņas *EDU II* un 40 % atmaksājot valstij.

(463) Iepriekš izklāstīto iemeslu dēļ ticami pieņēmumi, arī par nākotnes tirgus cenām, būvniecības izmaksām, pamatdarbības izmaksām, elektrostacijas pieejamību, dezekspluatācijas izmaksām un citiem attiecīgiem parametriem, piemēram, kapitālizdevumiem un projekta finansēšanu, ir ļoti svarīgi, lai nodrošinātu samērīgu projekta atdevi. Tomēr daudzi no šiem pieņēmumiem jaunu kodolelektrostaciju projektos ir pakļauti ievērojamai nenoteiktībai. Pieņēmumi par III+ paaudzes KES būvniecības izmaksām nesenā pagātnē vairākos Eiropas projektos vairākkārt ir bijuši neuzticami. Izmaksu aplēses 60 gadu darbības periodam veikt ir sarežģīti. Tas pats attiecas uz tirgus cenu prognozēm līdz šā gadsimta beigām. Ņemot vērā iepriekš minēto, Čehijas iestādēm ir ne tikai jānodrošina, ka pieņēmumi, kas ir sākotnējā piešķiršanas akta pamatā, ir ticami, bet arī tas, ka gadījumos, kad šie parametri ir jāatjaunina, tas tiek darīts paredzamā, pārredzamā, objektīvā un pārbaudāmā veidā.

(464) Čehijas iestādes ir iesniegušas pieņēmumus par dažādiem finanšu modeļa ieņēmumu un izmaksu ievaddatu parametriem, kā izklāstīts 3.6.6. iedaļā.

(465) Attiecībā uz tirgus cenu aplēsēm jāatzīmē, ka nav pieejamas nākotnes darījumu tirgus cenas pietiekami tālu nākotnē, lai aptvertu periodu pēc PL termiņa beigām. PL periodā novirzes no tirgus cenu prognozēm lielā mērā kompensē PL ietekme, kas pasargā *EDU II* no vidējo cenu novirzēm, tomēr to pašu nevar teikt par laikposmu pēc PL termiņa beigām. Čehija paļāvās uz *ČEZ* komerciālajiem pieņēmumiem par gada vidējo elektroenerģijas tirgus cenu attīstību Čehijā laikposmā no 2035. līdz 2050. gadam. Attiecībā uz laikposmu no 2051. līdz 2096. gadam, kas ietver periodu pēc PL termiņa beigām, lai aptvertu visu paredzamo elektrostacijas ekspluatācijas laiku, Čehijas iestādes pieņem, ka tirgus cenas pakāpeniski samazināsies ar nemainīgu likmi (..) % gadā, lai atspoguļotu prognozes, ka tirgus cenām ilgtermiņā būs tendence samazināties, jo sistēmā pieaugs AER īpatsvars. Bez inflācijas korekcijām pieņēmums par centrālā scenārija tirgus cenu sākas no (..) EUR par MWh 2036. gadā, samazinās līdz (..) EUR par MWh 2050. gadā un pakāpeniski turpina samazināties līdz (..) EUR par MWh 2076. gadā un (..) EUR par MWh 2096. gadā.

(466) Komisija nevar droši prognozēt, vai tirgū patiešām būs šādas cenas. 2016. gada ietekmes novērtējumā, kas pievienots pārstrādātajai Elektroenerģijas regulai (ES) 2019/943, tika norādīts, ka "2050. gadā tiek prognozēts, ka AER E īpatsvars sasniegs 60 %. Šajā gadījumā starpība starp bāzes slodzes un maksimālās slodzes cenām ievērojami palielinās, galvenokārt tāpēc, ka bāzes slodzes cenas ir zemākas nekā iepriekšējos periodos. Lai gan vidējās nākamās dienas tirgus cenas saglabājas augstas visā prognožu periodā, paredzams, ka elektroenerģijas ražošana termoelektrostacijās lielākajā daļā gada stundu joprojām nodrošinās marginālās jaudas (tādējādi nosakot nākamās dienas tirgus cenu)." ([187]) Saskaņā ar šiem pieņēmumiem ietekmes novērtējuma modelī tika prognozēts, ka vidējās nākamās

([187]) 6.2.6.4. iedaļa "Vairumtirdzniecības cenu līmenis un svārstīgums", Komisijas dienestu darba dokuments "Ietekmes novērtējums, kas pievienots priekšlikumam Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz elektroenerģijas iekšējo tirgu (pārstrādāta redakcija)" SWD(2016) 410 final – 2016/0379, 2016. gada 30. novembris.

dienas tirgus cenas ES pieaugs no 74 EUR/MWh 2020. gadā līdz 118 EUR/MWh 2035. gadā un pēc tam saglabāsies relatīvi nemainīgas, proti, 2050. gadā tās būs 122 EUR/MWh. Tādējādi, pamatojoties uz 2016. gada novērtējumu, prognoze par lēnu cenu kritumu no 2036. gada nebūtu saskaņota ar Komisijas veiktajiem pētījumiem.

(467) Tomēr ieceru vēriens attiecībā uz atjaunīgo energoresursu īpatsvaru kopš tā laika ir ievērojami palielinājies. Atjaunojamo energoresursu direktīvā, kas tika pieņemta 2018. gadā un tādējādi sagatavota līdztekus iepriekš minētajam ietekmes novērtējumam, bija noteikts mērķrādītājs panākt, ka līdz 2030. gadam atjaunīgo energoresursu enerģijas īpatsvars enerģijas galapatēriņā ir 30 %. Pārskatītajā Atjaunīgo energoresursu direktīvā, kas pieņemta 2023. gadā, ES saistošais atjaunīgās enerģijas mērķrādītājs 2030. gadam ir palielināts līdz vismaz 42,5 % ar mērķi sasniegt 45 %. Eiropas Klimata aktā ([188]) ir noteikts, ka ne vēlāk kā līdz 2050. gadam Savienībā tiek līdzsvarots Savienības tiesību aktos reglamentētais Savienības mēroga siltumnīcefekta gāzu emisijas un piesaistes apjoms, un tas nozīmē, ka līdz minētajam termiņam tiek panākts emisiju neto nulles līmenis, un pēc tam Savienība cenšas panākt negatīvu emisijas bilanci. Šis lielākais ieceru vēriens saistībā ar elektroenerģijas ražošanu no atjaunīgajiem energoresursiem, lielākoties ražojot ar zemām robežizmaksām, un dekarbonizācijas mērķi nozīmē, ka 2016. gada novērtējuma pamatā esošo pieņēmumu, ka "elektroenerģijas ražošana termoelektrostacijās lielākajā daļā gada stundu joprojām nodrošinās marginālās jaudas (tādējādi nosakot nākamās dienas tirgus cenu)", attiecībā uz 2050. gada prognozi jau nevar uzskatīt par pašsaprotamu. Lai gan nevar izslēgt, ka elektroenerģijas ražošanai ar augstām robežizmaksām joprojām ir liela nozīme (piemēram, izmantojot oglekļa uztveršanas un uzglabāšanas tehnoloģiju vai izmantojot mazoglekļa degvielas, piemēram, ūdeņradi), citos scenārijos var ticami prognozēt, ka liela daļa stundu būs ar ļoti zemām robežizmaksām. Patiesi, šāda tendence jau tiek īslaicīgi novērota dažās Savienības elektroenerģijas tirgus daļās ([189]). Ja izņēmuma kārtā tas notiek jau tagad, periodos ar augstu atjaunīgās enerģijas ražošanas apjomu un zemu pieprasījumu, to var uzskatīt par vienu no vairākiem iespējamiem scenārijiem laikposmam pēc PL termiņa beigām, proti, sākot no 2078. gada. Tomēr Čehijas iestādes neapgalvo, ka pēc PL termiņa beigām elektroenerģijas cenas vidēji tiek pieņemtas kā tuvas nullei. Tā vietā tiek pieņemts, ka vidējās cenas lēnām samazināsies ([190]), 2096. gadā sasniedzot vidēji (..) EUR/MWh.

(468) Lai pierādītu dažādu cenu pieņēmumu ietekmi uz modeli, Čehijas iestādes finanšu modelī ir iesniegušas cenu jutīguma analīzes, izmantojot papildu scenārijus, kuros pieņemtas nemainīgas gada vidējās tirgus cenas prognozes, kas svārstās no −10 EUR par MWh līdz 150 EUR par MWh. Scenārijos, kuros tirgus cenas ir −10 EUR par MWh, 10 EUR par MWh un 20 EUR par MWh, tās paredz, ka pēc PL termiņa beigām elektrostacija tiks slēgta, jo ieņēmumi būtu mazāki par pamatdarbības izmaksām. Šādā situācijā nepastāv pārkompensācijas risks. Savukārt, ja elektroenerģijas cenas būtu ievērojami augstākas, nekā tika pieņemts, tas izraisītu IAL pieaugumu. Tomēr, ja IAL palielinās virs mērķa likmes [9–11] %, piemēro peļņas sadales mehānismu, saskaņā ar kuru valsts atgūst 40 % no *EDU II* gūtās papildu peļņas. Tādējādi, ja elektroenerģijas cenas visā elektrostacijas ekspluatācijas laikā būtu 150 EUR/MWh, pašu kapitāla IAL visā projekta darbības laikā būtu (..) % pirms peļņas sadales mehānisma piemērošanas un (..) % pēc peļņas sadales. Tas nodrošina, ka pat tad, ja elektroenerģijas cenas ir ievērojami augstākas, nekā gaidīts, jebkāds pārkompensācijas risks ir ierobežots.

(469) Tādēļ, pamatojoties uz iepriekš minētajiem apsvērumiem, pieņēmumi par elektroenerģijas cenām tādējādi ir ticami, un peļņas sadales mehānisma piemērošana jebkādiem virsieņēmumiem no augstākām elektroenerģijas cenām, īpaši pēc PL perioda, šajā ziņā nodrošina samērīgumu.

(470) Citi galvenie pieņēmumi (it īpaši par būvniecības izmaksām un pieejamību) ir balstīti uz pieredzi citos projektos un tehnoloģiju nodrošinātāju tehnisko iespēju aprakstiem. Ja pamatscenārijā izmantotie pieņēmumi izrādītos pārāk optimistiski, tas varētu radīt vai nu stabilu IAL (ja izmaksu pieaugums ir attaisnots ar leģitīmu pamatu, tādējādi neietekmējot IAL), vai arī samazināt IAL. Pamatojoties uz sniegto informāciju par pieredzi citos nesenos

([188]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1119 (2021. gada 30. jūnijs), ar ko izveido klimatneitralitātes panākšanas satvaru un groza Regulas (EK) Nr. 401/2009 un (ES) 2018/1999 ("Eiropas Klimata akts") (OV L 243, 9.7.2021., 1. lpp.).

([189]) Piemēram, elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas nākamās dienas tirgū Ibērijas pussalā bija zemākas par 10 EUR/MWh 63 % no stundām trīs nedēļu periodā no 2024. gada 26. februāra līdz 17. martam; Avots: *ENTSO-E* pārredzamības platforma.

([190]) Lēnais kritums par [1–2] % gadā 2020. gada cenās nominālā izteiksmē ir pārkompensēts ar pieņemto inflāciju 2 % apmērā, tātad tiek pieņemts, ka nominālajās vērtībās cenas šajā periodā lēni palielināsies.

kodolenerģētikas projektos, Čehijas iestādes ir sniegušas pietiekamu pamatojumu, lai uzskatītu, ka ievērojams izmaksu samazinājums ir maz ticams. Pat tad, ja šāda izmaksu samazinājuma rezultātā palielinātos IAL, to ierobežotu peļņas sadales mehānisms. Lai gan pastāv ievērojams risks, ka izmaksas var palielināties vairāk, nekā paredzēts pamatscenārijā, tas neradītu pārkompensāciju.

(471) Attiecībā uz finansēšanas izmaksām prognozes ir daudz uzticamākas nekā attiecībā uz tehniskajiem elementiem. Tā pamatā ir skaidri definētas finansēšanas izmaksas saskaņā ar AFP. Pieņēmumiem par privāto refinansēšanu var būt neliela ietekme uz IAL, bet to pamatā ir AFP likmes papildinājumi. Pamatojoties uz to, pieņēmumi par finansēšanas izmaksām ir pietiekami ticami.

(472) Lai aprēķinātu norunas cenu, kas nepieciešama, lai sasniegtu pašu kapitāla IAL [9–11] % apmērā visā projekta darbības laikā, tiek izmantots 3.6.2. iedaļā aprakstītais finanšu modelis. Sākotnējā scenārijā (jeb pamatscenārijā) finanšu modelī kā ievaddati tiek izmantoti vairāki pieņēmumi, no kuriem daudzi tiks atjaunināti pēc ISCP līguma noslēgšanas. Kā aprakstīts iepriekš, Komisija uzskata, ka šie sākotnējie pieņēmumi ir ticami. Atjaunināšanas procesā izmanto pielikumā sniegto parametru sarakstu. Šajā izsmeļošajā sarakstā ir noteikts, kurus parametrus var atjaunināt un kuru rezultātā var veikt norunas cenas korekciju (gan augšupēju, gan lejupēju), lai saglabātu mērķa pašu kapitāla IAL. Tāpēc atjaunināšanas process ir pietiekami pārredzams un paredzams.

(473) Komisija ir novērtējusi finanšu modeļa funkcionalitāti un uzskata, ka ir lietderīgi aprēķināt minimālo norunas cenu, kas nepieciešama mērķa atdeves sasniegšanai, izmantojot vairākus ievaddatu mainīgos. Komisija ir pārliecinājusies, ka finanšu modelī ir ņemti vērā sākotnējie pieņēmumi, tajā skaitā sekošanas slodzei funkcionalitāte, kā aprakstīts 149. apsvērumā, lai aplēstu sākotnējo norunas cenu [65–80] EUR apmērā, sasniedzot mērķa atdevi [9–11] % līmenī.

(474) Komisija ir arī pārbaudījusi, ka finanšu modelī var ņemt vērā virkni pieņēmumu (scenāriju) attiecībā uz ievaddatu mainīgajiem un ka finanšu modelī aplēstā pašu kapitāla IAL attiecīgi mainās. Turklāt Komisija ir pārliecinājusies, ka finanšu modeli var izmantot, lai noteiktu nepieciešamo norunas cenu, kas nepieciešama mērķa atdeves sasniegšanai saskaņā ar šiem dažādajiem scenārijiem.

(475) Tāpēc Komisija secina, ka projekta finanšu modelis, tajā skaitā tā darbība un pamatā esošie pieņēmumi, tādējādi ir ticams un piemērots, lai nodrošinātu ierosināto projekta mērķa atdevi.

8.3.3.5.3. Atdeves likmes salīdzinošā vērtēšana

8.3.3.5.3.1. Ievads

(476) Šajā iedaļā Komisija aplūko savu novērtējumu par *EDU II* investīciju atdeves likmi (PKA). Lai nodrošinātu valsts atbalsta pasākuma samērīgumu un izvairītos no pārkompensācijas, valsts atbalsta pasākumam ir jānodrošina minimālā atdeves likme, lai labuma guvējs investētu *EDU II*. Citiem vārdiem sakot, minimālā likme, kas novērš projekta finansējuma deficītu. Finansējuma deficītu definē kā starpību starp faktiskā scenārija un hipotētiskā scenārija neto pašreizējo vērtību (NPV). Tas arī atspoguļo gan minimālo valsts atbalsta summu, kas nepieciešama, lai pasākums stimulētu uzņēmumu, gan maksimālo valsts atbalsta summu, kas joprojām ir samērīga investīciju stimulēšanai.

(477) Finansējuma deficīta jēdziens ir dziļi iesakņojies parasto uzņēmējdarbības lēmumu pieņemšanā. Kad uzņēmumi, kas ir vērsti uz maksimālas peļņas gūšanu, lemj, vai īstenot kādu projektu, tie novērtē attiecīgā projekta radīto vērtību, salīdzinot to ar alternatīviem rīcības virzieniem, un izvēlas to, no kura sagaidāmā atdeve ir vislielākā. Tādējādi, lai uzņēmumi būtu gatavi īstenot projektu, kas nav projekts ar vislielāko sagaidāmo atdevi, tos var būt nepieciešams stimulēt ar valsts atbalstu, kas sedz finansējuma deficītu.

(478) Šajā gadījumā faktiskais scenārijs ir investīcijas *EDU II* projektā, savukārt hipotētiskais scenārijs ir investīciju neveikšana. Čehijas finanšu modelis sniedz *EDU II* projekta paredzamo vērtību novērtēšanas datumā, proti, 2023. gada 31. decembrī, diskontējot pozitīvās un negatīvās naudas plūsmas, ko projekts saskaņā ar aplēsēm radīs visā tā darbības laikā. Čehijas finanšu modelis faktiskajam scenārijam (t. i., investīciju veikšana *EDU II*) liecina, ka ierosināto valsts atbalsta pasākumu rezultātā faktiskā scenārija NPV ir vienāda ar nulli, un šādi valsts atbalsta pasākumi ir veidoti tā, lai to panāktu (t. i., pirkuma līguma norunas cena tiek aprēķināta tā, lai projekta NPV, ieskaitot atbalstu, būtu nulle). Šajā gadījumā hipotētiskais scenārijs ir investīciju neveikšana (t. i., hipotētisko investīciju NPV ir nulle). Tas, ka faktiskā scenārija, ieskaitot ierosināto valsts atbalstu, NPV un hipotētiskā scenārija NPV ir vienādas, nozīmē, ka ierosinātie valsts atbalsta pasākumi novērš finansējuma deficītu, stimulējot investēt *EDU II*, taču vienlaikus neradot pārkompensāciju ([191]).

(479) Faktiskā scenārija nulles NPV (no *EDU II* investīciju apjoma, kas iegūts, iekļaujot valsts atbalsta pasākumus) nozīmē, ka projekta *WACC* jeb kapitāla izmaksas un projekta iekšējā atdeves likme (projekta IAL) jeb projekta atdeve ir vienādas. *WACC* ir pašu kapitāla izmaksu (*CoE*) un parāda izmaksu (*CoD*) vidējā svērtā vērtība, kā izklāstīts 3.6.5. iedaļā. Tādējādi, nosakot projekta atdeves likmi, tiek ņemta vērā visa kapitāla struktūra, ko izmanto projekta finansēšanai, t. i., akcionāru nodrošinātais pašu kapitāls un aizdevēju nodrošinātais parāda kapitāls.

(480) *EDU II* lietā Komisija koncentrējās uz mērķa PKA novērtējumu. Tas ir tāpēc, ka šajā gadījumā pašu kapitālu nodrošina *ČEZ*, savukārt parāda kapitālu nodrošina valsts (AFP) ar subsidētu procentu likmi (sk. 3.7. iedaļu). Parāda kapitāls jeb aizdevums ar subsidētu likmi un cenu starpības līgums, izmantojot norunas cenu, ir pasākumi, kas novērš *EDU II* projekta finansējuma deficītu. Tādējādi, nosakot *CoE* samērīgumu, tiek nodrošināta kopējā valsts atbalsta samērīgums.

(481) *CoE* aplēses mērķis ir novērtēt, vai akcionāru peļņa ir samērīga. Ņemot vērā AFP *CoD*, tiklīdz mērķa PKA ir atzīta par samērīgu, cenu starpības līgumā noteikto norunas cenu pielāgo tā, lai kopējais valsts atbalsts novērstu finansējuma deficītu, t. i., radītu nulles NPV faktiskajā scenārijā ([192]). Citiem vārdiem sakot, valsts atbalsta samērīgums tiek nodrošināts, precizējot norunas cenu, ņemot vērā subsidēto *CoD* un samērīgu PKA. Šo iemeslu dēļ atlikušajā šīs iedaļas daļā Komisija galveno uzmanību pievērš mērķa PKA samērīguma novērtēšanu.

8.3.3.5.3.2. Novērtējums

8.3.3.5.3.2.1. Atsevišķa lielo projektu riska piemaksa

(482) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda šaubas par Čehijas ierosinātā mērķa PKA samērīgumu un jo īpaši par nepieciešamību papildus pamata atdeves likmei iekļaut atsevišķu lielo projektu riska piemaksa (“ALPRP”) 3–3,5 % apmērā ([193]).

(483) Attiecībā uz ALPRP Čehija apgalvoja, ka KES ir konkrētas unikālas iezīmes un riski salīdzinājumā ar citiem elektroenerģijas ražošanas projektiem, kas ir jāņem vērā, iekļaujot ALPRP no *CAPM* atvasinātā PKA. Saskaņā ar Čehijas aplēsēm šie riski, kas nav ietverti beta koeficienta aplēsēs par diversificētiem energopakalpojumiem, kuri iesaistīti tradicionālākos ražošanas veidos un regulētos tīkla uzņēmumos, veidotu 3–3,5 % ([194]).

([191]) Hipotētiskā scenārija nulles NPV nozīmē, ka šajā scenārijā uzņēmums ir gatavs turpināt projektu, kas nodrošina kapitāla atdevi, kura ir tāda pati kā minētā kapitāla izmaksas (t. i., *WACC* = projekta IAL). Tādējādi, ņemot vērā, ka šajā gadījumā finansējuma deficīts ir vienāds ar faktiskā scenārija NPV, tas, ka valsts atbalsts nodrošina, ka faktiskā NPV ir nulle, nozīmē pieņemt, ka arī faktiskajā scenārijā *WACC* ir vienāda ar projekta IAL, līdzīgi kā hipotētiskajā scenārijā.

([192]) Ar diskonta likmi jeb *WACC*, kas atspoguļo attiecīgo *CoD* un *CoE*.

([193]) Lēmums par procedūras sākšanu, 67. apsvērums.

([194]) Lēmums par procedūras sākšanu, 69. apsvērums.

(484) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija apšaubīja ALPRP nepieciešamību, ņemot vērā trīs atbalsta pasākumus, kas bija ierosināti, lai novērstu ar KES saistītos riskus. Komisija apgalvoja, ka riski, kas ieguldītājam rodas pēc tam, kad ir ņemta vērā aizsardzība, ko nodrošina PL, AFP un īstenošanas līgums, ir atspoguļoti no *CAPM* atvasinātajā PKA, un tāpēc tai bija šaubas par papildu riska piemaksas nepieciešamību ([195]).

(485) Pēc lēmuma par procedūras sākšanu Čehija 2023. gada 25. septembrī iesniedza dokumentu, kura mērķis ir atbalstīt ALPRP iekļaušanu ([196]). Komisija norāda, ka Čehijas sniegtās literatūras atsauces tās iesniegtajā dokumentācijā ([197]) neatbalsta šādas piemaksas iekļaušanu, ja ir paredzēta valsts iejaukšanās. Tas ir tāpēc, ka valsts atbalsts novērš vajadzību pēc lielākas atlīdzības, novēršot vismaz daļu no riskiem, kas citādi būtu raksturīgi investīciju projektiem kodolenerģētikas jomā. Turklāt ALPRP netika ņemta vērā ne *Hinkley Point C*, ne *Paks II* projektā ([198]). Tādējādi Komisija secina, ka ALPRP pievienošana aplēstajam *CoE* diapazonam šajā gadījumā nebūtu samērīga.

(486) Izmeklēšanas gaitā Čehijas iestādes piekrita, ka *CoE* aprēķinā netiks ņemta vērā ALPRP. Tādējādi tiek kliedētas lēmumā par procedūras sākšanu paustās šaubas par ALPRP iekļaušanu.

8.3.3.5.3.2.2. Pašu kapitāla atdeves mērķa likme

(487) Šajā iedaļā Komisija novērtē, vai mērķa PKA [9–11] % apmērā ir samērīga. Lai to izdarītu, Komisija salīdzina Čehijas mērķa PKA ar tirgū balstītu *CoE* diapazonu. Mērķa PKA, kas ir augstāka par šo diapazonu, nozīmē nesamērīgi lielu atdevi, savukārt mērķa PKA, kas ir zemāka par šo diapazonu, nozīmē nesamērīgi mazu atdevi (t. i., atdevi, ko nepieņemtu tirgus ieguldītājs).

(488) Lai aplēstu šo tirgū balstīto *CoE* diapazonu, Komisija izmanto *CAPM* standarta pieeju ([199]), saskaņā ar kuru teorētisko *CoE* vai *CoE* diapazonu iegūst, aplēšot katru no *CoE* komponentiem, pamatojoties uz tirgus datiem. Turklāt Komisija savu analīzi salīdzina, atvasināto *CoE* diapazonu salīdzinot ar šādu pašu diapazonu nozarēs, kuras ir pielīdzināmas ar kodolnozarei un tādējādi arī *EDU II*.

(489) Kad ir aplēsts *CoE* diapazons, Komisija izdara secinājumu par mērķa PKA samērīgumu. Visbeidzot, Komisija novērtē, kā mērķa PKA mainītos izmaksu un grafika izmaiņu gadījumā.

8.3.3.5.3.3. *CoE* aplēse

(490) Šajā iedaļā Komisija aplēš savu pamata *CoE*, kā arī *CoE* diapazonu. *CoE* diapazonu nosaka, identificējot "zema līmeņa" scenāriju un "augsta līmeņa" scenāriju. Attiecībā uz katru *CoE* parametru Komisija izskaidro Čehijas pieņēmumu pieņemšanas vai atspēkošanas iemeslus un sniedz kritērijus, pamatojoties uz plaši atzītiem avotiem.

(491) Metodika, ko Komisija izmanto *CoE* aplēsēm, balstās uz standarta *CAPM* formulu, ko izmanto arī Čehija un kas aprakstīta 3.6.5.1. iedaļā. Tālāk paskaidrots, kā Komisija aplēsa *CoE* parametrus.

(492) Attiecībā uz *RfR* Komisija norāda, ka Čehija ir aplēsusi to diapazonu, pamatojoties uz divu gadu un 20 gadu vidējiem Euro 30Y valsts obligāciju, Vācijas 30Y valsts obligāciju un Eiropas AAA 10+Y uzņēmumu obligāciju vidējiem rādītājiem un pēc tam pieskaitot piemaksu, lai šos vidējos rādītājus pārvērstu Čehijas *RfR* diapazonā ([200]). Komisija uzskata, ka ir lietderīgāk neņemt vērā uzņēmumu obligācijas kā *RfR* aizstājējvērtības, jo tās nevar uzskatīt par

([195]) Lēmums par procedūras sākšanu, 207. apsvērums.
([196]) Sk. Čehijas 2023. gada 25. septembrī iesniegto informāciju.
([197]) Sk. Čehijas 2023. gada 25. septembrī iesniegto informāciju, 15. tabulu "Riska piemaksu pētījumi".
([198]) Lēmums *Paks II* lietā, 258. punkts. Lēmumā *Hinkley Point C* lietā ALPRP vai līdzīga veida piemaksa nav minēta.
([199]) Šīs pieejas pamatā ir Harisa-Pringla formula, un tā ir aprakstīta 3.6.5. iedaļā.
([200]) Sīkāku informāciju sk. 3.6.5.1. iedaļā.

bezriska obligācijām. Turklāt Komisija uzskata, ka ir lietderīgāk aplūkot vienlaicīgos 6 un 12 mēnešu datus, nevis divu vai 20 gadu datus ([201]). Tādēļ Komisija aplēsa *RfR*, ņemot Vācijas un eurozonas AAA 30Y valsts obligāciju ienesīgumu 6 mēnešu periodā, kas sākas 2023. gada jūlijā, un 12 mēnešu periodā, kas sākas 2023. gada janvārī. Šie vidējie rādītāji ir attiecīgi 2,72 % un 2,55 % ([202]). Pieskaitot šiem *RfR* 0,6 % riska piemaksu ([203]), Komisija iegūst koriģētu *RfR* diapazonu 3,09–3,26 % apmērā. Piesardzības labad Komisija pieņem Čehijas 2,3 % pieņēmumu tās zema līmeņa scenārijā, 2,72 % pieņēmumu pamatscenārijā un 3,26 % pieņēmumu tās augsta līmeņa scenārijā. Tādējādi Komisijas *RfR* diapazons ir robežās no 2,30 līdz 3,26 % salīdzinājumā ar Čehijas [2–5] %.

(493) Attiecībā uz tirgus riska piemaksu Čehija, pamatojoties uz *A. Damodaran* un *P. Fernandez* datubāzu datiem, pieņem, ka tās diapazons ir no [5 līdz 7] %, kā izklāstīts 3.6.5.1. iedaļā. Šīs datubāzes ir plaši atzītas un tiek izmantotas finanšu un uzņēmējdarbības vidē. Komisija uzskata, ka šie avoti ir ticami, un savā zema līmeņa scenārijā pieņem *A. Damodaran* datu vidējo rādītāju (5,6 % ([204])), bet savā augsta līmeņa scenārijā – Čehijas konservatīvo rādītāju (6,3 % ([205])). Savā pamatscenārijā Komisija izmanto konservatīvu vērtību (6,1 %), kas ir *A. Damodaran* un *P. Fernandez* datu vienkāršs vidējais rādītājs ([206]).

(494) Attiecībā uz aktīvu beta koeficientu Komisija novērtēja Čehijas ierosināto metodiku, kuras pamatā ir līdzīgu operatoru beta koeficientu vidējā svērtā vērtība, un šādi iegūta beta koeficienta vērtība ir (..) ([207]). Komisija konstatēja, ka šī metodika atbilst plaši atzītām metodikām. ([208]) Komisija uzskata, ka šis skaitlis ir konservatīvs, ja to salīdzina ar nozares informāciju, ko sniedza *A. Damodaran*, kurš lēš, ka elektroenerģijas uzņēmumu izlasē vidējais aktīvu beta koeficients ir 0,54 ([209]). Komisija savā augsta līmeņa scenārijā pieņem, ka Čehijas beta koeficienta vērtība ir 0,54. Tomēr piesardzības labad Komisija savā pamatscenārijā un zema līmeņa scenārijā pieņem, ka beta koeficienta vērtība ir 0,51, nevis Čehijas norādītā vērtība (..) ([210]). Šis beta koeficienta rezultāts ir konservatīvs novērtējums, kura pamatā ir Čehijas sniegtie dati ([211]) ([212]). Jānorāda, ka piesardzības labad Komisija pieņem

([201]) Tas atbilst arī pieejai, ko Komisija izmantoja lēmumā *Paks II* lietā.

([202]) Attiecībā uz eurozonas AAA 30Y valsts obligāciju ienesīgumu dati ir iegūti no ECB datu portāla: tūlītējās cenas ienesīguma līkne, 30 gadu termiņš – valsts obligācija, nominālā vērtība, visi emitenti, kuru reitings ir AAA – eurozona (https://data.ecb.europa.eu/data/datasets/YC/YC.B.U2.EUR.4F.G_N_A.SV_C_YM.SR_30Y). Vācijas 30Y valsts obligāciju ienesīguma dati ir no *Deutsche Bundesbank* tīmekļa vietnes, pašreizējo 30 gadu federālo vērtspapīru dienas ienesīguma likme, laikrindas BBSSY.D.REN.EUR.A640.000000WT3030.A (Pašreizējo federālo vērtspapīru dienas ienesīguma likme | *Deutsche Bundesbank*).

([203]) Sīkāku informāciju sk. 3.6.5.1. iedaļā.

([204]) Sīkāku informāciju par to, kā šis skaitlis tiek aplēsts, sk. 65. zemsvītras piezīmē.

([205]) Šis skaitlis ir konservatīvs salīdzinājumā ar *P. Fernandez* jaunāko *MRP* apsekojumu, kas publicēts 2022. gada jūnijā un liecina, ka medianālā *MRP* ir 6,7 %. Sīkāku informāciju sk. 66. zemsvītras piezīmē.

([206]) *A. Damodaran* datu vidējā vērtība ir 5,6 %, bet *P. Fernandez* datu vidējā vērtība ir 6,7 %. Šī pieeja atbilst Komisijas pieejai, kas izklāstīta lēmumā *Paks II* lietā.

([207]) Sīkāku informāciju sk. 3.6.5.1. iedaļā.

([208]) Šo Čehijas izmantoto metodiku veido divu gadu regresijas beta koeficienta un piecu gadu regresijas beta koeficienta kombinācijas, izmantojot 2/3 pirmā un 1/3 otrā rādītāja svērumu. Beta koeficients = (2/3) divu gadu regresijas beta koeficients + (1/3) piecu gadu regresijas beta koeficients. Tā ir tā pati metode, ko izmanto prof. *A. Damodaran*, kā paskaidrots šeit: *Variables used in Data Set (nyu.edu)*.

([209]) Sk. prof. *A. Damodaran* tīmekļa vietni, dati par 2023. gadu, datne "betaEurope", nozare "power", kurā aktīvu beta koeficients, koriģēts attiecībā uz naudas līdzekļiem, ir 0,54.

([210]) Tas ir *EDU II* līdzīgo operatoru piecu gadu nedēļas regresijas beta koeficientu vienkāršs vidējais rādītājs. Piecu gadu regresijas beta koeficients ir konservatīvākais no abiem beta koeficientu kopumiem (otrais ir divu gadu nedēļas beta koeficients), ko beta koeficienta novērtējumā izmanto Čehija un *A. Damodaran*. Divu gadu nedēļas beta koeficientu vienkāršais vidējais rādītājs patiešām ir 0,55. Komisija arī norāda, ka 0,51 beta koeficients atbilst konservatīvai, nekoriģētai vidējai vērtībai saistībā ar naudas līdzekļiem no trīs šādu nozaru beta koeficientiem, ko var izmantot *EDU II* projekta salīdzinošai novērtēšanai: zaļie un atjaunīgie energoresursi, elektroenerģija un komunālie pakalpojumi (avots: prof. *A. Damodaran* tīmekļa vietne, datne "betaEurope").

([211]) Komisija, izmantojot to pašu paraugu, ko izmantoja Čehija, atrēķināja salīdzināmo uzņēmumu beta koeficientu sviras efektu, lai ņemtu vērā nodokļu ietekmi (savā pieņēmumā izmantojot *A. Damodaran* vispārējo nodokļu likmi 24,8 % apmērā, kā noteikts *A. Damodaran* datnē "betaEurope", kas sagatavota 2023. gada janvārī, betaEurope22.xls (live.com)). Tas atbilst Hamadas pieejai, kas aprakstīta 213. zemsvītras piezīmē, saskaņā ar kuru beta koeficienta aprēķinā ņem vērā nodokļu ietekmi. Tas nozīmē, ka aktīvu beta koeficienta aplēse ir 0,595, izmantojot *A. Damodaran* pieeju, kas izskaidrota 69. un 208. zemsvītras piezīmē un ko veido līdzīgo operatoru divu gadu un piecu gadu nedēļas beta koeficientu vidējā svērtā vērtība. Piesardzības labad Komisija no izlases izslēdza *Nuclearelectrica*. To darot, kopējais aktīvu beta koeficients ir 0,516.

([212]) Šis pieņēmums atbilst arī pieņēmumiem saistībā ar *Paks II*.

Hamadas standarta pieeju ([213]) pašu kapitāla beta koeficienta aplēsei, nevis Harisa-Pringla pieeju ([214]), ko izmanto Čehija.

(495) Attiecībā uz kapitāla segumu Čehija pieņēma, ka šis rādītājs ir (..) % ([215]). Komisija norāda, ka (..) % ir projekta mērķa kapitāla segums ([216]), kā arī projekta vidējais kapitāla segums visā tā darbības laikā ([217]). Turklāt Komisija norāda, ka pēdējā pieejamajā pilnajā finanšu gadā ([218]) (..) % kapitāla segums ietilpst līdzīgo operatoru kapitāla seguma diapazonā, kā arī ir ievērojami konservatīvāks par 98 % kapitāla segumu, kura pamatā ir projekta kapitāla struktūra ([219]). Komisija arī norāda, ka (..) % kapitāla segums kopumā atbilst informācijai par šo nozari, ko sniedza *A. Damodaran*, kurš lēš, ka elektroenerģijas uzņēmumu vidējais kapitāla segums ir 61,2 % ([220]). Tādējādi Komisija savos trijos scenārijos pieņem, ka kapitāla segums ir (..) %.

8.3.3.5.3.3.1. Secinājums

(496) Komisijas secinājumi par *CoE* ir izklāstīti 10. tabulā parādīti trīs *CoE* scenāriji, kas izriet no trim pieņēmumu kopumiem: "zema līmeņa" scenārijs, "pamatscenārijs" un "augsta līmeņa" scenārijs.

10. tabula

Secinājumi saistībā ar *CoE*

Scenāriji	Zema līmeņa scenārijs	Pamatscenārijs ([1])	Augsta līmeņa scenārijs ([2])
Bezriska likme	2,3 %	2,7 %	3,3 %
Pašu kapitāla riska piemaksa	5,6 %	6,1 %	6,3 %
(Aktīvu) beta koeficients	0,51	0,51	0,54
Kapitāla segums (D/(D+E))	(..) %	(..) %	(..) %
CoE	(..) %	(..) %	(..) %
***CoE* diapazona viduspunkts**	**(..) %**		

([1]) Komisija norāda, ka, ja "pamatscenārijā" 6 mēnešu *RfR* 2,7 % apmērā tiek aizstāta ar 12 mēnešu *RfR* 2,5 % apmērā, tad joprojām tiek sasniegta mērķa pašu kapitāla atdeve [9–11] % apmērā.

([2]) Komisija norāda, ka, ja "augsta līmeņa" scenārijā *EDU II* mērķa kapitāla segums (..) % apmērā tiktu aizstāts ar *EDU II* līdzīgo operatoru vidējo mērķa segumu 56 % apmērā pēdējā pilnajā gadā, par kuru bija pieejami dati *Bloomberg* (t. i., 2022. gadā), tad *CoE* būtu (..) %. Tātad joprojām tiktu sasniegta mērķa pašu kapitāla atdeve [9–11] % apmērā.

Avots: Komisijas veiktā analīze.

([213]) Šīs pieejas pamatā ir Hamadas formula. Saskaņā ar šo pieeju procentu "nodokļa vairogs" (t. i., nodokļa samazinājums, kas izriet no pieļaujamā atskaitījuma no ienākumiem, kas apliekami ar nodokli) tiek izmantots beta koeficientu sviras efekta korekcijās, tādējādi samazinot pašu kapitāla beta koeficientu un attiecīgi samazinot PKA. Hamadas formula ir šāda: $\beta_L = \beta_U + \left[1 + \frac{D}{E}(1-T)\right]$, kur β_L ir pašu kapitāla beta koeficients, β_U ir aktīvu beta koeficients, D ir parāds, E ir pašu kapitāls, T ir nodokļa likme un $(1-T)$ ir "nodokļa vairogs". Tiek pieņemts, ka nodokļa likme ir vienāda ar 21 %, kas atbilst Čehijas finanšu modelim. Jāņem vērā, ka šajā formulā tiek pieņemts, ka parāda beta koeficienta vērtība ir nulle.

([214]) Sīkāku informāciju sk. 3.6.5.1. iedaļā un 57. zemsvītras piezīmē.

([215]) Tas ir projekta vidējais kapitāla segums visā līguma darbības laikā. Sīkāku informāciju sk. 3.6.5.1. iedaļā.

([216]) Sk. Čehijas 2024. gada 21. martā iesniegto informāciju.

([217]) Čehijas finanšu modelis.

([218]) *EDU II* līdzīgo operatoru sviras rādītājs pēdējā pilnajā gadā, par kuru *Bloomberg* bija pieejami dati (t. i., 2022. gads), svārstījās no 41,8 % līdz 75,6 %, to vidējā vērtība bija 56,3 %, un to 75. procentiles robežvērtība bija 68,4 %. Tādējādi mērķa kapitāla segums (..) % apmērā ir mazāks par 75. procentili.

([219]) (..) % rādītājs ir konservatīvs arī salīdzinājumā ar 67–78 % diapazonu, kura pamatā ir Čehijas iesniegtā "faktiskā kapitāla seguma" metodika, kas aprakstīta 3.6.5.1. iedaļas 76. zemsvītras piezīmē.

([220]) Sk. prof. *A. Damodaran* tīmekļa vietni, dati par 2023. gadu, datne "dbtfundEurope23", nozare "power".

(497) No Table 10. norādītajiem *CoE* parametriem izriet *CoE* diapazons no (..) % līdz (..) %, un vidējā vērtība ir (..) %, savukārt pamatscenārijā pieņemtā vērtība ir (..) %. Mērķa PKA [9–11] % robežās ietilpst šajā diapazonā un ir zemāka par šo trīs scenāriju vidējo rādītāju. Jāatzīmē, ka 8.3.3.5.3.2.1. iedaļā paskaidroto iemeslu dēļ šie skaitļi neietver ALPRP. Šie skaitļi ir līdzvērtīgi Čehijas *CoE* diapazonam no (..) līdz (..) un vidējam rādītājam (..), atskaitot ALPRP, kā aprakstīts 3.6.5.1. iedaļā.

(498) Šie *CoE* skaitļi ir piesardzīgi, jo vienīgais nozarei specifiskais parametrs šajā aprēķinā ir beta koeficients, ko iegūst no uzņēmumu grupas, kuri investē kodolenerģētikas nozarē, bet kuriem ir daudzveidīgs portfelis. Lai gan atbalsta pasākumi mazina būtiskus riskus, atsevišķi kodolenerģētikas projekti tomēr ir pakļauti ievērojamiem riskiem, no kuriem daudzi joprojām attiecas uz *EDU II*. Tas it īpaši ietver tādus riskus kā mazāka pieejamība, nekā gaidīts, būvniecības vai ekspluatācijas izmaksu pieaugums citu iemeslu dēļ, kas nav leģitīms pamats, būvniecības aizkavēšanās pēc līgumsaistību izpildes beigu datuma, neplānotas dīkstāves, it īpaši augstu cenu periodos, un risks, ka elektroenerģijas cenas pēc PL perioda beigām varētu būt ievērojami zemākas, nekā pašlaik gaidīts. Daudzus no šiem riskiem daļēji var mazināt uzņēmumi ar lielāku elektroenerģijas ražošanas aktīvu skaitu un citām darbībām enerģijas tirgū, un, ja šie riski šiem uzņēmumiem rodas, tie ietekmē tikai daļu no to darbības. *EDU II* ir atsevišķs kodolenerģētikas projekts, un tādējādi tas riskantāks nekā līdzi uzņēmumi ar daudzveidīgu portfeli.

(499) Turklāt Komisija, lai noteiktu nepieciešamo PKA, paļāvās uz *A. Damodaran* nozaru līmeņa *CoE* datubāzi ([221]). Lai to izdarītu, Komisija aplūkoja vidējo *CoE* tajās nozarēs, kas ir vistuvāk kodolenerģētikas nozarei, un ieguva vidējo *CoE* 10,21–10,26 % apmērā ([222]). *CoE* skaitļus, kas aprēķināti šīm nozarēm, var uzskatīt par piesardzīgām aplēsēm attiecībā uz kodolelektrostacijām, ņemot vērā, ka vienīgais nozarei raksturīgais parametrs ir beta koeficients, kā paskaidrots 498. punktā.

(500) Komisija izmantoja Čehijas sniegto finanšu modeli ([223]), lai novērtētu, kā būvniecības izmaksu un būvniecības laika izmaiņu rezultātā mainītos pašu kapitāla IAL (vai mērķa pašu kapitāls) ([224]).

— Komisija konstatēja, ka, piemērojot scenāriju, kas paredz 10 % izmaksu pārsniegumu, ko izraisa neleģitīms pamats, pašu kapitāla IAL samazinās līdz (..) %. Ņemot vērā kodolrūpniecības neseno vēsturi, tas ir ticams scenārijs ([225]). Ja tā vietā faktiskās izmaksas būtu par 10 % zemākas, nekā gaidīts, pašu kapitāla IAL palielinātos līdz (..) %. Tomēr tas ir maz ticams scenārijs kodolrūpniecībā.

— Turklāt Komisija konstatēja, ka gadījumā, ka būvniecība aizkavētos piecus gadus, pašu kapitāla IAL būtu (..) %, savukārt, ja būvniecība tiktu pabeigta piecus gadus ātrāk, pašu kapitāla IAL būtu (..) %. Ņemot vērā nozares vēsturi, būvniecības aizkavēšanās ir reālistisks scenārijs, savukārt būvniecības perioda saīsināšana ir nereāla.

(501) Tādējādi, pamatojoties uz šiem jutīguma aspektiem, Komisija konstatēja, ka pašu kapitāla IAL diapazons ir robežās no (..) % līdz (..) % ar vidējo rādītāju (..) %. Šis diapazons nekad nav lielāks par *CoE* diapazonu no (..) % līdz (..) % un vidēji ir zemāks par prasīto atdeves likmi [9–11] % apmērā, un tādējādi nodrošina valsts atbalsta pasākumu samērīgumu.

([221]) Valstij raksturīgos *WACC* rādītājus, kas attiecas uz 2023. gadu, skatīt sadaļā "Data" > "Archived data" > "Cost of capital by industry" > "Europe" > "1/23" vietnē http://pages.stern.nyu.edu/~adamodar/. Šī datubāze ir daļa no globālas datubāzes, un tajā ir iekļautas arī Eiropas valstis (kas apzīmētas kā "Western Europe"). Tomēr valstis ir grupētas sīkāk, un Čehija ir daļa no apakšgrupas "Developed Europe"; sk. cilnes "Global alphabetical" un "Europe by industry", datne http://www.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/indname.xls.

([222]) Šīs nozares ir "Zaļie un atjaunīgie energoresursi", "Elektroenerģija" un "Komunālie pakalpojumi (vispārīgi)". *CoE* zaļo un atjaunīgo energoresursu nozarē ir 10,65 %, elektroenerģijas nozarē – 9,98 % un komunālo pakalpojumu (vispārīgi) nozarē – 10,01 %. Šo rādītāju vienkāršais vidējais rādītājs ir 10,21 %, bet vidējais svērtais rādītājs (kur svērums ir izlasē iekļauto uzņēmumu skaits) ir 10,26 %. Sk. *A. Damodaran*, 2023. gada janvāris, datne "waccEurope".

([223]) Čehijas finanšu modelis.

([224]) Lai izvērtētu šos jutīguma aspektus, Komisija nemainīja nevienu no pārējiem pieņēmumiem, arī ne norunas cenu.

([225]) Sk. 8.3.3.3. iedaļu.

8.3.3.5.4. *ČEZ* kā projekta virzītāja izraudzīšanās

(502) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda šaubas par to, vai *ČEZ* būtu visefektīvākais operators, un jo īpaši vēlējās zināt, vai atklāta projekta virzītāja atlases procedūra nebūtu samazinājusi projekta īstenošanai nepieciešamo atbalstu.

(503) Pirmkārt, piezīmēs par lēmumu par procedūras sākšanu gan Čehija, gan *ČEZ* apgalvoja, ka, izraugoties *ČEZ* par projekta virzītāju, ir panākts būtisks izmaksu un laika ietaupījums. Konkrētāk, Čehija norādīja, ka, izraugoties *ČEZ*, tiek novērstas papildu izmaksas aptuveni [200–700] miljonu EUR apmērā (sk. 254. apsvērumu). Tāpat *ČEZ* norādīja, ka tā izraudzīšanās par projekta virzītāju potenciāli samazināja projekta izmaksas par aptuveni [200–700] miljoniem EUR salīdzinājumā ar jaunas KES būvniecību, ko veiktu kāds cits operators (sk. 339. apsvērumu). Komisija uzskata, ka minētie izmaksu ietaupījumi, ko veido iegādātās vietas vērtība un izmaksas saistībā ar licencēšanas un attīstīšanas darbībām, ko jau veicis *ČEZ*, šķiet ticami un uz tiem neattiecas projekta kapitālizdevumu aplēses, tādējādi samazinot projektam piešķiramā atbalsta summu salīdzinājumā ar situāciju, ja notiktu atklāta atlase. Pamatojoties uz to, atlīdzības formula un pārkompensācijas novēršanas mehānisms (sk. 8.3.3.5.1.–8.3.3.5.3. iedaļu) nodrošina, ka atbalsts ir ierobežots līdz nepieciešamajam minimumam.

(504) Otrkārt, projekta vispārējai struktūrai un risku sadalījumam starp labuma guvēju un valsti, kā arī atbalsta pasākumu stimulu struktūrai būtu jānodrošina, ka būvniecības un ekspluatācijas izmaksas tiek samazinātas līdz minimumam. Lai gan atbalsta pasākumi mazina daudzus riskus, *EDU II* joprojām ir pakļauta būvniecības un ekspluatācijas izmaksu pieauguma riskiem, kas nav saistīti ar leģitīmu pamatu vai būvniecības aizkavēšanos pēc līgumsaistību izpildes beigu datuma, un tas ir stimuls samazināt izmaksas un kavējumus. Projekta būvniecības un attīstīšanas fāzē *ČEZ* kopējais maksimālais iespējamais pašu kapitāls, kas paredzēts izmaksu pārsnieguma finansēšanai, būs 1,95 miljardi EUR (197. apsvērums). Turklāt, kā paskaidroja Čehija, finanšu modeļa ievaddatu vērtību atjaunināšanai nolūkā atspoguļot ISCP konkursa rezultātus, būtu jānodrošina, ka faktiskās būvniecības izmaksas, uz kuru pamata aprēķina PL norunas cenu, ir konkurētspējīgas, tādējādi finanšu modeļa pamatā esošajos izmaksu pieņēmumos novēršot iespējamas nepamatotas neparedzēto izdevumu rezerves (457. apsvērums). Visbeidzot, peļņas sadales mehānisms mudina *EDU II* censties īstenot papildu izmaksu samazinājumus un gūt lielāku peļņu, kas daļēji tiks dalīta ar valsti.

(505) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secina, ka projektam paredzētā atbalsta pasākumu kopums ietver nepieciešamos drošības pasākumus un stimulus, lai līdz minimumam samazinātu izmaksas un līdz ar to projektam nepieciešamo atbalsta summu, un uzskata, ka ir maz ticams, ka atklāta projekta virzītājam atlases procedūra būtu ļāvusi samazināt atbalsta summu.

8.3.3.6. Izvairīšanās no pārmērīgas negatīvas ietekmes uz konkurenci un tirdzniecību un samēra pārbaude

(506) Lai pasākums būtu saderīgs ar iekšējo tirgu, tā negatīvajai ietekmei, kas izpaužas kā konkurences izkropļojumi un ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm, jābūt ierobežotai, un atbalsta pozitīvajai ietekmei ir jāatsver šāda negatīva ietekme.

(507) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija uzskatīja, ka projekts varētu izkropļot konkurenci vairākos veidos.

(508) Pirmkārt, Komisija apšaubīja tehniskos un ekonomiskos iemeslus, uz kuru pamata *ČEZ* (kā vienīgais *EDU II* īpašnieks) tika izraudzīts par pasākuma labuma guvēju, ņemot vērā to, ka nebija konkursa vai atlases procesa. Konkrētāk, tobrīd nebija skaidrs, vai varētu būt bijuši citi, potenciāli efektīvāki operatori, kas vēlētos īstenot projektu ar mazāku atbalstu.

(509) Otrkārt, Komisija pauda bažas par to, ka pirkuma līguma noteikumi starp *EDU II* un ĪNDS izraisītu neefektīvu *EDU II* darbību un izkropļotu elektroenerģijas tirgus izdevīguma secību, izspiežot lētākas tehnoloģijas, piemēram, atjaunīgos enerģijas avotus.

(510) Treškārt, Komisija atsaucās uz *ČEZ* spēcīgo pozīciju Čehijas elektroenerģijas tirgū un pauda bažas par iespējamiem tirgus struktūras izkropļojumiem apspriežamā atbalsta pasākuma dēļ, piemēram, izspiežot alternatīvas investīcijas.

(511) Ceturtkārt, Komisija lēmuma par procedūras sākšanu pieņemšanas laikā nevarēja pilnībā izslēgt, ka *ČEZ* varētu izkropļot lejupējā tirgus darbību, ietekmējot tirgus cenu vai veicot cita veida stratēģisku rīcību, ko veicina lieli ražošanas apjomi, piemēram, jaudas aizturēšanu.

(512) Visbeidzot, Komisijai trūka pietiekami pamatotas informācijas, lai novērtētu ĪNDS ietekmi uz tirgu.

8.3.3.6.1.*ČEZ* kā projekta virzītāja izvēle ([226])

(513) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija norādīja, ka *ČEZ* tika izraudzīta par projekta virzītāju bez konkursa, atlases procesa vai publiska uzaicinājuma izteikt ieinteresētību, un vēlējās noskaidrot, uz kāda tehniskā un ekonomiskā pamata *ČEZ* tika izraudzīta. Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija pauda bažas par to, ka *ČEZ* kā projekta virzītāja izvēle varētu radīt iespējamu tirgus struktūras izkropļojumu.

(514) Pēc lēmuma par procedūras sākšanu Čehijas iestādes paskaidroja, ka tika apsvērti alternatīvi risinājumi projekta virzītāja lomai un *ČEZ* tika izvēlēta kā vēlamais risinājums (sk. 50.–59. apsvērumu).

(515) Čehijas iestādes arī norādīja, ka *ČEZ* kā projekta virzītājs ir vispiemērotākā izvēle, ņemot vērā tās spēju un stimulus īstenot projektu, enerģijas piegādes drošības apsvērumus, nacionālās drošības intereses un tehnoloģisko neitralitāti (sk. 247. apsvērumu).

(516) Turklāt Čehijas iestādes paskaidroja, ka *ČEZ* izvēle ļauj ievērojami uzlabot efektivitāti, novērš papildu izmaksas un neprasa atsevišķa objekta attīstīšanu. Tādējādi šī izvēle rada ievērojamas projekta īstenošanas priekšrocības laika ziņā, ko nevarētu nodrošināt ar alternatīvām struktūrām (sk. 248. apsvērumu).

(517) Čehijas iestādes projekta īstenošanas grafika priekšrocības skaidroja ar *ČEZ* līdz šim veiktajiem sagatavošanas darbiem. *ČEZ Group* ir ierosinātā KES objekta īpašniece. Būvobjektam nepieciešamās zemes iegādes process sākās 2008. gada aprīlī un noslēdzās 2021. gadā (249. apsvērums). Turklāt *ČEZ* veica priekšizpēti, kā arī licencēšanas un attīstīšanas darbības, kuru mērķis bija samazināt Čehijai projekta izstrādes laiku un izmaksas. Papildus tam 2021. gada sākumā *ČEZ* bija ieguvusi visas svarīgākās licences un atļaujas, kas vajadzīgas, lai virzītu projektu saskaņā ar projekta plānu (piemēram, kodoliekārtas izvietojuma licenci un IVN (250. apsvērums). Lai saņemtu kodoliekārtas izvietojuma licenci, parasti ir vajadzīgi 6–7 gadi, bet IVN ir nepieciešami 3–5 gadi.

(518) Turklāt Čehijas iestādes paskaidroja, ka *ČEZ* kā kodolelektrostacijas īpašniekam un operatoram ir padziļinātas zināšanas un izpratne par regulatīvajām prasībām, tajā skaitā licencēšanas prasībām, attiecībā uz jaunu KES un Čehijas tiesību aktiem (251. apsvērums). Piedevām *ČEZ* un *EDU II* ir vairāku starptautisku organizāciju locekles, un tādējādi tām ir piekļuve standartiem un procesiem, kurus atzīst un veicina regulatori visā pasaulē nepārtrauktu uzlabojumu veicināšanai (sk. 251. apsvērumu).

(519) Čehijas iestādes arī uzsvēra projekta lielo nozīmi Čehijas elektroapgādes drošībā nākotnē, it īpaši ņemot vērā ogļu elektrostaciju dezekspluatāciju. Konkrētāk, Čehijas iestādes paskaidroja, ka īsāks projekta attīstīšanas periods palīdzēs novērst prognozēto jaudas nepietiekamību. Cita projekta izstrāde citā vietā ievērojami ilgākā laikposmā nenodrošinātu sistēmas tūlītējās vajadzības piegādes drošības ziņā (sk. 252. apsvērumu).

([226]) Skaidrības labad saskaņā ar 8.3.3.5.4. iedaļu *ČEZ* izraudzīšanās par projekta virzītāju tika novērtēta saistībā ar tās ietekmi uz atbalsta samērīgumu. Šajā iedaļā *ČEZ* kā projekta virzītāja izraudzīšanās tiek novērtēta, ņemot vērā tās iespējamo nepamatoto negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību.

(520) Turklāt Čehija paskaidroja, ka, ja kāds alternatīvs projekta virzītājs iegādātos potenciāli piemērotu vietu kodolelektrostacijai Čehijas teritorijā, tas būtiski aizkavētu projekta īstenošanu salīdzinājumā ar *ČEZ*. Konkrētāk, Čehijas iestādes lēš, ka šajā hipotētiskajā scenārijā kavējumi būtu līdz pat 14 gadiem salīdzinājumā ar projekta grafiku. Hipotētiskajā scenārijā nevarētu izslēgt, ka vietas raksturojuma sagatavošanas vai plānošanas posmi, kas ir sekmīgi veikti attiecībā uz *EDU II*, radīs problēmas, tādējādi palielinot projekta attīstīšanas riskus un izmaksas. Jebkurā gadījumā Čehijas iestādes apgalvo, ka Eiropā nav pierādījumu par to, ka tehnoloģiski neitrāls, kodolenerģētikas jomā pieredzējis operators attīstītu KES ārpus savas valsts (sk. 253. apsvērumu) ([227]).

(521) Čehija arī norāda uz papildu izmaksām, kas rastos, ja projektu attīstītu projekta virzītājs, kas nav *ČEZ*. Čehija lēš, ka šīs izmaksas būtu vismaz [200–700] miljoni EUR (sk. 254. apsvērumu). Tāpat saskaņā ar *ČEZ* aplēsēm izmaksu ietaupījumi salīdzinājumā ar citiem operatoriem ir aptuveni [200–700] miljoni euro.

(522) Čehijas iestādes arī norādīja, ka *ČEZ* kā projekta virzītāja izvēle atbilda iepriekšējiem Komisijas novērtētajiem gadījumiem kodolenerģijas jomā, kuros projektu virzītāju atlase šo projektu specifikas dēļ netika veikta atklātā konkursā (sk. 255. apsvērumu).

(523) Čehija arī sniedza pierādījumus par *ČEZ* pieredzi KES būvniecībā un ekspluatācijā (sk. 256. apsvērumu).

(524) Turklāt papildus piegādes drošības un nacionālās drošības apsvērumiem Čehija uzsver finansiālās drošības perspektīvu, jo *ČEZ* gūst labumu no spēcīga valdības kredītreitinga (sk. 257. apsvērumu).

(525) Visbeidzot, Čehija norādīja, ka konkurss tāda projekta virzītāja atlasei, kas varētu būt cits uzņēmums, kas nav *ČEZ*, radītu būtiskus trūkumus. Būtībā Čehija norāda, ka šajā gadījumā konkurence šajā projekta līmenī nesniegtu nekādus rezultātus visefektīvākā operatora izvēlē. Norādot uz iepriekš minētajiem iemesliem, Čehija uzskata, ka citu pušu intereses pieprasīšana vai konkursa organizēšana neradītu nekādas priekšrocības konkurences ziņā, un tāpēc nebūtu iespējams atsvērt šā procesa negatīvās sekas, sevišķi saistībā ar kavēšanos un papildu izmaksām, kas rastos, kā arī drošības problēmām, kas saistītas ar jebkuru citu potenciālo kandidātu. Čehija arī norāda, ka nevienā projekta plānošanas posmā neviena trešā persona nav izteikusi sūdzības vai iebildumus saistībā ar *ČEZ* izraudzīšanos par projekta virzītāju.

(526) Turklāt un jo īpaši neviens konkurents vai kāda cita trešā persona nav paudusi bažas saistībā ar *ČEZ* kā projekta virzītāja izvēli. Savukārt dažas trešās personas skaidri norādīja, ka tās nepiekrīt Komisijas bažām par *ČEZ* izraudzīšanos bez konkursa vai apspriešanās, un uzskatīja, ka ir pilnībā pamatoti uzticēt valstij piederošam enerģētikas uzņēmumam pienākumu attīstīt jaunas KES būvniecību un ekspluatāciju (sk. 300.–301. punktu).

(527) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija uzskata, ka Čehijas un trešo personu oficiālās izmeklēšanas laikā izvirzītie argumenti pietiekami kliedē lēmumā par procedūras sākšanu paustās šaubas par *ČEZ* kā projekta virzītāja izraudzīšanos un iespējamiem tirgus struktūras izkropļojumiem. Komisija norāda, ka šāds vērtējums neskar jautājumu par to, vai turpmākiem kodolenerģētikas projektiem var būt vajadzīga atklātāka atlases procedūra, lai nodrošinātu, ka atbalsts ir ierobežots līdz nepieciešamajam minimumam.

(528) Visbeidzot, Komisija uzskata, ka *ČEZ* izraudzīšanās par projekta virzītāju, visticamāk, neradīs nepamatotus konkurences izkropļojumus, kā sīkāk paskaidrots 8.3.3.6.3. iedaļā. Turklāt oficiālās izmeklēšanas laikā neviens konkurents vai kāda cita trešā persona nenorādīja uz nepamatotiem konkurences izkropļojumiem, ko radītu *ČEZ* izraudzīšanās par projekta virzītāju.

([227]) Komisija norāda, ka, lai gan daudzas KES ekspluatē operatori, kuru juridiskā adrese ir investīciju veikšanas dalībvalstī, tas ne vienmēr tā ir (piemēram, attiecībā uz *EDF*, kas tika izraudzīts par operatoru Apvienotajā Karalistē).

8.3.3.6.2. Elektroenerģijas pirkuma līgums (EPL)

(529) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda bažas par to, ka starp *EDU II* un ĪNDS noslēgtā EPL noteikumi būtībā mazinātu stimulus, ko rada elektroenerģijas cenu svārstības (proti, ražot elektroenerģiju, kad tā ir visvairāk vajadzīga). Komisija norādīja, ka EPL noteiktā fiksētā cena varētu radīt stimulu *EDU II* saglabāt ražošanas tehnisko maksimumu arī tirgus apstākļos, kuros no sistēmas viedokļa efektīvāka būtu ražošanas apjoma samazināšana. Tas ir īpaši svarīgi, ņemot vērā jaunās KES 60 gadu ilgo ekspluatācijas laiku, jo nākotnē, kad ražošanas struktūrā būs lielāks atjaunīgo energoresursu īpatsvars un parasti ļoti zemas robežizmaksas, atkarībā no citām norisēm, piemēram, uzglabāšanas vai ūdeņraža ražošanas, varētu palielināties cenu svārstīgums, tai skaitā zemu vai pat negatīvu cenu periodi ([228]). Komisijai bija šaubas par to, vai šo ietekmi uz efektīviem dispečēšanas signāliem nevarētu samazināt līdz minimumam, vienlaikus sasniedzot pasākuma mērķus ([229]).

(530) Patiešām, ja enerģijas ražotājs saņem fiksētu atlīdzību par katru saražoto MWh, tas negūst labumu, sekojot tirgus cenas signālam un palielinot ražošanas apjomu augstu cenu (trūkuma) laikā vai samazinot ražošanas apjomu zemu vai negatīvu cenu (pārprodukcijas) laikā, vai plānojot uzturēšanas darbus zema pieprasījuma periodos (piemēram, vasaras mēnešos). Gluži pretēji, par fiksētu atlīdzību par MWh elektroenerģijas ražotājs ir motivēts nodrošināt maksimālo ražošanas apjomu laikā, kad cenas ir negatīvas, tādējādi radot negatīvu ietekmi no sistēmas viedokļa un, iespējams, izkonkurējot pat atjaunīgo energoresursu enerģiju, kam ir zemas robežizmaksas. Turklāt atlīdzība par fiksētu cenu par visām ražošanas stundām stimulē investīcijas elektrostacijās, kas optimizētas darbībai bāzes slodzes līmenī un kam trūkst elastības ātri palielināt un samazināt jaudu vai pielāgoties slodzei. Jo īpaši, ņemot vērā nepieciešamību paātrināt atjaunīgo energoresursu izmantošanu, lai dekarbonizētu ES elektroenerģijas ražošanu, un daudzu atjaunīgo energoresursu ražošanas iekārtu mainīgo enerģijas izlaidi, mazoglekļa elektrostacijas, kas tehniski spēj nodrošināt sistēmas elastību un ir ekonomiski motivētas izmantot šo elastību, ir īpaši vērtīgas, lai sniegtu ieguvumus elektroenerģijas sistēmai.

(531) Komisija uzskata, ka CSL atlīdzības formula PL, kā aprakstīts 88.–91. apsvērumā, papildus ieņēmumu stabilitātes nodrošināšanai un pārkompensācijas ierobežošanai (kā izklāstīts 8.3.3.5.1.1. iedaļā) nodrošina stimulus elektrostacijai darboties efektīvi un tādējādi ierobežo negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību. Tas galvenokārt ir panākts, pateicoties tirgus riska nosacījumam, kā arī konkrētu parametru izvēlei attiecībā uz *ex post* norēķinu nosacījumu.

(532) Tirgus riska nosacījums nodrošina elektrostacijai stimulus darboties efektīvi, jo elektrostacija saņem atlīdzību par katru tās saražotā apjoma vienību, kas atbilst faktiskajai nākamās dienas stundas tirgus cenai ([230]). Pamatojoties uz tirgus cenas signālu un tās pamatdarbības izmaksām, elektrostacija tiek stimulēta veikt dispečēšanu efektīvi, izmantojot savu tehniskās elastības potenciālu. Elektrostacija tiek stimulēta samazināt ražošanas apjomu, ja tirgus cena ir zemāka par tās pamatdarbības izmaksām, un palielināt ražošanas apjomu, ja tirgus cena ir augstāka. Lai gan uz elektrostaciju attiecas tehniski ierobežojumi (piemēram, attiecībā uz jaudas palielināšanas un samazināšanas

([228]) Sk., piemēram, 6.2.6.4. iedaļu "Vairumtirdzniecības cenu līmenis un svārstīgums" ietekmes novērtējumā, kas pievienots paketei "Tīru enerģiju ikvienam Eiropā", SWD(2016) 410 final, 2016. gada 30. novembris, kurā noteikts, ka "uzlabotais tirgus modelis radīs svārstīgākas vidējās stundas cenas, daļēji tāpēc, ka tiks ieviesti atrašanās vietas signāli, kas atklāj elektroenerģijas atšķirīgo vērtību dažādos mezglos. Tomēr šis svārstīgums būs diezgan ierobežots un nebūs rezultāts ārkārtējām cenu svārstībām starp nulli un *VoLL*. Novērotie cenu diapazoni būs diezgan ierobežoti, ja vien mainīgā AER E īpatsvars saglabāsies noteiktās robežās. Ja AER E īpatsvars un it īpaši mainīgā AER E tehnoloģiju īpatsvars pārsniedz šīs aptuvenās robežas, cenu svārstīgums var ievērojami palielināties, ja vēl nav ieviesti citi resursi (piemēram, uzkrāšana), kas varētu lielā mērā absorbēt šo energoresursu daļu. Kā parādīts nākamajā tabulā, paredzams, ka 2050. gadā AER E īpatsvars sasniegs 60 %. Šajā gadījumā starpība starp bāzes slodzes un maksimālās slodzes cenām ievērojami palielinās, galvenokārt tāpēc, ka bāzes slodzes cenas ir zemākas nekā iepriekšējos periodos. Lai gan vidējās nākamās dienas tirgus cenas saglabājas augstas visā prognožu periodā, paredzams, ka elektroenerģijas ražošana termoelektrostacijās lielākajā daļā gada stundu joprojām nodrošinās marginālās jaudas (tādējādi nosakot nākamās dienas tirgus cenu)."

([229]) Lēmums par procedūras sākšanu, 224. apsvērums.

([230]) Pamatojoties uz PL un vispārējo atbalsta struktūru, tirgus nosacījuma atlīdzību elektrostacijai izmaksā ar ĪNDS starpniecību. Tomēr, tā kā visas dispečēšanas tiesības paliek elektrostacijai un atlīdzība ir tieši saistīta ar faktiskajām nākamās dienas tirgus stundas cenām, elektrostacijas darbības stimuliem vajadzētu būt tādiem, it kā elektrostacija pati nodarbotos ar tiešu tirdzniecību tirgū.

ātrumu un minimālās slodzes prasībām, lai novērstu to, ka tās darbība tiek apturēta pilnībā), tas stimulē elektrostacijas operatoru tehniski pieejamo elastību izmantot pēc iespējas optimālāk. Turklāt elektrostacija tiek stimulēta efektīvi plānot uzturēšanas darbus un degvielas uzpildi periodos, kuros paredzamas zemākas cenas.

(533) Parametra izvēle *ex post* norēķinu nosacījumā atbalsta efektīvas darbības stimulus, ko nodrošina tirgus cenas riska ietekme.

1. Pirmkārt, atsauces cenu definē kā *ex post* vidējo stundas tirgus cenu viena gada periodā. Gada laikā norēķinu nosacījums netiek noteikts, tāpēc kopumā elektrostacija ir motivēta pieņemt nekropļojošus dispečēšanas lēmumus, pamatojoties tikai uz tirgus cenas signālu. Turklāt tiek mazināti stimuli ļaunprātīgai rīcībai, kas izraisa augstākas tirgus cenas (piemēram, jaudas aizturēšana – sal. 8.3.3.6.3. iedaļu), jo augstākas tirgus cenas radītu augstāku atsauces cenu un tādējādi zemāku norēķinu nosacījuma maksājumu.

2. Otrkārt, viena gada atsauces periods ir pietiekami ilgs laiks, lai nodrošinātu, ka elektrostacija atsauces periodā ir pakļauta tirgus cenai, tādējādi radot vairāk stimulu dispečēšanai, kā arī efektīvai uzturēšanas darbu un degvielas uzpildes plānošanai salīdzinājumā ar īsāku atsauces periodu. Elektrostacijai tiek radīti stimuli izmantot savu elastību, lai vairāk darbotos laikā, kad tirgus cenas ir īpaši augstas, un mazāk, kad tirgus cenas ir īpaši zemas.

3. Treškārt, norēķinu nosacījumu definē fiksētam, iepriekš noteiktam gada ražošanas apjomam (atsauces daudzumam), ņemot vērā tālāk aprakstītās korekcijas. Tāpēc kopumā dispečēšanas lēmumi un no tiem izrietošais elektrostacijas ražošanas apjoms neietekmē norēķinu nosacījumu, un tas ļauj radīt neizkropļotus un efektīvus darbības stimulus elektrostacijai, pamatojoties tikai uz tirgus signālu. Atsauces daudzumu nosaka, pamatojoties uz elektrostacijas ražošanas apjoma mērķa līmeni atsauces periodā.

(534) *Ex post* norēķinu nosacījuma korekcijas, kā aprakstīts 88. un 90. punktā, no vienas puses, ierobežo iespējamo atmaksas summu, ko atmaksā elektrostacija, nodrošinot aizsardzību pret pārmērīgiem riskiem, ko rada neplānotas dīkstāves, kad cenas ir augstas, un, no otras puses, ierobežo norēķinu nosacījumu, ja cenas ir ļoti zemas, nodrošinot aizsardzību pret pārmērīgu atlīdzību laikā, kad cenas ir negatīvas. Šo korekciju struktūra ir pielāgota tā, lai lielā mērā saglabātu efektīvas darbības stimulu apjomu, ko nodrošina CSL formulas elementi, kā aprakstīts iepriekš. Kopumā efektīvas darbības stimuli, kas paredzēti CSL atlīdzības formulā PL, nodrošina, ka atbalsts nestimulē elektrostaciju darboties neefektīvi, ja tirgus cenas ir zemākas par tās pamatdarbības izmaksām. Šāda neefektīva darbība izkropļotu elektroenerģijas tirgus izdevīguma secību un radītu lētāku tehnoloģiju, piemēram, atjaunīgo energoresursu, izspiešanas risku. Turklāt tas varētu negatīvi ietekmēt tirgus integrāciju un atjaunīgo energoresursu attīstību. Uz šo efektivitātes uzlabošanas principu norāda arī tas, ka Čehijas iestādes lēš, ka elektrostacija darbosies saskaņā ar CSL atlīdzības formulu vidēji ar mazāku jaudu nekā saskaņā ar maksimālās ražošanas apjomu (sal. 150. punktu), tādējādi atstājot vairāk "vietas" lētākām tehnoloģijām, piemēram, atjaunīgajiem energoresursiem.

(535) Komisija arī norāda, ka PL neparedz tiešu PL ieņēmumu sadali starp elektroenerģijas patērētājiem. Turklāt nav paredzams, ka šī KES Čehijas tirgū bieži būs elektroenerģijas cenu noteicēja. Lai gan tādi pasākumi kā AFP un aizsardzības mehānisms tiesību aktu grozīšanas vai politikas maiņas gadījumā samazina projekta kopējās izmaksas un tādējādi palielina potenciālos ieņēmumus no PL salīdzinājumā ar ieņēmumiem, kas gūti no pasākuma, ko finansē tikai ar CSL, tas nenozīmē lielāku CSL ieņēmumu sadali starp patērētājiem salīdzinājumā ar pasākumu, ko finansē tikai ar CSL. Tādējādi šo trīs pasākumu apvienojums nevar radīt konkurences izkropļojumus patērētāju līmenī, izmantojot ieņēmumu sadales mehānismus.

(536) Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija uzskata, ka izmaiņas, ko Čehija ieviesa oficiālās izmeklēšanas laikā, pietiekamā mērā kliedē lēmumā par procedūras sākšanu paustās šaubas par stimuliem, kas izriet no atlīdzības formulas.

8.3.3.6.3. Ietekme uz tirgus struktūru, potenciālas ČEZ īstenotas cenu manipulācijas un jaudas aizturēšana

(537) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija pauda bažas par ietekmi uz tirgus struktūru, ko rada *EDU II* izveide, kā arī par *EDU II* iespējām manipulēt ar tirgu par labu ČEZ. Konkrētāk, Komisija atsaucās uz ČEZ spēcīgo pozīciju Čehijas elektroenerģijas tirgū un nevarēja pilnībā izslēgt iespējamus tirgus struktūras izkropļojumus apspriežamā atbalsta pasākuma dēļ, piemēram, konsolidējot tirgus varu, izspiežot alternatīvas investīcijas vai izkropļojot pārrobežu plūsmas. Turklāt Komisija nevarēja pilnībā izslēgt, ka *EDU II* varētu izkropļot tirgus darbību, ietekmējot tirgus cenu vai veicot noteikta veida stratēģisku rīcību, ko veicina lieli ražošanas apjomi, piemēram, jaudas aizturēšanu. Piemēram, Komisija apšaubīja, vai periodos, kad tirgus cenas ir augstākas. *EDU II* būtu ekonomisks stimuls samazināt *EDU II* saražotās elektroenerģijas apjomu, lai vēl vairāk palielinātu tirgus cenu tā, ka citas ČEZ struktūras varētu pārdot vairāk enerģijas par augstākām tirgus cenām.

Ietekme uz tirgus struktūru

(538) Komisija norāda, ka Čehijas elektroenerģijas ražošanas tirgum ir raksturīga augsta tirgus koncentrācija, jo *ČEZ Group* 2020. gadā veidoja ievērojamu daļu no dispečējamās ražošanas jaudas (60,29 %) ([231]), ieskaitot neto importu. Līdzvērtīgā tirgus daļa, ņemot vērā kopējo ražošanas jaudu, 2020. gadā bija 64,29 %. Šāda tirgus koncentrācija var kaitēt tirgus konkurencei, jo tā var traucēt jaunu dalībnieku ienākšanai tirgū un radīt likviditātes risku, ierobežojot pieejamo piegādes piedāvājumu skaitu.

(539) Čehija paskaidro, ka tiek prognozēts, ka ČEZ tirgus daļa ievērojami samazināsies un ka ražošanas jauda, ko stimulē apspriežamais atbalsta pasākumu kopums ("projekts"), būtiski neietekmēs ČEZ tirgus varu Čehijas elektroenerģijas tirgū. Konkrētāk, paredzams, ka ČEZ dispečējamās ražošanas jaudas tirgus daļa (neskaitot *EDU II*) samazināsies līdz 45,06 % 2040. gadā un līdz 28,40 % 2050. gadā, savukārt projekta radītais pieaugums 2040. gadā būs 4,19 procentpunkti un 2050. gadā 5,23 procentpunkti. Tāpat paredzams, ka ČEZ tirgus daļa no kopējās ražošanas jaudas samazināsies līdz 45,15 % 2040. gadā un 18,98 % 2050. gadā, savukārt projekts 2040. gadā nodrošinās palielinājumu par 12,83 procentpunktiem un 2050. gadā – par 10,27 procentpunktiem.

(540) Komisija ir novērtējusi datus, kas ir šo aplēšu pamatā, un, ņemot vērā, ka Čehijas iestāžu dekarbonizācijas plāni pa šo laiku ir kļuvuši vērienīgāki, uzskata, ka šīs aplēses ir ticamas, bet konservatīvas. Konkrētāk, iepriekš minētās tirgus daļas aplēses, kas iegūtas *Oxera* ziņojumā, ir balstītas uz pieņēmumiem, ka lielākā daļa ogļu elektrostaciju tiks dezeksploatētas līdz 2038. gadam (konkrēti, Čehija atsaucās uz ČEZ plāniem līdz 2025. gadam samazināt ogļu elektrostaciju jaudu gandrīz uz pusi līdz 3 GW un līdz 2030. gadam – līdz 2 GW) un ka laikposmā no 2045. līdz 2047. gadam tiks veikta četru "Dukovani I" energobloku dezekspluatācija. Komisija saprot, ka šie pieņēmumi ir visai konservatīvi, jo Čehija apstiprināja plānus pakāpeniski izbeigt ogļu izmantošanu līdz 2033. gadam. Tādējādi lignīta elektrostaciju slēgšanas rezultātā ČEZ tirgus daļa turpmākajos gados, visticamāk, samazināsies straujāk, un paredzamajā *EDU II* ekspluatācijas uzsākšanas laikā tā būs zemākā līmenī, nekā paredzēts *Oxera* ziņojumā. Turklāt, lai esošie "Dukovani I" kodolaktīvi varētu turpināt darbību līdz 2045.–2047. gadam, ir vajadzīgs Kodoldrošības biroja apstiprinājums, kas lēmuma pieņemšanas laikā vēl nebija saņemts.

(541) Komisija uzskata, ka projekta struktūra, saskaņā ar kuru visa elektroenerģija, ko ražo *EDU II* PL darbības laikā, ir jāpārdod ĪNDS, un tas, ka ĪNDS un *EDU II*/ČEZ nevar koordinēt elektroenerģijas tirdzniecību, kā arī tirdzniecības saistības, kas piemērojamas *EDU II*/ČEZ pēc PL termiņa beigām, pietiekami samazina jebkādu iespējamu ČEZ papildu pastiprinātu ietekmi uz Čehijas elektroenerģijas tirgu, ko radītu projekts.

([231]) Dispečējamā jauda ietver visas termoelektrostacijas, kodolelektrostacijas un hidroakumulācijas hidroelektrostacijas.

(542) Komisija norāda, ka prasība ĪNDS tirgot elektroenerģiju saskaņā ar elektroenerģijas tirdzniecības saistībām (sk. 3.6.4. punktu) veicinās Čehijas īstermiņa tirgu likviditāti. Pastāvīga elektroenerģijas piedāvājuma nodrošināšana īstermiņa tirgū ar nediskriminējošiem nosacījumiem varētu veicināt tādu piegādātāju, kas mazumtirdzniecības tirgū konkurē ar *ČEZ*, ienākšanu tirgū vai darbības paplašināšanu. Tas it īpaši attiecas uz to, ka ĪNDS tirgotā elektroenerģija aizstāj citu esošu *ČEZ* saražotu elektroenerģiju, ko *ČEZ* var arī tieši izmantot savām mazumtirdzniecības darbībām, apejot vairumtirgu.

(543) Attiecībā uz pasākuma iespējamo ietekmi uz jaunu dalībnieku ienākšanu elektroenerģijas ražošanas tirgū Komisija atgādina savu novērtējumu 415. apsvērumā, kas liecina, ka ir maz ticams, ka projekts izspiedīs alternatīvas investīcijas, izņemot, lielākais, nedaudz aizkavējot vēja enerģijas ražošanas risinājumu ieviešanu. Turklāt PL paredzētā atlīdzības formula samazina pasākuma ietekmi uz konkurenci attiecībā uz tirgū balstītām investīcijām atjaunīgajos energoresursos, jo tā nodrošina finansiālus stimulus darboties efektīvi un tādējādi ierobežo iespējamos elektroenerģijas tirgus izdevīguma secības izkropļojumus vai lētāku tehnoloģiju izspiešanu (sk. 534. apsvērumu).

(544) Turklāt Komisija norāda, ka Čehija lēš, ka akmeņogļu un lignīta elektrostaciju dezekspluatācija radīs ievērojamu jaudas samazinājumu aptuveni 6,5 GW apmērā un ka gaidāmā esošo "Dukovani I" kodolbloku pakāpeniska dezekspluatācija laikposmā no 2045. līdz 2047. gadam radīs papildu ražošanas jaudas izturūkumu aptuveni 2 GW apmērā, no kā projekts nodrošinās tikai 1,2 GW. Papildus tam nākamajos 15 gados paredzams arī ievērojams prognozētā elektroenerģijas pieprasījuma pieaugums (sk. 14. apsvērumu).

(545) Komisija arī pieņem zināšanai Čehijas piezīmes par to, ka ģeogrāfiskais tirgus ir plašāks nekā tikai Čehija. Čehijas elektrotīkls patiešām ir cieši savstarpēji savienots ar kaimiņos esošajām dalībvalstīm (sk. 134. zemsvītras piezīmi), un citās dalībvalstīs saražotā elektroenerģija bieži nosaka cenas Čehijas tirgū (sk. 262., 551. un 552. apsvērumu). Ja definētu plašāku tirgu nekā tikai Čehija, *ČEZ* tirgus daļa būtu ievērojami mazāka un tas vēl vairāk samazinātu *ČEZ* potenciālu negatīvi iespaidot konkurenci, ietekmējot *EDU II* darbību. Arī saskaņā ar šaurāko iespējamo tirgus definīciju, atsevišķi aplūkojot tikai Čehijas elektroenerģijas tirgu, Čehijas sistēmas savstarpējā savienotība ar tās kaimiņvalstu sistēmām rada ievērojamus ierobežojumus šādai rīcībai.

(546) Tāpēc Komisija uzskata, ka atbalsts nepalielina tirgus koncentrāciju un tam ir ierobežota ietekme uz investīcijām.

Iespējamās ČEZ *cenu manipulācijas un jaudas aizturēšana*

(547) *ACER* uzskata ([232]), ka manipulatīva jaudas aizturēšana notiek, piemēram, "ja tirgus dalībnieks ar relatīvu spēju ietekmēt kāda vairumtirdzniecības energoprodukta cenu vai piedāvājuma un pieprasījuma mijiedarbību bez pamatojuma nolemj nepiedāvāt vai ekonomiski aizturēt pieejamo ražošanas, uzkrāšanas vai transportēšanas jaudu tirgū. Konkrētāk, elektroenerģijas ražošanas jaudas aizturēšana attiecas uz praksi, kad pieejamā elektroenerģijas ražošanas jauda netiek piedāvāta konkurētspējīgi elektroenerģijas vairumtirgū, lai gan tās konkurētspējīga piedāvāšana nodrošinātu rentablus darījumus par dominējošām tirgus cenām." Tādēļ ir jāizvērtē, vai attiecīgais tirgus dalībnieks, šādi rīkojoties, spēj ietekmēt elektroenerģijas vairumtirgus cenu vai piedāvājuma un pieprasījuma mijiedarbību.

(548) Čehija apgalvoja, ka *ČEZ Group* nebūs ne ekonomisku stimulu, ne iespējas paaugstināt vairumtirgus cenas, samazinot *EDU II* saražotās elektroenerģijas apjomu. Pirmkārt, Čehija norāda, ka hipotētiskā scenārijā, kurā *EDU II* neražotu elektroenerģiju veselu gadu, *ČEZ Group* ieņēmumu zaudējumus nekādā gadījumā nevarētu atgūt, gūstot papildu ieņēmumus no saražotā elektroenerģijas apjoma nenodrošinātās daļas pārdošanas nākamajā gadā. Čehija norāda, ka mazāks *EDU II* ražošanas apjoms nozīmēs zaudētas naudas plūsmas un ka būtisks slodzes koeficienta samazinājums atņemtu parāda apkalpošanai pieejamos naudas līdzekļus un, iespējams, novestu pie tā, ka *EDU II* nespēj apkalpot AFP, vai pat varētu novest pie tā, ka naudas plūsmas nebūtu pietiekamas pamatdarbības izmaksu segšanai.

([232]) https://acer.europa.eu/sites/default/files/documents/en/remit/Documents/ACER_Guidance_on_REMIT_application_6th_Edition_Final.pdf.

(549) Kā paskaidrots 39. apsvērumā, projekts ir ārkārtīgi svarīgs *ČEZ Group*, jo īpaši pēc esošo ogļu elektrostaciju un, iespējams, kodolenerģijas ražošanas aktīvu pakāpeniskas dezekspluatācijas: līdz 2033. gadam attiecībā uz ogļu elektrostacijām un laikposmā no 2045. līdz 2047. gadam attiecībā uz kodolenerģijas aktīviem. Paredzams, ka projekts veicinās *ČEZ Group EBITDA* pieaugumu par [10–20] %, tāpēc jebkāda rīcība, kas varētu samazināt projekta finanšu rezultātus, būtiski ietekmētu *ČEZ Group* finanšu rezultātus.

(550) Otrkārt, Komisija norāda, ka PL atlīdzības formulā ir iestrādāti elementi, kas ievērojami ierobežo ieguvumus, kurus labuma guvējs var gūt no manipulatīvas jaudas aizturēšanas. Kā paskaidrots 533. apsvērumā, ļaunprātīga rīcība, kas izraisa augstākas tirgus cenas (piemēram, jaudas aizturēšanu), ir mazināta, jo tās rezultātā būtu augstāka atsauces cena un tādējādi mazāks *ex post* norēķinu nosacījuma maksājums. Neraugoties uz to, ka šie drošības pasākumi pret jaudas aizturēšanu pēc PL termiņa beigām vairs nebūs spēkā, ir svarīgi atzīmēt, ka stimuli manipulatīvai jaudas aizturēšanai joprojām būs ierobežoti. Neraugoties uz to, ka vairs netiks piemērots *ex post* norēķins, *ČEZ Group* jaudas aizturēšana nebūs rentabla, jo šādai elektrostacijai ir ievērojamas ekspluatācijas un uzturēšanas izmaksas. Turklāt turpmāku ļaunprātīgu rīcību ierobežo plašie starpsavienojumi ar kaimiņvalstu tirgiem, jo paredzams, ka elektroenerģijas ražošanas vide balstīsies uz daudzveidīgāku un attīstītāku energoresursu struktūru, tādējādi samazinot spēju ietekmēt cenas ar jaudas aizturēšanas palīdzību.

(551) Treškārt, Čehija norāda, ka, ņemot vērā Čehijas elektroenerģijas tirgus augsto savstarpējās savienotības pakāpi ar Austriju, Vāciju, Poliju un Slovākiju, paredzams, ka laikposmā no 2030. līdz 2050. gadam projektam nebūs ietekmes uz cenu noteikšanu Čehijā vai tā būs ļoti ierobežota, jo paredzams, ka tirgus cena savstarpēji savienotajā reģionā lielākajā daļā stundu būs balstīta uz ārpus Čehijas saražotas elektroenerģijas cenu. Patiešām, kā sīkāk izklāstīts 139. zemsvītras piezīmē, Čehija ir īpaši labi savstarpēji savienota ar kaimiņvalstu elektroenerģijas sistēmām, kas tādējādi var būtiski ietekmēt cenu veidošanos Čehijas tirgū; tas atbilst *Oxera* ziņojumā paustajiem konstatējumiem, kuros novērtēta cenu noteikšanas tehnoloģija Čehijas elektroenerģijas tirgū laikposmā no 2030. līdz 2050. gadam un secināts, ka projekts būs cenas ņēmējs, jo cenu lielākajā daļā stundu noteiks ārēji elektroenerģijas ražotāji, bet atlikušajās stundās – galvenokārt Čehijas gāzes un lignīta elektrostacijas. Paredzams, ka, pieaugot atjaunīgo energoresursu ražošanas apjomam, ievērojami pieaugs arī to stundu skaits, kad cena ir nulle, un līdz 2050. gadam šis īpatsvars sasniegs aptuveni 16 %.

(552) Komisija norāda, ka šie secinājumi atbilst Komisijas Kopīgā pētniecības centra (*JRC*) analīzes konstatējumiem ([233]), kas liecina, ka 2022. gadā Čehijas elektroenerģijas tirgus cenas tā ģeogrāfiskā novietojuma un lielās starpsavienojumu jaudas dēļ lielā mērā noteica kaimiņvalstu tirgu dinamika – par to liecina fakts, ka to stundu īpatsvars, kurās cenas nosaka ārēji elektroenerģijas ražotāji, Čehijā pārsniedza 90 %, kas ir viens no augstākajiem rādītājiem ES. Būtisks faktors, kas ietekmē Čehijas elektroenerģijas cenas, ir blakus esošais Vācijas tirgus, kas, ņemot vērā tā lielos apmērus un arvien pieaugošo no atjaunīgajiem energoresursiem saražotās enerģijas daļu, aizvien vairāk ietekmē tā tirdzniecības partneru cenu modeļus. Tā kā Vācija arvien lielāku elektroenerģijas apjomu pārdod kaimiņvalstīm, elektroenerģijas cenas Čehijā aizvien vairāk nosaka cenu svārstības Vācijā ([234]). Faktiski laikposmā no 2021. līdz 2023. gadam Čehijā elektroenerģijas stundas cenas nākamās dienas tirgū 48 % stundu bija gandrīz identiskas (t. i., tās atšķīrās par mazāk nekā 1 %) ([235]). Saskaņā ar *JRC* analīzi sagaidāms, ka tāda pati tendence saglabāsies laikposmā līdz 2030. gadam, kad saskaņā ar prognozēm ārēji elektroenerģijas ražotāji būs cenu noteicēji aptuveni 80 % cenu stundu Čehijā. Paredzams, ka 2030. gadā Čehijas elektroenerģijas tirgū cenas noteicošā tehnoloģija būs dabasgāze (aptuveni 50 % laika), kam sekos lignīts, nafta, AER un kodolenerģija.

([233]) Izdevīguma secība un cenu noteikšanas dinamika Eiropas elektroenerģijas tirgos, pieejama tīmekļa vietnē https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC134300.

([234]) *BloombergNEF*: "EU Power Weekly: Identifying Europe's 'Macrogrids'", 2020. gada 10. februāris.

([235]) *ENTSO-E* pārredzamības platforma.

(553) Ceturtkārt, Čehija apgalvo, ka elektroenerģijas tirgus rezultāti var ievērojami atšķirties starp stundas norēķinu periodiem un ka kopējā elektroenerģijas ražošanas tirgus daļas nesniedz pilnīgu priekšstatu par tirgus varu. Čehija uzskata, ka tādi rādītāji kā atlikušā piedāvājuma indekss ([236]) ir noderīgi, lai novērtētu elektroenerģijas ražotāja spēju rīkoties neatkarīgi no konkurentiem, jo ar to nosaka, cik lielā mērā elektroenerģijas ražotājam ir jāapmierina atlikušais pieprasījums. Kā liecina analīze *Oxera* ziņojumā, paredzams, ka ČEZ nozīmīgums saskaņā ar atlikušā piedāvājuma indeksu laikposmā no 2030. līdz 2050. gadam ievērojami samazināsies. Lai gan paredzams, ka ČEZ 2030. gadā būs izšķiroša nozīme gandrīz visās stundās, to stundu īpatsvars, kurās ČEZ būs izšķiroša nozīme, līdz 2050. gadam samazināsies zem 10 %. Svarīgi ir tas, ka šo tendenci projekta nodošana ekspluatācijā ietekmēs vien nedaudz, jo ČEZ nozīmīgums projekta dēļ palielinās tikai par 14 %, un paredzams, ka līdz 2050. gadam šī ietekme izzudīs. Komisija norāda, ka cenu manipulāciju iespējamība parasti palielinās, kad ČEZ ir dominējošs stāvoklis. Tā kā šī operatora tirgus daļas konkrētajā tirgū parasti pārsniedz 50 %, pastāv pieņēmums par dominējošu stāvokli, ka ļoti liela tirgus daļa pati par sevi, izņemot atsevišķus izņēmuma gadījumus, liecina par dominējošā stāvokļa esību ([237]). Tajā pašā laikā, lai novērtētu dominējošo stāvokli, tirgus daļas ir tikai izejas punkts un ir jāņem vērā citi aspekti ([238]). Šajā sakarā Komisija norāda, ka ČEZ elektroenerģijas ražošanas tirgus daļa laika gaitā samazinās un, konkrētāk, tiek prognozēts ka 2040. gadā tā būs ievērojami samazinājusies un jebkurā gadījumā būs nokritusies zem 45 % līdz 2050. gadam. Turklāt Komisija nav konstatējusi nekādas pazīmes, kas liecinātu, ka aplēses par ČEZ nozīmīguma attīstību nav precīzas un ticamas. Konkrētāk, trešo personu piezīmēs tika paustas bažas par iespējamiem tirgus izkropļojumiem, ko varētu radīt projekts, taču tikai ļoti ierobežotā mērā.

(554) Piektkārt, Čehija atsaucās uz *Oxera* ziņojuma konstatējumiem, saskaņā ar kuriem *EDU II* nodošanas ekspluatācijā ietekme būs neliela, proti, laikposmā no 2040. līdz 2050. gadam tā samazinās elektroenerģijas cenu Čehijas tirgū par aptuveni 2 EUR par MWh.

(555) Visbeidzot, ņemot vērā iepriekš minētos argumentus, Komisija uzskata, ka konkurences izkropļojumi attiecībā uz iespējamu jaudas aizturēšanu ir samazināti līdz minimumam. Turklāt Komisija uzskata, ka pasākuma pašreizējā formā iespējamie tirgus likviditātes riski ir nelieli un ietekme uz cenām, investīcijām un pārrobežu plūsmām ir minimāla.

8.3.3.6.4. ĪNDS loma tirgū

(556) Lēmumā par procedūras sākšanu Komisija sākotnēji uzskatīja, ka tolaik zināmā ĪNDS struktūra kopumā ir piemērota, lai mazinātu iespējamās ar konkurenci saistītās bažas. Tomēr šīs struktūras ietekmi uz tirgu un jo īpaši ĪNDS lomu joprojām bija grūti novērtēt, jo Čehija nepārtraukti veica izmaiņas projekta struktūrā un tādējādi trūka pietiekami pamatotas informācijas. Šā iemesla dēļ Komisija pauda šaubas par ĪNDS ietekmi uz tirgu.

(557) Pēc lēmuma par procedūras sākšanu Čehija vairākos iesniegtajos dokumentos ir sīkāk izklāstījusi ĪNDS lomu Čehijas tirgus situācijā (sk. 273.–278. punktu).

(558) Ņemot vērā šo iesniegto informāciju, Komisija secina, ka Čehija ir pietiekami izskaidrojusi faktus, kuru dēļ Komisija lēmumā par procedūras sākšanu pauda šaubas, pievienojot arī papildu paskaidrojumus. Tālāk izklāstīti šāda secinājuma iemesli.

([236]) Atlikušā piedāvājuma indeksu aprēķina kā attiecību starp kopējo pieejamo jaudu, no kuras atņemta uzņēmuma jauda, dalītu ar atlikušo pieprasījumu.

([237]) Spriedums, 1991. gada 3. jūlijs, *AKZO Chemie BV*/Eiropas Kopienu Komisija, C-62/86, ECLI:EU:C:1991:286, 60. punkts.

([238]) Spriedums, 1979. gada 13. februāris, *Hoffmann-La Roche* u. c./Komisija, 85/76, ECLI:EU:C:1979:36, 39.–41. punkts.

(559) Pirmkārt, Komisija bija nobažījusies par ĪNDS autonomiju, jo īpaši par to, vai tā darbotos kā privāta struktūra, kas orientēta uz maksimālas peļņas gūšanu. Šajā nolūkā ir svarīgi, lai ĪNDS un *EDU II* nevarētu koordinēt kodolelektrostacijas darbību, no vienas puses, un saražotās elektroenerģijas tirdzniecību, no otras puses. Lai gan *ČEZ* ir vienīgais *EDU II* akcionārs (sk. 3.2.1. iedaļu), ĪNDS akcijas pieder tikai Čehijai, tāpēc *ČEZ* šīs darbības nekādi nespēj koordinēt. Tomēr, tā kā Čehijai pieder kontrolpakete gan *ČEZ* (sk. 32. apsvērumu), gan ĪNDS, būtu iespējams, ka Čehija pati koordinē kodolelektrostacijas darbību, no vienas puses, un ĪNDS tirdzniecības praksi, no otras puses, lai maksimāli palielinātu *ČEZ* peļņu.

(560) Komisija norāda, ka ĪNDS pārvaldības struktūra nošķir tās tirdzniecības stratēģijas lēmumu pieņemšanu no *EDU II*, nodrošinot autonomiju un samazinot nepamatotas ietekmes riskus. Tas ir īpaši svarīgi, jo tas padara maz ticamu, ka Čehija izmantos savu kontrolpaketes *ČEZ* un līdz ar to *EDU II*, no vienas puses, un kontroli pār ĪNDS, no otras puses, lai maksimāli palielinātu *ČEZ* peļņu, no kuras tā potenciāli un netieši gūst labumu dividenžu maksājumu veidā, palielinot *ČEZ* ražošanas jaudu un vienlaikus veidojot jaunu vertikālu saikni ar vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības tirgiem, izmantojot ĪNDS. Tādējādi Komisija uzskata, ka ir nodrošināts, ka ĪNDS darbības un tirdzniecības stratēģija nebūs atkarīga no viena tirgus dalībnieka (*ČEZ*) savtīgām interesēm un ka tā joprojām būs saskaņota ar plašākiem sabiedrības interešu mērķiem attiecībā uz piegādes drošību un finansiāli pieejamām enerģijas cenām.

(561) Otrkārt, bažas radīja iespēja, ka ĪNDS struktūra varētu izkropļot tirgus signālus, konkrēti attiecībā uz elektrostacijas veikto dispečēšanu. Tomēr saskaņā ar pārskatīto PL ĪNDS neietekmē elektrostacijas, kas pilnībā atrodas *EDU II* kontrolē, lēmumus par dispečēšanu. Kā secināts 8.3.3.5.1.2. iedaļā, atlīdzības formula nodrošina pietiekamus stimulus *EDU II* efektīvai darbībai elektroenerģijas tirgū, ierobežojot tirgus cenas signālu vai izdevīguma secības izkropļojumus.

(562) Turklāt Komisija norāda, ka Čehijas citētā *Oxera* analīze ([239]) liecina, ka KES nodošana ekspluatācijā būtiski neietekmēs elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas vai *ČEZ* stāvokli tirgū. KES būtiski neietekmētu elektroenerģijas vairumtirdzniecības cenas, un tas vēlreiz apstiprina, ka ĪNDS darbība un elektrostacijas nodošana ekspluatācijā nekropļos tirgus dinamiku un neradīs nepamatotas priekšrocības konkrētiem tirgus dalībniekiem.

(563) Treškārt, nopietnas bažas radīja neskaidrība par to, kā ĪNDS pārdos savu elektroenerģiju, jo īpaši rūpnieciskajiem patērētājiem. Atbildot uz to, Čehija uzņēmās saistības, kas paredz, ka ĪNDS vismaz 70 % no *EDU II* saražotās elektroenerģijas pārdos biržās (sk. 112. apsvērumu), bet pārējo daļu – izsolēs, uz kurām attiecas nosacījumi, kas novērš konkurences izkropļojumus elektroenerģijas tirgū(-os) (sk. 113. apsvērumu).

(564) Čehija paskaidroja, ka paredzētie turpmāko kodolelektrostacijās saražotās elektroenerģijas izsoļu parametri ietvers lēsto daļu apjomu 1–10 MW apmērā un izsoļu līgumu ilgumu uz vienu gadu, vienu ceturtdaļu no gada vai īsāku termiņu. Izsoles tiks organizētas kā "piedāvātās cenas samaksa (*pay-as-bid*)" ar iepriekš noteiktu minimālo cenu, kas tiks paziņota ne agrāk kā vienu līdz divas dienas pirms solījumu iesniegšanas slēgšanas laika. Turklāt izsoļu biežumu nosaka reizi ceturksnī vai reizi gadā, ievērojot pārredzamus noteikumus par 30 dienu paziņošanas periodu pirms izsoles sākuma. Visbeidzot, izsoļu ilgums nepārsniegs septiņas kalendārās dienas, un rezultāti tiks paziņoti nākamās nedēļas laikā. Tas attiecas gan uz izsolēm PL periodā, gan pēc PL perioda beigām. Šie paredzētie parametri nodrošina pietiekamu skaidrību par to, ka izsoles patiešām var notikt nediskriminējošā veidā, ļaujot pietiekami lielai tirgus dalībnieku grupai faktiski un pārredzamā veidā iesniegt piedāvājumus.

([239]) Skatīt *Oxera* ziņojumu.

(565) Izņēmuma gadījumos *EDU II* ir tiesības tieši pārdot elektroenerģiju vairumtirgū. Tomēr tas notiek tikai tad, ja ĪNDS nepilda savas pirkšanas saistības saskaņā ar PL. Šādos apstākļos elektrostacija joprojām darbojas, un elektroenerģija ir jālaiž tirgū. Tāpēc alternatīva iespēja *EDU II* pārdot elektroenerģiju tieši šķiet pamatota. Tomēr ir jāizvairās no tā, ka tas varētu ļaut *EDU II* apiet visus ieviestos ierobežojumus, kuru mērķis ir nodrošināt nediskriminējošu elektroenerģijas pārdošanu. Komisija norāda, ka Čehija ir apņēmusies, ka šajā gadījumā *EDU II* kā cenas ņēmējs pārdos visu saražoto elektroenerģiju tūlītēju darījumu tirgū. To darot, *EDU II* nevar ne izvēlēties konkrētu pircēju (jo pārdošana notiek anonīmā biržā), ne noteikt pārdošanas cenu vai nosacījumus (jo standarta produkti tiek pārdoti biržā par robežcenu). Tas saskan arī ar galveno risināmo problēmu, proti, ja ĪNDS nepērk saražoto elektroenerģiju, ir vajadzīgs ātrs risinājums, kā realizēt elektrostacijas saražoto elektroenerģiju. Šādu ātru un uzticamu risinājumu nodrošina tūlītēju darījumu tirgus izmantošana, esot cenas ņēmējam. Ņemot vērā šīs saistības, Komisija uzskata, ka *EDU II* ārkārtas tiešās pārdošanas alternatīvais risinājums nerada papildu bažas par konkurenci.

(566) Pat izņēmuma gadījumos, kad attiecīgo biržu likviditāte ievērojami samazinās, šie tirdzniecības nosacījumi nemainītos un ĪNDS var tikai uz laiku mainīt saražotās elektroenerģijas sadales attiecību tirdzniecības platformām. Konkrētāk, šādos gadījumos 50 % saražotās elektroenerģijas varētu tirgot biržās un 50 % – izsolēs (sk. 117.–118. apsvērumu). Šāda pārredzama darbība nodrošina vienlīdzīgu piekļuvi saražotajai elektroenerģijai un stiprina tirgus integritāti.

(567) Ceturtkārt, Čehija apliecināja, ka ĪNDS un *ČEZ* darbosies neatkarīgi ar atšķirīgām pārvaldības un vadības struktūrām. Ja ĪNDS savu tirdzniecības darbību veikšanu uzticētu ārpakalpojumu sniedzējam, tas tiktu panākts nediskriminējošā publiskā iepirkuma procedūrā, nodrošinot, ka nevienai konkrētai struktūrai netiek piešķirtas nepamatotas priekšrocības. Tomēr attiecībā uz *ČEZ* ĪNDS nedrīkst uzticēt elektroenerģijas tirdzniecību *ČEZ Group* vai struktūrām, kas ir daļa no *ČEZ Group* (sk. 46. apsvērumu). Šī Čehijas apņemšanās nodrošina, ka *ČEZ* faktiski neatgūst kontroli pār *EDU II* saražotās elektroenerģijas pārdošanu deleģēšanas ceļā, tādējādi apejot ĪNDS struktūras ietekmi.

(568) Komisija norāda, ka *ČEZ* pārraudzīs *EDU II* darbības kā projekta sponsors un *EDU II* vienīgais akcionārs. *ČEZ* tiešā iesaistīšanās aprobežosies ar pašu kapitāla nodrošināšanu *EDU II* un, iespējams, ar kopīgu pakalpojumu sniegšanu *EDU II* godīgas konkurences apstākļos.

(569) Komisija arī norāda, ka pārvaldības struktūra nošķirs *ČEZ* no valsts atbalsta saņēmēja, proti, *EDU II* (kā KES attīstītāja, īpašnieka un operatora), pārvaldības struktūras. *EDU II* būs atsevišķa juridiska persona ar atsevišķu valdi un vadības struktūru ar fiduciāru pienākumu pret *EDU II* uzņēmumu. *EDU II* tiks neatkarīgi pārvaldīta gan finansiāli, gan darbības ziņā, un uz to attieksies regulatīvā kontrole. *EDU II* būs noteikta ziņošanas struktūra, kas izveidota saziņai ar *ČEZ* kā mātesuzņēmumu. Pārvaldības struktūra nodrošinās *EDU II* neatkarību no *ČEZ*, faktiski ierobežojot *ČEZ* spēju nepamatoti iejaukties *EDU II* ikdienas darbībā. *EDU II* darbosies saskaņā ar stimuliem, kas paredzēti atlīdzības formulā, atbilstoši savai darbības stratēģijai. Komisija secina, ka Čehija ir pietiekami precizējusi faktus, kuru dēļ Komisija lēmumā par procedūras sākšanu pauda šaubas, pievienojot papildu paskaidrojumus par saistību starp ĪNDS, *EDU II* un *ČEZ*.

(570) Komisija atzina, ka pastāv nesamērīgas ietekmes potenciāls, ja ĪNDS tirdzniecības darbību veikšana tiek nodota ārpakalpojumu sniedzējiem. Tomēr šādus riskus ievērojami samazina Čehijas apņemšanās rīkot atklātu, nediskriminējošu konkursu par jebkādu šādu ārpakalpojumu izmantošanu, izslēdzot ārpakalpojumu uzticēšanu *ČEZ*, apvienojumā ar līguma noteikumiem, kuru mērķis ir ĪNDS kontroles pār tirdzniecības stratēģiju saglabāšana.

(571) Ņemot vērā iepriekš minēto, Komisija secina, ka Čehija ir pienācīgi kliedējusi sākotnēji paustās bažas. Aprakstītie pasākumi un ieviestie drošības pasākumi nodrošina tirgus funkcionalitāti un pienācīgu konkurenci tirgū. Tāpēc Komisijai vairs nav šaubu par ierosinātās ĪNDS lomas ietekmi uz tirgu.

8.3.3.6.5. Secinājums par nepamatotu negatīvu ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību

(572) Komisija secina, ka, pamatojoties uz apsvērumiem, kas izklāstīti 8.3.3.6.1., 8.3.3.6.2., 8.3.3.6.3. un 8.3.3.6.4. iedaļā, un ņemot vērā Čehijas piedāvātās saistības, iespējamie konkurences izkropļojumi kopumā ir ierobežoti.

8.3.4. *Atbalsta pozitīvās ietekmes samērošana ar tā negatīvo ietekmi uz konkurenci un tirdzniecību*

(573) Pēc rūpīga novērtējuma, kas izklāstīts šā lēmuma 8.3.2. iedaļā, Komisija atzīst, ka pasākumu kopuma mērķis ir veicināt investīcijas kodolenerģijā un tādējādi sekmēt saimnieciskās darbības attīstību, t. i., elektroenerģijas ražošanu no kodolenerģijas, vienlaikus arī veicinot elektroenerģijas piegādes drošību.

(574) Komisija arī ņem vērā, ka šī darbība, pamatojoties uz apņemšanos īstenot ES Taksonomijas regulā noteiktos tehniskās pārbaudes kritērijus saimnieciskām darbībām kodolenerģētikas nozarē, saskaņā ar minēto regulu tiktu uzskatīta par vides ziņā ilgtspējīgām investīcijām.

(575) Komisija atzīst – ja nebūtu atbalsta, arī visu trīs pasākumu, kas veido atbalsta pasākumu kopumu, nebūtu sagaidāms, ka šīs investīcijas varētu tikt īstenotas. Tāpēc atbalsts ir nepieciešams šīs saimnieciskās darbības attīstībai.

(576) Komisija ir konstatējusi, ka paziņotajos pasākumos paredzētā PL ar saīsināto 40 gadu termiņu, AFP un aizsardzības mehānisma tiesību aktu grozīšanas gadījumā kombinācija ir piemērots instrumentu kopums. Oficiālajā izmeklēšanā nav gūti pierādījumi, ka citi pasākumi būtu bijuši tikpat efektīvi un ar mazāku kropļojošu ietekmi.

(577) Atbalsts tiks piešķirts samērīgā veidā, jo labuma guvējs nepaturēs papildu peļņu, kas pārsniedz to, kas ir absolūti nepieciešama kodolelektrostacijas ekonomiskajai darbībai un dzīvotspējai nodrošināt. Pirkuma līguma saīsinātais termiņš nodrošina, ka pēc kapitāla izmaksu atlīdzināšanas elektrostacija būs pilnībā pakļauta cenu riskiem.

(578) Konkrētāk, Komisija norāda, ka arī PL periodā atlīdzības formula nodrošina spēcīgu stimulu *EDU II* ekspluatēt elektrostaciju efektīvi, izmantojot esošās elastības spējas, lai reaģētu uz tirgus cenām.

(579) Finanšu modeļa skaidri definētu ievaddatu vērtību kopuma regulāra pārskatīšana, pieļaujot augšupēju un lejupēju korekciju, nodrošina, ka pašlaik pastāvošās būtiskās neskaidrības attiecībā uz kapitāla un pamatdarbības izmaksām nerada pārkompensāciju labuma guvējam. Peļņas sadales mehānisma piemērošana vēl vairāk nodrošina, ka *EDU II* joprojām tiek stimulēta darboties pēc iespējas efektīvāk, vienlaikus dalot lielāku pašu kapitāla atdevi ar valsti, tādējādi ierobežojot pārkompensāciju gadījumā, ja izmaksu vai ieņēmumu dinamika ir labāka, nekā gaidīts.

(580) Pašu kapitāla atdeves mērķa likme [9–11] % apmērā ir samērīga, paturot prātā projekta risku un ņemot vērā atbalsta pasākumu ietekmi uz riska mazināšanu.

(581) Komisija arī norāda, ka *ČEZ* nekontrolēs ĪNDS tirdzniecības darbības un uz to attieksies ierobežojumi, kas iegrožo stimulu un spēju ļaunprātīgi izmantot pasākuma rezultātā nostiprināto stāvokli tirgū. Čehijas sistēmas augstā savstarpējā savienotība radīs arī papildu ierobežojumus tirgus varas izmantošanai. Turklāt Komisija norāda, ka tirdzniecības saistības nodrošina, ka ĪNDS un pēc tam *ČEZ* ar nediskriminējošiem nosacījumiem pastāvīgi pārdod elektroenerģiju visiem tirgus dalībniekiem – tas var uzlabot likviditāti elektroenerģijas vairumtirgū īsterminā un varētu labvēlīgi ietekmēt konkurenci mazumtirdzniecības tirgos.

(582) Pamatojoties uz 8.3.3. iedaļā minētajiem apsvērumiem un ņemot vērā Čehijas iestāžu un atbalsta saņēmēja ierosinātās saistības, Komisija secina, ka kopumā iespējamie konkurences izkropļojumi ir ierobežoti.

(583) Pēc rūpīgas izsvēršanas un ņemot vērā piedāvātās saistības, Komisija secināja, ka no pasākuma izrietošie konkurences izkropļojumi ir samazināti līdz nepieciešamajam minimumam un ka tos kompensē pasākumu pozitīvā ietekme.

8.3.5. *Secinājums par atbalsta saderību*

(584) Pamatojoties uz veikto novērtējumu un ņemot vērā šīs lietas konkrētos apstākļus, Komisija secina, ka Čehijas iestāžu paziņoto un vēlāk grozīto pasākumu kopums – arī izteiktās saistības – ir saderīgs ar iekšējo tirgu atbilstoši LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktam.

9. **SECINĀJUMS**

(585) Grozītais pasākums ir saderīgs ar iekšējo tirgu, pamatojoties uz LESD 107. panta 3. punkta c) apakšpunktu.

(586) Komisija norāda, ka tai novērtēšanai ir iesniegts pirkuma līguma, ieguldītāja līguma un atmaksājamās finansiālās palīdzības noteikumu projekts, par ko līdz šim vienojušās Čehijas valsts, *CEZ* un *EDU II*. Čehijas iestādes paziņo, ka pārējos nosacījumos, kā arī galīgajos finanšu dokumentos būs ietvertas standarta klauzulas, ko jebkurš ieguldītājs vēlētos redzēt līdzīgā projektā (sk. 194. apsvērumu). Tā kā Komisijai nebija iespējas pārbaudīt galīgos dokumentus, Čehijas iestādēm būs jāpaziņo Komisijai, ja tie mainīs šajā lēmumā izklāstīto pasākumu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Atbalsts, ko Čehija plāno īstenot, lai atbalstītu jaunas kodolelektrostacijas būvniecību un ekspluatāciju Dukovani, ir saderīgs ar iekšējo tirgu.

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Čehijas Republikai.

Briselē, 2024. gada 30. aprīlī

Komisijas vārdā –
priekšsēdētājas izpildvietniece
Margrethe VESTAGER

PIELIKUMS

Finanšu modeļa ievaddati, uz kuriem attiecas izmaiņas

Pēc ISCP iepirkuma

Ievaddati	Ievaddatu apraksts	Lapa	Rinda	Atjauninājuma pamatojums
Attīstīšanas 2. posma ilgums	Projekta attīstīšanas 2. posma ilgums	Inp_C	43	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Precīzs laiks tiks apstiprināts, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Būvniecības perioda ilgums	Projekta būvniecības perioda ilgums	Inp_C	47	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Precīzs laiks tiks apstiprināts, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Viss darbības periods	Projekta visa darbības perioda ilgums (izņemot ekspluatāciju izmēģinājuma režīmā)	Inp_C	51	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Precīzs laiks tiks apstiprināts, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Pamata kapitālizdevumi – attīstīšanas 2. posms	Projekta attīstīšanas 2. posma izmaksas	Inp_C	59	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Izmaksas tiks apstiprinātas, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Pamata kapitālizdevumi – būvniecības posms	Projekta būvniecības posma izmaksas	Inp_C	60	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Izmaksas tiks apstiprinātas, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Elektrostacijas bruto jauda	Elektrostacijas bruto jauda (neieskaitot atskaitījumus pašpatēriņam)	Inp_C	112	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Parametrs ir atkarīgs no elektrostacijas tehniskajām specifikācijām un tiks apstiprināts, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Pašpatēriņš	Elektrostacijas ekspluatācijai vajadzīgais patēriņa apjoms	Inp_C	113	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Parametrs ir atkarīgs no elektrostacijas tehniskajām specifikācijām un tiks apstiprināts, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.

Ievaddati	Ievaddatu apraksts	Lapa	Rinda	Atjauninājuma pamatojums
Pieejamība izmēģinājuma periodā	Elektrostacijas pieejamība izmēģinājuma periodā	Inp_C	132	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Parametrs ir atkarīgs no elektrostacijas tehniskajām specifikācijām un tiks apstiprināts, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Pieejamība pēc izmēģinājuma perioda	Elektrostacijas pieejamība pilnvērtīgas ekspluatācijas laikā	Inp_C	135, 138	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Parametrs ir atkarīgs no elektrostacijas tehniskajām specifikācijām un tiks apstiprināts, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Attīstīšanas 2. posma kapitālieguldījumi	Izdevumu profils projekta attīstīšanas 2. posmā	Inp_V	43–48 (izvēlēts, kad Inp_C ir 65)	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Izmaksas un precīzs laiks tiks apstiprināts, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Būvniecības posma kapitālieguldījumi	Būvniecības laikā iztērēto izdevumu profils	Inp_V	53–61 (izvēlēts, kad Inp_C ir 66)	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Izmaksas un precīzs laiks tiks apstiprināts, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Pieņēmumi par pieejamību	Elektrostacijas pieejamības gada profils	Inp_V	70–82 (izvēlēts, kad Inp_C ir 138)	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Parametri, kas ietekmē pieņēmumus par pieejamību, ir atkarīgi no elektrostacijas tehniskajām specifikācijām un tiks apstiprināti, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu. Tomēr atjauninājums nevar samazināt 2024. gada 15. marta finanšu modelī ietvertos pieņēmumus par pieejamību, kuru pamatā ir elektrostacijas projekti, kas atbilst minimālajām Eiropas prasībām sabiedriskajiem pakalpojumiem attiecībā uz vieglā ūdens reaktoru kodolelektrostacijām.
Mainīgās izmaksas	Izmaksas, ko lielā mērā nosaka elektrostacijas saražotais elektroenerģijas apjoms (piemēram, degviela, neradioaktīvo atkritumu apglabāšana, uzkrājumu nodrošināšana dezekspluatācijas veikšanai)	Inp_V	143–220 (izvēlēts, kad Inp_C ir 226)	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Izmaksas tiks apstiprinātas, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Pastāvīgās izmaksas	Izmaksas, kas radīsies neatkarīgi no elektrostacijas saražotās elektroenerģijas apjoma (piemēram, algas, biroja piederumi, drošība)	Inp_V	237–279 (izvēlēts, kad Inp_C ir 225)	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Izmaksas tiks apstiprinātas, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.

Ievaddati	Ievaddatu apraksts	Lapa	Rinda	Atjauninājuma pamatojums
Aprites cikla izmaksas	Izmaksas, kas radīsies saistībā ar KES komponentu nomaiņu un būtisku atjaunošanu.	Inp_V	286–295 (izvēlēts, kad Inp_C ir 227)	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Izmaksas tiks apstiprinātas, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Ekspluatācijas izmaksas	Parametra c vērtību profils atlīdzības formulā.	Inp_V	502–506	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Izmaksas tiks apstiprinātas, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Papildu izmaksas saistībā ar sekošanu slodzei	Izmaksas, kas nav ietvertas citos izmaksu posteņos, ko rada elektrostacijas darbība, sekojot slodzei	Inp_V	300–304 (izvēlēts, kad Inp_C ir 228)	Pamatots ar ISCP rezultātiem (izmaksas tiks precizētas, pamatojoties uz pretendenta tehniskajām specifikācijām)
Sākotnējais parāds – fiksēta/mainīga procentu likme	Nosaka, vai AFP procentu likme ir fiksēta vai mainīga likme.	Inp_C	337	Atjaunināts, lai atspoguļotu AFP noteikumus.
Sākotnējais parāds – procentu likme – marža projekta darbības laikā	Parāda izmaksas AFP projekta darbības posmā	Inp_C	346–356	Atjaunināts, lai atspoguļotu AFP noteikumus.
Sākotnējais parāds – maksas	Maksas, kas saistītas ar AFP nodrošināšanu	Inp_C	359–361	Atjaunināts, lai atspoguļotu AFP noteikumus.
Rezerves kredītiespējas parāda atmaksas režīms	Jebkura rezerves kredītiespējas parāda pamatsummas atmaksas iespēja	Inp_C	376	Atjaunināts, lai atspoguļotu AFP noteikumus.

Ievaddati	Ievaddatu apraksts	Lapa	Rinda	Atjauninājuma pamatojums
Rezerves kredītiespējas parāds – fiksēta/ mainīga procentu likme	Nosaka, vai rezerves kredītiespējas parāda procentu likme ir fiksēta vai mainīga likme.	Inp_C	380	Atjaunināts, lai atspoguļotu AFP noteikumus.
Rezerves kredītiespējas parāds – procentu likme – marža darbības laikā	Parāda izmaksas par rezerves kredītiespējas parādu būvniecības posmā	Inp_C	389–399	Atjaunināts, lai atspoguļotu AFP noteikumus.
Rezerves kredītiespējas parāds – maksas	Maksas, kas saistītas ar rezerves kredītiespējas parāda nodrošināšanu	Inp_C	402–404	Atjaunināts, lai atspoguļotu AFP noteikumus.
Degvielas izmaksu amortizācija	Degvielas izmaksu amortizācijas periods	Inp_C	230	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Parametrs ir atkarīgs no elektrostacijas tehniskajām specifikācijām un tiks apstiprināts, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Aprites cikla izmaksu amortizācija	Aprites cikla izmaksu amortizācijas periods	Inp_C	233	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Parametrs ir atkarīgs no elektrostacijas tehniskajām specifikācijām un tiks apstiprināts, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Apgrozāmā kapitāla dienas	Dienas no elektroenerģijas ražošanas līdz apmaksai	Inp_C	251–253	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus (maksājumu nosacījumi ISCP piegādātājam un ĪNDS). Pašreizējo pieņēmumu modelī var atjaunināt, lai to saskaņotu ar AFP izņemšanas un atmaksas noteikumiem un jebkādiem ISCP līgumā paredzētiem noteikumiem.
Parāda aktīvā finansēšanas perioda sākums	AFP izņemšanas sākums	Inp_C	276	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Konkrēts laiks ir saistīts ar attīstīšanas 2. posma sākumu un tiks apstiprināts, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Dividenžu ierobežojums ar nesadalīto peļņu	Nosaka, vai dividendes ierobežo nesadalītā peļņa	Inp_C	455	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. ISCP piedāvājumā tiks noteiktas būvniecības izmaksas un līdz ar to parāda summa un galīgā finansējuma struktūra. Šos ievaddatus varētu ietekmēt arī pašu kapitāla veids.

Ievaddati	Ievaddatu apraksts	Lapa	Rinda	Atjauninājuma pamatojums
Atsauces daudzuma (k) profils	Parametra k profils atlīdzības formulā	Inp_V	473–485 (izvēlēts, kad Inp_C ir 185)	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Parametrs ir atkarīgs no elektrostacijas tehniskajām specifikācijām un tiks apstiprināts, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Parametra alfa profils	Atlīdzības formulā izmantotā parametra alfa vērtību profils	Inp_V	489–493 (izvēlēts, kad Inp_C ir 187)	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Parametrs ir atkarīgs no elektrostacijas tehniskajām specifikācijām un pamatdarbības izmaksām un tiks apstiprināts, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Pieņēmumi par sekošanu slodzei – ievietoti no ieņēmumu modeļa – % no ieņēmumiem	Ietekme uz ieņēmumiem, kas atspoguļo ar sekošanu slodzei saistītos ieguvumus (modelēta ieņēmumu modelī)	Inp_V	523–540 (izvēlēts, kad Inp_C ir 198)	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Parametri, kas ietekmē pieņēmumus par sekošanas slodzei pieejamību, ir atkarīgi no elektrostacijas tehniskajām specifikācijām un tiks apstiprināti, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu. Tomēr atjauninājums nevar samazināt 2024. gada 15. marta finanšu modelī ietvertos pieņēmumus par pieejamību, kuru pamatā ir elektrostacijas projekti, kas atbilst minimālajām Eiropas prasībām sabiedriskajiem pakalpojumiem attiecībā uz vieglā ūdens reaktoru kodolelektrostacijām.
Pieņēmumi par sekošanu slodzei – ievietoti no ieņēmumu modeļa – % no pamatdarbības izmaksām	Ietekme uz izmaksām, kas atspoguļo ar sekošanu slodzei saistītos ieguvumus (modelēta ieņēmumu modelī)	Inp_V	536–542 (izvēlēts, kad Inp_C ir 199)	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus. Parametri, kas ietekmē pieņēmumus par sekošanas slodzei pieejamību, ir atkarīgi no elektrostacijas tehniskajām specifikācijām un tiks apstiprināti, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu. Tomēr atjauninājums nevar samazināt 2024. gada 15. marta finanšu modelī ietvertos pieņēmumus par pieejamību, kuru pamatā ir elektrostacijas projekti, kas atbilst minimālajām Eiropas prasībām sabiedriskajiem pakalpojumiem attiecībā uz vieglā ūdens reaktoru kodolelektrostacijām.
Mērķa *DSCR*	Mērķa parāda apkalpošanas seguma koeficients (*DSCR*) attiecībā uz kopējā parāda apkalpošanu	Inp_C	297, 328–330	Pamatots ar AFP un ISCP iepirkuma konkursa pabeigšanu (būvniecības izmaksas tiks apstiprinātas ISCP konkursā).
Mērķa *LLCR*	Mērķa aizdevuma termiņa seguma koeficients (*LLCR*) attiecībā uz kopējā parāda apkalpošanu	Inp_C	301	Pamatots ar AFP un ISCP iepirkuma konkursa pabeigšanu (būvniecības izmaksas tiks apstiprinātas ISCP konkursā).

Ievaddati	Ievaddatu apraksts	Lapa	Rinda	Atjauninājuma pamatojums
Mērķa *PLCR*	Mērķa projekta dzīves cikla seguma koeficients (*PLCR*) attiecībā uz kopējā parāda apkalpošanu	Inp_C	304	Pamatots ar AFP un ISCP iepirkuma konkursa pabeigšanu (būvniecības izmaksas tiks apstiprinātas ISCP konkursā).
Sākotnējais parāds – parāda termiņš un moratorija periods	Kopējais AFP termiņš	Inp_C	311–312	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus un AFP kā investīciju izmaksas un AFP summu, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Sākotnējā parāda atmaksas režīms	AFP pamatsummas atmaksas profils	Inp_C	329	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus un AFP kā investīciju izmaksas un AFP summu, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Informācija par uzturēšanas darbu rezerves kontu	Konts, ko izmanto, lai segtu daļu no paredzamajām uzturēšanas darbu izmaksām noteiktā prognozes periodā	Inp_C	466–472	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus un AFP kā investīciju izmaksas un AFP summu, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Parāda apkalpošanas rezerves konts	Konts, ko izmanto, lai segtu daļu no paredzamajām parāda apkalpošanas izmaksām noteiktā prognozes periodā	Inp_C	482–502	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus un AFP kā investīciju izmaksas un AFP summu, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Informācija par dezekspluatācijas rezerves kontu	Konts paredzamo dezekspluatācijas izmaksu segšanai	Inp_C	474–480	Atjaunināts, ja izmaksu pieaugums radies leģitīma pamata dēļ.
Dezekspluatācijas rezerve	Dezekspluatācijas rezerves finansējuma prasības profils	Inp_V	310–315 (izvēlēts, kad Inp_C ir 477)	Atjaunināts, ja izmaksu pieaugums radies leģitīma pamata dēļ.
Sākotnējā parāda aprēķina koeficients	AFP pamatsummas atmaksas aprēķina koeficients	Inp_V	354–364 (izvēlēts, kad Inp_C ir 330)	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus un AFP kā investīciju izmaksas un AFP summu, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.

Ievaddati	Ievaddatu apraksts	Lapa	Rinda	Atjaunināju ma pamatojums
Fiksētā parāda atmaksa	Fiksētā parāda pamatsummas atmaksas profils gadā	Inp_V	378–388 (izvēlēts, kad Inp_C ir 335)	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus un AFP kā investīciju izmaksas un AFP summu, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Sākotnējā parāda mainīgā likme	AFP parāda izmaksu mainīgās likmes profils	Inp_V	390–397 (izvēlēts, kad Inp_C ir 340)	Atjaunināts, lai atspoguļotu ISCP atlases rezultātus un AFP kā investīciju izmaksas un AFP summu, pamatojoties uz uzvarējušo ISCP piedāvājumu.
Inflācijas pieņēmumi	Makroekonomiskie pieņēmumi saistībā ar izvēlētajiem indeksācijas mehānismiem	Inp_V	15–24 (izvēlēts, kad Inp_C ir 245–245)	Atjaunināts, lai aprēķinātu kapitālizdevumu nominālo vērtību, pamatojoties uz ISCP piedāvājumā saņemtajiem tūlītējo kapitālizdevumu ievaddatiem.
PVN likme	Projektam piemērojamā pievienotās vērtības nodokļa likme	Inp_C	548	Atjaunināts, ja tiesību akti mainās abos virzienos (palielinājums vai samazinājums salīdzinājumā ar sākotnējiem pieņēmumiem).
PVN piemērojamība	Ieņēmumu un izmaksu posteņi, kam piemēro PVN	Inp_C	544–556	Atjaunināts, ja tiesību akti mainās abos virzienos (palielinājums vai samazinājums salīdzinājumā ar sākotnējiem pieņēmumiem).
Uzņēmējdarbības nodoklis – maksimāli pieļaujamie procenti kā % no *EBITDA*	Maksimāli pieļaujamie procentu izdevumi, kas izteikti kā % no *EBITDA*, ko izmanto, lai aprēķinātu ar nodokli apliekamos ienākumus	Inp_C	562	Atjaunināts, ja tiesību akti mainās abos virzienos (palielinājums vai samazinājums salīdzinājumā ar sākotnējiem pieņēmumiem).
Uzņēmējdarbības nodokļa likme	Projektam piemērojamā uzņēmējdarbības nodokļa likme	Inp_C	576	Atjaunināts, ja tiesību akti mainās abos virzienos (palielinājums vai samazinājums salīdzinājumā ar sākotnējiem pieņēmumiem).
Nodokļa atvieglojuma kapitālieguldījumiem likme – vispārējās un īpašās likmes portfelis	Nodokļa atvieglojumu kapitālieguldījumiem likmes	Inp_C	581–583	Atjaunināts, ja tiesību akti mainās abos virzienos (palielinājums vai samazinājums salīdzinājumā ar sākotnējiem pieņēmumiem).

Ievaddati	Ievaddatu apraksts	Lapa	Rinda	Atjauninājuma pamatojums
Projekta izmaksu nodokļu režīms	Nosaka nodokļa atvieglojumu kapitālieguldījumiem nodokļu režīmu saistībā ar konkrētiem izmaksu posteņiem	Inp_C	587–589	Atjaunināts, ja tiesību akti mainās abos virzienos (palielinājums vai samazinājums salīdzinājumā ar sākotnējiem pieņēmumiem).
Nolietojums grāmatvedības vajadzībām	Nolietojuma informācija grāmatvedības vajadzībām dažādās aktīvu kategorijās	Inp_V	324–336	Atjaunināts, ja tiesību akti mainās abos virzienos (palielinājums vai samazinājums salīdzinājumā ar sākotnējiem pieņēmumiem).
Nolietojums nodokļa aprēķina vajadzībām	Nolietojuma informācija nodokļa aprēķina vajadzībām dažādās aktīvu kategorijās	Inp_V	338–350	Atjaunināts, ja tiesību akti mainās abos virzienos (palielinājums vai samazinājums salīdzinājumā ar sākotnējiem pieņēmumiem).

PL darbības laikā

Ievaddati	Ievaddatu apraksts	Lapa	Rinda	Atjauninājuma pamatojums
Mainīgās izmaksas	Izmaksas, ko nosaka elektrostacijas saražotais elektroenerģijas apjoms (piemēram, degviela, neradioaktīvo atkritumu apglabāšana, uzkrājumu nodrošināšana dezekspluatācijas veikšanai)	Inp_V	143–220 (izvēlēts, kad Inp_C ir 226)	Mainīgās izmaksas tiks atjauninātas, lai atspoguļotu izmaksu pārsniegumu gadījumos, kad piemērojams leģitīms pamats. Mainīgās izmaksas, kas veido “c”, tiks periodiski atjauninātas, veicot atlīdzības formulas pārskatīšanu.
Pastāvīgās izmaksas	Izmaksas, kas radīsies neatkarīgi no elektrostacijas saražotās elektroenerģijas apjoma (piemēram, algas, biroja piederumi, drošība)	Inp_V	237–279 (izvēlēts, kad Inp_C ir 225)	Atjaunināts, lai atspoguļotu izmaksu pārsniegumu gadījumos, kad piemērojams leģitīms pamats.

Ievaddati	Ievaddatu apraksts	Lapa	Rinda	Atjauninājuma pamatojums
Papildu izmaksas saistībā ar sekošanu slodzei	Izmaksas, kas nav ietvertas citos izmaksu posteņos, ko rada elektrostacijas darbība, sekojot slodzei	Inp_V	297–306 (izvēlēts, kad Inp_C ir 228)	Ja notikums, kad piemērojams leģitīms pamats, noved pie izmaksu pārsnieguma saistībā ar sekošanu slodzei, finanšu modelī tiks attiecīgi atjaunināti ievaddati "Papildu izmaksas saistībā ar sekošanu slodzei". Papildu izmaksas saistībā ar sekošanu slodzei tiks pārskatītas un atjauninātas PL atlīdzības formulas periodiskās pārskatīšanas ietvaros.
Kapitālizdevumu pārsniegums – attīstīšanas 1. posms	Attīstīšanas 1. posmā radušos izdevumu pārsnieguma summa	Inp_C	70	Atjaunināts, lai atspoguļotu izmaksu pārsniegumu gadījumos, kad piemērojams leģitīms pamats.
Kapitālizdevumu pārsniegums – attīstīšanas 2. posms	Attīstīšanas 2. posmā radušos izdevumu pārsnieguma summa	Inp_C	71	Atjaunināts, lai atspoguļotu izmaksu pārsniegumu gadījumos, kad piemērojams leģitīms pamats.
Kapitālizdevumu pārsniegums – būvniecības posms	Visu būvniecības laikā radušos izdevumu pārsnieguma summa	Inp_C	72	Atjaunināts, lai atspoguļotu izmaksu pārsniegumu gadījumos, kad piemērojams leģitīms pamats.
Pārsnieguma procentuālā daļa, kam piemērojams leģitīms pamats	Pārsnieguma procentuālā daļa, kas radusies leģitīma pamata dēļ	Inp_C	77	Pamato izmaksu pārsniegums leģitīma pamata iestāšanās gadījumā. Atjaunināts, lai atspoguļotu izmaksu pārsniegumu leģitīma pamata iestāšanās gadījumā.
Kapitālizdevumu pārsniegums – attīstīšanas 1. posms	Attīstīšanas 1. posmā radušos izdevumu pārsnieguma profils	Inp_V	415–420 (izvēlēts, kad Inp_C ir 83)	Atjaunināts, lai atspoguļotu izmaksu pārsniegumu gadījumos, kad piemērojams leģitīms pamats.

Ievaddati	Ievaddatu apraksts	Lapa	Rinda	Atjauninājuma pamatojums
Kapitālizdevumu pārsniegums – attīstīšanas 2. posms	Attīstīšanas 2. posmā radušos izdevumu pārsnieguma profils	Inp_V	425–430 (izvēlēts, kad Inp_C ir 84)	Atjaunināts, lai atspoguļotu izmaksu pārsniegumu gadījumos, kad piemērojams leģitīms pamats.
Kapitālizdevumu pārsniegums – būvniecības posms	Visu būvniecības laikā radušos izdevumu pārsnieguma profils	Inp_V	435–440 (izvēlēts, kad Inp_C ir 85)	Pamato izmaksu pārsniegums leģitīma pamata iestāšanās gadījumā. Atjaunināts, lai atspoguļotu izmaksu pārsniegumu leģitīma pamata iestāšanās gadījumā.
Inflācijas pieņēmumi	Makroekonomiskie pieņēmumi saistībā ar izvēlētajiem indeksācijas mehānismiem	Inp_V	15–24 (izvēlēts, kad Inp_C ir 245–245)	Atjauninājumi, lai atspoguļotu attiecīgo indeksu vērtību izmaiņas laika gaitā. Vērtību atjaunināšanu pārraudzīs Rūpniecības un tirdzniecības ministrija.
PVN likme	Projektam piemērojamā pievienotās vērtības nodokļa likme	Inp_C	548	Atjaunināts, ja tiesību akti mainās abos virzienos (palielinājums vai samazinājums salīdzinājumā ar sākotnējiem pieņēmumiem).
PVN piemērojamība	Ieņēmumu un izmaksu posteņi, kam piemēro PVN	Inp_C	544–556	Atjaunināts, ja tiesību akti mainās abos virzienos (palielinājums vai samazinājums salīdzinājumā ar sākotnējiem pieņēmumiem).
Uzņēmējdarbības nodoklis – maksimāli pieļaujamie procenti kā % no *EBITDA*	Maksimāli pieļaujamie procentu izdevumi, kas izteikti kā % no *EBITDA*, ko izmanto, lai aprēķinātu ar nodokli apliekamos ienākumus	Inp_C	562	Pamatots ar izmaiņām nodokļu tiesību aktos. Atjaunināts, ja tiesību akti mainās abos virzienos (palielinājums vai samazinājums salīdzinājumā ar sākotnējiem pieņēmumiem).

Ievaddati	Ievaddatu apraksts	Lapa	Rinda	Atjauninājuma pamatojums
Uzņēmējdarbības nodokļa likme	Projektam piemērojamā uzņēmējdarbības nodokļa likme	Inp_C	576	Atjaunināts, ja tiesību akti mainās abos virzienos (palielinājums vai samazinājums salīdzinājumā ar sākotnējiem pieņēmumiem).
Projekta izmaksu nodokļu režīms	Nosaka nodokļa atvieglojumu kapitālieguldījumiem nodokļu režīmu saistībā ar konkrētiem izmaksu posteņiem	Inp_C	587–589	Atjaunināts, ja tiesību akti mainās abos virzienos (palielinājums vai samazinājums salīdzinājumā ar sākotnējiem pieņēmumiem).
Atsauces daudzuma (k) profils	Atlīdzības formulā izmantotā parametra k vērtību profils	Inp_V	473–485 (izvēlēts, kad Inp_C ir 185)	Atsauces daudzumu nosaka *ex ante* reizi piecos gados. Vērtība k mainīsies PL darbības laikā (šo periodisko pārskatīšanu laikā), atspoguļojot paredzamo elektrostacijas saražotās elektroenerģijas apjomu katram gadam, pamatojoties uz uzturēšanas darbībām, pirms jebkuras ar sekošanu slodzei saistītas darbības ņemšanas vērā. Šis parametrs tiks atjaunināts arī leģitīma pamata iestāšanās gadījumā.
Parametra alfa profils	Atlīdzības formulā izmantotā parametra alfa vērtību profils	Inp_V	489–493 (izvēlēts, kad Inp_C ir 187)	Parametru alfa nosaka *ex ante* reizi piecos gados (kā norādīts 97. apsvērumā). Parametrs alfa katru gadu ir vienāds ar f/c, un tā vērtība būs jāatjaunina atbilstoši jebkādiem parametra c atjauninājumiem visā PL darbības laikā.